

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf

Actuariële en bedrijfstechnische nota

Dit is een uitgave van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf.

Versie: vastgesteld door het Uitvoerend Bestuur op 15 maart 2023

Inhoudsopgave

	I. ACTUARIËLE EN BEDRIJFSTECHNISCHE NOTA.....	4
	II. DE PENSIOENREGELING	5
5	II.1 Aansluiting werkgevers.....	5
	II.2 Verkrijging van deelnemerschap	5
	II.3 Verzekerde aanspraken en definities	5
	II.4 Klachten	8
	III. HOOFDLIJNEN INTERN BEHEERSINGSSYSTEEM.....	10
10	III.1 Inleiding	10
	III.2 Organigram.....	10
	III.3 Het bestuur.....	11
	III.4 Intern toezicht	14
	III.5 Bestuurlijke Commissies.....	14
	III.5 Verantwoordingsorgaan.....	16
15	III.6 Controle en certificering.....	16
	III.7 Adviserend Actuaris.....	16
	III.8 Uitbesteding Pensioenadministratie en Vermogensbeheer	16
	IV. INTEGRAAL RISICOMANAGEMENT.....	20
	V. FINANCIËLE OPZET	21
20	V.1 Inleiding	21
	V.2 Activa	21
	V.3 Passiva.....	23
	V.4 Actuariële grondslagen.....	25
	V.5 Beleidsdekkingsgraad en actuele dekkingsgraad	29
25	V.6 Gewenst vermogen.....	29
	VI. FINANCIËLE STURINGSMIDDELEN.....	32
	VI.1 Inleiding	32
	VI.2 Risicohouding	32
	VI.3 Premiebeleid	34
30	VI.4 Toeslagverleningsbeleid	34
	VI.5 Beleggingsbeleid.....	35
	VII. HOOFDLIJNEN VAN HET UITVOERINGSREGLEMENT	37
	VII.1 Premievaststelling, premiebetaling en niet nakomen premieverplichtingen.....	37
	VII.2 Informatie.....	37
35	VII.3 Toeslagverlening.....	38
	VII.4 Vermogenstekorten, vermogenoverschotten en winstdeling.....	38
	VII.5 Vrijstelling.....	38
	VII.6 Klachten	38
	VII.7 Vrijwillige aansluiting.....	38
40	VIII. VERKLARING.....	39
	BIJLAGEN.....	40
	BIJLAGE 01: Actuele cijfers	40
	BIJLAGE 02: Missie, Visie, Strategie versie 23 juni 2021	40
	BIJLAGE 03: Uitbestedingsbeleid BPF Schoonmaak versie 24 november 2022	40
45	BIJLAGE 04: Beleidsplan IRM versie 2023.....	40
	BIJLAGE 05: Gedragscode versie 24 juni 2020.....	40
	BIJLAGE 06: Klokkenluidersregeling versie 27 mei 2021	40
	BIJLAGE 07: Incidentenregeling versie 27 mei 2021	40

	BIJLAGE 08: Fondseigen ervaringsfactoren 2021, partnerfrequenties 2023 en arbeidsongeschiktheidskansen 2021.....	40
	BIJLAGE 09: Financieel crisisplan	40
	BIJLAGE 10: Verklaring Beleggingsbeginselen versie 2023	40
5	BIJLAGE 11: Beleidsplan Vermogensbeheer versie 2023-1	40
	BIJLAGE 12: Verwachte rendementen en Strategische Mix 31 december 2022.....	40
	BIJLAGE 13: Onderbouwing Prudent Person versie 19 januari 2023	40
	BIJLAGE 14: Evenwichtige belangenafweging 2021	40
	BIJLAGE 15: Vaststellingsprocedure beleidsdekkingsgraad versie 2023	40
10	BIJLAGE 16: Vaststelling Vereist Eigen Vermogen versie 2023	40

I. ACTUARIËLE EN BEDRIJFSTECHNISCHE NOTA

In deze Actuariële en Bedrijfstechnische nota (Abtn) van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (het Fonds) zijn opgenomen:

- 5 ▪ de procedures en criteria voor de aansluiting van werkgevers en voor het verkrijgen van het deelnemerschap van werknemers;
- de aanspraken van (gewezen) deelnemers en partners, voortvloeiende uit de pensioenregeling;
- de risico's die uit de aangegane verplichtingen voortvloeien;
- de financiële opzet;
- 10 ▪ de financiële sturingsmiddelen (premie-, toeslagverlenings- en beleggingsbeleid);
- het financieel crisisplan;
- de risicohouding;
- de kwantitatieve normen die gehanteerd in de haalbaarheidstoets.
- de hoofdlijnen van het uitvoeringsreglement;
- de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie;
- 15 ▪ de verklaring inzake de beleggingsbeginselen.

Deze Abtn is geldig vanaf 10 maart 2022. De actuele cijfers van het fonds zijn opgenomen in de Bijlagen. De Abtn bestaat uit dit hoofddocument en een aantal bijlagen. De bijlagen zijn een onderdeel van de Abtn.

II. DE PENSIOENREGELING

De door het fonds uitgevoerde pensioenregeling is vastgelegd in het pensioenreglement Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf.

II.1 Aansluiting werkgevers

5 De aansluiting bij de door het fonds uitgevoerde pensioenregeling is voor werkgevers verplicht gesteld op grond van artikel 2 van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000. De verplichtstelling is voor het laatst gewijzigd bij besluit van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 6 november 2017, Stcrt. 9 november 2017, nr. 64839.

10 Verplicht aangesloten is het schoonmaak- respectievelijk glazenwassersbedrijf. Dat is iedere onderneming, die haar hoofd- of nevenberoep maakt van het een door de opdrachtgever bepaalde locatie regelmatig of eenmalig schoonmaken, dan wel glazenwassen in, op, van of aan gebouwen, woningen, straten/wegen, (huisvuil-) containers, terreinen en/of verkeersmiddelen, een en ander in de ruimste zin van het woord, tenzij overwegend sprake is van rioolreinigingsactiviteiten.

15 Het bestuur is bevoegd een onderneming op vrijwillige basis aan te sluiten bij het fonds. Het bestuur heeft daarvoor beleid vastgesteld. De vrijwillige aansluiting wordt geformaliseerd in een uitvoeringsovereenkomst.

II.2 Verkrijging van deelnemerschap

20 Deelnemers zijn werknemers van 21 jaar of ouder en jonger dan 67 jaar die in dienst zijn van een aangesloten werkgever. De verplichtstelling geldt niet voor de werknemers, die ingevolge enige beschikking krachtens artikel 3, eerste lid, van de Wet betreffende verplichte deelneming in een bedrijfspensioenfonds 2000, zoals deze beschikking op 30 december 1968 luidde, verplicht zijn tot deelneming in een ander bedrijfstakpensioenfonds.

Deelnemers zijn ook de werknemers die tijdens de dienstbetrekking bij een aangesloten werkgever arbeidsongeschikt zijn geworden.

25 II.3 Verzekerde aanspraken en definities

Pensioenregeling

Regeling	Middelloonregeling
Toetredingsleeftijd	21 jaar
Pensioenleeftijd	67 jaar; geheel of gedeeltelijk vervroegen is mogelijk.
Pensioengevend loon	Het loon in de zin van hoofdstuk 3 van de Wet financiering sociale verzekeringen, met uitzondering van de waarde van de auto van de zaak, de SV-uitkeringen en de aanvullingen daarop van de werkgever. Bij de vaststelling van het maximale uurloon wordt rekening gehouden met het in deze wet genoemde maximum op jaarbasis. Het loon dat hoger is dan het voor de deelnemer geldende maximale uurloon is niet pensioengevend. Op basis van het maximale uurloon en het aantal uitbetaalde uren in een jaar wordt een per deelnemer bepaald maximaal jaarbedrag vastgesteld. Het maximale uurloon wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld. Per 1 januari 2016 behoort tot het pensioengevend loon ook de vakantietoeslag die in het loontijdvak is opgebouwd.

Het maximale SV-uurloon wordt jaarlijks per 1 januari als volgt vastgesteld:

$$\frac{\textit{maximale SV-jaarloon}}{260 \textit{ SV-dagen in een kalenderjaar} * 7,6 \textit{ uur per dag}}$$

Het maximale SV-uurloon wordt op twee cijfers achter de komma, naar boven afgerond.

Franchise

Het bestuur stelt jaarlijks de franchise vast op basis van de fiscaal minimaal toegestane jaarfranchise. De uurfranchise wordt jaarlijks per 1 januari als volgt vastgesteld:

$$\frac{\textit{jaarfranchise}}{260 \textit{ SV-dagen in een kalenderjaar} * 7,6 \textit{ uur per dag}}$$

Afronding van de uurfranchise vindt plaats op twee cijfers achter de komma, naar boven.

De jaarfranchise wordt per deelnemer bepaald uit de uurfranchise en het aantal uitbetaalde uren in een jaar.

Pensioengrondslag

Het pensioengevend loon verminderd met de franchise.

Opbouwpercentage

1,388% van de vastgestelde pensioengrondslag (vanaf 1 januari 2023).

Ouderdompensioen

Het ouderdompensioen is gelijk aan de som van de jaarlijks vastgestelde pensioengrondslagen (inclusief eventueel verleende toeslagen) vermenigvuldigd met de relevante opbouwpercentages.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen is 70% van het te behalen ouderdompensioen (opgebouwd ouderdompensioen en nog op te bouwen ouderdompensioen).

De financiering geschiedt op risicobasis. Na beëindiging van deelneming en na ingang van het ouderdompensioen is er geen dekking meer, tenzij (een gedeelte van) ouderdompensioen is uitgeruild in partnerpensioen of het partnerpensioen, dat is opgebouwd voor 1 januari 2003, niet volledig is omgezet in ouderdompensioen.

Wezenpensioen

Voor ieder kind, 20% van het partnerpensioen (voor volle wezen: verdubbeling).

Anw-hiaatcompensatie

Een aanvulling op het ontbreken van of een gekorte Anw-uitkering tot het niveau van de volledige Anw-uitkering voor de nabestaanden die onder de AWW recht zouden hebben verkregen op een AWW-uitkering. Het pensioenfonds hanteert daarbij een additionele inkomenstoets. Onder volledige Anw-uitkering wordt verstaan de volledige Anw-uitkering voor een nabestaande zonder kinderen.

Arbeidsongeschiktheids- pensioen	<p>Het Arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) is een aanvulling op de WAO vervolgitkering en bedraagt maximaal 30% van het WAO-dagloon. De som van het AOP en de WAO vervolgitkering mag bij ingang niet hoger zijn dan het product van het WAO uitkeringspercentage en het WAO dagloon.</p>
Premievrijstelling	<p>Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WAO kan recht zijn op premievrije voortzetting van de deelneming voor de onderstaande percentages:</p> <ul style="list-style-type: none"> -20% bij een arbeidsongeschiktheid van 15-25%; -30% bij een arbeidsongeschiktheid van 25-35%; -40% bij een arbeidsongeschiktheid van 35-45%; -50% bij een arbeidsongeschiktheid van 45-55%; -60% bij een arbeidsongeschiktheid van 55-65%; -72,5% bij een arbeidsongeschiktheid van 65-80%; -100% bij een arbeidsongeschiktheid van 80-100%. <p>Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA kan recht zijn op premievrije voortzetting van de deelneming voor de onderstaande percentages:</p> <ul style="list-style-type: none"> -40% bij een arbeidsongeschiktheid van 35-45%; -50% bij een arbeidsongeschiktheid van 45-55%; -60% bij een arbeidsongeschiktheid van 55-65%; -72,5% bij een arbeidsongeschiktheid van 65-80%; -100% bij een arbeidsongeschiktheid van 80-100%. <p>De premievrijstelling duurt tot de AOW-leeftijd die gold op moment van aanvang van de premievrije voortzetting van de deelneming tenzij de deelnemer een resterend dienstverband in de bedrijfstak heeft en zijn mate van arbeidsongeschiktheid toeneemt. In het laatste geval duurt de premievrijstelling tot de AOW-leeftijd die gold op het moment van de verhoging van de mate van arbeidsongeschiktheid.</p>
Toeslagen	<p>De toeslagverlening is voorwaardelijk. Het fonds streeft ernaar om jaarlijks per 1 januari een toeslag te verlenen op de pensioenaanspraken en pensioenrechten. De toeslag is maximaal gelijk aan de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens afgeleid. Dit is het indexcijfer over de periode van 1 oktober van het kalenderjaar X tot en met 30 september van het kalenderjaar Y (in afwijking hiervan geldt voor toeslagverlening per 1 januari 2023 de periode van 1 augustus 2021 tot en met 30 september 2022). In de voorgaande zin wordt bedoeld met:</p> <p>X: het kalenderjaar dat voorafgaat aan kalenderjaar Y;</p> <p>Y: het kalenderjaar dat voorafgaat aan de datum die wordt genoemd in de eerste volzin.</p> <p>De toeslag kan niet minder zijn dan 0.</p>

Omzetting

Op de pensioneringsdatum heeft de (gewezen) deelnemer het recht zijn tot 1 januari 2003 opgebouwde partnerpensioen geheel of gedeeltelijk om te zetten in ouderdompensioen. Bij omzetting op de pensioendatum (de eerste dag van de maand waarin de 67-jarige leeftijd wordt bereikt) wordt het ouderdompensioen verhoogd met 17,1% van het opgebouwde partnerpensioen.

Bij beëindiging van de deelneming of op de pensioneringsdatum heeft de (gewezen) deelnemer het recht om een deel van het ouderdompensioen om te zetten in partnerpensioen. Het fonds biedt de (gewezen) deelnemer bij beëindiging van de deelneming en in het laatste jaar voor ingang van het ouderdompensioen standaard die mogelijkheid aan.

II.4 Klachten

De voor de deelnemers geldende klachtenprocedure is beschreven in het pensioenreglement.

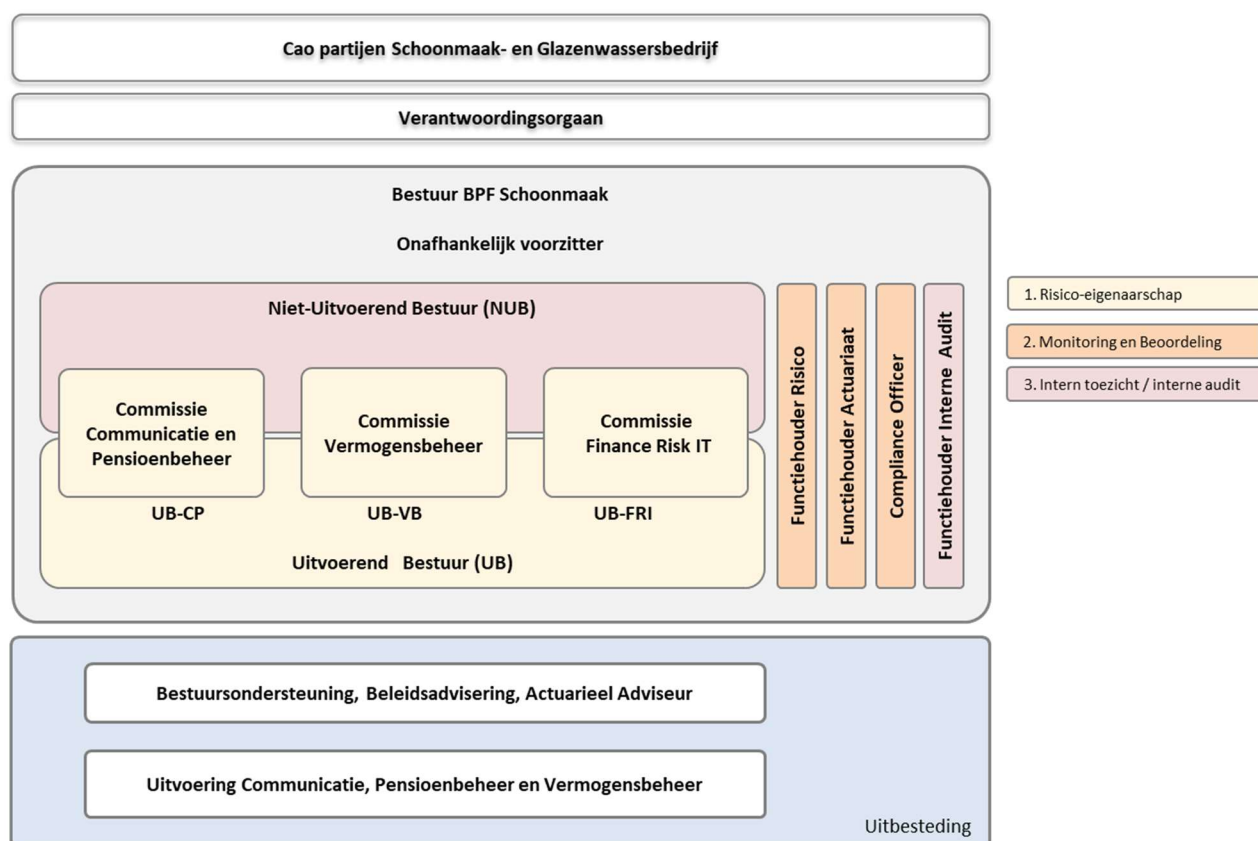
III. HOOFDLIJNEN INTERN BEHEERSINGSSYSTEEM

III.1 Inleiding

5 Dit hoofdstuk bevat een toelichting op de organisatie van het fonds. In de volgende paragraaf is een organigram opgenomen. In de daaropvolgende paragrafen wordt ingegaan op de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden, de hoofdlijnen van de administratieve organisatie en op de wijze waarop toezicht op de uitvoering wordt gehouden.

Het bestuur heeft besloten om per 1 mei 2023 de functies van uitvoerend bestuurder risicobeheer en Sleutelfunctiehouder Risicobeheer niet meer bij dezelfde persoon te beleggen. In dit hoofdstuk beschrijven wij de beoogde situatie van 1 mei 2023.

10 III.2 Organigram

III.3 Het bestuur

De bestuurlijke organisatie van het fonds is in de termen van de Pensioenwet te omschrijven als een omgekeerd gemengd bestuur. In een omgekeerd model wordt binnen het algemeen bestuur onderscheid gemaakt tussen een niet- uitvoerend bestuur (NUB) en een uitvoerend bestuur (UB). Het bestuur van het fonds bestaat uit tien leden, waarvan:

- zeven leden het NUB vormen:
 - drie leden op voordracht van werkgeverszijde;
 - twee leden op voordracht van werknemerszijde;
 - één lid op voordracht van de pensioengerechtigden; en
 - één onafhankelijk voorzitter, die wordt benoemd door het NUB op voordracht van het UB.
- drie leden, zijnde onafhankelijke, professionele bestuurders, het UB vormen.

De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten en reglementen van het fonds.

Het bestuur vindt dat diversiteit zichtbaar moet zijn in het bestuur en andere fondsorganen. Het gaat dan om diversiteit op het gebied van geslacht, leeftijd en culturele achtergrond. Het diversiteitsbeleid van het fonds is een onderdeel van het geschiktheidsplan. Diversiteit in de bestuurlijke omgeving wordt gewaardeerd en gestimuleerd.

Verantwoordelijkheden:

- eindverantwoordelijk voor de besluitvorming over het fondsbeleid en het toezicht op de uitvoering van de statuten en reglementen;
- vaststellen en wijzigen van beleid (o.a. premie-, toeslagverlenings-, beleggings- en communicatiebeleid);
- vaststellen en wijzigen van de statuten, reglementen en overeenkomsten;
- het waken over de handhaving van de statuten, reglementen en overeenkomsten;
- het besturen van het fonds;
- het waarborgen van goed bestuur van het fonds;
- het verlenen van vrijstelling van de verplichte deelneming op een daartoe strekkend verzoek van een werkgever alsmede het verlenen van vrijstelling op grond van gemoedsbezwaren.

Bevoegdheden:

- het sluiten van overeenkomsten tot het verkrijgen, vervreemden of bezwaren van registergoederen;
- het opdragen van de uitvoering van het dagelijkse beleid aan andere personen of instellingen;
- het opdragen van het beheer aan andere rechtspersonen;
- het beslissen over een beroep van een belanghebbende op een eerder genomen besluit
- het instellen van vaste en tijdelijke commissie alsmede het benoemen van de leden daarvan, die met een speciale taak of taken worden belast ;
- het aanstellen van een uitvoeringsorganisaties, waaronder een administrateur voor de uitvoering van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en vastgoedbeheer;
- het benoemen van de externe accountant, de adviserend actuaris en de certificerend actuaris;
- het benoemen van andere externe deskundigen om advies uit te brengen.

Sleutelfuncties (IORP II)

Het fonds benoemt personen buiten het bestuur tot houders van de sleutelfuncties. Het betreft de volgende functies.

Interne audit functie (SFH Internal Audit)

De sleutelfunctie interne audit is belast met de interne audit. In het kader van de interne auditfunctie wordt o.g.v. artikel 22a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen onder meer geëvalueerd of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering, in voorkomend geval met inbegrip van de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn. De sleutelfunctie heeft verder tot taak het verstrekken van een objectief en onafhankelijk oordeel over de kwaliteit van de governance, risicomanagement en interne beheersing. De sleutelfunctie is verder verantwoordelijk voor het adviseren van het bestuur over het Interne Audit Charter en het interne auditjaarplan, het opstellen en beheren van deze documenten en de inrichting van de sleutelfunctie.

Risicobeheerfunctie (SFH IRM):

De risicobeheerfunctie is belast met de beoordeling, monitoring en rapportage over het risicobeheersysteem en heeft een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer. In deze controlerende en adviserende functie heeft de SFH IRM contact met de Compliance officer en andere sleutelfunctiehouders en escaleert indien nodig naar deze functies en/of DNB. De vervulling van de risicobeheerfunctie is bij een uitvoerend bestuurder belegd.

Actuariële functie (SFH Actuarieel):

De actuariële functie is belast met het toezien op de berekeningen van de technische voorzieningen en premiestelling van het fonds.

De SFH Actuarieel beoordeelt op kwartaalbasis de plausibiliteit van het verloop van de Technische voorziening en rapporteert hierover aan het bestuur. De SFH Actuarieel rapporteert tevens over de berekening van het vereiste eigen vermogen op jaarbasis.

Het fonds kiest ervoor de certificerend actuaris als houder en vervuller van de actuariële functie aan te stellen.

De taken behorende bij de sleutelfunctie worden in principe uitgevoerd door de houder van de betreffende functie of een met het bestuur overeen te komen partij, die de functiehouder in zijn vervullersrol ondersteunt. De sleutelfunctiehouder rapporteert aan de onafhankelijk voorzitter.

Het niet-uitvoerend bestuur

Het NUB houdt intern toezicht op:

- a. het beleid van het bestuur;
- b. de algemene gang van zaken in het pensioenfonds;
- c. adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur;
- d. het uitvoerend bestuur.

Het NUB staat het UB met raad ter zijde.

Het uitvoerend bestuur (Operationeel bestuur, controle, coördinatie en voorbereiding)

Een uitvoerend bestuurslid (UB-er) is bevoegd om een besluit te nemen over een aangelegenheid die tot zijn/haar portefeuille behoort voor zover deze past binnen de door het bestuur vastgestelde:

- beleidskaders;

- prijsafspraken;
- jaarplannen; en
- strategische doelen.

- 5 Een UB-er is binnen zijn portefeuille belast met:
- a. de voorbereiding van de beleidsadvisering door de bestuurscommissies, en het bestuur;
 - b. de voorbereiding van de beleidsbepaling door het bestuur,
 - c. de contacten met en nadere instructies aan partijen, waaraan de uitvoering is uitbesteed;
 - d. de controle op een adequate naleving van verstrekte opdrachten;
- 10 e. het onderhouden van contacten met andere in- en externe relaties.

Bij twijfel over de vraag of een aangelegenheid behoort tot de portefeuille van het uitvoerend bestuurslid overlegt deze met de daarop betrekking hebbende bestuurscommissie.

- 15 Indien een aangelegenheid tot de portefeuille van meerdere uitvoerend bestuursleden behoort, overlegt het desbetreffende uitvoerend bestuurslid met het/de desbetreffende andere uitvoerend bestuurslid/leden.

Een uitvoerend bestuurslid legt in een eerstvolgende commissievergadering verantwoording af over de besluiten die behoren die tot zijn/haar portefeuille. Dit gebeurt door opname van dergelijke besluiten bij de vergaderstukken voor de eerstvolgende commissievergadering.

- 20 Indien een uitvoerend bestuurslid niet beschikbaar is voor het nemen van een besluit over een aangelegenheid die tot zijn/haar portefeuille behoort, kan een ander uitvoerend bestuurslid het besluit nemen.

- 25 Indien ten gevolge van een besluit op grond van dit lid een stuk namens het bestuur moet worden ondertekend, vindt de ondertekening plaats door ten minste twee (uitvoerend) bestuursleden. Het uitvoerend bestuur overlegt in beginsel één keer per maand. Het uitvoerend bestuur legt verantwoording af over de gezamenlijk genomen portefeuille-overstijgende besluiten aan de niet uitvoerend bestuursleden via de besluitenlijst die in een eerstvolgende bestuursvergadering wordt geagendeerd.

30 **Onafhankelijk voorzitter**

De onafhankelijk voorzitter heeft tot taak:

- a. het bepalen van de agenda van - en het voorzitten van de vergaderingen van het bestuur en het NUB;
- b. het houden van toezicht op een goede samenstelling en het functioneren van het bestuur.

- 35 De onafhankelijk voorzitter zorgt in een bestuursvergadering voor:

- a. de inventarisatie van alle argumenten;
- b. de voor- en nadelen van de eventuele keuzemogelijkheden;
- c. de gevolgen van deze voor- en nadelen;
- d. de conclusie en de belangrijkste argumenten die tot deze conclusie hebben geleid;

- 40 en toetst of het besluit van het bestuur uitlegbaar is tegenover de belanghebbenden en evenwichtig is.

De onafhankelijk voorzitter coördineert het intern toezicht en bereidt het toezichtbeleid en het jaarlijkse toezichtplan voor.

- 45 De onafhankelijk voorzitter is eerste aanspreekpunt namens het bestuur voor het verantwoordingsorgaan over het functioneren van het bestuur, de sleutelfunctiehouder Interne Audit Functie en de compliance officer.

Compliance officer

De compliance officer stelt jaarlijks een compliance rapportage op inclusief uitvraag gedragscode naleving verbonden personen en informeert over relevante wet- en regelgeving.

Indien nodig, geeft de compliance officer advies over lopende zaken. Vanuit de controlefunctie overlegt de compliance officer regelmatig met de UB-risk over mogelijke risico's.

De compliance functie is uitbesteed aan een externe partij die het fonds bijstaat op gebied van compliance en integriteit.

III.4 Intern toezicht

Het intern toezicht is belegd bij het niet-uitvoerend bestuur (NUB) en draagt bij aan:

1. De realisatie van de doelstellingen van BPF Schoonmaak.
2. Het compliant zijn aan wet- en regelgeving.
3. Transparant en integer handelen.
4. Een effectieve organisatie van het pensioenfonds.
5. Adequaat functionerende uitbestedingen.
6. Een goede relatie met sociale partners, verantwoordingsorgaan en andere stakeholders van het fonds.

Het NUB werkt op basis van het toezichtjaarplan. Tenminste driemaal per jaar heeft het NUB een vergadering waarbij hij achteraf kijkt naar de manier waarop het uitvoerend bestuur, de commissies en het algemeen bestuur hebben gewerkt. Of alle wettelijke kaders, belangen en risico's in acht zijn genomen. De bevindingen resulteren ieder jaar in een intern toezicht rapportage en in aanbevelingen in het jaarverslag.

III.5 Bestuurlijke Commissies

Het bestuur heeft drie vaste bestuurlijke commissies ingesteld:

- de Commissie Communicatie en Pensioenbeheer;
- de Commissie Vermogensbeheer; en
- de Commissie Finance, Risicobeheer en IT

ten behoeve van de beeld-, oordeelsvorming en advisering voorafgaand aan het moment dat het bestuur een besluit neemt. De portefeuilles van elke commissie komt overeen met de portefeuille van elke UB-er. De UB-er is een van de bestuursleden die deel uit maakt van de commissie.

III.5.1 Commissie Communicatie en Pensioenbeheer

De commissie communicatie en pensioenbeheer is belast met de advisering van wijzigingen in de dienstverleningsovereenkomst met de uitvoeringsorganisatie van de communicatie en het pensioenbeheer, de statuten en reglementen en de (jaarlijkse) vaststelling van de premie, de toeslag, de grondslagen de actuariële factoren en de algemene bedrijfstechnische nota van het fonds.

De Commissie Communicatie- en Pensioenbeheer bestaat uit vier bestuursleden. De commissie wordt geadviseerd door de adviserend actuaaris.

III.5.2 Commissie Vermogensbeheer

Deze commissie is belast met de advisering van het bestuur over beleggingsaangelegenheden zoals het strategische beleggingsplan en –beleid, de beleggingsrisico's en de dienstverleningsovereenkomst met de administrateur van het vermogensbeheer van het fonds.

De commissie bestaat uit drie bestuursleden en wordt geadviseerd door een externe beleggingsadviseur.

III.5.3 Commissie Finance, Risicobeheer en IT:

5 Deze commissie is belast met de voorbereiding van de volgende beleidsthema's: IRM- beleid, ICT-beleid, SIRA, ERB, Calamiteitenplan en Risicohouding en het beheren van het aangenomen beleid; de financiële controle en rapportage; de monitoring dat risicomanagement in de eerste lijn tijdig en goed wordt uitgevoerd; de borging en ondersteuning van het in samenhang beheersen van risico's; initiëring van kennisontwikkeling t.a.v. risico-awareness en overbrenging daarvan naar de andere commissies; en
10 borging van een goed vastgelegd risicobeheersysteem.

De commissie bestaat uit drie bestuursleden.

15

III.5 Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie over het door het bestuur uitgevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. Het oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het jaarverslag van het fonds opgenomen.

Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur desgevraagd of uit eigen beweging over:

- het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden;
- de vorm en inrichting van het interne toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- gehele of gedeeltelijke overdracht of overname van verplichtingen aan respectievelijk door het fonds;
- liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
- het sluiten, wijzigen of beëindigen uitvoeringsovereenkomst;
- het omzetten van het fonds in een andere rechtsvorm;
- de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden, waarvan:

- vier vertegenwoordigers van de kant van de deelnemers;
- één vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden; en
- één vertegenwoordiger van de werkgevers.

De leden van het verantwoordingsorgaan worden benoemd door het bestuur na overleg met het verantwoordingsorgaan en ontslagen door het verantwoordingsorgaan na overleg met het bestuur. De werkwijze van het verantwoordingsorgaan wordt door het bestuur in overleg met het verantwoordingsorgaan vastgelegd in het huishoudelijk reglement van het verantwoordingsorgaan.

III.6 Controle en certificering

Het bestuur heeft een externe accountant belast met de controle van de jaarrekening van het fonds. De accountant beoordeelt de opzet en de werking van de door het fonds getroffen beheersmaatregelen voor zover deze relevant zijn voor de controle van de jaarrekening. De accountant legt door middel van een verslag aan het bestuur verantwoording af over zijn werkzaamheden en verstrekt een verklaring bij de jaarrekening.

Het bestuur benoemt een certificerend actuaris voor de controle op de gehanteerde grondslagen voor de vaststelling van de VPV en verstrekt daarbij een (actuariële) verklaring.

III.7 Adviserend Actuaris

De adviserend actuaris adviseert het bestuur over de actuariële grondslagen, het premie- en toeslagverleningsbeleid en de financiële opzet waarop de uitvoering berust van hetgeen bepaald is in de pensioenreglementen met betrekking tot de te verstrekken pensioenen. Daarnaast verzorgt de adviserend actuaris jaarlijks (indien van toepassing) het herstelplan en de haalbaarheidstoets.

III.8 Uitbesteding Pensioenadministratie en Vermogensbeheer

BPF Schoonmaak heeft haar pensioenadministratie, het vermogensbeheer, de bewaarneming van haar effecten en de financiële administratie uitbesteed aan externe partijen. Aan uitbesteding is een aantal belangrijke operationele, financiële en integriteitsrisico's verbonden. Daarom heeft het bestuur beleid vastgesteld over de beheersing van de risico's die samenhangen met de uitbesteding.

Het fonds kent de volgende uitbestedingen:

- Pensioenadministratie, communicatie en bestuursondersteuning: APG DWS en Fondsenbedrijf N.V. (APG);
- Fiduciair beheer van het vermogen, de beleggingsadministratie, performancerapportage en compliance-monitoring: Achmea Investment Management BV (Achmea IM);
- Uitvoering vermogensbeheer: Dit is uitbesteed aan verschillende vermogensbeheerders. De belangrijkste is Achmea Investment Management BV (Achmea IM);
- Bewaarneming van effecten (custody): Northern Trust Global Services Limited (hierna: Northern Trust).

In de dienstverleningsovereenkomsten is vastgelegd wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van partijen. Het pensioenfonds toetst regelmatig of de uitbestede bedrijfsprocessen worden uitgevoerd in overeenstemming met de gemaakte afspraken.

III.8.1 Hoofdpijnen administratieve organisatie en interne controle APG

Systemen, administratieve organisatie

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitvoeren van interne controlemaatregelen gericht op de juiste en volledige registratie van de gegevens van het fonds. Het bestuur heeft veel uitvoerende taken gedelegeerd aan APG.

Taken van APG zijn onder andere:

- het ter goedkeuring van het bestuur schrijven en onderhouden van de reglementen en statuten;
- administreren en uitvoeren van de pensioenregelingen;
- uitkeren van de diverse pensioenen;
- incasseren van verschuldigde premies en bijdragen;
- informeren van werkgevers, deelnemers, pensioengerechtigden en nabestaanden;
- adviseren van het bestuur over actuariële, financiële, juridische en operationele aspecten;
- verzorgen van rapportages (DNB en AFM);
- voorbereiden van commissie- en bestuursvergaderingen en uitvoering geven aan / monitoring van besluiten.

Het bestuur ziet erop toe dat APG de interne processen onder controle heeft. Hiertoe ontvangt het bestuur van APG:

- Een ISAE 3402 type II en COS 3000 rapportage en verklaring van KPMG, als onafhankelijk accountant.
- Per kwartaal informatie over de tussen het fonds en de administrateur overeengekomen Service Level Agreement (SLA), door middel van een SLA rapportage;
- Per kwartaal informatie over de incasso (gefactureerde en openstaande premie, top 20 debiteuren extern incassobureau);
- Per kwartaal een overzicht van de administratie- en fondskosten;
- Per kwartaal een overzicht van de resultaten van de doelen uit het communicatiejaarplan;
- Per week de aangeleverde arbeidsverhoudingen en premie;
- Per kwartaal een Non-Financial Risk rapportage over de risico's van de uitbestede dienstverlening (het tweedelijnsrisicomanagement);
- Per kwartaal een compliance rapportage inclusief bijlage over privacy.
- Op afspraak in overleg met UB risicomanagement, voorzitter en SFH IAF de kwartaalrapportage interne audit van Group Internal Audit.

APG zorgt voor een voldoende kennisniveau van haar medewerkers door middel van een interne opleiding met betrekking tot de pensioenregeling. In aanvulling hierop biedt APG haar medewerkers basis- en vervolgcursussen aan.

Aansluiting werkgevers

APG baseert zich onder meer op gegevens van de Kamer van Koophandel en het UWV, en beoordeelt de indeling en de aansluiting van de werkgever bij het pensioenfonds. Daarvoor worden werkingssfeeronderzoeken uitgevoerd.

De aangesloten werkgevers leveren per loontijdvak (vier weken of maand) een Levering Premie en Gegevens (LPG) aan. De LPG bevat de personele gegevens, loon, premies en mutaties. De gegevens die binnenkomen bij het werkgeversportaal worden na een controle door APG verwerkt ten behoeve van de vaststelling van de pensioenaanspraken en de te betalen premie.

De opgave van de werkgever leidt tot de vaststelling van een premienota. Direct bij en na ontvangst van de LPG voert APG verschillende controles uit (juistheid en volledigheid, consistentie). Periodiek draait de controle op aanwezigheid. In het geval van ontbrekende opgaven of niet consistente opgaven wordt de werkgever gevraagd ontbrekende opgaven alsnog aan te leveren respectievelijk de juiste gegevens aan te leveren. Bij het uitblijven daarvan, leggen deze controleprocessen ambtshalve premienota's op. Jaarlijks worden looncontroles uitgevoerd. Hierbij wordt achteraf gecontroleerd of de opgave van loon en premie overeenkomt met de gegevens die de werkgever via de afdracht van de loonbelasting aan het UWV heeft verstrekt.

APG hanteert bij de premie-incasso strikte betaaltermijnen voor aanmaningen, ingebrekestellingen en overdracht aan een incassobureau voor het bijzondere incasso. De debiteurenportefeuille wordt actief beheerd.

III.8.2 Hoofdpijnen werkzaamheden Achmea Investment Management (Achmea IM)

Het bestuur heeft de volgende onderdelen uitbesteed aan Achmea IM:

- het Fiduciair beheer van het Vermogen.
- de (gedeeltelijke) uitvoering van het vermogensbeheer.
- de beleggingsadministratie

Achmea IM heeft onder meer de volgende taken:

- het strategisch beleggingsadvies;
- het uitvoeren van het risicomanagement;
- het selecteren, aansturen en monitoren van de vermogensbeheerders;
- het beheren van het vermogen volgens de door het bestuur gegeven aanwijzingen. Deze aanwijzingen worden jaarlijks vastgelegd in het jaarplan Vermogensbeheer en het beleidsplan Vermogensbeheer met de Beleggingsrichtlijnen. Elk kwartaal wordt een overzicht van de stand van de beleggingen verstrekt.
- Het adviseren over en (doen) uitvoeren van het MVB beleid.
- het waarderen van het vermogen en de administratie van de vermogensbestanddelen.

Het pensioenfonds en Achmea IM hebben de afspraken, inzake uitbesteding, vastgelegd in een beheerovereenkomst. Afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening zijn vastgelegd in de producten- en dienstencatalogus. De overeenkomst voorziet in een procedure om de bestaande dienstverlening aan te passen of nieuwe diensten toe te voegen. In overleg tussen het bestuur en de uitvoerder worden daarover afspraken gemaakt en contractueel vastgelegd.

De uitbestede bedrijfsprocessen zijn bij Achmea IM vastgelegd in procesbeschrijvingen en werkinstructies. Handhaving van een beheerste en integere bedrijfsvoering vindt plaats via controles door de Interne Accountantsdienst van Achmea Groep. In het kader van een integere bedrijfsvoering geldt voor de medewerkers van Achmea een gedragscode, die voldoet aan de daartoe door De
5 Nederlandsche Bank gestelde eisen. Voor de medewerkers van Achmea IM geldt een aanvullende gedragscode, die voldoet aan de daartoe door de Autoriteit Financiële Markten gestelde eisen. Naast de gedragscodes zijn maatregelen genomen ter voorkoming van fraude. In de ICT-procedures zijn beveiligingen ingebouwd en in alle processen zijn functiescheidingen aangebracht met betrekking tot het vaststellen, controleren en accorderen.

10 Achmea IM heeft een standaard 3402 type II en een standaard 3000A rapportage. Deze geven zekerheid dat de processen van de uitvoerder en de daarin opgenomen interne controles in opzet en bestaan adequaat zijn en effectief hebben gewerkt. Deze rapportage (scope en bevindingen) wordt jaarlijks met het bestuur besproken.

15 **III.8.3 Hoofdpijnen van de dienstverlening door Northern Trust**

Het bestuur heeft de bewaarneming van beursgenoteerde beleggingen (custody) uitbesteed aan Northern Trust. Het pensioenfonds en Northern Trust hebben de afspraken inzake uitbesteding vastgelegd in een raamovereenkomst bewaarneming. De raamovereenkomst en de
20 dienstverleningsovereenkomst voorzien in een procedure om de bestaande dienstverlening aan te passen of nieuwe diensten toe te voegen. In overleg tussen het bestuur en Northern Trust worden daarover afspraken gemaakt en contractueel vastgelegd.

De uitbestede bedrijfsprocessen zijn vastgelegd in procesbeschrijvingen en werkinstructies. Handhaving van een beheerste en integere bedrijfsvoering vindt plaats via controles door de Interne
25 Accountantsdienst van Northern Trust. In het kader van een integere bedrijfsvoering geldt voor de medewerkers van Northern Trust een gedragscode, die voldoet aan de daartoe door De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten gestelde eisen. Naast de gedragscodes zijn maatregelen genomen ter voorkoming van fraude. In de ICT-procedures zijn beveiligingen ingebouwd en in alle processen zijn functiescheidingen aangebracht met betrekking tot het vaststellen, controleren en
30 accorderen.

Northern Trust levert een SOC-1 en SOC-2(IT) rapportage met daarin een standaard 3402 type II rapportage. Deze verklaring geeft zekerheid dat de processen van de uitvoerder en de daarin opgenomen interne controles in opzet en bestaan adequaat zijn en effectief hebben gewerkt. Deze
35 rapportage (scope en bevindingen) wordt jaarlijks met het bestuur besproken.

IV. INTEGRAAL RISICOMANAGEMENT

5 BPF Schoonmaak streeft naar een pensioen dat zijn waarde behoudt voor alle deelnemers en rechthebbenden, maar wil ook zoveel mogelijk voorkomen dat pensioenen gekort moeten worden. BPF Schoonmaak heeft daarbij te maken met een toenemend complexe en sterk veranderende omgeving alsook nieuwe wet- en regelgeving.

Het bestuur onderkent het belang van het bewust omgaan met risico's, en heeft daarom gekozen voor het implementeren van een methodiek van Integraal risicomanagement (hierna: IRM) dat breed in het bestuur en zijn bestuurlijke commissies wordt gedragen.

10 Het bestuur heeft de governance zodanig ingericht dat de besluiten op het juiste niveau worden genomen en dat er sprake is van voldoende onafhankelijke controle en countervailing power binnen de besluitvormingscyclus.

15 In dit beleidsplan wordt aangegeven hoe de beheersstructuur en het risicomanagement is ingericht binnen het pensioenfonds.

Het beleidsplan IRM is opgenomen in de bijlagen van deze Abtn.

V. FINANCIËLE OPZET

V.1 Inleiding

De vereenvoudigde balans van het fonds wordt als volgt weergegeven:

Activa	Passiva
Belegd vermogen:	Stichtingskapitaal en reserves:
- Vastgoed	- Bestemmingsreserve beleggingen
- Aandelen	- Beleidsreserve
- Vastrentende waarden	
- Derivaten	Voorziening pensioenverplichtingen
- Overige beleggingen	
Vorderingen en overlopende activa	Overige schulden en overlopende passiva:
	- Negatieve derivaten
Overige activa	- Schuld overgangsregeling*

* Vervallen per 31 december 2021

5 V.2 Activa

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op reële waarde. Voor het bepalen van de reële waarde van bezittingen en schulden maakt het fonds gebruik van een getrapte benadering, waarbij investeringen worden geclassificeerd in 3 categorieën:

- 10 Directe marktnotering: beleggingsinstrumenten zoals aandelen waarbij prijzen direct waarneembaar zijn via een gereguleerde beurs of handelsplatform plus beleggingsinstrumenten zoals obligaties in een actieve markt die gebaseerd zijn op quotes van brokers omdat deze instrumenten niet op een gereguleerde beurs of handelsplatform handelen.
- 15 Afgeleide marktnotering: waardering op basis van een algemeen geaccepteerd waarderingsmodel afgeleid van observeerbare marktprijzen en -aannames. Dit zijn instrumenten die sterk lijken op instrumenten met directe marktnotering maar licht afwijkende kenmerken hebben en/of minder vaak worden verhandeld.
- 20 Waarderingsmodellen en technieken: waardering gebaseerd op modellen, technieken en aannames die niet eenvoudig te toetsen zijn. Dit zijn instrumenten die niet altijd publiek worden verhandeld en daardoor minder liquide kunnen zijn.

Vorderingen en schulden uit beleggingen en liquide middelen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel –crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Achmea IM voert de leidende beleggingsadministratie van het fonds en is in die rol verantwoordelijk voor de waardering van de beleggingen. Het proces dat Achmea IM volgt en de details inzake de bepaling van de reële waarde zijn door Achmea IM vastgelegd in een waarderingshandleiding. Periodiek onderzoekt het fonds of deze aansluit bij de waardering op basis van reële waarde.

Vastgoed

Beurgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is de beursnotering per balansdatum (directe marktwaardering). Beleggingen in niet-beurgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. De reële waarde wordt bepaald door de beheerder van het fonds op basis van de afgeleide marktwaardering.

Aandelen

Beurgenoteerde aandelen en participaties in beurgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de beursnotering per balansdatum (directe marktwaardering).

Private equity-beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde, oftewel op de intrinsieke waarde. Deze intrinsieke waarde halen we uit de laatste rapportages van de fondsmanagers en de fonds-van-fonds-managers. De fondsmanagers waarderen de onderliggende beleggingen op basis van waarderingsmodellen en technieken.

We passen deze waarde aan voor nog te ontvangen en nog te betalen bedragen in de periode tot de balansdatum. Ook houden we rekening met eventuele belangrijke financiële gevolgen van gebeurtenissen na ontvangst van de rapportages.

Vastrentende waarden

- Beurgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beurgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de per balansdatum geldende beurskoers, onder toevoeging van opgelopen rente (directe marktwaardering).
- Hypotheekfondsen worden gewaardeerd op reële waarde, oftewel op de intrinsieke waarde. Deze intrinsieke waarde halen we uit de laatste rapportages van de fondsmanagers. De fondsmanagers waarderen de onderliggende beleggingen op basis van waarderingsmodellen en technieken.
- Leningen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waarde wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen (rente, aflossingen en verwachte boeterente bij vervroegde aflossingen) contant te maken op basis van geldende marktrente, waarin opgenomen een opslag voor debiteurenrisico en liquiditeitsrisico (waarderingmodellen en technieken)
- Deposito's en vorderingen op banken worden gewaardeerd op nominale waarde (directe marktwaardering).

Derivaten

- Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de marktwaarde van het contract. Voor beurgenoteerde contracten is dit de beurskoers per balansdatum (directe marktwaardering). Voor niet-beurgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op beschikbare marktinformatie als input voor gehanteerde waarderingsmodellen (afgeleide marktnotering).

Schuldposities in derivaten worden separaat verantwoord onder de overige schulden.

Overige beleggingen

- Geldmarktbeleggingen
Geldmarktbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de contante waarde van de toekomstige kasstromen (rente en aflossing) (afgeleide marktnotering). Posities in rekening-courant saldi worden tegen nominale waarde gewaardeerd.
- Niet-beurgenoteerde belangen in infrastructuurbeleggingen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Hierbij worden ook de overige onderliggende activa en onderliggende verplichtingen meegenomen. (Waarderingsmodellen en technieken).

Vorderingen en overlopende activa

Waardering vindt plaats op nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Vorderingen en overlopende activa die horen bij beleggingen, staan onder de beleggingen.

Overige activa

5 Hieronder worden onder meer de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

10 V.3 Passiva

Stichtingskapitaal en reserves

15 Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Het fonds kent de volgende reserves:

- 20 ▪ Bestemmingsreserve beleggingen
De bestemmingsreserve beleggingen is bedoeld om alle risico's, zoals vastgelegd in de Regeling Pensioenwet onder vaststelling vereist eigen vermogen, op te kunnen vangen. Deze wordt bepaald conform de methode in hoofdstuk V.6.
- 25 ▪ Beleidsreserve
De beleidsreserve bevat het resterende gedeelte van het eigen vermogen van het pensioenfonds. De beleidsreserve wordt gevoed door het resultaat nadat de overige reserves op het juiste niveau zijn gebracht.

Voorziening pensioenverplichtingen

De post voorziening pensioenverplichtingen (VPV) bestaat uit de volgende onderdelen:

- 30 1. Voorziening basisregeling
Dit zijn alle verplichtingen die voortkomen uit de basisregeling met betrekking tot het ouderdomspensioen/partnerpensioen.
2. Voorziening AOP
De voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen betreft een voorziening voor ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen.

3. Voorziening premievrijstelling/IBNR

De berekening van de voorziening is de contante waarde van de premievrije pensioenopbouw en de risicopremies voor het nabestaandenpensioen in verband met arbeidsongeschiktheid. Daarbij wordt rekening gehouden met de revalidatiekans.

5 De voorziening in verband met zieke deelnemers wordt gevormd voor deelnemers die zich in de twee jaar loondoorbetalingsverplichtingsperiode bevinden. De voorziening dient ter afdekking van de verwachte instroom voor de premievrije bijboeking bij arbeidsongeschiktheid. De voorziening wordt van jaar op jaar vastgesteld. Het deel van deze voorziening voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid van twee boekjaren terug wordt onttrokken en het deel voor het nieuwe
10 boekjaar wordt toegevoegd. De voorziening voor zieke deelnemers wordt vastgesteld op basis van de actuele rentetermijnstructuur conform de andere onderdelen van de post VPV. Daardoor bedraagt de voorziening aan het eind van het boekjaar twee jaar aan aangroei van de voorziening voor premievrije bijboeking. De risicopremie voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid op basis van RTS wordt elk jaar toegevoegd aan de IBNR. Het verschil met de risicopremie op basis van
15 de gedempte disconteringsvoet is onderdeel van het resultaat op demping in het resultaat op premie (zolang BPF Schoonmaak premiedemping toepast). De onttrekking uit de IBNR voor de ingang van premievrijstelling is ook op basis van RTS.

Overige schulden en overlopende passiva

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

20

V.4 Actuariële grondslagen

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen (VPV), de actuariële koopsommen en de doorsneepremie wordt uitgegaan van de volgende actuariële grondslagen:

Sterftekansen	De sterftekansen worden vastgesteld op basis van de AG-Prognosetafel 2022 waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met fondseigen ervaringsfactoren (opgenomen in de Bijlagen). Het aanvangsjaar in de prognosetafel wordt jaarlijks aangepast met het betreffende jaar. De ervaringsfactoren worden periodiek geëvalueerd. Bij deze periodieke evaluatie wordt een robuustheidstest uitgevoerd.
Leeftijdsverschil	Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 4 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.
Interest	De voorziening wordt berekend op basis van de marktrente zoals deze geldt op het berekeningsmoment. Hiervoor worden de rentetermijnstructuren (inclusief UFR) toegepast die door De Nederlandsche Bank maandelijks worden vastgesteld en gepubliceerd.
Partnerfrequenties	Voor zowel de berekening van de VPV als de berekening van risicopremies wordt een voor BPF Schoonmaak specifieke partnerfrequentie gehanteerd (CBS 2021 maal 80% voor mannen leeftijden t/m 64 jaar en CBS 2021 maal 85% voor vrouwen). Voor de leeftijden 65 tot en met 67 wordt in tegenstelling tot de berekening van de risicopremies voor de VPV een partnerfrequentie van 100% gehanteerd. Vanaf leeftijd 67 wordt de werkelijke burgerlijke staat gehanteerd.
Toekomstige administratiekosten	Voor de dekking van toekomstige administratie- en excassokosten wordt de netto voorziening verhoogd met 2,2%.
Administratiekosten	Voor de dekking van de administratiekosten voor het actuele boekjaar wordt vanaf 1 januari 2022 een opslag van 1,3% van de pensioengrondslag gehanteerd in de premie.
Reservering voor wezenpensioen	De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioen worden gesteld op 0,5% van de lasten van het nog niet ingegaan partnerpensioen op opbouwbasis; bij gepensioneerden met een nog niet ingegaan partnerpensioen wordt geen reservering voor wezenpensioen gedaan; bij de vaststelling van de lasten van het ingegane wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterftekansen.
Opslag voor wezenpensioen op risico partnerpensioen	De opslag voor het wezenpensioen op de risicokoopsom voor partnerpensioen bedraagt vanaf 1 januari 2021 2,7%.
Opslag premievrije voortzetting	Deze opslag wordt jaarlijks berekend op basis van de arbeidsongeschiktheids- en revalideringskansen en de actuele pensioenregeling waaronder het actuele opbouwpercentage. De opslag in de gedempte en ongedempte kostendekkende premie wordt berekend op de rekenrente van desbetreffende premie. Bij de premievrijstelling wordt de toekomstige opbouw gereserveerd.

IBNR-voorziening	De IBNR-voorziening wordt op basis van de rentetermijnstructuur (RTS) vastgesteld. Deze voorziening is gelijk aan twee jaar risicopremies voor premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid, herrekend naar de RTS op de berekeningsdatum van de IBNR-voorziening.
Arbeidsongeschiktheids- pensioen	Dit pensioen wordt op basis van rentedekking gereserveerd.
Risicopremie Anw- hiaatcompensatie	De risicopremie voor de Anw-hiaatcompensatie is per 1 januari 2021 en 2022 gelijkgesteld aan 18,3% en per 1 januari 2023 15,1% van de risicopremie voor het levenslang partnerpensioen.
Arbeidsongeschiktheids- kansen	De arbeidsongeschiktheidskansen zijn in 2020 vastgesteld per leeftijd en per geslacht op basis van historische cijfers van het fonds. De resulterende kansen zijn opgenomen in de Bijlagen.
Revalidatiekansen	Bij de bepaling van de premievrije opbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt uitgegaan van een revalidatiekans van 7%. Bij het ingegane arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgegaan van geen kans op revalidatie.
Leeftijden	De leeftijd van de deelnemers op de balansdatum wordt vastgesteld in maanden nauwkeurig.
Voorziening niet opgevraagde pensioenen	Voor ouderdomspensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert of ander niet-opgevraagd pensioen, dat vrijwel uitsluitend komt door het niet ontvangen bewijs van in leven stopgezette uitkeringen, wordt de volgende staffel voor het vormen van een voorziening aangehouden inclusief gemiste uitkering: van Pensioenleeftijd tot 70 jaar: 100% van de voorziening, vanaf 70 jaar steeds 10% minder, zodat op leeftijd 79 geen voorziening meer resteert. Voor nabestaandenpensioen dat nog niet is ingegaan na overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerd omdat de nabestaande onvindbaar is of niet reageert wordt geen voorziening aangehouden.
Vervroeging, uitruil, hoog/laag	De eventuele keuzes voor vervroeging van het ouderdomspensioen, meer/minder levenslang partnerpensioen en hoog/laag worden afgewikkeld op basis van collectieve actuariële gelijkwaardigheid.

Algemeen beleid

De flexibiliserings- en afkoopfactoren zijn geldig voor maximaal 2 jaar. De rekenrente is de rentetermijnstructuur ultimo jaar van vaststelling. Er wordt geen rekening gehouden met een wijziging van de UFR na deze datum ultimo jaar.

Voor het tussenliggende jaar worden de factoren aangepast wanneer de gebruikte rente veel is gewijzigd. Dit wordt jaarlijks getoetst aan de constante - vervangende - rente ultimo jaar. Er is sprake van een grote wijziging is wanneer die rente meer dan 0,5%-punt verschilt met de rente in de factoren.

Het bestuur heeft in ieder geval de discretionaire bevoegdheid om de factoren aan te passen in de volgende gevallen:

- Wijziging regeling
- Wijziging grondslagen die bij vaststelling ervan duidelijk een grote impact op de flexibiliserings- of afkoopfactoren zullen hebben (na advies hierover in notitie over deze grondslagwijziging).

De flexibiliseringsfactoren zijn voor het laatst per 1 januari 2023 gewijzigd.

Als de factoren moeten worden herzien dan zullen de toekomstige flexibiliseringsfactoren worden vastgesteld uitgaande van de dan geldende actuariële grondslagen van het fonds.

Beleid met betrekking tot verhouding man/vrouw in seksneutrale factoren

De huidige wegingsfactoren zijn:

Flexibiliseringselement	Verhouding man/vrouw
Vervroegen (en uitstellen voor MijnFonds)	43% / 57%
Hoog/laag	43% / 57%
Uitruil partnerpensioen in extra ouderdomspensioen	29% / 71%
Uitruil ouderdomspensioen in extra partnerpensioen	71% / 29%
Afkoop gewezen deelnemers	33% / 67%
Afkoop pensioeningang	33% / 67%
Afkoop ingegaan partnerpensioen	67% / 33%

De man/vrouw verhouding wordt zodanig vastgesteld dat ex ante de voorziening voor en na flexibilisering gelijk blijft. Als resultaten op de verschillende flexibiliserings- en afkoopfactoren daarvoor aanleiding geven dan kunnen voor meerdere flexibiliserings- en afkoopmogelijkheden afwijkende wegingsfactoren worden vastgesteld.

Voor de verschillende factoren voor 2023 gelden verschillende man-vrouw verhoudingen:

- De man-vrouw verhouding voor de afkoopfactoren is gebaseerd op de groep deelnemers die in de komende 5 jaar naar verwachting op de pensioendatum afgekocht zal worden.
- De man-vrouw verhouding voor de vaststelling van de uitruilfactoren van ouderdomspensioen naar partnerpensioen is gebaseerd op de uitruil van ouderdomspensioen naar partnerpensioen in de afgelopen 5 jaar
De man-vrouw verhouding voor alle andere flexibiliseringsfactoren is gebaseerd op de groep deelnemers die in de komende 5 jaar naar verwachting de pensioendatum zal bereiken en daarbij niet zal worden afgekocht.

Toetsing actuariële grondslagen

De actuariële grondslagen worden periodiek getoetst. Daarnaast kunnen resultaten uit het jaarwerk, aanbevelingen van de certificerende actuaire en wijzigingen in het fondsbeleid ook aanleiding zijn om opslagen buiten de periodiciteit nader te onderzoeken. Hieronder is een overzicht van frequentie van onderzoek en/of evaluatie van de grondslagen opgenomen.

5

Nr.	Grondslagen voor vaststelling voorziening en premie	Frequentie	Laatst uitgevoerd
1	Opslag voor administratie- en excassokosten op de voorziening	(Jaarlijks)	2022
2	Opslag voor uitvoeringskosten voor het lopend boekjaar in de premie	(Jaarlijks)	2022
3	Opslag voor wezenpensioen	3 jaar	2020
4	Opslag voor Anw-compensatie	3 jaar	2022
5	Ervaringssterfte	2 jaar	2022
6	Partnerfrequenties	3 jaar	2022
7	Leeftijdsverschil tussen hoofdverzekerde en medeverzekerde partner	3 jaar	2022
8	Arbeidsongeschiktheidskansen	3 jaar	2020
9	Revalideringskansen	3 jaar	2020
10	Ontslagkansen	5 jaar	2018
11	Carrière kansen	5 jaar	2018
12	Toetredingsprofiel	5 jaar	2018

Administratie- en excassokosten op de voorziening

Wat betreft de bepaling van de opslag voor administratie- en excassokosten op de voorziening hanteren wij een methode die uitgaat van liquidatie en overdracht bij stopzetting van de opbouw. Het alternatief is uitgaan van doorgaan als zelfstandig fonds. In het geval van liquidatie zal BPF Schoonmaak aansluiting willen zoeken bij een ander pensioenfonds. Daarom is wordt voor de vaststelling van de opslag voor administratie- en excassokosten aangesloten bij fondsen, waarbij BPF Schoonmaak zich zou kunnen aansluiten.

10

Uitvoeringskosten voor het lopend boekjaar in de premie

Wat betreft de bepaling van de opslag voor uitvoeringskosten voor het lopend boekjaar in de premie wordt gebruik gemaakt van resultaten op kosten van de afgelopen jaren en naar de mogelijke kostenontwikkeling van het komende jaar. Deze kosten worden omgeslagen over de pensioengrondslagsom. Hierbij wordt rekening gehouden met prudentie.

15

Afspraak CAO partijen over kosten

Met cao-partijen is afgesproken dat BPF Schoonmaak een opzegtermijn van 3 jaar in acht zal nemen wanneer de overeenkomst met BPF Schoonmaak wordt opgezegd. De marge in de kostenopslag moet daarbij voldoende geacht worden om de kosten van overdracht en liquidatie te kunnen dekken. Bij de bepaling van de opslag voor uitvoeringskosten wordt hiermee rekening gehouden vanaf het moment dat cao-partijen opzeggen. Na opzegging zal het resultaat op kosten in een voorziening worden bijgehouden en worden gebruikt voor de dekking van kosten van de overdracht en liquidatie.

20

25

V.5 Beleidsdekkingsgraad en actuele dekkingsgraad

Vanaf 1 januari 2015 wordt de toereikendheid van het fondsvermogen getoetst op de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is gedefinieerd als het gemiddelde van de laatste twaalf actuele maandelijkse dekkingsgraden.

5 De actuele dekkingsgraad wordt vastgesteld als het quotiënt van beschikbaar vermogen en technische voorzieningen, waarbij het beschikbaar vermogen gelijk is aan:

Balans Totaal -/- Schulden

10

Als de actuele dekkingsgraad aan het eind van een kwartaal of jaar significant afwijkt van de maanddekkingsgraad dan treedt de procedure "Vaststellingsproces (beleids-)dekkingsgraad BPF Schoonmaak" (bijlage bij deze Abtn) in werking.

V.6 Gewenst vermogen

15 V.6.1 Minimaal vereist eigen vermogen

Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) wordt jaarlijks vastgesteld overeenkomstig artikel 11 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen en voldoet daarmee aan de daaromtrent gestelde wettelijke eisen. Verder wordt bij de vaststelling uitgegaan van de leidraad van het Actuariële Genootschap. Het MVEV wordt bepaald door het al dan niet aanwezig zijn van beleggingsrisico's en door beheerslasten en risico's die voortkomen uit de pensioenregeling, waaronder nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidspensioen. Deze componenten komen als volgt terug in de berekening:

20

Beleggingsrisico	4% van het niet-herverzekerde gedeelte van de voorziening pensioenverplichtingen, met een minimum van 4% van 85% van de voorziening pensioenverplichtingen.
Beheerslasten	Deze component is alleen van toepassing als het fonds geen beleggingsrisico heeft.
Risico van vooroverlijden	0,3% van het risicokapitaal bij overlijden. Het risicokapitaal bij overlijden is gedefinieerd als de contante waarde van het potentieel direct ingaand partnerpensioen, vermeerderd met 18,3% (2022) en 15,1% (2023) van de contante waarde van het potentieel direct ingaand partnerpensioen teneinde rekening te houden met de risicodekking Anw-hiaatcompensatie, onder aftrek van de technische voorziening.
Risico van arbeidsongeschiktheid	18% van de in het vorige boekjaar geboekte/verdiende premies inclusief poliskosten (voor zover deze premies inclusief poliskosten niet meer bedragen dan € 50 miljoen) plus 16% van deze premies inclusief kosten voor zover deze meer bedragen dan € 50 miljoen. De uitkomst hiervan wordt vermenigvuldigd met de verhouding tussen schades die voor eigen rekening komen (dus na aftrek van het herverzekerde deel) en de bruto schaden in de voorlaatste drie boekjaren. Dit verhoudingsgetal is minimaal 50%. Deze uitkomst wordt vervolgens vermenigvuldigd met de verhouding tussen de TV voor te betalen schades die voor eigen rekening komen (dus na aftrek van het herverzekerde deel) aan het einde van het boekjaar en dezelfde TV aan het einde van het vorige boekjaar. Dit verhoudingsgetal is maximaal 100%.

Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de som van de technische voorzieningen en het MVEV, bestaat er een situatie van “dekkingsstekort”. Indien de beleidsdekkingsgraad vijf jaar achtereenvolgens onder de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt én de actuele dekkingsgraad op het laatste meetmoment eveneens onder de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt dan voert het fonds een onvoorwaardelijke korting door (zie ook V.6.3 Herstelplan), tenzij gebruik wordt gemaakt van de vrijstellingsregeling.

V.6.2 Vereist eigen vermogen

Het bestuur streeft ernaar om het aanwezige vermogen in het fonds ten minste gelijk te laten zijn aan het Vereist Eigen Vermogen (VEV). Het VEV is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het pensioenfonds. In die situatie is het eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkómen dat het fonds binnen één jaar beschikt over minder middelen dan de hoogte van de technische voorzieningen voor de onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioenovereenkomst.

Het VEV wordt berekend op zowel de feitelijke als strategisch beoogde beleggingsmix. De uitkomst van de strategische beleggingsmix is maatgevend.

Het VEV wordt vastgesteld volgens het standaardmodel van DNB. Voor een toelichting op dit model verwijzen wij naar de documentatie van DNB en voor discretionaire invulling binnen het standaardmodel wordt verwezen naar de bijlage Vaststelling Vereist Eigen Vermogen.

V.6.3 Herstelplan

Wanneer de beleidsdekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad die bij het VEV hoort, bevindt het fonds zich in een situatie van een “reservetekort”. Indien deze situatie van “reservetekort” zich ultimo van enig kwartaal voor het eerst voordoet, licht het pensioenfonds cao-partijen, het verantwoordingsorgaan en DNB direct in over de ontstane situatie en stelt het pensioenfonds een herstelplan op met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens artikel 138 van de Pensioenwet.

Dit herstelplan beschrijft de maatregelen die moeten worden genomen om aan de normen van het vereist eigen vermogen te voldoen. Uit dit herstelplan zal blijken dat het pensioenfonds zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen de wettelijk maximale periode van tien jaar, na het ontstaan van het reservetekort, de situatie van “reservetekort” heeft opgeheven.

Elk jaar waarin het “reservetekort” van kracht is, wordt een nieuw herstelplan opgesteld. Hiermee wordt gekeken of herstel binnen 10 jaar (bij gebruikmaking van de vrijstellingsregeling indien nodig 12 jaar voor herstelplan 2021) mogelijk is. Mocht dat niet het geval zijn, dan wordt vastgesteld hoe hoog de eventuele korting moet zijn om dit herstel wel binnen deze termijn te realiseren.

Uitsmeerperiode

Indien uit het herstelplan blijkt dat er een korting benodigd is dan wordt uit oogpunt van evenwichtige belangenafweging de totaal benodigde korting om tot het vereist eigen vermogen te herstellen over een periode van 5 jaar uitgesmeerd.

Voorwaardelijke korting van aanspraken

Het voorwaardelijk korten van aanspraken geschiedt op basis van de wettelijke eisen zoals gesteld in artikel 134 van de Pensioenwet.

Het pensioenfonds kan de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten uitsluitend verminderen indien uit het herstelplan blijkt dat binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar (bij gebruikmaking van de vrijstellingsregeling 12 jaar voor herstelplan 2021) de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op basis van het reguliere beleid niet tot de dekkingsgraad die bij het VEV hoort, herstelt.

Indien het fonds op basis van een herstelplan een korting moet doorvoeren, wordt vastgesteld hoe hoog de korting in het eerste jaar wordt en wordt de korting uit het eerste jaar binnen 12 maanden na de betreffende berekeningsdatum onvoorwaardelijk doorgevoerd.

5 *Onvoorwaardelijke korting van aanspraken*

Het onvoorwaardelijk korten van aanspraken geschiedt op basis van de wettelijke eisen zoals gesteld in artikel 140 van de Pensioenwet.

10 Indien de beleidsdekkingsgraad vijf jaar aaneengesloten onder de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt én de actuele dekkingsgraad op het laatste meetmoment eveneens onder de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt dan voert het fonds een zodanige onvoorwaardelijke korting door, dat na verwerken van deze onvoorwaardelijke korting de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad), tenzij gebruik wordt gemaakt van de vrijstellingsregeling. Het fonds heeft in 2021 en 2022 besloten gebruik te maken van de vrijstellingsregeling om een korting op basis van de dekkingsgraad per 31 december 2020 en 31 december 2021 te voorkomen.

15 Een korting wordt binnen zes maanden na het betreffende laatste meetmoment in één keer door het fonds doorgevoerd, tenzij deze meer dan 5% bedraagt. Dan treedt het bestuur eerst in overleg met cao-partijen. Bij een korting van 5% tot 10%: in beginsel in één keer doorvoeren van de korting, waarbij een korting boven de 5% afgestemd zal moeten worden met sociale partners. Bij een korting vanaf 10%: zo spreiden dat maximaal 8% in één keer wordt doorgevoerd. De totale korting wordt dan gedeeld zodat een gelijke korting per jaar. Pas bij 16% (twee keer 8%) wordt overgegaan op meer dan twee jaar korten.

20

Informereren van belanghebbenden in geval van een korting

25 Het pensioenfonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever(s) schriftelijk over het besluit tot vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten. De vermindering kan op zijn vroegst één maand na de in de vorige volzin bedoelde informatieverstrekking worden gerealiseerd.

Herstel van gekorte aanspraken en gemiste toeslagen

30 Doorgevoerde voorwaardelijke en onvoorwaardelijke kortingen worden in de toekomst niet ongedaan gemaakt en gemiste (voorwaardelijke) toeslagen worden niet ingehaald.

VI. FINANCIËLE STURINGSMIDDELEN

VI.1 Inleiding

Teneinde invloed uit te kunnen oefenen op de financiële positie, heeft het bestuur de beschikking over de volgende sturingsmiddelen:

- 5 ▪ Premiebeleid;
- Toeslagverleningsbeleid;
- Beleggingsbeleid.

Na de beschrijving van de risicohouding van het fonds, worden deze beleidsvormen in dit hoofdstuk behandeld.

10

Evenwichtige belangenafweging.

In bijlage 14 is een samenvatting opgenomen van de belangenafweging ten behoeve van de verschillende stakeholders.

15

Financieel crisisplan

Het financieel crisisplan van het fonds, beschreven op grond van de beleidsregel van De Nederlandsche Bank inzake opstellen crisisplan die vanaf 10 december 2011 van kracht is geworden, is opgenomen in bijlage 9. In dit crisisplan worden de (nood)maatregelen beschreven, die het bestuur op korte termijn kan treffen indien het fonds in een financiële crisis terecht komt.

20

VI.2 Risicohouding

De risicohouding van een fonds, bedoeld in artikel 102a van de Pensioenwet is

- de mate waarin een fonds, na overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan van het fonds, bereid is risico's te lopen; én
- de mate waarin het fonds risico's loopt gegeven de kenmerken van het fonds.

25

De risicohouding van het fonds komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het fonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen (met bandbreedte).

30

Om de risicohouding te concretiseren baseert het fondsbestuur zich op de kenmerken van het fonds en hanteert beleidsuitgangspunten, zoals:

- Kans op kortingen verkleinen en de maximaal acceptabele korting bedraagt 5%;
- Stabiele premie en stabiele pensioenregeling.

De doelstellingen zijn als volgt geprioriteerd:

Doelstelling	Prioriteit
Voorkomen van hoge nominale kortingen	1
Voorkomen van premiestijgingen	2
Voorkomen van grote daling koopkracht	3
Realiseren hoge mate van koopkrachtbehoud	4
Realiseren hoge indexatieverwachting op korte termijn	5

35

Door het bestuur en cao-partijen zijn de volgende ondergrenzen voor de haalbaarheidstoets (met een horizon van 60 jaar) vastgesteld:

- 5 ▪ Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau uitgaande van de vereiste dekkinggraad bedraagt minimaal 70%;
- Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau uitgaande van de actuele dekkinggraad bedraagt minimaal 62%;
- Het pensioenresultaat in het slechtweerscenario (5% percentiel) uitgaande van de feitelijke financiële positie bedraagt minimaal 37%. Daardoor bedraagt de maximale afwijking van het verwachte pensioenresultaat 40%.

10 **Aanvangshaalbaarheidstoets 2016**

De aanvangshaalbaarheidstoets, uitgevoerd in 2016, geeft de volgende uitkomsten:

- 15 ▪ De mediaan van het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit een dekkinggraad die gelijk is aan de vereiste dekkinggraad bedraagt 82,7%. Dit is hoger dan de vastgestelde ondergrens van 70%;
- Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de actuele dekkinggraad bedraagt 72,1%. Dit is hoger dan de vastgestelde ondergrens van 62%;
- De maximale afwijking van het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario (5% percentiel) startend vanuit de actuele dekkinggraad bedraagt 33,7%. Deze maximale afwijking is lager dan de vastgestelde grens van 40%.

20 **Haalbaarheidstoets**

Het bestuur van het pensioenfonds zal jaarlijks een haalbaarheidstoets laten uitvoeren, om de waarschijnlijkheid van de toeslagverlening vast te stellen en op basis hiervan te communiceren met de belanghebbenden.

25 **Bandbreedtes rondom het vereist eigen vermogen**

Voor het beheersen van het balansrisico hanteert het Fonds het strategisch vereist eigen vermogen (VEV). Het strategisch VEV varieert in de tijd vanwege marktontwikkelingen. Rondom het strategisch VEV hanteert het fonds een bandbreedte. Deze bandbreedte is bedoeld om uitvoering te geven aan het feitelijke beleggingsbeleid. De toegestane bandbreedte bedraagt 3%-punt naar boven en 3%-punt naar beneden.

30 **Procedure vereist eigen vermogen en bandbreedtes**

35 Ieder kwartaal rapporteert het fonds de vereiste dekkinggraad op basis van de feitelijke beleggingsmix en op basis van de strategische beleggingsmix aan DNB. Op basis van deze rapportage wordt getoetst of het vereist eigen vermogen op basis van de feitelijke beleggingsmix binnen de toegestane bandbreedte valt. Indien het vereist eigen vermogen buiten de bandbreedte valt past het fonds de feitelijke beleggingsmix aan.

VI.3 Premiebeleid

Voor 2021 tot en met 2024 hebben Cao-partijen met het fonds afgesproken een premie van 21,4% van de pensioengrondslag beschikbaar te stellen voor pensioen.

Het pensioenfondsbestuur maakt bij de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie gebruik van de mogelijkheid om deze te dempen op basis van verwacht rendement. Met ingang van 2023 maakt het fonds geen gebruik meer van een gedempte kostendekkende premie, maar wordt de opbouw gegeven de feitelijke premie vastgesteld op basis een zuivere kostendekkende premie.

Premiedekkingsgraad

BPF Schoonmaak heeft een geambieerde minimumniveau van 90% voor de premiedekkingsgraad. De peildatum hiervoor is eind september voorafgaand aan het kalenderjaar waar de premie betrekking op heeft. Er wordt geen rekening gehouden met wijziging van de UFR na deze peildatum van eind september. Door wijziging van het premiebeleid waarbij met ingang van 2023 geen premiedemping wordt gehanteerd is de premiedekkingsgraad altijd boven de 90%.

Premiekortingsgrens en premiekorting

Het pensioenfonds geeft geen premiekortingen en er is geen sprake van een premiekortingsgrens.

Gedempte kostendekkende premie (voor premie met ingang van 2023 niet van toepassing)

De gedempte kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. De actuarieel benodigde premie voor de 'inkoop' van onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioenregeling en risicopremie voor overlijden inclusief excassokosten. De risicopremie voor de premievoortzetting bij arbeidsongeschiktheid is een opslag over de pensioengrondslagsom.
2. Het maximum van de actuarieel benodigde premie voor toekomstige toeslagen en de solvabiliteitsopslag.
3. Een opslag voor de administratiekosten. De ex-post administratiekosten zijn de daadwerkelijke kosten minus de vrijval excassokosten.

Bij de berekening van de gedempte kostendekkende premie voor 2016 en verder worden de fondsgrondslagen gehanteerd. Als rekenrente wordt het verwacht rendement genomen. Het fonds hanteert hiervoor de maximale parameters zoals aangegeven door de Commissie Parameters.

De verwacht rendementscurve voor het jaar 2022 en de strategische beleggingsmix voor en na mapping voor de premie 2022 zijn opgenomen in bijlage 12.

Het fonds heeft de verwachte inflatie niet (tegelijk) met de rente (als rendement op vastrentende waarden) vastgezet voor de vijfjaarsperiode.

De feitelijke premie moet minimaal gelijk zijn aan de gedempte kostendekkende premie. Toetsing hiervan vindt ex-ante plaats bij vaststelling van premie en opbouw voor het komende boekjaar.

VI.4 Toeslagverleningsbeleid

De toeslagverlening is voorwaardelijk. Dat wil zeggen dat er altijd een bestuursbesluit aan vooraf gaat. De toeslagverlening wordt gebaseerd op de CBS-consumentenprijsindex (CPI) "afgeleid". Deze index is geschoond voor de invloeden van belasting- en accijnseffecten. Als leidraad voor toeslagverlening is de volgende staffel van toepassing:

- Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad (VDG) of lager is dan 110%, dan wordt er geen toeslag verleend;
- De grens waarboven de volledige toeslag kan worden toegekend, wordt bepaald op basis van toekomstbestendige indexatie regels en de fondseigen parameters die op prudente wijze zijn afgeleid van de uitgangspunten van de Commissie Parameters;

- Indien de beleidsdekkingsgraad tussen de VDG en de bovengrens ligt, dan wordt de toeslag naar rato van de beleidsdekkingsgraad gegeven.

Gemiste toeslagen worden in de toekomst niet ingehaald. De toe te kennen toeslagen worden getoetst aan de wet- en regelgeving.

5 VI.5 Beleggingsbeleid

Prudent Person

Volgens artikel 135 PW moeten de volgende uitgangspunten in acht genomen worden:

- de waarden worden belegd in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden;
- de beleggingen in de eigen onderneming worden tot een bepaald niveau beperkt;
- de beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Het begrip prudent-person is nader uitgewerkt in artikel 13 en 13a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

Het Fonds belegt vanuit de ‘prudent person’ regel. Hierbij moeten de beleggingen voldoen aan kwalitatieve beginselen van veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico’s. Dit houdt onder andere in dat het beleggingsbeleid wordt afgestemd op de verplichtingenstructuur van het pensioenfonds. Hierbij wordt rekening gehouden met de wettelijke eisen die onder het Financieel Toetsingskader aan het beleggingsbeleid en risicomanagement worden gesteld.

De onderbouwing Prudent Person is in de Bijlagen opgenomen. Aan de hand van de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde “Leidraad toets-criteria prudent-person regel”, is per criterium aangegeven hoe dit is ingevuld door BPF Schoonmaak.

Beleggingsdoelstelling

De doelstelling van het fonds is vastgelegd in het Missie, Visie en Strategie document (Bijlage): “BPF Schoonmaak zorgt voor een goede uitvoering van de pensioenregeling die de cao-partijen in onze sector hebben afgesproken.”

In de Strategie wordt het beleggingsbeleid geduid: “Maatschappelijk verantwoord beleggen is de basis voor ons beleggingsbeleid. Het beleggingsbeleid is erg belangrijk om onze rechthebbenden te bieden waar we voor willen zorgen: een koopkrachtbestendig pensioen. Daarom is het behalen van een passend rendement op de beleggingen belangrijk. Dit passend rendement is niet een maximaal rendement maar het best mogelijke rendement dat past bij de missie van ons fonds. We weten dat dit niet zonder risico kan. Daarom werken we met een beleggingsbeleid en een risicobeleid. In ons beleggingsbeleid maken we onderscheid tussen de risico’s van de verplichtingen en het behalen van een passend rendement (matching en return portefeuille). Het beleid wordt steeds goed gevolgd, onderzocht en zo nodig bijgesteld. We streven naar een zo eenvoudig mogelijk beleggingsbeleid.”

Het beleggingsbeleid van het Fonds is beschreven in het Beleidsplan Vermogensbeheer. Hierin zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- Doelstelling Beleggingsbeleid;
- Overtuigingen vermogensbeheer;
- Risico- en beleidsrestricties;
- Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)
- Strategische allocatie;
- Van Feitelijke portefeuille naar Strategische portefeuille;
- Organisatie beleggingen;
- Het beleggingsproces;

Ook wordt het beleid beknopt beschreven in de 'Verklaring inzake de beleggingsbeginselen'. Beide documenten zijn opgenomen in de Bijlagen.

VII. HOOFDLIJNEN VAN HET UITVOERINGSREGLEMENT

Het uitvoeringsreglement bevat bepalingen die betrekking hebben op de verhouding tussen een aangesloten werkgever en het pensioenfonds. Hier volgen de hoofdlijnen, voor zover deze hoofdlijnen niet al elders in deze Abtn worden beschreven.

5 VII.1 Premievaststelling, premiebetaling en niet nakomen premieverplichtingen

Het bestuur stelt de kostendeekkende premie voor de pensioenregeling vast. Cao-partijen stellen de hoogte van de feitelijke premie vast (zie paragraaf VI.3). Een wijziging wordt doorgevoerd met ingang van 1 januari van een kalenderjaar. Voor iedere deelnemer wordt jaarlijks een doorsneepremie geheven voor de financiering van de pensioenregeling.

10 Geen premie is verschuldigd bij voortzetting van de deelneming bij arbeidsongeschiktheid.

Premieheffing vindt plaats per loontijdvak; aan de hand van de loon- en premieopgaven die de aangesloten werkgevers na afloop van elk loontijdvak aanleveren. De premie moet betaald zijn binnen 14 dagen na verzending van de premienota.

15 Bij overschrijding van de betalingstermijn kan het fonds de wettelijke rente en vergoeding van kosten vorderen. Ook kan het fonds de aangesloten werkgever een boete opleggen.

20 Als een aangesloten werkgever met de betaling in gebreke blijft maakt het fonds gebruik van de haar ter beschikking staande rechtsmiddelen. Zo kan het fonds een dwangbevel uitbrengen, beslag laten leggen op zaken en vermogensrechten van de werkgever, het faillissement van de werkgever aanvragen of de bestuurders van de werkgever aansprakelijk stellen. Ook is het fonds bevoegd om de deelnemers in dienst van een aangesloten werkgever te informeren over een betalingsachterstand van die werkgever.

25 Als sprake er is van een premieachterstand ter grootte van 5% van de totale door het fonds te ontvangen jaarpremie én het pensioenfonds tevens niet beschikt over het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV), informeert het pensioenfonds met inachtneming van artikel 28 van de Pensioenwet het verantwoordingsorgaan en de ondernemingsraad van de onderneming die nog premie aan het fonds verschuldigd is.

30 VII.2 Informatie

De aangesloten werkgever is verplicht om zijn werknemers die aan de pensioenregeling moeten deelnemen bij het pensioenfonds aan te melden en de gegevens volledig, juist en tijdig te verstrekken. De werkgever moet het fonds inzage verlenen in zijn administratie voor zover dat noodzakelijk is voor een goede uitvoering van de pensioenregeling en controle op de naleving door de aangesloten werkgever van het bepaalde in de statuten en de daarop gebaseerde reglementen van het fonds.

35 Indien een aangesloten werkgever geen, onvolledige of onjuiste loon- en of premiegegevens verstrekt, is het fonds bevoegd deze gegevens naar beste weten zelf vast te stellen. Het fonds kan dan vergoeding van de kosten vorderen of een boete opleggen.

40 Het fonds zorgt ervoor dat de deelnemers over de pensioenregeling worden geïnformeerd overeenkomstig artikel 21 van de Pensioenwet en dat de overige informatievoorschriften op grond de Pensioenwet en het Uitvoeringsbesluit Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling worden nageleefd.

VII.3 Toeslagverlening

Het fonds beslist jaarlijks of, en zo ja in hoeverre, een toeslag op pensioenaanspraken en pensioenrechten van de (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden kan worden toegekend. De toeslagverlening is voorwaardelijk. Voor de toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd.

VII.4 Vermogenstekorten, vermogenoverschotten en winstdeling

De financiële sturingsmiddelen die het fonds hanteert, worden beschreven in hoofdstuk VI. Bij onderdekking respectievelijk een reservetekort volgt het pensioenfonds de daarop betrekking hebbende procedures zoals voorgeschreven in de Pensioenwet. Het pensioenfonds maakt geen gebruik van de wettelijke mogelijkheden tot het verlenen van premiekorting, het terugstorten van premie of de betaling van een bedrag vanwege een eventueel vermogenoverschot.

VII.5 Vrijstelling

In het uitvoeringsreglement worden de voorwaarden aangegeven waaronder:

- een werkgever voor zijn werknemers vrijstelling kan worden verleend van de verplichte deelneming in het pensioenfonds; het betreft de wettelijke voorwaarden van het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000;
- een werkgever of een werknemer wegens gemoedsbezwaren vrijstelling kan worden verleend.

Op grond van het vrijstellingsbeleid verleent het bestuur slechts in uitzonderlijke gevallen vrijstelling van de verplichte deelneming in het pensioenfonds.

VII.6 Klachten

De voor de werkgever geldende klachtenprocedure is beschreven in het uitvoeringsreglement.

VII.7 Vrijwillige aansluiting

Het fonds biedt werkgevers die niet onder de werkingssfeer van het fonds vallen de mogelijkheid zich op vrijwillige basis bij het fonds aan te sluiten. Vrijwillige aansluiting is alleen mogelijk indien de werkgever aan de onderstaande voorwaarden voldoet:

- de werkgever past de CAO in het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf toe of past een eigen CAO toe, die minimaal gelijkwaardig is aan de CAO in het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf; en
- de werkgever draagt de door de Raad voor Arbeidsverhoudingen Schoonmaak- en Glazenwassersbranche (RAS) vastgestelde premie aan de RAS af.

De vrijwillig aangesloten werkgever is verplicht het eventueel verzekeringstechnisch nadeel te vergoeden, dat voor het fonds voortvloeit uit de aansluiting. Op de vrijwillig aangesloten werkgever zijn de statuten het pensioen- en uitvoeringsreglement van het fonds onverkort van toepassing.

VIII. VERKLARING

Het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf heeft deze Abtn vastgesteld in de vergadering van het Uitvoerend Bestuur van 15 maart 2023.

5

10

15

A.T. Uçar
Uitvoerend Bestuurslid

W.L.M. Schapendonk
Uitvoerend Bestuurslid

BIJLAGEN

BIJLAGE 01: Actuele cijfers

BIJLAGE 02: Missie, Visie, Strategie versie 23 juni 2021

BIJLAGE 03: Uitbestedingsbeleid BPF Schoonmaak versie 24 november 2022

5 **BIJLAGE 04: Beleidsplan IRM versie 2023**

BIJLAGE 05: Gedragscode versie 24 juni 2020

BIJLAGE 06: Klokkenluidersregeling versie 27 mei 2021

BIJLAGE 07: Incidentenregeling versie 27 mei 2021

10 **BIJLAGE 08: Fondseigen ervaringsfactoren 2021, partnerfrequenties 2023 en arbeidsongeschiktheidskansen 2021**

BIJLAGE 09: Financieel crisisplan

BIJLAGE 10: Verklaring Beleggingsbeginselen versie 2023

BIJLAGE 11: Beleidsplan Vermogensbeheer versie 2023-1

BIJLAGE 12: Verwachte rendementen en Strategische Mix 31 december 2022

15 **BIJLAGE 13: Onderbouwing Prudent Person versie 19 januari 2023**

BIJLAGE 14: Evenwichtige belangenafweging 2021

BIJLAGE 15: Vaststellingsprocedure beleidsdekkingsgraad versie 2023

BIJLAGE 16: Vaststelling Vereist Eigen Vermogen versie 2023

20

BIJLAGE 1: ACTUELE CIJFERS

Pensioengevend loon (2023)

- Het maximale uurloon: € 33,89.
- De uurfranchise, uitgaande van een jaarfranchise van € 13.033, bedraagt € 6,60.

Doorsneepremie (2023)

De doorsneepremie bedraagt: 21,4% van de pensioengrondslag.

Variabele gegevens voor de bepaling van de voorzieningen en (gedempte) kostendekkende premie

	2021	2022	2023
Revalideringskans (% van VPV) premievrijgestelde opbouw	7%	7%	7%
Revalideringskans (% van VPV) arbeidsongeschiktheidspensioen	0%	0%	0%
Opslag excassokosten (% van VPV)	2,2%	2,2%	2,2%
Opslag wezenpensioen op LPP-spaar (% van VPV)	0,5%	0,5%	0,5%
Opslag wezenpensioen op LPP-risico (% van risicokoopsom)	2,7%	2,7%	2,7%
Opslag ANW-compensatie op LPP-risico (% van risicokoopsom)	18,3%	18,3%	15,1%
Opslag voor premievrijstelling arbeidsongeschiktheid (% van PG-som)*	1,9%	2,0%	1,7%
Administratiekosten (% van PG-som)	1,4%	1,3%	1,3%

* In 2021 en 2022 op basis van de gedempte disconteringsvoet, vanaf 2023 op basis van de zuivere disconteringsvoet

Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV)

Het MVEV bedraagt per 31 december 2021: 4,2% van de technische voorzieningen.

Vereist eigen Vermogen

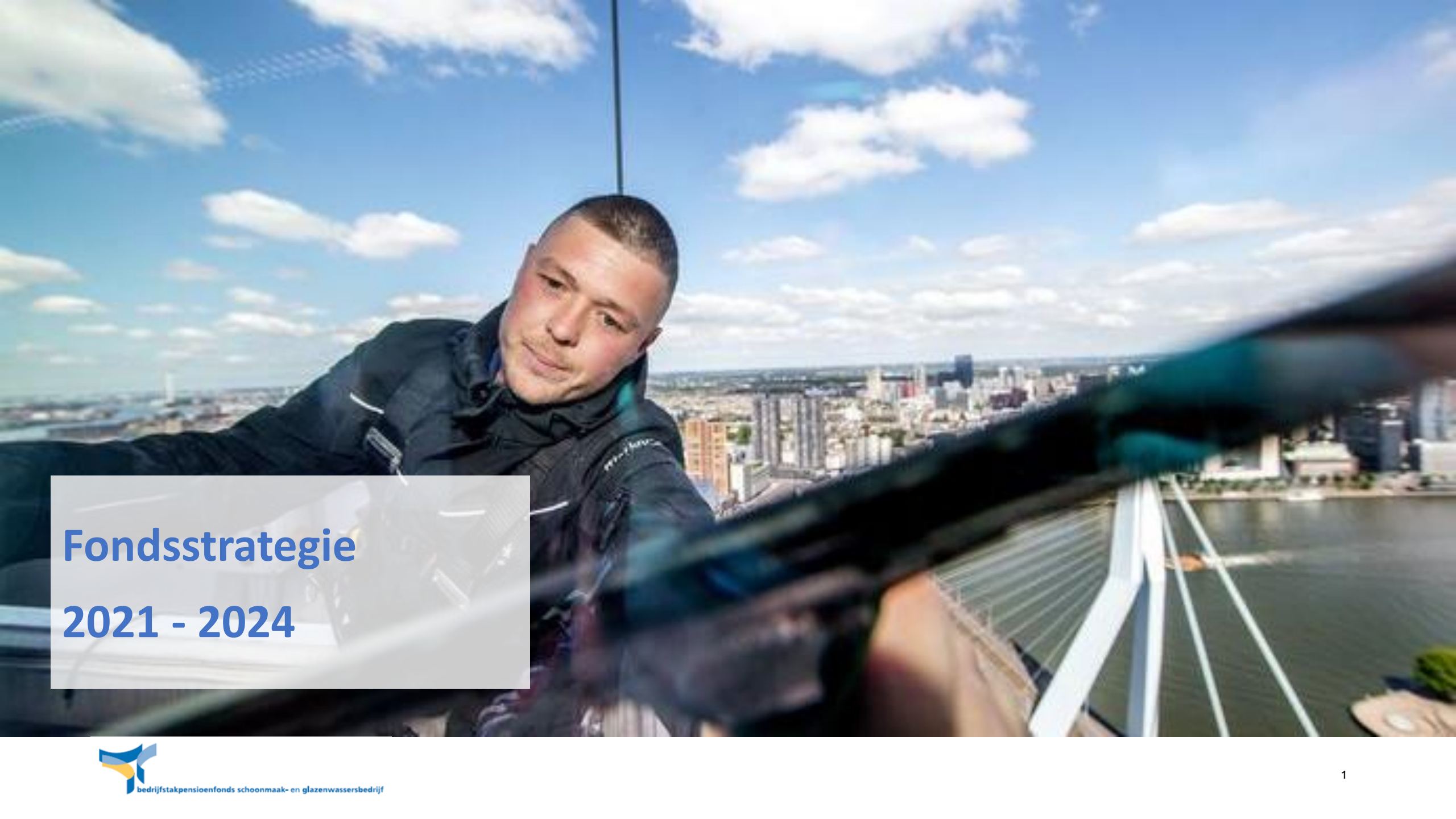
Het vereist eigen vermogen, zoals in deze ABTN is gedefinieerd, is als volgt opgebouwd:

	31-12-2020		31-12-2021	
	in € 1.000	% van TV	in € 1.000	% van TV
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)	7.424.214		7.026.548	
Renterisico (S1)	95.106	1,3%	147.192	2,1%
Risico zakelijke waarden (S2)	779.472	10,5%	744.733	10,6%
Valutarisico (S3)	239.023	3,2%	221.132	3,1%
Grondstoffen risico (S4)	-	-	-	-
Kredietrisico (S5)	390.383	5,3%	252.224	3,6%
Verzekeringstechnisch risico (S6)	276.684	3,7%	264.154	3,8%
Liquiditeitsrisico (S7)	-	-	-	-
Concentratierisico (S8)	-	-	-	-
Operationeel risico (S9)	-	-	-	-
Actief beheer risico (S10)	-	-	-	-
	1.780.668	24,0%	1.629.436	23,2%
Diversificatievoordeel	- 642.245	-8,7%	- 598.018	-8,5%
Vereist eigen vermogen	1.138.423	15,3%	1.031.417	14,7%

Belangrijkste cijfers uit het jaarwerk t/m 2021

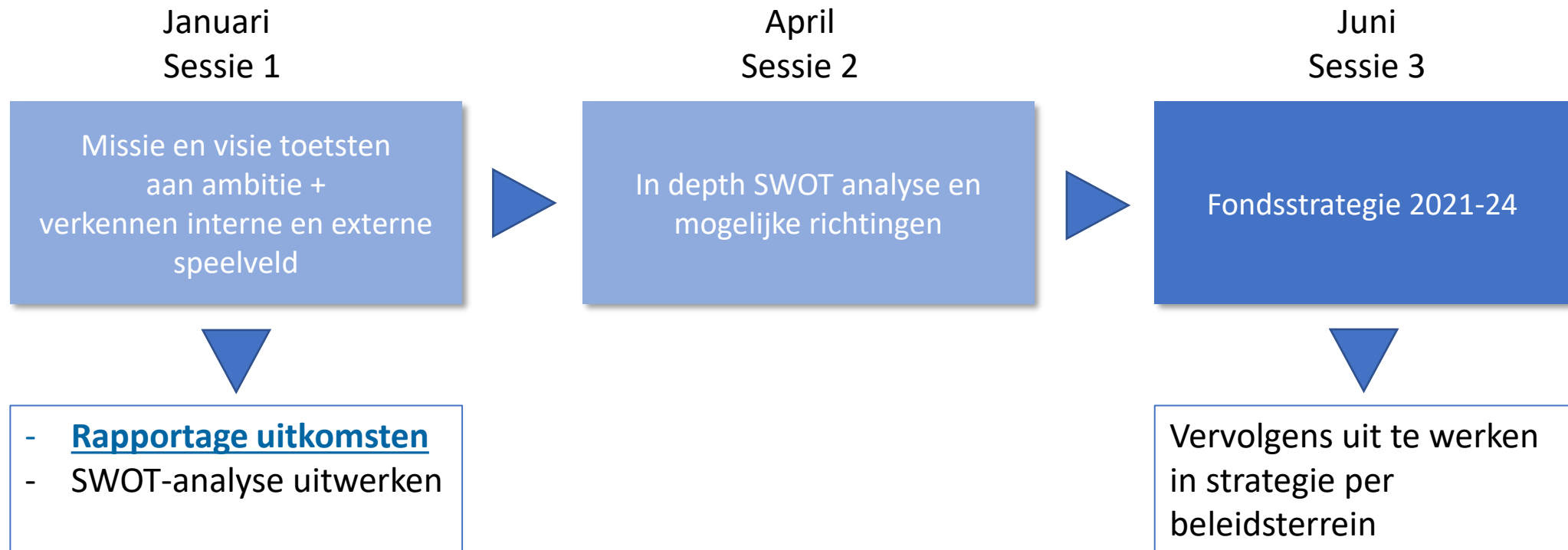
	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Aantal werkgevers en werknemers						
Aantal aangesloten werkgevers in jaar	3.582	3.572	3.671	3.673	3.647	3.579
Aantal aangesloten werkgevers einde jaar	3.496	3.492	3.395	3.474	3.347	3.317
Aantal actieve deelnemers in jaar	144.231	147.386	153.162	154.492	153.424	146.836
Aantal actieve deelnemers einde jaar	114.258	116.467	120.399	121.493	124.219	120.075
Aantal gewezen deelnemers einde jaar	379.994	380.120	374.326	395.826	376.615	364.672
Aantal pensioengerechtigden (einde jaar)						
Ouderdomspensioen	29.720	27.335	25.708	24.329	22.180	20.171
Partnerpensioen	4.646	4.423	4.142	4.652	3.526	3.818
Wezenpensioen	245	242	233	248	232	235
Arbeidsongeschiktheidspensioen	397	432	461	499	529	565
Prepensioen	0	0	0	0	0	0
Opbouwpercentage per dienstjaar						
Ouderdomspensioen	1,104%	1,576%	1,576%	1,576%	1,701%	1,701%
Premie (als percentage van de pensioengrondslag)						
Ouderdomspensioen	21,4%	20,10%	20,10%	20,10%	20,10%	20,10%
Overgangsregeling	0,00%	1,30%	1,30%	1,30%	1,30%	1,30%
Pensioenuitvoering (bedragen in duizenden euro's)						
Feitelijke premie	244.309	232.973	231.098	215.351	200.673	200.845
Zuivere kostendeekkende premie	322.448	387.491	316.041	284.260	200.825	258.507
Gedempte kostendeekkende premie	235.467	243.998	227.865	204.495	189.903	195.790
Uitkeringen en afkopen	84.185	73.781	66.184	61.680	58.401	52.179
Pensioenuitvoeringskosten	15.697	15.603	16.265	14.906	15.228	17.223

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Beleggingen (bedragen in duizenden euro's)						
Belegd vermogen	7.018.828	6.662.729	5.937.821	5.020.549	4.836.610	4.471.268
Opbrengst beleggingen	193.682	571.885	768.953	37.185	204.519	366.611
Beleggingskosten	4.858	5.019	4.871	5.241	5.937	5.101
Beleggingsrendement, incl. risicoafdekking (in %)	2,8%	9,4%	15,2%	0,7%	4,6%	9,2%
Beleggingsrendement benchmark (in %)	2,6%	9,5%	15,1%	0,5%	4,1%	6,9%
Z-score	0,25	0,35	0,18	0,13	0,30	0,29
Performancetoets	1,82	1,84	1,76	1,88	1,93	1,77
Vermogen, verplichtingen en solvabiliteit (bedragen in duizenden euro's)						
Pensioenvermogen	7.079.114	6.716.304	5.886.894	4.975.662	4.791.116	4.455.022
Pensioenverplichtingen	7.026.548	7.424.214	6.372.340	5.145.411	4.794.825	4.685.017
Stichtingskapitaal en reserves	52.566	-698.589	-381.615	-82.455	70.894	-168.969
Vereist eigen vermogen	1.031.417	1.138.423	1.035.721	887.142	878.843	829.511
Reservetekort of overschot	-978.851	-1.846.333	-1.521.167	-1.056.891	-882.552	-1.059.506
Vervangende interest (RTS) verplichtingen	0,6%	0,2%	0,8%	1,5%	1,6%	1,5%
Duration verplichtingen (in jaren)	23	24	24	23	23	24
Aanwezige dekkingsgraad (in %)	100,7%	90,5%	92,4%	96,7%	99,9%	95,1%
Vereiste dekkingsgraad (in %)	114,7%	115,3%	116,3%	117,3%	118,3%	117,7%
Reële dekkingsgraad (in %)	77,4%	69,6%	74,1%	81,0%	79,5%	73,6%
Beleidsdekkingsgraad	96,2%	85,5%	92,8%	100,3%	99,1%	90,9%
Aanpassing (opgebouwde) pensioenen						
Toeslag actieven (in %)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Toeslag inactieven (in %)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Fondsstrategie 2021 - 2024

Routekaart

**Missie, Visie
& Ambitie**

Missie

Waar staan we voor en wat is onze rol?

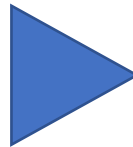
MISSIE

BPF Schoonmaak zorgt voor een goede uitvoering van de pensioenregeling die de cao-partijen in onze sector hebben afgesproken.

Visie

Wat willen we bereiken, welke waarde voegen we toe?

VISIE

We zijn er voor onze deelnemers en werkgevers in de sector. We werken aan en voor hun pensioen vanuit drie sterke overtuigingen:

Begrijpelijk, Betrokken, Betaalbaar

3 Waarden als principes voor ál het handelen

Begrijpelijk, want we vinden het belangrijk dat iedereen weet wat we voor hen doen. Dat is duidelijke en begrijpelijke taal voor iedereen, zodat ze altijd weten waar ze aan toe zijn. Dat is ook verantwoorde keuzes maken in onze beleggingen die we altijd kunnen uitleggen.

Betrokken, want we kennen onze sector. We handelen vanuit deze kennis en baseren onze keuzes op de behoeften van deelnemers en werkgevers. En we komen op voor de pensioenbelangen van de sector.

Betaalbaar, doordat alle schoonmakers en glazenwassers samen pensioen bij ons opbouwen kunnen we dit tegen lagere kosten doen. Hierdoor blijft er meer geld voor het pensioen over. Wij zijn een pensioenfonds zonder poespas: we zijn er voor de pensioenen van onze mensen en meer ook niet.

Concluderend:

Duidelijk, efficiënt en no-nonsense

Helderheid schept vertrouwen.

Waar zouden we trots op zijn?

Een pensioenfonds speciaal gericht op de schoonmaaksector

Als het ons gelukt is om onze kernwaarden uit te dragen in belang van de sector.

Waardevast pensioenen of in elk geval (grote) verlagingen pensioenen voorkomen

Als er helemaal niet verlaagd hoeft te worden. Bij voorkeur weer kunnen corrigeren voor inflatie.

Stabiliteit in turbulente omstandigheden met snelle, succesvolle overstap nieuwe regeling

Als we stabiel door de transitieperiode heenkomen.

Kostenefficiënte regeling en uitvoering

Als de uitvoeringskosten laag zijn: passend bij de hoogte van de pensioenuitkeringen onze sector.

Uitlegbaarheid, dus eenvoud regeling

Als de deelnemer begrijpt wat de transitie en de nieuwe regeling inhoudt.

Degelijk, sober beleggingsbeleid met on-par ESG

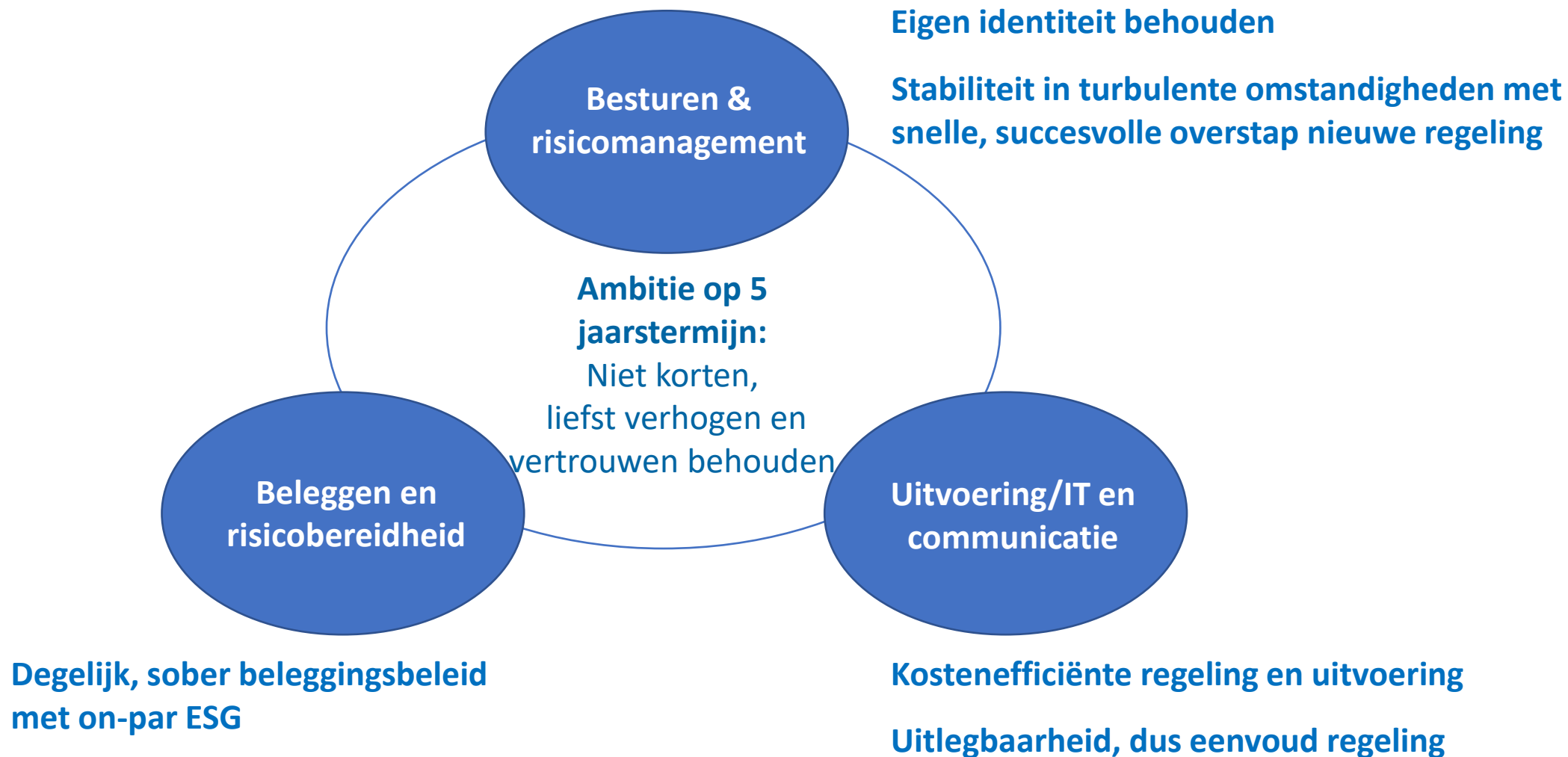
Wij hoeven niet in veel categorieën te zitten. We houden rekening met de risicobereidheid en MVB wensen van deelnemers en onze eigen visie.

Vertrouwen, tevredenheid en ambassadeurschap

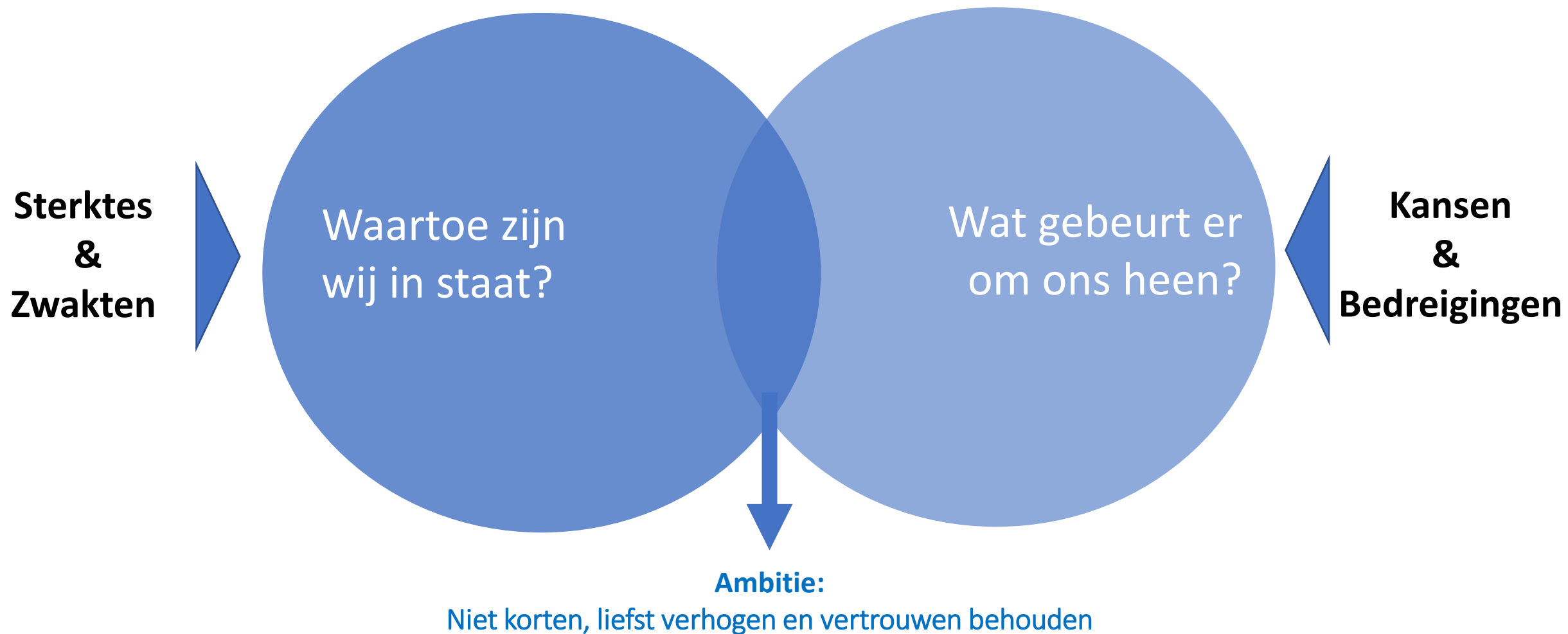
Als deelnemers en werkgevers uiten dat ze tevreden zijn.

Samenvattend: ambities per beleidsterrein

Begrijpelijk Betrokken Betaalbaar

SWOT: ons speelveld en onze eigen capaciteiten

Prioriteiten SWOT analyse

Intern

	Ranking	#
Top 5 Sterktes	Regeling en Uitvoering is eenvoudig, draagt bij aan kernwaarden.	1
	Begrijpelijke, toegankelijke communicatie naar deelnemers.	2
	Focus op geautomatiseerde uitvoering en digitale communicatie.	3
	Samenstelling bestuur en samenwerking sociale partners.	4
	Omvang fonds.	5

	Ranking	#
Top 5 Zwakten	Bereikbaarheid vanwege geletterdheid en digibetisme deelnemers.	1
	Weinig financiële ruimte / herstelsituatie	2
	Afhankelijkheid uitvoerder.	3
	Doorstroom /mutatiegraad werkgevers en werknemersbestanden.	4
	Scheiding grote werkgevers t.o.v. kleine ondernemers (<5 medew.).	5

Extern

	Ranking	#
Top 5 Kansen	Mogelijkheid om uitvoering eenvoudig uniform en zonder legacy in te richten.	1
	Mensen gaan voor (digitaal) gemak, niet te ingewikkeld.	2
	Meer samenwerking: kostenreductie mogelijk.	3
	Mogelijkheden om uit herstel te komen.	4
	Stabiele sector met groeiende waarde.	5

	Ranking	#
Top 5 Bedreigingen	Afnemend vertrouwen en draagvlak pensioen.	1
	Transitie en NPC moeilijk uitlegbaar ivm geletterdheid en digibetisme.	2
	Transitie NPC complex in de uitvoering.	3
	Dynamiek in de bedrijfstak en deelnemerspopulatie.	4
	Druk op kosten hoger door vergelijkbaarheid	5

	Lage prio
	Hoge prio
	Neutraal
	Verdeeld

Strategie 2021 - 2025

De heldere weg naar morgen

Wat wordt, gezien de prioriteiten uit de SWOT, de strategie om de missie, visie en ambitie waar te maken? Hoe geven we het handelen vanuit onze waarden nog meer richting en vorm? Op zo'n manier dat deze strategie helder en eenduidig uitgewerkt kan worden voor alle beleidsterreinen – van uitvoering tot asset management?

Concreet gaat dit om de vraag hoe we de toegevoegde waarde voor de deelnemer zo groot mogelijk maken. En daarbij de werkgever maximaal ten dienst staan en de belangen van andere stakeholders voor ogen houden.

Natuurlijk zit maximale deelnemerswaarde vooral in de hoogte van het pensioen, maar ook in betrouwbaarheid en dienstverlening van het fonds. Van invloed hierop zijn de premies, rendementen en kosten. Niet alleen de kosten van het vermogensbeheer, maar ook die van bestuur, administratie en communicatie.

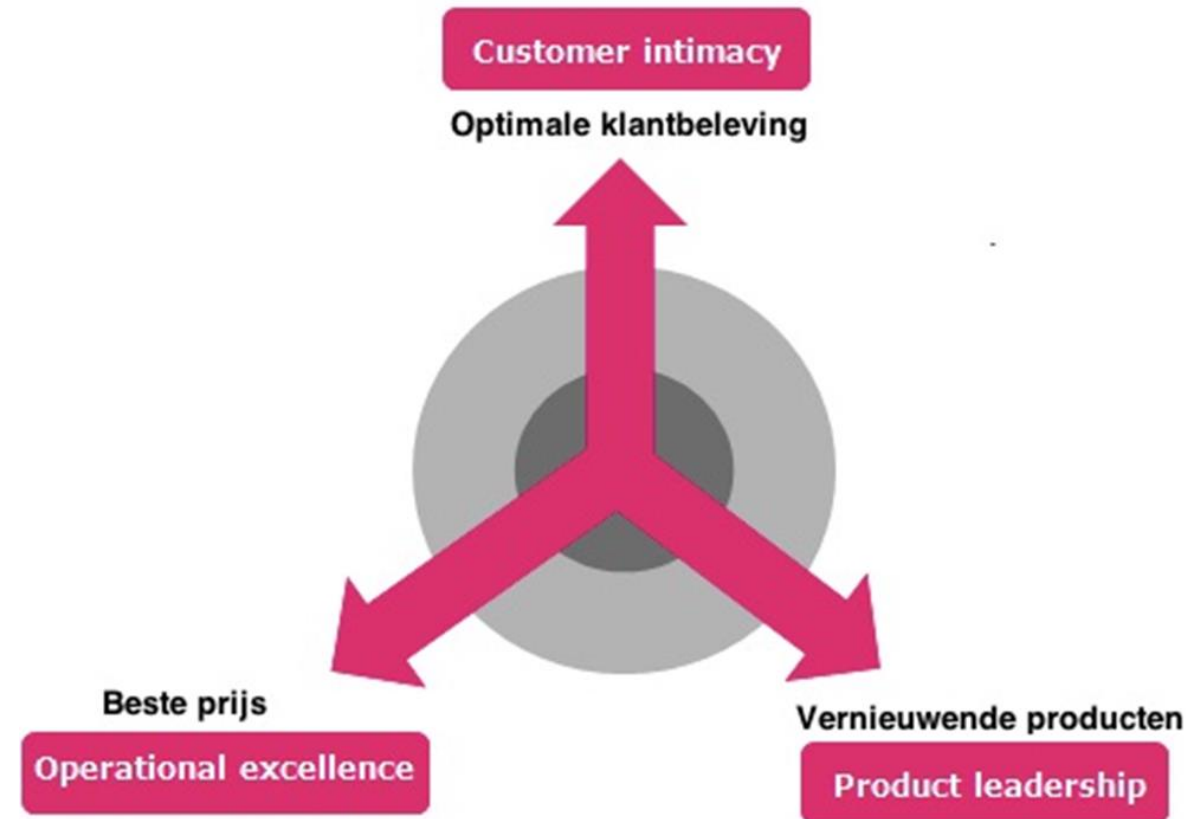
Gezien de relatief kleine pensioenen en hoge mutatiegraad in onze sector, is het van groot belang om de kosten laag te houden. Maar zeker niet zo laag dat het ten koste gaat van resultaat, dienstverlening en vertrouwen.

Onze waarde betaalbaarheid moet dus in balans zijn met de begrijpelijkheid en betrokkenheid.

Klantwaardestrategie: Operational Excellence

Om de klantwaarde voor onze sector vanuit het klantbelang te maximaliseren, kiezen we voor de waardestrategie 'operational excellence', oftewel operationeel excelleren.

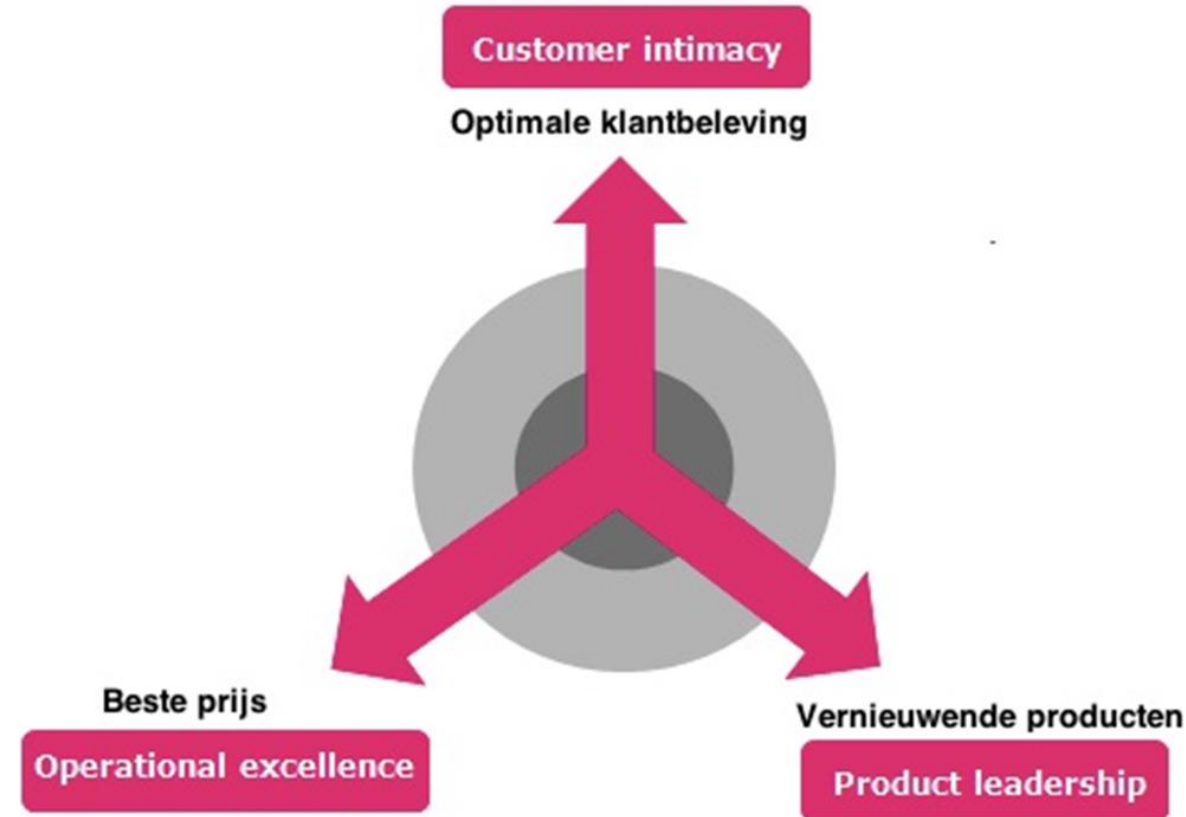
Maximale waarde voor onze deelnemers behalen we door efficiency – doelmatigheid- als vertrekpunt te nemen voor alle activiteiten van het fonds. Niet streven naar absoluut laagste kosten, maar slimme keuzes maken die een kwalitatief goede, betaalbare dienstverlening mogelijk maken.

[Klantwaardestrategieën](#) van Treacy & Wiersma.

Wat betekent operationeel excelleren?

Operationeel excelleren betekent streven naar eenvoud: keuzemogelijkheden beperkt houden, standaardiseren waar mogelijk, foutkans in processen laag houden (1st time right), efficiëntie van (digitale) kanalen benutten, ontwikkelkosten beheersen en samenwerken waar mogelijk.

Eenvoud geeft vertrouwen

Streven naar eenvoud heeft niet puur als doel om de kosten zo laag mogelijk te houden, maar juist om vertrouwen en betrokkenheid te waarborgen. Als het te ingewikkeld wordt, haakt onze deelnemer namelijk ook af en dat bevordert het vertrouwen niet.

Zeker met de naderende overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is het daarom belangrijk om alles wat we doen zo eenvoudig mogelijk te houden. Zeker gezien het toch al kwetsbare vertrouwen in pensioen. We betrekken deelnemers en werkgevers waar nodig en houden de nieuwe pensioenregeling liefst zo eenvoudig mogelijk.

Bij elke keuze die gemaakt wordt over de inrichting van de regeling, het beheer, de dienstverlening en de communicatie daarover, moet de uitlegbaarheid worden meegenomen.

Strategie: De waarde van eenvoud

Ons streven is om de waarde voor de deelnemer zo groot mogelijk te maken. Die waarde zit vooral in de hoogte van het opgebouwde pensioen en daarnaast in de betrouwbaarheid en de dienstverlening van het fonds. Daarbij zijn we de werkgevers goed van dienst en houden we oog voor de andere belanghebbenden. Kosten zijn in onze sector sterk van invloed op de waarde, maar lage kosten zijn niet het allerbelangrijkst: Betrokken, Begrijpelijk en Betaalbaar moeten met elkaar in evenwicht zijn.

Eenvoud en doelmatigheid zijn daarom het uitgangspunt voor alles wat het fonds doet. Dat vraagt om slimme keuzes die een kwalitatief goede, betaalbare dienstverlening mogelijk maken. Dat betekent dat we keuzemogelijkheden beperkt houden, standaardiseren waar mogelijk, de foutkans in processen laag houden, de voordelen van digitale kanalen benutten, ontwikkelkosten beheersen en dat we samenwerken waar mogelijk.

bedrijfstakpensioenfonds schoonmaak- en glazenwassersbedrijf

Uitbestedingsbeleid Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf

Vastgesteld door de CCP op 24-11-2022

Inhoudsopgave

Inhoud

Inleiding	
Artikel 1. Uitbestedingsbeleid	3
Artikel 2. Doel van het uitbestedingsbeleid.....	3
Artikel 3. Geen uitbesteding.....	3
Artikel 4. Risicobeheer.....	4
Artikel 5. Verantwoordelijkheid	4
Artikel 6. Uitgangspunten bij uitbesteding	4
Artikel 7. Selectieprocedure.....	5
Artikel 8. Vastlegging afspraken in overeenkomst	6
Artikel 9. Beloningsbeleid	7
Artikel 10. Monitoring van de uitbestedingsrelatie	7
Artikel 11. Evaluatie uitbesteding	7
Artikel 12. Evaluatie uitbestedingsbeleid	8
Bijlage Uitbesteding	

Inleiding

Aan uitbesteding zijn een aantal belangrijke operationele, financiële en integriteitsrisico's verbonden. Het bestuur is zich daarvan bewust. Daarom heeft het bestuur beleid vastgesteld over uitbesteding. Het bestuur van BPF Schoonmaak blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het door het bedrijfstakpensioenfonds te voeren beleid, ook voor de werkzaamheden die zijn uitbesteed. Het uitbestedingsbeleid is in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving .

In de uitvoering van de kernactiviteiten, zoals neergelegd in " Missie, Visie en Strategie" van BPF Schoonmaak, staan zowel vertrouwelijkheid als kwaliteit van de dienstverlening voorop. De belangen van (gewezen) deelnemers, uitkeringsgerechtigden en andere belanghebbenden mogen geen gevaar lopen doordat BPF Schoonmaak haar administratie en vermogensbeheer werkzaamheden heeft uitbesteed aan externe partijen. Het doel van het uitbestedingsbeleid is om de continuïteit en de constante kwaliteit beheerst en integer te waarborgen. Het uitbestedingsbeleid is van toepassing zowel op bestaande als op nieuwe uitbestedingen.

Artikel 1. Uitbestedingsbeleid

1. Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (hierna "het fonds") heeft op basis van zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van het fonds gekozen voor uitbesteding van de werkzaamheden inzake communicatie, pensioen- en vermogensbeheer alsmede de bewaring van de beleggingen aan externe partijen. Volgens artikel 1 van het Besluit uitvoering Pensioenwet wordt onder uitbesteding verstaan het door een pensioenfonds verlenen van een opdracht aan een partij tot het ten behoeve van dat pensioenfonds verrichten van werkzaamheden van het pensioenfonds of van werkzaamheden ter ondersteuning daarvan.
2. Het fonds heeft een uitbestedingsbeleid opgesteld in overeenstemming met de relevante wetgeving en met inachtneming van de 'Guidance: uitbesteding door pensioenfondsen' van 1 juni 2014 van De Nederlandsche Bank (DNB). Voorgenomen nieuwe of gewijzigde (onder)uitbestedingen komen volgens dit uitbestedingsbeleid tot stand. Er zullen verschillende stadia doorlopen worden waarmee structuur wordt gegeven aan een beheerste uitbestedingsrelatie. Het uitbestedingsbeleid is van toepassing op alle naar het oordeel van het bestuur (bedrijfskritische of belangrijke) activiteiten en processen van het fonds, inclusief de (bedrijfskritische of belangrijke) activiteiten en processen die zijn uitbesteed. Het uitbestedingsbeleid is van toepassing op alle bestaande en/of nieuwe uitbestedingsovereenkomsten.
3. Afhankelijk van de aard van de uitbesteede werkzaamheden moeten sommige uitbestedingen (op grond van het beleid van DNB bij uitbesteding door een pensioenfonds) vooraf dan wel achteraf worden gemeld bij DNB.

Artikel 2. Doel van het uitbestedingsbeleid

Doelstelling van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van beheerste en integere bedrijfsvoering. De belangen van (gewezen) deelnemers, uitkeringsgerechtigden en overige belanghebbenden mogen geen gevaar lopen doordat het fonds delen van zijn werkzaamheden heeft uitbesteed.

Artikel 3. Geen uitbesteding

1. Het fonds besteedt niet uit:
 - a. werkzaamheden als bedoeld in artikel 34, tweede lid, van de Pensioenwet;
 - b. indien door de uitbesteding conform artikel 12 van het Besluit uitvoering Pensioenwet:
 - het operationele risico onnodig toeneemt;
 - de continuïteit en de toereikendheid van de dienstverlening aan deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden wordt ondermijnd.
2. Het bestuur stelt een lijst op van essentiële activiteiten als bedoeld in lid 1 (Bijlage). Activiteiten op deze lijst vallen onder het uitbestedingsbeleid. Activiteiten die niet zijn benoemd zijn naar het oordeel van het bestuur geen uitbesteding.

Artikel 4. Risicobeheer uitbesteding

1. Aan het uitbesteden van werkzaamheden zijn risico's verbonden. Daarom voert het bestuur alvorens activiteiten worden uitbesteed een risico-analyse uit van de risico's die samenhangen met de uitbesteding van de betreffende werkzaamheden waarin in elk geval is opgenomen:
 - a. de te verwachten impact van uitbesteding van de activiteiten of processen.
 - b. een kosten-baten analyse van de uitbesteding van die activiteiten of processen.
 - c. een analyse van de financiële, operationele en reputatie gerelateerde risico's en de vereiste toezichtsmaatregelen.
 - d. de afspraken over de wijze waarop de uit te besteden activiteiten of processen worden uitgevoerd.Van het vooronderzoek, dat uitvoerders bij onderuitbesteding uitvoeren, maken in ieder geval deze onderdelen deel uit.
2. Het bestuur heeft beleid vastgesteld voor de beheersing van de risico's die samenhangen met uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen. Het bestuur zorgt ervoor te doorgronden wat de uitbestede activiteiten inhouden, zij neemt gefundeerde beslissingen met betrekking tot de uitbestede activiteiten en monitort het werk van de leverancier.

Artikel 5. Verantwoordelijkheid

1. Het bestuur is en blijft te allen tijde verantwoordelijk voor en behoudt volledige zeggenschap over de uitbestede activiteiten of processen. Dit geldt niet alleen voor het gedeelte van de werkzaamheden dat is uitbesteed maar ook indien uitbesteding plaatsvindt door partijen waaraan het bestuur werkzaamheden heeft uitbesteed aan weer andere partijen.
2. Het bestuur dient te allen tijde zicht te hebben op de hele keten van uitbesteding. Het gaat dan niet alleen om de verantwoordelijkheid voor het resultaat, maar ook over de verantwoordelijkheid voor het uitbestedingsproces.
3. Het bestuur en eventuele commissies die (bedrijfskritische of belangrijke) activiteiten en processen uitvoeren en hebben uitbesteed, zijn verantwoordelijk voor het beheersen van de daarbij relevante risico's, inclusief het uitvoeren van risico analyses op deze activiteiten en processen (indien benodigd) en het (laten) uitvoeren van specifieke beheersmaatregelen om de risico's tot het gewenste niveau te mitigeren.

4. In lijn met het integraal risicomanagementbeleid is de eerstelijns functie primair verantwoordelijk voor de beheersing van de uitbestede risico's bij de uitvoerders onder hun aandachtsgebied. De tweedelijns functie is medeverantwoordelijk om integraal incidenten en risico's te signaleren, en toe te zien op de behandeling daarvan; dit geldt tevens op het gebied van uitbestedingen. De tweedelijns risicomanagementfunctie zal hiermee de door het bestuur en commissies uitgevoerde risicoanalyses challengen en monitort en stimuleert dat risicomanagement op het gebied van de uitbestedingen in de 1ste lijn tijdig en goed wordt uitgevoerd. De derde lijn beoordeelt dat het fonds de uitbestedingsrisico's conform beleid monitort en beheerst en vult de eerste en tweede lijn aan indien nodig. Dit is tevens weergegeven in onderstaande RACI-tabel:

Activiteit	Bestuur	AC	CCP	CVB	CIRM	SF Risk	SF Audit
Uitvoeren operationele activiteiten selectie Pensioenbeheer (PB) organisatie	A		R			I	
Selecteren PB organisatie	A, R	I	I	I	I	C	I
Monitoren PB organisatie	A		R			I/C ¹	
Aanpassen / Beëindigen relatie PB organisatie	A, R	I	I	I	I	C	I
Uitvoeren operationele activiteiten selectie vermogensbeheer (VB) organisatie	A			R		I	
Selecteren VB organisatie	A, R		I	I	I	C	I
Monitoren VB organisatie	A			R		I/C ¹	
Aanpassen / Beëindigen relatie VB organisatie	A, R		I	I	I	C	I
Uitvoeren operationele activiteiten selectie overige organisaties	A	R				I	

¹ Consult in het geval dat:

- Op periodieke basis (die minder frequent is dan de monitoring door de eerste lijn)
- Bij significante geïdentificeerde risico's
- Bij incidenten

Selecteren overige organisatie	A, R		I	I	I	C	I
Monitoren overige organisatie	A	R				I/C ¹	
Aanpassen / Beëindigen relatie overige organisatie	A, R		I	I	I	C	I

Legenda RACI-tabel:

R (Responsible, NL: Verantwoordelijk):

degene die verantwoordelijk is voor de uitvoering. Verantwoording wordt afgelegd aan de persoon die accountable is.

A (Accountable, NL: Eindverantwoordelijk):

degene die (eind)verantwoordelijk, bevoegd is en goedkeuring geeft aan het resultaat. Als het erom gaat, moet hij/zij het eindoordeel kunnen vellen, vetorecht hebben. Er is slechts één persoon Accountable.

C (Consulted, NL: Geraadpleegd):

deze persoon geeft (mede) richting aan het resultaat, hij/zij wordt voorafgaand aan beslissingen of acties (verplicht) geraadpleegd. Dit is tweerichtingscommunicatie.

I (Informed, NL: Geïnformeerd):

iemand die geïnformeerd wordt over de beslissingen, over de voortgang, bereikte resultaten enz. Dit is eenrichtingscommunicatie.

Artikel 6. Uitgangspunten bij uitbesteding

1. a. Het bestuur selecteert uitvoerders op basis van de strategische relatie, de kwaliteit van de dienstverlening, de prijs en marktconformiteit. De prijs moet in overeenstemming zijn met de voor het fonds uit te voeren activiteiten.
- b. Bij de keuze van een uitvoerder wordt rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen bij het fonds, de continuïteit van de partijen en daarnaast:
 - in hoeverre de uitvoerder in lijn handelt met het sociale karakter van het fonds waaronder beleid op het gebied van diversiteit en inclusiviteit; en
 - in hoeverre de uitvoerder zich verantwoord en respectvol gedraagt bij de uitvoering van de (al dan niet aan haar uitbestede) werkzaamheden, bij voorkeur blijkend uit eigen beleid met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen en ondertekening van de Code Verantwoordelijk Marktgedrag.
- d. Bij de uitbesteding van activiteiten of processen draagt het bestuur zorg voor voldoende "countervailing power" van het bestuur ten opzichte van de uitvoerder.
- e. Er worden afspraken gemaakt over de wijze waarop de overeenkomst wordt beëindigd, over de wijze waarop wordt gewaarborgd dat het pensioenfonds de werkzaamheden na beëindiging van de overeenkomst zelf kan uitvoeren of door een andere partij kan laten uitvoeren.
- f. Het bestuur gaat overeenkomsten aan die naar het Nederlands recht zijn opgesteld en waarin geschillen worden voorgelegd aan een Nederlandse rechter of arbiter en die geen beperkingen van de aansprakelijkheid van de uitvoerder bevatten die verder gaan dan hetgeen volgens het Burgerlijk Wetboek gebruikelijk is. Van artikel 6 lid 1f wijkt het fonds alleen af als hiervoor een goede motivatie wordt gegeven.

- g. DNB wordt in kennis gesteld van (onder)uitbesteding van beheer van het fonds, voordat de overeenkomst met de partij waaraan de werkzaamheden worden uitbesteed in werking treedt of de feitelijke dienstverlening start.
- h. Het bestuur stelt DNB in kennis van belangrijke wijzigingen en/of ontwikkelingen van de uitbesteding

Artikel 7. Selectieprocedure

1. Bij het kiezen van een externe uitvoerder doorloopt het bestuur het volgende proces:
 1. Risicoanalyse, waarbij de risico's worden geïnventariseerd en de gewenste beheersing van deze risico's worden opgenomen
 2. Opstellen programma van eisen
 3. Opstellen long list
 4. Request for information
 5. Opstellen short list
 6. Request for proposal
 7. Onderhandelen
 8. Kiezen uitvoerder
 9. Teken en overeenkomst en SLA waarbij tevens aandacht wordt besteed aan exit-clausules
 10. Beschrijving communicatie aan belanghebbenden over uitbesteding
 11. Verplichte communicatie aan DNB over kritische uitbestedingen en het archiveren van de reactie daarvan
2. De uitvoerder die de uit te besteden activiteit of het uit te besteden proces gaat uitvoeren, voldoet ten minste aan de volgende uitgangspunten die in het contract en de SLA worden vastgelegd.
 - a. De uitvoerder staat te goeder naam en faam bekend. Informatie wordt verkregen uit publieke bronnen, navraag in het netwerk en kennis over sleutelfiguren binnen de organisatie.
 - b. De uitvoerder is aantoonbaar financieel gezond.
 - c. De uitvoerder beschikt over de vereiste operationele en technische vaardigheden, kwaliteitsnormen, goede naam en competentie.
 - d. De uitvoerder waarborgt meerjarige continuïteit van dienstverlening. De inrichting en beheersing van de systemen en processen is zodanig dat de continuïteit van de dienstverlening niet in gevaar komt en dat bij onvoorziene omstandigheden een adequaat noodstelsel in werking treedt in lijn met het business continuity plan dat hiervoor is opgesteld. Daarnaast test de uitvoerder de werking van het business continuity plan minimaal jaarlijks en deelt deze het resultaat met het fonds.
 - e. De uitvoerder van de werkzaamheden inzake pensioen- en vermogensbeheer beschikt over een ISAE3402 verklaring type II of een gelijkwaardige certificering of een gelijkwaardige zekerheid. Deze dient van toepassing te zijn op de uitbestede processen.
 - f. De uitvoerder beschikt over de benodigde vergunningen.
 - g. De uitvoerder voldoet aan kwaliteitsnormen geldend voor de specifieke beroepsgroep.
 - h. De uitvoerder voldoet aan de wet- en regelgeving, waaronder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
 - i. De uitvoerder heeft een adequate eigen integriteitsregeling en heeft de daarbij behorende beheersingsmaatregelen getroffen, die voldoen aan de eisen van het fonds. De uitvoerder beschikt over een gedragscode, die ten minste gelijkwaardig is aan die van het fonds.
 - j. De uitvoerder beschikt aantoonbaar over maatregelen inzake fraudepreventie.
 - k. De uitvoerder beschikt over een adequaat beloningsbeleid die niet aanmoedigt tot het nemen van meer risico's dan voor het fonds acceptabel is. Bij de beoordeling van het beloningsbeleid van de uitvoerder wordt artikel 21a van het Besluit FTK betrokken inzake een 'beheerst beloningsbeleid'.

- l. De uitvoerder heeft een klokkenluidersregeling.
 - m. De uitvoerder heeft een incidentenregeling.
 - n. De uitvoerder heeft een IT- en informatiebeveiligingsbeleid dat minimaal voldoet aan het beleid van BPF Schoonmaak.
 - o. De uitvoerder beschikt over een informatiebeveiligingsbeleid dat minimaal gelijkwaardig is aan de eisen die vanuit het fonds en de toezichthouder aan informatiebeveiliging worden gesteld.
 - p. De uitvoerder beschikt over een beleid dat voorziet in het beheersen van de datakwaliteit van het fonds dat minimaal gelijkwaardig is aan de eisen die vanuit het fonds en de toezichthouder aan datakwaliteit worden gesteld.
3. Het bestuur legt vast op grond van welke afwegingen en/of criteria zij tot de keuze voor een bepaalde partij is gekomen. De betreffende criteria worden periodiek op hun relevantie en actualiteit getoetst.
 4. Het bestuur kan in specifieke gevallen beargumenteerd van een of meerdere bovenstaande uitgangspunten afwijken, mits hiervan expliciet melding wordt gedaan in (het verslag van) een bestuursvergadering.
 5. Voor activiteiten die niet zijn genoemd op de lijst op van belangrijke activiteiten (Bijlage), die onder het uitbestedingsbeleid vallen, gelden artikel 7.1 tot en met 7.3 niet. Voor wat betreft de rollen certificerend actuaris en certificerend accountant geldt het uitgangspunt dat de duur van de dienstverlening door 1 bepaalde organisatie is gemaximeerd op 7 aansluitende kalenderjaren.

Artikel 8. Vastlegging afspraken in overeenkomst

1. Het fonds legt de afspraken met de uitvoerder waaraan de werkzaamheden worden uitbesteed schriftelijk vast in een overeenkomst. In de overeenkomst wordt in ieder geval het volgende geregeld:
 - a. welke werkzaamheden worden uitbesteed alsmede de voorwaarden waaronder de uitbesteding plaatsvindt mede op basis van de eerder gestelde uitgangspunten van artikel 6;
 - b. sluitende afspraken in beleggingsmandaten bij uitbesteding van vermogensbeheer;
 - c. de informatie-uitwisseling tussen het fonds en de partij waaraan het bestuur werkzaamheden uitbesteedt;
 - d. de verplichting voor de uitvoerder om informatie waar de toezichthouder ter uitvoering van zijn wettelijke taak om vraagt rechtstreeks aan de toezichthouder ter beschikking te stellen;
 - e. de mogelijkheid voor het fonds om te allen tijde wijzigingen aan te brengen in de wijze waarop de uitvoering van de werkzaamheden door de uitvoerder geschiedt;
 - f. de verplichting voor de uitvoerder om het fonds in staat te stellen blijvend te voldoen aan het bij of krachtens de Pensioenwet en andere relevante wetgeving bepaalde en/of andere contractuele verplichtingen en procedures die gevolgd wordt als de uitbestedingspartner de overeenkomst niet nakomt;
 - g. de wijze waarop de overeenkomst wordt beëindigd, en de wijze waarop wordt gewaarborgd dat het fonds de werkzaamheden na beëindiging van de overeenkomst weer zelf kan uitvoeren of door een andere uitvoerder kan laten uitvoeren conform de vooraf uitgewerkte exitstrategie, die voldoet aan de uitgangspunten die het fonds in zijn exitbeleid heeft vastgesteld, en minimale vereisten die hiervoor op basis van de risicoanalyse zijn bepaald; adequate afspraken over diensten van partij waaraan het bestuur werkzaamheden uitbesteedt en dooruitbesteding;
 - h. dat onderuitbesteding door de uitvoerder is alleen mogelijk indien de afspraken die bij de onderuitbesteding worden gemaakt in overeenstemming zijn met de afspraken die de uitvoerder met BPF Schoonmaak heeft gemaakt en dat de uitvoerder geen uitbestedingen aangaat met partijen waarbij persoonsgegevens van het fonds buiten de EER worden bewaard

en/of verwerkt. Bij onderuitbesteding stelt de uitvoerder BPF Schoonmaak vooraf aan de onderuitbesteding op de hoogte;

- i. dat de uitvoerder alleen, na indiening van een zorgvuldig dossier, tevens expliciet goedkeuring moet vragen aan het fonds voordat het fonds relevante processen in een cloud² plaatst;
- j. wat het gevolg is als de uitvoerder of een door hem ingeschakelde partij onvoldoende presteert, de overeenkomst niet naleeft, schade veroorzaakt door handelen of nalaten;
- k. dat het fonds in de gelegenheid wordt gesteld een site visit af te (laten) leggen, een onafhankelijke audit uit te (laten) voeren en/of een due diligence uit te (laten) voeren bij de uitvoerder incl. controlerecht van actuaris en accountant;
- l. de toegang van het fonds tot audittrails of beveiligingslogboeken (security trails);
- m. een procedure die in werking treedt indien de overeenkomst niet nagekomen wordt door één van de partijen;
- n. de mogelijkheid voor de toezichthouders om onderzoek ter plaatse te doen of te laten doen bij de uitvoerder;
- o. waarborgen van vertrouwelijke gegevens, waaronder persoonsgegevens, conform wettelijke voorschriften **en** mede rekening houdend met de AVG;
- p. waarborgen dat de uitvoerder handelt conform het in eerdere fasen vastgestelde beleid (waaronder het informatiebeveiligingsbeleid en datakwaliteitsbeleid);
- q. afspraken inzake het beloningsbeleid;
- r. adequate afspraken over aansprakelijkheid;
- s. een transparant en gedetailleerd overzicht van de kosten en afdoende afspraken over meerwerk en eenmalige werkzaamheden en de vergoeding daarvan.;
- t. het eigendom van vermogen, gelden, effecten, gegevens en systemen, etc.;
- u. looptijd, periodieke evaluatie en adequate exit-clausules;
- v. rechtskeuze en forumkeuze; en
- w. de verplichting voor de uitvoerder om te borgen dat het pensioenfonds te allen tijde bij haar eigendommen, data en informatie kan.

2. In de Service Level Agreement worden gedetailleerde afspraken over de uitvoering van de uitbesteding gemaakt waaronder afspraken ten aanzien van de kwaliteit en de kwantiteit van de werkzaamheden zoals: doorlooptijd, achterstanden, kwaliteit, klachten, vragen, serviceniveau deelnemers, telefonische bereikbaarheid, wederzijdse verantwoordelijkheden voor de detailafspraken, rapportagevormen, rapportagemomenten, informatie-uitwisseling en periodiek overleg.

Artikel 9. Beloningsbeleid

1. Het bestuur ontvangt en heeft zicht op het beloningsbeleid van de uitvoerder aan wie werkzaamheden worden uitbesteed en betreft het beloningsbeleid bij de keuze voor de **partij** waaraan de werkzaamheden worden uitbesteed.
2. Aan het beloningsbeleid van de uitvoerder liggen dezelfde beginselen ten grondslag als die ten grondslag liggen aan het beloningsbeleid van het fonds, met name het beginsel dat het beloningsbeleid niet mag leiden tot het nemen van meer risico's dan voor het fonds aanvaardbaar is. Bij de beoordeling van het beloningsbeleid van de uitvoerder wordt artikel 21a

² Onder cloud(onder)uitbesteding verstaat DNB blijkens het meldingsformulier bij kritieke of belangrijke uitbesteding door een pensioenfonds ([gedownload op 26-10-2022](#)): “[onder]Uitbestedingen geleverd met behulp van cloud computing, dat wil zeggen een model voor het snel beschikbaar stellen van on-demand netwerktoegang tot een gedeelde pool van configureerbare IT-middelen zoals netwerken, servers, opslag, applicaties en diensten, die met een minimum aan managementinspanning of interactie met de dienstverlener beschikbaar kunnen worden gesteld. (Bron: NIST)”.

van het Besluit FTK betrokken inzake een 'beheerst beloningsbeleid'.

Artikel 10. Monitoring van de uitbestedingsrelatie

1. Het bestuur toetst jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering, de gemaakte kosten en/of de manier waarop de uitbestede activiteiten of (primaire) processen worden uitgevoerd in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Het bestuur doet dit door middel van:
 - a. het monitoren van de uitvoerders via het laten uitvoeren van periodieke audits bij de uitvoerder of het laten rapporteren over de stand van zaken inzake de aanbevolen verbeteringen in de ISAE 3402 verklaring type II of een daarmee vergelijkbare verklaring;
 - b. het bestuderen en bespreken van maand- en kwartaalrapportages van de uitvoerders, waarin naast de gebruikelijke informatie ook wordt gerapporteerd over klachten, incidenten en uitzonderingen;
 - c. periodiek overleg en evaluatie met de uitvoerder over de uitvoering van de (bijgestelde) processen;
 - d. controle op naleving van de AVG.
2. Het geheel aan te treffen beheersingsmaatregelen wordt nader beschreven in de actuariële en bedrijfstechnische nota van het fonds.

Artikel 11. Evaluatie uitbesteding

1. Het bestuur zal minimaal één keer in de zeven jaar evalueren of de uitbestedingsrelaties nog aan de gestelde eisen voldoen en een marktverkenning uitvoeren. Aandachtspunten die uit de evaluatie volgen zullen leiden tot aanpassing van de dienstverlening door de uitvoerder. Werkt de uitvoerder hier niet aan mee dan kan dat leiden tot beëindigen van de uitbestedingsrelatie. Aanvullend aan de evaluatie om de zeven jaar zal het bestuur tijdens de periode van zeven jaar regelmatig de dienstverlening door de uitbestedingsrelaties evalueren (zonder marktverkenning). Deze aanvullende evaluaties wordt vastgelegd in het contactenregister.

Artikel 12. Evaluatie uitbestedingsbeleid

1. Het uitbestedingsbeleid wordt jaarlijks getoetst aan de geldende wet- en regelgeving en minimaal één keer in de vijf jaar of desgewenst vaker geëvalueerd door het bestuur.

Amsterdam, d.d. 24 november 2022

Bijlage – Overzicht met taken/werkzaamheden uitbestedingspartijen –

Uitbesteding (essentiële taken / werkzaamheden)	Contractspartijen	
Deelnemersadministratie	APG	
werkgeversadministratie	APG	
uitkeringsadministratie	APG	
financiële administratie	APG	
verslaglegging	APG	
communicatie	APG	
Vermogensbeheer (beleidsadvisering, uitvoering, monitoring en rapportering)	AIM	
vermogensbeheer	PM - Overzicht vermogensbeheerders	
Custodian (bewaarneming), (compliance) monitoring	NT (Northern Trust)	
Uitbesteding (minder essentiële taken / werkzaamheden)		
Sleutelhouderschap (SFH) Interne audit	Mazars	
SFH actuariële functie	Triple A	
externe (controlerend) accountant	EY	
externe (certificerend) actuaris	Triple A	
compliance officer	CIC	
herverzekering		
bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering		
digitaal vergaderen	iBabs	
ICT beheer	Tonec	
Bestuursondersteuning	APG	
beleidsadvisering / adviserend actuaris	APG/Bell	
fiscale dienstverlening, advies vermogensbeheeraansluiting DigiD, zelfevaluatie, opleidingen, zelfevaluatie, beleidsadvisering, ALM, beleidsadvisering	Loyens en Loeff Sprenkels & Verschuren	
Overig incidenteel		

Versiebeheer: Overzicht aanpassingen Uitbestedingsbeleid

Datum	Versie	Omschrijving
30-3-2020	1.0	Vastgesteld na bestuursvergadering 25-3-2020
29-9-2021	1.1	Jaarlijkse update (concept-versie bestuursmap 03 aangepast n.a.v. bestuurbesluiten)
07-09-2022		Voorstel tot wijziging t.b.v. CCP 7/9 en UBO 6/9
26-10-2022		Voorgestelde wijzigingen t.b.v. CCP van 24-11-2022 n.a.v. opmerkingen gemaakt tijdens bestuursvergadering van 28-09-2022.
23-12-2022		Alle wijzigingen verwerkt (mede de wijzigingen die zijn ingebracht n.a.v. de CCP-vergadering).

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor het
Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf

Beleidsplan
Integraal Risico Management

Versie: 2023-02-22	Vastgesteld in CIRM 16-02-2023

INHOUDSOPGAVE

0	INLEIDING	3
1	BPF SCHOONMAAK, MISSIE EN VISIE.....	4
1.1	BPF Schoonmaak	4
1.2	Missie en Visie	4
2	DOELSTELLINGEN, STRATEGIE EN RISICHOUDING.....	6
2.1	Lange termijn-risicobereidheid en -doelstellingen	6
2.2	Strategie en Risicohouding.....	7
3	PENSIOENREGELING, RISICHOUDING EN FINANCIËLE OPZET	10
4	GOVERNANCE EN CULTUUR	12
4.1	Bestuurlijke inrichting	12
4.2	HR-Beleid	14
4.3	Integriteit en ethische waarden.....	15
5	BESTUURLIJKE BESLUITVORMING EN RISICOBEOORDELING.....	16
5.1	Risico Eigenaarschap	17
5.2	Monitoring en Beoordeling	19
5.3	Intern Toezicht / Interne audit.....	21
5.4	Overlegstructuur	22
6	RISICOMANAGEMENT PROCES	24
6.1	Inleiding.....	24
6.2	Communicatie en Overleg.....	24
6.3	Scope, context, criteria.....	25
6.4	Risico Beoordeling.....	26
6.5	Monitoring en review.....	27
6.6	Registratie en Rapportage.....	29
7	EIGEN RISICO BEOORDELING (ERB).....	30
7.1	Scope en reikwijdte van de ERB	30
7.2	Plaats in strategische cyclus	30
7.3	Governance van de ERB	31
7.4	ERB-proces	32
8	BIJLAGEN	35
8.1	Risicotaxonomie	35
8.2	Legenda Scoren risico's (Kans en Gevolg)	39
8.3	Bijlage Risk Opinie opzet	40

0 INLEIDING

BPF Schoonmaak streeft naar een pensioen dat zijn waarde behoudt voor alle deelnemers en rechthebbenden, maar wil ook zoveel mogelijk voorkomen dat pensioenen verlaagd moeten worden. BPF Schoonmaak heeft daarbij te maken met een toenemend complexe en sterk veranderende omgeving alsook nieuwe wet- en regelgeving.

Wij willen bewust omgaan met de risico's voor het pensioenfonds. We doen dat op een manier, dat we steeds overzicht houden op de risico's waar we mee te maken hebben. Hierbij kijken we niet alleen naar afzonderlijke risico's, maar ook naar risico's in onderlinge samenhang. We noemen dat Integraal Risico Management (hierna: IRM). We zorgen ervoor dat iedereen binnen het bestuur en in de commissies daaraan meedoet. Bij de besluiten die we nemen zorgen we er voor dat verschillende deskundigen eerst goed hebben gekeken naar de mogelijke gevolgen van een besluit.

In dit beleidsplan leggen we uit hoe we dat doen.

We hebben dit beleidsplan ingedeeld op basis van de eerste 6 hoofdstukken van de Eigen Risico Beoordelings-rapportage, zoals dat is uitgewerkt in het Servicedocument ERB van de Pensioenfederatie:

1. Pensioenfonds, missie en visie
2. Strategie en risicobereidheid
3. Pensioenregeling, risicohouding en financiële opzet
4. Governance en cultuur
5. Bestuurlijk besluitvormingsproces eigenrisicobeoordeling
6. Risicobeheersysteem

In hoofdstuk 7 hebben we het ERB-beleid en in hoofdstuk 8 de risicotaxonomie opgenomen.

Gebruikte afkortingen:

CCP	Commissie Communicatie en Pensioenbeheer
UB-CP	Uitvoerend bestuurder Communicatie en Pensioenbeheer
CVB	Commissie Vermogensbeheer
UB-VB	Uitvoerend bestuurder Vermogensbeheer
CIRM	Commissie Integraal Risico Management
UB-Risk	Uitvoerend bestuurder Risicomanagement
SFH	Sleutelfunctiehouder

1 BPF SCHOONMAAK, MISSIE EN VISIE

1.1 BPF Schoonmaak

De pensioenregeling in de sector Schoonmaak en Glazenwassersbedrijf kent ongeveer 120.000 actieve deelnemers gemiddeld per jaar, die werkzaam zijn bij zo'n 3.400 werkgevers. Het grootste deel van de werknemers werkt bij een klein aantal zeer grote werkgevers. Naast deze grote werkgevers zijn er middelgrote en kleine werkgevers.

De pensioenregeling voor de sector is een verplicht gestelde middelloonregeling voor werknemers vanaf 21 jaar. De standaard pensioenleeftijd is 67 jaar. De pensioenregeling kent een lage franchise en de pensioenopbouw is gemaximeerd op het maximum SV-loon. De regeling voorziet verder in een nabestaandenpensioen (gefinancierd op risico-basis), premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid en een ANW-hiaatcompensatie.

De sector kenmerkt zich door veel korte dienstverbanden en veel wisselingen van werkgever. De gemiddelde verblijftijd van een actieve deelnemer in het fonds is daarom vrij kort, iets minder dan 5 jaar. De schoonmaakbranche kenmerkt zich door gemiddeld lagere lonen en deeltijdbanen. De gemiddelde pensioenopbouw van deelnemers is dan ook bescheiden. Vanwege de vele kleine pensioenen wordt het pensioen van veel deelnemers bij het bereiken van de pensioenleeftijd afgekocht. Jaarlijks bereiken ongeveer 7.200 deelnemers de pensioengerechtigde leeftijd. Hiervan krijgen ca. 4.000 deelnemers een levenslang pensioen toegekend, en van 3.200 deelnemers wordt het pensioen afgekocht omdat het jaarlijkse pensioen lager is dan de wettelijke afkoopgrens.

Het fonds beheert verder de opgebouwde pensioenen van een groot aantal gewezen deelnemers (+/- 400.000). Het aantal pensioengerechtigden bedraagt ongeveer 29.000. Het belegd vermogen van het fonds bedraagt ongeveer € 5,5 miljard.

De toezichthouder (DNB) heeft BPF Schoonmaak ingedeeld in impactklasse 2. Dat houdt in dat DNB actief toezicht houdt op het fonds.

1.2 Missie en Visie

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit in opdracht van Cao-partijen in de Schoonmaak: Schoonmakend Nederland, en de vakbonden FNV en CNV.

Wij hebben onze missie geformuleerd als:

BPF Schoonmaak zorgt voor een goede uitvoering van de pensioenregeling die de cao-partijen in onze sector hebben afgesproken.

De kernwaarden en voornaamste doelstellingen hebben wij in de visie beschreven: We zijn er voor onze deelnemers en werkgevers in de sector. We werken aan en voor hun pensioen vanuit drie sterke overtuigingen: Betrokken, Betaalbaar & Begrijpelijk.

***Betrokken**, want we kennen onze sector. We handelen vanuit deze kennis en baseren onze keuzes op de behoeften van deelnemers en werkgevers. En we komen op voor de pensioenbelangen van de sector.*

Betaalbaar, doordat alle schoonmakers en glazenwassers samen pensioen bij ons opbouwen kunnen we dit tegen lagere kosten doen. Hierdoor blijft er meer geld over voor het pensioen. Daarnaast zijn wij een pensioenfonds zonder poespas: we zijn er voor de pensioenen van onze mensen en meer ook niet.

Begrijpelijk, want we vinden het belangrijk dat iedereen weet wat we voor hen doen. Dat is duidelijke en begrijpelijke taal voor iedereen, zodat ze altijd weten waar ze aan toe zijn. Dat is ook verantwoorde keuzes maken in onze beleggingen die we altijd kunnen uitleggen.

2 DOELSTELLINGEN, STRATEGIE EN RISICHOUDING

2.1 Lange termijn-risicobereidheid en -doelstellingen

Doelstellingen

Wij hebben, in overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan van het fonds, vastgesteld in welke mate het fonds bereid is beleggingsrisico's te lopen, én de mate waarin het fonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van het fonds. Op basis daarvan is, ook in samenspraak met sociale partners, de volgende prioriteringsmatrix van doelstellingen vastgesteld:

Doelstelling	Prioriteit
Voorkomen van hoge nominale kortingen	1
Voorkomen van premiestijgingen	2
Voorkomen van grote daling koopkracht	3
Realiseren hoge mate van koopkrachtbehoud	4
Realiseren hoge indexatieverwachting op korte termijn	5

Langetermijn doelstellingen

In de Aanvangshaalbaarheidstoets (2016) hebben wij, na overleg met cao-partijen, de volgende ondergrenzen voor de haalbaarheidstoets (met een horizon van 60 jaar) vastgesteld:

- Het verwachte pensioenresultaat uitgaande van de Vereiste dekkingsgraad bedraagt 70%;
- Het verwachte pensioenresultaat uitgaande van de actuele dekkingsgraad bedraagt minimaal 62%;
- Het pensioenresultaat in het slechtweerscenario (5% percentiel) uitgaande van de feitelijke financiële positie bedraagt minimaal 37%. Daardoor bedraagt de maximale afwijking van het verwachte pensioenresultaat 40%.

Sinds de voorbereidingen op het Nieuwe Pensioen Stelsel (NPS) zijn de langetermijn doelstellingen natuurlijk van karakter veranderd. Ze worden in 2023 bepaald in de voorbereiding op de beoogde transitie op 1 januari 2025.

Bij het vaststellen van de strategische beleggingsportefeuille, zijn in de ALM-studie (2018) de volgende beoordelingscriteria gehanteerd:

- Mate van korten als er wordt gekort
- Gemiddeld indexatieresultaat (de gegeven indexatie gedeeld door de indexatieambitie).

Daarnaast is ook gekeken naar:

- Indexatie in slechte scenario's (5% laagste percentiel)
- Kans op korten
- Kans op korten > 5% (lees: wanneer in contact treden met sociale partners)
- Mate van korten als korting > 5%

2.2 Strategie en Risicohouding

Onze strategie beschrijft hoe en met welke middelen wij de doelstellingen nastreven. Bij elk strategieonderdeel hebben we onze risicohouding beschreven om de koppeling tussen strategie en risicohouding te waarborgen.

Bestuur

BPF Schoonmaak weet dat de verantwoordelijkheid voor het besturen van ons bedrijfstakpensioenfonds groot is. Om die reden hebben we een bestuursmodel dat past bij onze sector; een bestuur met niet-uitvoerend en uitvoerend bestuurders. De uitvoerend bestuurders zijn betrokken bij de dagelijkse uitvoering van het beleid van het fonds en houden direct toezicht op de uitvoerders. Niet-uitvoerend bestuurders zijn direct betrokken bij de strategie en beleidsvorming. Het Niet-uitvoerend bestuur in zijn geheel houdt toezicht op het uitvoerend bestuur.

Risico-houding

Wij sturen op het in hoge mate beheersen van de risico's in de bestuurlijke organisatie en bij de interactie van het bestuur met stakeholders.

Communicatiebeleid

We weten dat pensioen bij de meeste mensen vragen oproept. BPF Schoonmaak ziet het als een belangrijke taak om zo helder, eenvoudig, kort en bondig mogelijk te communiceren. Daarbij proberen we ons altijd te verplaatsen in onze doelgroep. We willen dat alle rechthebbenden kennis hebben van hun pensioen. Alle rechthebbenden moeten ons kunnen bereiken. We vinden de betrokkenheid hierbij van werkgevers van belang, omdat zij vaak het eerste aanspreekpunt zijn.

Risico-houding

De communicatiedoelstellingen zijn voor het fonds belangrijk. Risico's in de standaard, veelal verplichte, communicatie worden in hoge mate beheerst. Daarnaast werken wij actief aan nieuwe (digitale) middelen om deelnemers en werkgevers beter te bereiken. Hierbij worden eventuele risico's goed afgewogen.

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid is erg belangrijk om onze rechthebbenden te bieden waar we voor willen zorgen: een koopkrachtbestendig pensioen. Daarom is het behalen van een passend rendement op de beleggingen belangrijk. Dit passend rendement is niet een maximaal rendement maar het best mogelijke rendement dat past bij de missie van ons fonds. We weten dat dit niet zonder risico kan. Daarom werken we met een beleggingsbeleid en een risicobeleid. In ons beleggingsbeleid maken we onderscheid tussen de risico's van de verplichtingen en het behalen van een passend rendement (matching en return portefeuille). Maatschappelijk verantwoord beleggen is een belangrijke randvoorwaarde voor ons beleggingsbeleid.

Het beleid wordt steeds goed gevolgd, onderzocht en zo nodig bijgesteld. We streven naar een zo eenvoudig mogelijk beleggingsbeleid.

Risico-houding

Om onze doelstellingen te kunnen realiseren hebben we een passend rendement nodig en daarom nemen we beleggingsrisico's. Dit passende rendement is niet een maximaal rendement, maar een optimaal rendement afgestemd op de ambitie en risicohouding van het fonds.

De beleggingsrisico's moeten passen bij de lange termijn doelstelling van het fonds en de korte termijn risicobeheersing. Ze moeten voldoende gecompenseerd worden met een hoger verwacht rendement.

Premie & Handhaving

BPF Schoonmaak kent een premiepercentage dat voor iedereen gelijk is: jong, oud, man, vrouw, gezond, minder gezond, enzovoorts. We toetsen of de premie voldoende is om de kosten van de uitvoering van de regeling te kunnen voldoen.

Wij controleren of werkgevers, die onder de verplichtstelling vallen, ook bij het fonds zijn aangesloten en of zij de juiste premie betalen. Als blijkt dat werkgevers hier niet aan voldoen, doen we al wat mogelijk is om dat alsnog voor elkaar te krijgen. Daarover communiceren we helder. Zo nodig gaan we naar de rechter.

Risico-houding

Het is onacceptabel dat werkgevers die onder de verplichtstelling vallen, niet zijn aangesloten en/of niet de juiste premie betalen. Dit is om concurrentie op de arbeidsvoorwaarde pensioen te voorkomen en vanwege het risico van 'geen premie, wel recht'.

Uitbestedingsbeleid

BPF Schoonmaak heeft alle werkzaamheden tegen redelijke kosten uitbesteed aan deskundige, betrouwbare en resultaatgerichte partijen. Over de uitvoering maken we duidelijke afspraken. Het bestuur is zich er van bewust dat zij altijd verantwoordelijk is, ook voor de werkzaamheden die zijn uitbesteed.

Risico-houding

Risico's in de operaties (pensioenadministratie en vermogensbeheer) leveren geen extra rendement op. Wanneer er zaken misgaan in de uitvoering, kan dat leiden tot schade voor het fonds. Dit moet zoveel mogelijk worden voorkomen.

ICT-beleid

BPF Schoonmaak wil voor de uitvoering van zijn regelingen en het beheer van zijn vermogen een werkgevers- en deelnemersgerichte, veilige, efficiënte en flexibele informatievoorziening waarbij de operationele stabiliteit continu geborgd is.

Het ICT beleid is erop gericht om de doelstelling optimaal te ondersteunen. De vier pijlers hiervan zijn Beveiliging, Efficiency, Flexibiliteit en Operationele stabiliteit.

Risico-houding

ICT-ontwikkelingen gaan razendsnel, en zijn cruciaal in de administratie en bij het vermogensbeheer. Risicobeheersing op ICT door de uitvoerders is hierbij uitermate belangrijk. Het bestuur geeft invulling aan zijn eindverantwoordelijkheid door de ICT-ontwikkelingen te volgen, en toe te zien op een adequate risicobeheersing.

ICT in de bestuurlijke organisatie: De informatie-uitwisseling tussen uitvoerders en leden van de bestuurlijke organisatie en tussen de leden van de bestuurlijke organisatie onderling moet 'absoluut veilig' zijn wanneer het gaat om privacygevoelige informatie (personen, bedrijven).

Beleid Wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving in de pensioensector verandert steeds. Daarom zorgen we ervoor dat we heel goed op de hoogte blijven van de veranderingen en daar steeds aan voldoen. We informeren de rechthebbenden daarover op begrijpelijk wijze.

Risico-houding

Het niet voldoen aan wet- en regelgeving wordt niet getolereerd.

3 PENSIOENREGELING, RISICHOUDING EN FINANCIËLE OPZET

Informatiebronnen: Pensioenreglement, ABTN, Haalbaarheidstoets; In dit beleidsplan wordt indien van toepassing verwezen naar de bron-documenten.

Pensioenregeling

De aansluiting bij de pensioenregeling is voor werkgevers verplicht gesteld op grond van artikel 2 van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000.

De pensioenregeling kent de volgende onderdelen(cf. reglement 1 januari 2023)

1. Pensioen bij ouderdom
 - a. Middelloonregeling, pensioenleeftijd 67
 - b. Uurfranchise 2023 is €6,60, maximale SV-uurloon is €33,89, 1.976 uren per jaar
 - c. Opbouw ouderdomspensioen 1,388% van PG
2. Pensioen bij overlijden
 - a. Risico partnerpensioen: 70% van het te bereiken OP.
 - b. Opbouwnabestaandenpensioen (tot 1 januari 2003)
 - c. Wezenpensioen: 14% van het te bereiken OP
 - d. Anw-hiaatcompensatie bij overlijden actieve deelnemer (tot AOW-leeftijd partner).
 - e. Pensioen bij Arbeidsongeschiktheid
3. Arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) bij WAO
 - a. Overlijdensuitkering bij overlijden van arbeidsongeschikte deelnemer met AOP
 - b. Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid (8-klassen WAO, 6-klassen WIA)
4. Overige toezeggingen in pensioenregeling
 - a. Mogelijkheid voor tijdelijk hoger pensioen (hoog-laag) of tijdelijk pensioen tot AOW-datum
 - b. Voor gemoedsbezwaarden geldt een spaarregeling
5. Overig: onvindbaar ingegaan pensioen
 - a. Het deelnemersbestand kent (ruim 10.000) “onvindbare” ingegane pensioenen (ouderdomspensioen en partnerpensioen).
 - b. Er wordt 100% voorziening (op basis van factor ingaand OP op pensioenleeftijd) gereserveerd tot leeftijd 70. Daarna wordt deze reservering afgebouwd met 10% per jaar.

Premiebeleid

1. Basisregeling
 - a. De premie bedraagt: 21,4% van Pensioengrondslag-som (2023).
 - b. Werkgeversdeel: 10,7% , Werknemersdeel: 10,7%
2. Premiedemping: zuivere kostendeekkende premie Het pensioenopbouw percentage wordt zodanig vastgesteld dat de premiedekkingsgraad minstens 90% bedraagt.

Toeslagbeleid

1. De ambitie van het fonds is opgebouwde pensioenen waardevast te houden.
2. De toeslagverlening is voorwaardelijk. Hieraan gaat altijd een bestuursbesluit vooraf. De toeslag wordt gebaseerd op de CBS-consumentenprijsindex “afgeleid”.
3. Voor de toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd.
4. Geen toeslag indien de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%
5. Geen toeslag bij een beleidsdekkingsgraad lager dan vereiste dekkingsgraad (VDG)

6. De grens (TBI) voor volledige, toekomstbestendige toeslag wordt bepaald op basis van toekomstbestendige indexatie regels en de fondseigen parameters die op prudente wijze zijn afgeleid van de uitgangspunten van de Commissie Parameters.
 - a. Bij een beleidsdekkingsgraad > VDG, maar lager dan TBI: toeslag naar rato
 - b. Bij een beleidsdekkingsgraad gelijk of hoger aan TBI: volledige toeslag
7. Gemiste toeslagen worden niet ingehaald.

Herstelplan / Kortingen

1. Indien de Beleidsdekkingsgraad kleiner is dan de Vereiste dekkingsgraad (VDG) wordt een herstelplan opgesteld:
 - a. Indien naar verwachting binnen 10 jaar hersteld kan worden: geen maatregelen
 - b. Indien dit naar verwachting niet lukt: dan worden pensioenen gekort, met een 5-jaarsspreading. Alleen het 1e jaar is onvoorwaardelijk.
2. In geval van een langdurig dekkingstekort:
 - a. Indien de Beleidsdekkingsgraad gedurende 5 jaren aaneengesloten lager is dan de Minimaal Vereiste Dekkingsgraad (MVDG = 104,5%), en de actuele dekkingsgraad op het laatste meetmoment ook lager is dan de MVDG:
 - i. Dan worden opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten gekort
 - ii. Zodanig dat de dekkingsgraad na korting gelijk is aan MVDG.
 - b. Spreading is in theorie mogelijk
 - i. Tot 5,0%: in één keer doorvoeren
 - ii. Indien >5,0%: overleg met cao-partijen
3. Doorgevoerde voorwaardelijke en onvoorwaardelijke kortingen worden in de toekomst niet ongedaan gemaakt.
4. Een positief saldo in het premiedepot wordt aangewend om een korting te voorkomen. In eerste instantie voor actieve deelnemers en, indien er saldo resteert, ook voor inactieven.

4 GOVERNANCE EN CULTUUR

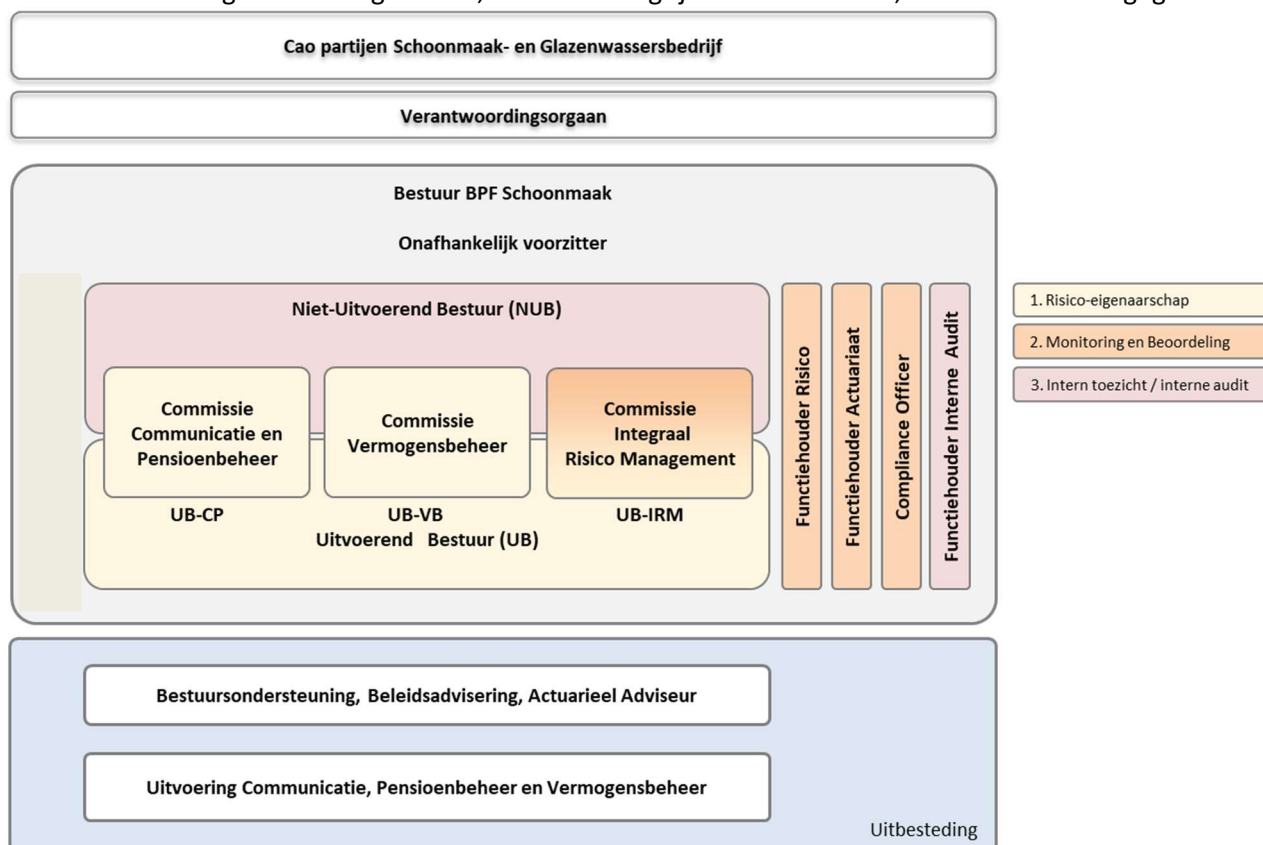
4.1 Bestuurlijke inrichting

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit in opdracht van Cao-partijen in het schoonmaak- en glazenwassersbedrijf: Schoonmakend Nederland, en de vakbonden FNV en CNV.

Ons pensioenfonds heeft een omgekeerd gemengd bestuur als bedoeld in de Pensioenwet. Het bestuur bestaat uit een niet-uitvoerend bestuur (**NUB**) en een uitvoerend bestuur (**UB**). Het bestuur wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter.

Wij hebben de uitvoering van de pensioenregeling en van het vermogensbeheer geheel uitbesteed aan externe partijen (APG respectievelijk Achmea IM). Onze custodian is Northern Trust.

In onderstaande figuur is de organisatie, met de belangrijkste stakeholders, schematisch weergegeven.

Sleutelfuncties Risicomanagement, Actuarieel Adviseur, Interne Audit (Pensioenwet art. 143a)

De drie sleutelfunctiehouders zijn opgenomen in ons bestuursmodel, naast de CCP, CVB en CIRM. De functiehouder rol risico is neergelegd bij een uitvoerend bestuurder. De functiehouder wordt daarbij ondersteund door een onafhankelijke vervuller mede ter waarborging dat er in alle gevallen een onafhankelijke blik op voorstellen plaats kan vinden. De sleutelfunctiehouders actuarieel adviseur en interne audit zijn door middel van een overeenkomst van opdracht neergelegd bij gekwalificeerde natuurlijke personen. Zij worden ingehuurd via de partij waaraan zij gelieerd zijn.

Bestuur en Uitvoerend Bestuur

Het Bestuur is eindverantwoordelijk voor de strategische beleidsvorming en besluitvorming van alle onderwerpen die binnen het pensioenfonds behandeld worden. Voor specifieke deelgebieden is de beleidsvoorbereiding en operationele uitvoering belegd bij uitvoerend bestuurders. Dit is opgedeeld naar de volgende deelgebieden:

- Uitvoerend bestuur Communicatie en Pensioenbeheer
- Uitvoerend bestuur Vermogensbeheer
- Uitvoerend bestuur Risicomanagement.

Bestuurlijke commissies

Het bestuur heeft 3 commissies ingesteld met elk specifieke aandachtgebieden. De commissies kunnen besluiten nemen ten aanzien van operationele zaken, die volgens de beleidskaders tot hun taken behoren of waarvoor zij door het bestuur gemandateerd zijn. De commissies adviseren het bestuur over nieuw of aangepast fondsbeleid en rapporteren over de uitvoering.

Tabel: Commissies en hun aandachtgebieden	
Commissie Communicatie en Pensioenbeheer (CCP)	<ul style="list-style-type: none"> • Pensioen- en Uitvoeringsreglement • Beleid Communicatie • Beleid Pensioenbeheer • Actuarieel beleid (inclusief Herstelplan en Haalbaarheidstoets) • Monitoring en aansturing uitbesteding pensioenadministratie
Commissie Vermogensbeheer (CVB)	<ul style="list-style-type: none"> • Balansmanagement • Strategisch beleggingsbeleid (ALM, Beleidsplan VB) • Monitoring en aansturing Vermogensbeheer
Commissie Integraal Risico Management (CIRM)	<ul style="list-style-type: none"> • Beleid Risicomanagement (inclusief ERB) (Beleidsplan IRM) • Beleid ICT (Beleidsplan ICT) • Monitoring en aansturing Risicomanagement

Intern toezicht

Het intern toezicht is belegd bij het niet uitvoerend bestuur (NUB) en richt zich op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het NUB ziet in ieder geval toe op de risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Het NUB vormt zich ook een oordeel over het functioneren van het bestuur.

Driemaal per jaar (of vaker) heeft het NUB een vergadering waarbij achteraf wordt gekeken naar de manier waarop het uitvoerend bestuur, de commissies en het bestuur hebben gewerkt. Of alle wettelijke kaders, belangen en risico's in acht zijn genomen. De bevindingen resulteren ieder jaar in een intern toezicht rapportage en in aanbevelingen in het jaarverslag.

Het toezichtkader - en de normenkaders worden gevormd door de wet, relevante codes en andere normen waarvan het intern toezicht vindt dat ze van toepassing zijn.

Het intern toezicht stelt jaarlijks een Jaarplan Intern Toezicht op .

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan geeft jaarlijks een oordeel over het beleid en het handelen van het bestuur. Dit doet het verantwoordingsorgaan aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht en de sleutelfunctiehouders. Ook heeft het verantwoordingsorgaan elk jaar een gesprek met de externe accountant, de certificerend actuaire en desgewenst met de compliance officer. Verder verdiept het verantwoordingsorgaan zich in de verschillende belangen waarmee het bestuur van een pensioenfonds rekening moet houden. Daarover adviseert het verantwoordingsorgaan het bestuur. Het verantwoordingsorgaan heeft tevens samen met het bestuur jaarlijks een studiedag.

4.2 HR-Beleid

Geschiktheid

Om de gestelde doelstellingen waar te maken en hierbij de risico's goed in te kunnen schatten en te kunnen beheersen, is het van groot belang dat het pensioenfonds op deskundige en evenwichtige wijze wordt bestuurd. Daarvoor zijn geschikte bestuursleden nodig. Geschiktheid heeft niet alleen betrekking op kennis, maar ook op competenties en professioneel gedrag.

Om te waarborgen dat de bestuursleden van het fonds voldoen aan de geschiktheidseisen hanteren wij een geschiktheidsplan. Hierin wordt aangegeven:

- welke personen zijn belast met welke beleidsbepalende taken;
- welke eisen het bestuur stelt aan de bestuursleden;
- in hoeverre het bestuur en de afzonderlijke bestuursleden voldoen aan de voorgaande eisen;
- welke opleidingsmaatregelen het bestuur neemt om de geschiktheid te behouden en te bevorderen;
- op welke wijze de geschiktheid en het functioneren van de afzonderlijke bestuursleden en van het bestuur als geheel wordt getoetst en geëvalueerd;
- hoe het geschiktheidsplan actueel blijft.

Tevens wordt hierbij een opleidingsregister bijgehouden.

Evenwichtige samenstelling bestuur

Voor een goed bestuur is het ook van belang dat het evenwichtig en divers is samengesteld. Bij het aftreden van bestuursleden kan de geschiktheid van een bestuur gevaar lopen. Daarom heeft het bestuur afspraken gemaakt over wie, wanneer aftreedt. Dit is vastgelegd in een rooster van aftreden (RvA). Daarin is geregeld dat het aftreden evenwichtig verdeeld in de tijd plaatsvindt. En wordt ook rekening gehouden met de eventuele mogelijkheid van herbenoeming. Hiermee is het voorzienbare risico van het gelijktijdig aftreden van te veel bestuursleden in voldoende mate beheerst.

Toch kan het voorkomen dat een bestuurslidmaatschap (of meerdere tegelijkertijd) eerder dan verwacht eindigt. Dan moet het bestuur een (nood)maatregel treffen. De maatregelen die dan getroffen kunnen worden, zijn beschreven in het calamiteitenplan.

Evaluatie functioneren

Het bestuur heeft een procedure vastgesteld voor het periodiek evalueren, en maakt daarin onderscheid in:

1. Functioneren van individuele bestuurders
2. Functioneren van commissies
3. Functioneren van sleutelfuncties Actuarieel, Interne Audit en Risicomanagement
4. Functioneren van bestuur als geheel (UB en NUB samen)

De evaluatie wordt jaarlijks uitgevoerd waarbij wordt teruggeblikt op het achterliggende kalenderjaar. Eenmaal per drie jaar wordt de evaluatie van het bestuur uitgevoerd onder leiding van een externe deskundige.

4.3 Integriteit en ethische waarden

Om de integriteit te handhaven en de goede naam en reputatie van BPF Schoonmaak te waarborgen hanteren wij de volgende regelingen:

1. Gedragscode: voor de bestuursleden en extern verbonden personen. Het toezicht op naleving is opgedragen aan een externe compliance officer.
2. Klokkenluidersregeling: Het bestuur geeft verder invulling aan de beheersing van het integriteitsrisico met de klokkenluidersregeling. Daarin zijn regels opgenomen hoe binnen het fonds een vermoeden van een misstand (vertrouwelijk) kan worden gemeld en hoe daartegen dan wordt opgetreden.
3. Incidentenregeling: Een derde maatregel ter beheersing van het integriteitsrisico is de incidentenregeling. De incidentenregeling geeft aan welke stappen gevolgd moeten worden indien (het vermoeden bestaat dat) er sprake is van een (dreigend) incident binnen het fonds.
4. Uitbestedingsbeleid: In het uitbestedingsbeleid is vastgelegd dat uitvoerders onder andere dienen te beschikken over een beleid ter voorkoming van fraude, een gedragscode die overeenkomt met de principes van de gedragscode van het fonds, een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling.
5. Calamiteitenplan: Als er onverwacht (te) veel vacatures in het bestuur optreden, moet het bestuur een (nood)maatregel treffen. In het calamiteitenplan zijn de denkbare noodmaatregelen benoemd die het bestuur dan kan nemen.
6. Privacy en AVG beleid: BPF Schoonmaak heeft een Privacystatement opgesteld en op de website geplaatst. De onderwerpen die in het privacystatement worden genoemd, sluiten aan op het privacybeleidsdocument van APG. APG heeft een generiek Privacybeleidsdocument gepubliceerd. Dit beleidsdocument ziet op uitvoering van de pensioenregeling van alle opdrachtgevers. Het privacystatement van BPF Schoonmaak is op te vatten als het privacybeleid van BPF Schoonmaak en zal in 2021 ge-update worden.

Wij beoordelen het integriteitsrisico (SIRA) periodiek (bestuurskalender) en in onze bestuursvergaderingen staat het onderwerp Integriteit als vast punt op de agenda (mogelijke belangenverstrengeling/ integriteitskwesties). Dit integriteitsrisico is tevens verankerd in de bredere integrale risicoanalyse aanpak.

Het pensioenfonds heeft een onafhankelijke compliance officer aangesteld om de integriteit extra te kunnen waarborgen.

De genoemde regelingen zijn opgenomen als bijlagen bij onze Abtn. Minimaal eenmaal per jaar evalueert het bestuur de beleidstukken (conform de beleidskalender), en waar nodig worden deze aangepast.

5 BESTUURLIJKE BESLUITVORMING EN RISICOBEOORDELING

Bestuur is eindverantwoordelijk voor risicomanagement

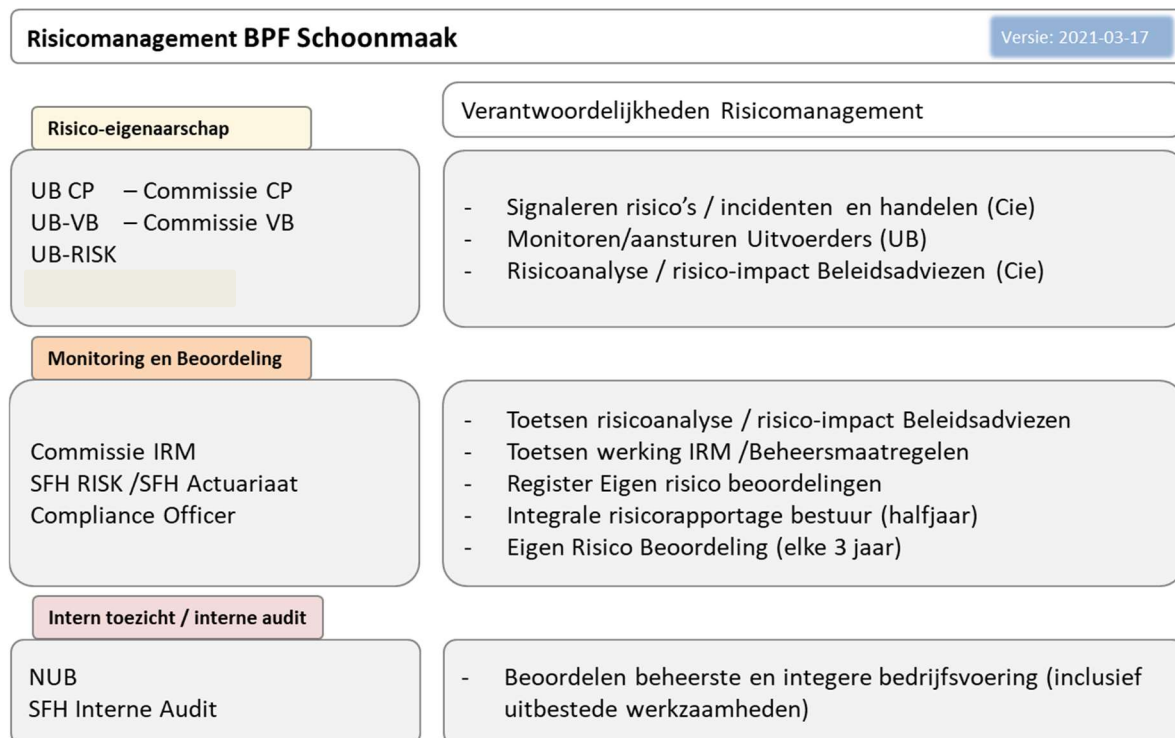
Wij zijn als bestuur eindverantwoordelijk voor het managen van de risico's van het fonds, het inrichten van een adequaat en effectief werkend risicomanagement kader en het waarborgen van een passende risicocultuur. Daarin streven wij naar een effectieve en continue uitvoering van risicomanagement dat:

- aansluit bij wet- en regelgeving;
- is ingebed in de bestuurlijke processen;
- leidt tot een integraal risicobeeld.

De implementatie van risicomanagement in het bestuurlijke proces vormt de basis voor een integrale en beheerste bedrijfsvoering.

Risico Management en de bestuurlijke processen

Risicomanagement is geen separaat proces, maar vindt plaats op alle niveaus. In onderstaande figuur is een onderscheid gemaakt in 1. Risico-eigenaarschap, 2. Monitoring en Beoordeling en 3. Intern Toezicht / Interne audit. Vervolgens gaan we in op deze onderdelen.

5.1 Risico Eigenaarschap

De UB-CP en de CCP en de UB-VB en de CVB zijn, in samenspraak met de UB-Risk verantwoordelijk voor de monitoring en aansturing van de Uitvoerders.

De UB-ers zijn primair verantwoordelijk voor toezicht op de uitvoerders. De NUB'ers in de CCP en CVB adviseren, denken tegen en ondersteunen waar nodig.

De commissies zijn voor hun aandachtsgebieden verantwoordelijk voor het (doorlopend) signaleren en identificeren van risico-scenario's, het beoordelen van risico's (kans, gevolg) en (de werking van) bestaande beheersmaatregelen, inclusief eventuele incidenten die hierop naar voren komen. Indien nodig worden aanvullende beheersmaatregelen ontwikkeld.

Uitbesteding Pensioenadministratie (UB CP – CCP)

BPF Schoonmaak heeft de administratie van zijn pensioenregeling uitbesteed aan APG Rechtenbeheer N.V. ('APG'). Deze uitbesteding wordt primair bewaakt door de UB-CP. De CCP ziet hierop toe.

1. De uitbestedingsafspraken Communicatie en Pensioenbeheer met APG zijn vastgelegd in:
 - a. Dienstverleningovereenkomst
 - b. Jaarplan Pensioenadministratie
 - c. Jaarplan Communicatie
 - d. Service Level overeenkomst.
2. Rapportages:
 - a. Premierrapportage (per week, per maand)
 - b. Rapportage Dienstverlening Pensioenadministratie (kwartaal)
 - c. Rapportage Communicatie (kwartaal)
 - d. Jaarlijkse SOC 3402 en 3000 - rapportage
3. Regulier overleg:
 - a. Uitvoeringsoverleg van het UB met de uitvoerder: maandelijks, en ad-hoc.
 - b. CCP: 6 keer per jaar.

Uitbesteding Vermogensbeheer (UB-VB – CVB)

BPF Schoonmaak heeft het fiduciair vermogensbeheer en de beleggingsadministratie uitbesteed aan Achmea Investment Management B.V. ('Achmea IM'). Voor de bewaarneming van stukken (Custody) is Northern Trust Global Services Limited ('NT') aangesteld.

Uitbestedingen met betrekking tot Fiduciair en Operationeel Vermogensbeheer en Custody worden primair bewaakt door de UB-VB. De CVB adviseren, denken tegen en ondersteunen waar nodig.

Fiduciair en Operationeel Vermogensbeheer

1. De uitbestedingsafspraken inzake Vermogensbeheer met Achmea IM zijn vastgelegd in:
 - a. Overeenkomst inzake fiduciaire en operationele vermogensbeheerdiensten.
 - b. Product- en dienstencatalogus (bijlage bij de overeenkomst)
 - c. Overeenkomsten met operationeel vermogensbeheerders
2. Rapportages:
 - a. Dashboard (online, dagelijks)
 - b. Rapportage Matching (maandelijks)
 - c. Advies Matchingportefeuille (kwartaal)
 - d. Performancerapportage (maand)
 - e. Risicorapportage (financieel) (maand)

- f. Risicorapportage niet-financiële risico's (kwartaal)
 - g. Rapportage Fiduciair vermogensbeheerder (dekkingsgraad, ontwikkelingen, performance, risico's, monitoring vermogensbeheerders) (kwartaal)
 - h. FTK-rapportages vermogensbeheer (maand, kwartaal en jaar)
 - i. Z-score rapportage.
 - j. Rapportage Dienstverlening Fiduciair (kwartaal)
 - k. SOC 3402 / 3000 rapportage (jaar).
3. Regulier overleg:
- a. Uitvoeringsoverleg (UB-VB – Fiduciair vermogensbeheer): maandelijks en ad hoc
 - b. CVB: 8 keer per jaar.

Custody

- 1) De afspraken inzake Custody met Northern Trust zijn vastgelegd in:
 - a) Raamovereenkomst inzake bewaarneming
 - b) Service level description
- 2) Rapportages:
 - a) Soc-1 en Soc-2 rapportage (jaar)
 - b) KPI-rapportage (kwartaal)
- 3) Regulier overleg:
 - a) Uitvoeringsoverleg (UB-VB – Uitvoerder): per halfjaar en ad-hoc
 - b) CVB: indien nodig.

Aansluiting Beleggingsadministratie – Custodian

Achmea IM maakt een dagelijkse aansluiting met de custodian (NT) op de stukken. De niet-custody stukken (derivaten) worden separaat aangesloten (maandelijks/kwartaal). Dit proces maakt onderdeel uit van het control framework van Achmea IM en is daarmee geborgd op kwartaalbasis (gerapporteerd in de NFR rapportage). Tevens maakt dit onderdeel uit van de jaarlijkse ISAE 3402 verklaring.

Integraal Risicomanagement (UB-Risk)

UB-Risk is medeverantwoordelijk om integraal incidenten en risico's te signaleren, en toe te zien op de behandeling daarvan. De UB Risk is de expert op het gebied van risicobeheersing over alle processen die zich in en vanuit het pensioenfonds kunnen voordoen. Zij zet deze expertise in om collega's binnen het UB collegiaal te wijzen op mogelijke risico's. Daarnaast heeft de UB Risk de volgende taken

1. zorgt voor een goed functionerend en goed vastgelegd risicobeheersysteem.
2. zorgt voor een doeltreffend risicobeheersysteem dat goed is geïntegreerd in de governance van het fonds, inclusief methoden ter identificatie, meting, bewaking en beheersing risico's.
3. bereidt samen met de commissie IRM de volgende beleidsthema's voor: IRM beleid, ICT beleid, SIRA, ERB, Calamiteitenplan en Risicohouding en onderhoudt het beleid terzake. Het bestuur stelt dit beleid vast.
4. monitort en stimuleert samen met de commissie IRM dat risicomanagement in de 1ste lijn tijdig en goed wordt uitgevoerd.

5.2 Monitoring en Beoordeling

Deze functie 'Monitoring en Beoordeling' monitort, beoordeelt, rapporteert en heeft een adviserende en initiërende rol met betrekking tot risico's en het risicobeheer. Deze verantwoordelijkheid dient gescheiden te zijn van de verantwoordelijkheid van de risico-eigenaar. De controlefunctie wordt bij BPF Schoonmaak ingevuld door de risicobeheerfunctie, de compliance functie en de actuariële functie.

Commissie IRM (CIRM)

De CIRM zorgt voor de opzet en het verbeteren van een effectief risicomanagementsysteem binnen de BPF Schoonmaak-organisatie. De commissie beheert de risicomangementkaders en -richtlijnen, methoden en technieken en is verantwoordelijk voor coördinatie en beheer van het Risico-Register.

De taken van de CIRM zijn:

- bereidt op voorzet van de UB Risk de volgende beleidsthema's voor: IRM beleid, ICT beleid, SIRA, ERB, Calamiteitenplan en Risicohouding en beheert aangenomen beleid.
- monitort dat risicomangement in de 1ste lijn tijdig en goed wordt uitgevoerd en stimuleert dat waar nodig
- borgt en ondersteunt dat risico's in samenhang worden behandeld
- Initieert kennisontwikkeling risico-awareness en brengt dit over naar de andere commissies
- borgt dat er sprake is van een goed vastgelegd risicobeheersysteem.

De CIRM bestaat uit leden van het NUB en de UB Risk. In verband met proportionaliteit, is er overlap tussen de NUB-leden die zowel zitting hebben in de CIRM als in de CCP. Wij erkennen dit en houden hier rekening mee. Het streven is ook dat de NUB'ers in ieder geval een link hebben met de CCP en met de CVB. Tevens wordt opgemerkt dat het fonds vrijwel alle uitvoerende werkzaamheden (Communicatie en Pensioenbeheer en Vermogensbeheer) heeft uitbesteed aan externe partijen. De commissieleden zijn daarmee primair niet zelf de uitvoerders van deze werkzaamheden. Daarnaast is de UB-Risk/SFH Risk wel onafhankelijk van de CVB en CCP en is het intern toezicht op de CIRM belegd bij het NUB.

Sleutelfunctiehouder Risicobeheer (SFH RISK)

Om vanuit een onafhankelijke positie in staat te zijn om alle relevante risico's en beheersmaatregelen voor het pensioenfonds integraal te overzien, zijn de volgende taken voor de SFH Risk gedefinieerd:

- Risico-alertheid bevorderen
- geeft een onafhankelijk oordeel bij besluitvorming door het bestuur. SFH toetst besluiten inhoudelijk en procesmatig en velt een oordeel over beleidskeuzes. De SFH Risk baseert het oordeel enerzijds op eigen onderzoek en anderzijds op een door de SFH Risk ontwikkeld normenkader.
- Ondersteunt, adviseert, coördineert en rapporteert of het fonds haar verantwoordelijkheden op het gebied van risicobeheersing neemt middels kwartaalrapportages SFH Risk en risico opinies.
- ondersteunt de 1ste lijn gevraagd en ongevraagd bij identificatie en mitigatie van risico's.
- (Laten) uitvoeren van het Eigen risico Beoordelings beleid.

De SFH-Risk is, net als de andere sleutelhouders, verplicht om aanbevelingen en eventuele materiële bevindingen te rapporteren aan het bestuur. Een materiële bevinding zal in de regel betrekking hebben op significante fouten of risico's en op algemene aanbevelingen om de bedrijfsvoering te verbeteren. Een houder van een sleutelfunctie heeft ook meldingsplicht aan DNB als zij heeft gerapporteerd aan het bestuur en het bestuur vervolgens geen afdoende maatregelen treft.

Onafhankelijk oordeel bij besluitvorming: Risk Opinie

In geval van majeure beleidswijzigingen die een significante risico-impact kunnen hebben en bij nieuwe beleidsvoorstellen, wordt het bestuur gevraagd een besluit te nemen. Ten behoeve hiervan leveren de SFH Risk dan wel de sleutelfunctie vervuller Actuarium een schriftelijke risico-opinie ten behoeve van het bestuur. Deze onafhankelijke opinie moet eraan bijdragen dat het fonds aantoonbaar in control is over de risico's (zowel financiële, niet-financiële als strategische risico's).

Voor Risk stelt de SFH Risk de opinie op, voor Actuariële onderwerpen wordt de opinie opgesteld door de adviserend Actuaris dan wel de APG Actuaris, afhankelijk van welke van deze twee het stuk inbrengt naar het bestuur.

Door de SFH Risk worden significante besluiten inhoudelijk en procesmatig getoetst en wordt een oordeel gegeven over beleidskeuzes. De SFH Risk baseert het oordeel enerzijds op de onderzoeken verricht door de risico eigenaars en/of door eigen onderzoek en anderzijds op het risicobeleid en -register van het fonds eventueel aangevuld met geraadpleegde andere experts.

Sleutelfunctiehouder Actuarium (SFH Actuarium)

Het fonds heeft ervoor gekozen de certificerend actuaris als houder en vervuller van de actuariële functie aan te stellen, belast met de actuariële activiteiten zoals omschreven volgens IORP II.

De SFH Actuarium beoordeelt op kwartaalbasis de plausibiliteit van het verloop van de technische voorziening en rapporteert hierover aan het bestuur. Ieder kwartaal vindt er afstemming plaats met het Uitvoerend Bestuur.

De SFH Actuarium rapporteert tevens over de berekening van het vereiste eigen vermogen op jaarbasis.

Compliance officer

De compliance functie is uitbesteed aan een externe partij die het fonds bijstaat op gebied van compliance en integriteit. De compliance officer stelt jaarlijks een compliance rapportage op inclusief uitvraag gedragscode naleving verbonden personen en informeert over relevante wet- en regelgeving. Indien nodig, geeft de compliance officer advies over lopende zaken. Vanuit de controlefunctie overlegt de compliance officer regelmatig met de UB-risk over mogelijke risico's.

5.3 Intern Toezicht / Interne audit

Niet uitvoerend bestuur

Het NUB vormt zich jaarlijks een oordeel over de beheerste en integere bedrijfsvoering, over een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging.

Sleutelfunctiehouder Interne Audit

De sleutelfunctiehouder Interne Audit (SFH-IA) beoordeelt periodiek de adequaatheid van processen ter waarborging van een beheerste en integere bedrijfsvoering (inclusief uitbestede werkzaamheden). De SFH-IA is onafhankelijk van het bestuur en de uitvoerders en rapporteert aan het bestuur. De contacten lopen via de onafhankelijk voorzitter.

De interne auditfunctie evalueert of het interne beheersysteem en andere onderdelen van het vastgelegde governance systeem, met inbegrip van de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn.

De SFH Interne Audit rapporteert eventuele materiële bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur. De SFH Interne Audit heeft toegang tot alle benodigde informatie al dan niet via het online archiefsysteem van het fonds en beoordeelt ook de bestuurlijke processen op basis van de notulen en besluiten van de bestuursvergaderingen.

Jaarlijks stelt de functiehouder een auditplan op waarin het auditlandschap wordt besproken en waarin de gewenste audits voor het betreffende jaar worden toegelicht. Onderdeel van dit auditplan is een begroting en een voorstel voor wat betreft de partij die de functiehouder in de vervullersrol ondersteunt.

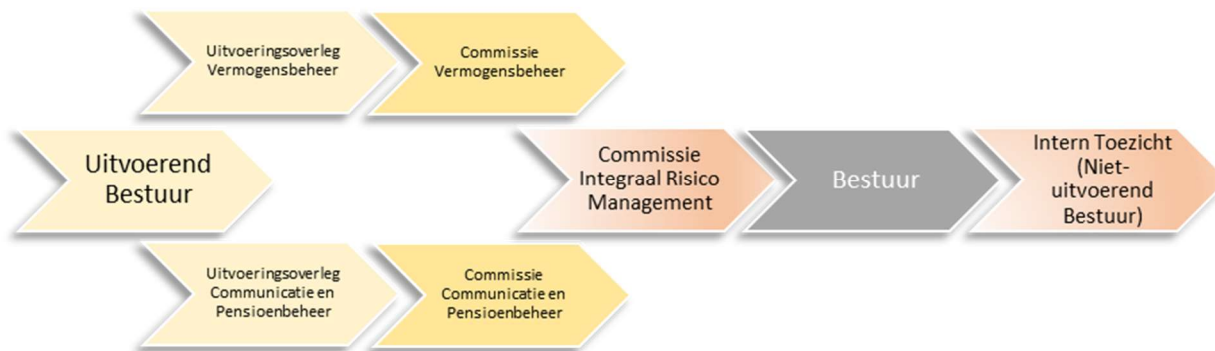
Uitgangspunt hierbij is dat audits betrekking hebbend op een van de uitvoerders daar waar mogelijk worden neergelegd bij de interne Audit van de uitvoerder. Dit vanuit het oogpunt van efficiëntie. Voor elke audit geldt wel dat moet worden onderbouwd of de interne audit van de uitvoerder de meest geëigende partij is.

Voor wat betreft de audits betrekking hebbend op de organisatie van het pensioenfonds, mocht ondersteuning nodig zijn, dan geldt het uitgangspunt dat deze in principe niet wordt neergelegd bij de organisatie waarbij de functiehouder betrokken is.

5.4 Overlegstructuur

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de besluitvorming over het fondsbeleid en voor de uitvoering van de pensioenregeling. Het bestuur besluit over uitbreidingen en aanpassingen in het fondsbeleid (o.a. premie-, toeslagverlenings-, beleggings- en communicatiebeleid) en het wijzigen van de statuten, reglementen en overeenkomsten.

Het bestuur waakt over de handhaving van de statuten, reglementen en overeenkomsten.

Besluitvormingsproces: De overleg-cyclus binnen het fonds is gericht op de bestuursvergaderingen die ieder kwartaal plaatsvinden. In deze cyclus is de CIRM expliciet opgenomen voor de beoordeling van de risico-impact en -analyse bij de beleidsvoorstellen en rapportages vanuit de commissies voor het bestuur.

Overleg Uitvoerend bestuur

- Onderlinge afstemming en coördinatie operationele zaken
- Afstemming beleidsvoorbereiding

Uitvoeringsoverleg VB respectievelijk CP

Dit is overleg van UB / bestuursondersteuning en de uitvoerder ter voorbereiding van de commissievergadering.

- Samenstellen agenda commissievergadering;
- Opstellen en afstemmen beleidsnotities, inclusief risico-impact en beheersing;
- Bespreken rapportages.

Commissievergadering VB respectievelijk CP

- Verantwoording UB (operationele besluiten van UB);
- Bespreken rapportages;
- Bespreken en ontwikkelen beleid;
- In geval van voorstellen voor beleidswijzigingen: adviseren bestuur.

Commissievergadering IRM

- Onderzoekt en bespreekt rapportages uit de commissies gericht op risico impact en risico beheers maatregelen;
- Zo nodig (laten) uitvoeren aanvullende risicoanalyse;
- Advies IRM aan bestuur over IRM beleid;
- Bespreken voortgang Jaarplan IRM.

Vergadering Intern Toezicht NUB

- Bevindingen Intern Toezichthouders;
- Voortgang Intern toezichtjaarplan;
- Onderzoek , beoordeling en vastleggen daarvan in een jaarrapport.

Bestuursvergadering

- Besluiten over voorstellen tot beleidsaanpassingen en nieuw beleid;
- Verslagen commissievergaderingen.

6 RISICOMANAGEMENT PROCES

6.1 Inleiding

Het risicobeheerproces omvat het systematisch toepassen van het IRM-beleid, de -procedures en -werkwijzen in de (bestuurlijke) processen van het pensioenfonds. Het risicobeheerproces is een integraal onderdeel van bestuur en besluitvorming. In dit hoofdstuk beschrijven wij de onderdelen uit dit iteratieve proces.

6.2 Communicatie en Overleg

Communicatie beoogt het bewust zijn van risico's en het begrip van risico's te bevorderen. Door overleg wordt feedback en informatie verkregen ter ondersteuning van de besluitvorming. De overleg-/vergaderstructuur van het pensioenfonds is hierop ingericht.

Informatievoorziening

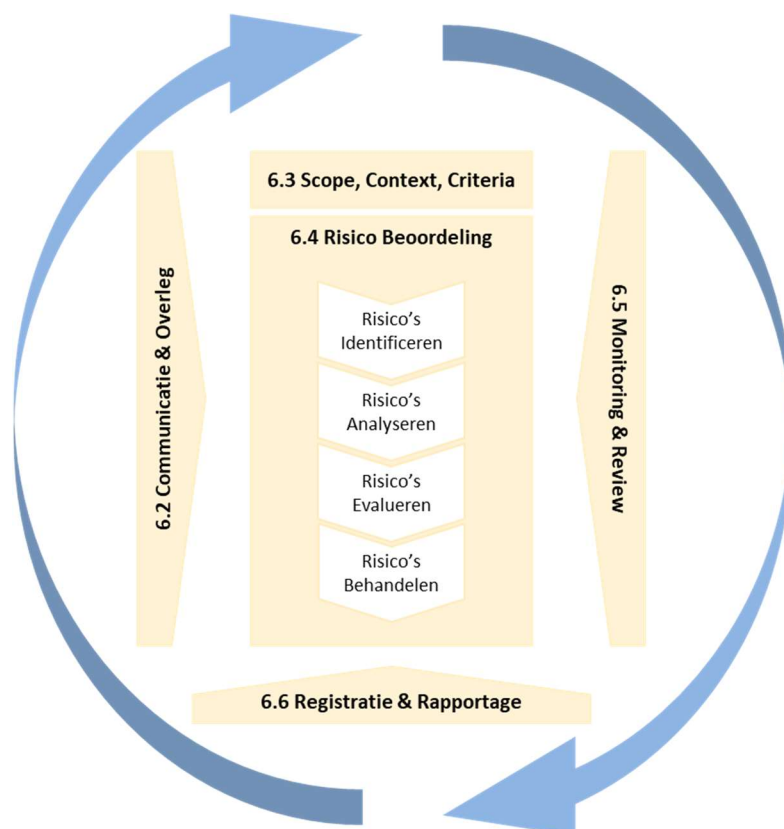
Voor een goed werkend risicomanagement is een adequate en passende informatievoorziening nodig. Teveel of te weinig informatie is niet de bedoeling. De praktijk is dat er veelal wel informatie bijkomt, maar niet afgaat. Daarom is het nuttig om periodiek stil te staan bij de informatiebehoefte met de vraag "wat is nodig en wat kan er af?". Wij hebben daarom in onze bestuurskalender opgenomen dat fondsdocumenten en rapportages periodiek worden geëvalueerd op inhoud, actualiteit, nut en noodzaak.

Digitale communicatie infrastructuur

BPF Schoonmaak beschikt intern over een beveiligd bestuursportaal, waar alle fondsdocumenten, rapportages en vergaderstukken beschikbaar zijn voor bestuur, commissies en overleggroepen. Actuele ontwikkelingen en ontvangen en verzonden correspondentie worden via de wekelijkse update (beveiligde emailomgeving) gedeeld met alle leden van bestuur en het verantwoordingsorgaan.

Externe communicatiestructuur

BPF Schoonmaak heeft veel aandacht voor de externe communicatie met (gewezen) deelnemers en werkgevers, en maakt gebruik van meerdere communicatiekanalen (Website, Facebook, voorlichtingsbijeenkomsten en digitale nieuwsbrieven voor deelnemers en werkgevers. Rapportages aan, en periodiek overleg met, de toezichthouders (DNB, AFM) zijn voor ons van groot belang. Datalekken, waarbij persoonsgegevens in het geding zijn, moeten worden gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Afsproken is dat incidenten snel, volledig en juist gemeld worden door de uitvoerders. De functionaris gegevensbescherming ziet hierop toe.

De belangrijkste openbare publicaties omtrent risicobeheersing van het fonds zijn:

- ABTN: Hierin is het risicobeleid integraal opgenomen.
- Jaarverslag: In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde risicobeleid en worden de verwachte ontwikkelingen met betrekking tot risico-management beschreven.

6.3 Scope, context, criteria

Het risicobeheer proces is in de organisatie van het pensioenfonds geïntegreerd, uitgaande van de Missie, Visie en strategie-onderdelen van het fonds.

Deze onderdelen zijn toegewezen aan de bestuurlijke commissies, op basis van de aandachtsgebieden van de commissies. De commissies zijn primair verantwoordelijk voor:

- het (doorlopend, cyclisch) identificeren van risico's,
- het analyseren van risico's (kans, gevolg),
- de (werking van) bestaande beheersmaatregelen.

De scenario's kunnen ook in andere commissies worden besproken, wanneer daartoe aanleiding bestaat. Risicoanalyses worden getoetst door de CIRM.

Categorie	UB	CCP	CVB	CIRM
Missie, Visie				
• Doelstellingen Fonds	X			
• Omgeving	X	X	X	
Strategie				
Besturen- Governance	X			
Besturen- Integriteit				X
Communiceren		X		
Beleggen			X	
Premie en Handhaving		X		
Uitbesteding				
• Communicatie en Pensioenbeheer		X		
• Fiduciair Vermogensbeheer			X	
• Operationeel Vermogensbeheer			X	
• Custody			X	
ICT				
ICT bij uitbestede partijen		X	X	
ICT overall beleid van het fonds				X
Wet- en regelgeving	X			
Omgaan met Risico's				
- Verzekeringstechniek		X		
- Risicomanagement				X

Jaarplan IRM

In het jaarplan IRM geeft de CIRM aan welke activiteiten vanuit integraal risicomanagement zullen worden opgepakt. Het jaarplan geeft daarmee richting aan de ontwikkeling van de IRM-functie binnen het pensioenfonds. Voor het bestuur is dit ook de basis voor het evalueren van de IRM-functie.

6.4 Risico Beoordeling

De risicobeoordeling is te beschrijven in een viertal 'stappen'. Dit is niet bedoeld als een strikt volgordeelijke aanpak. Vaak zal dit een iteratief proces zijn. De stappen zijn:

→ Risico's identificeren → Risico's analyseren → Risico's evalueren → Risico's behandelen

Risico's identificeren

De commissie stelt relevante te analyseren risico's vast, op basis van (nieuwe of gewijzigde) wet en regelgeving, bestaande scenario-analyses, op grond van literatuur, de actualiteit van het fonds (financiële situatie, operationele situatie) en de praktijk van de sector en het fonds (monitoring). Nieuwe risico's en/of wijzigingen in de risico's worden opgenomen in het risicoregister.

Beleidswijzigingen

Om expliciet stil te staan bij de risico's die gepaard gaan met beleidswijzigingen, is in alle beleidsnotities voor het bestuur een paragraaf opgenomen waarin wordt aangegeven welke effecten het voorgestelde beleid heeft op risico's (een nieuw risico, verhogen/verlagen bestaande risico's). De betreffende bestuurlijke commissie beoordeelt de wijzigingen op de gevolgen voor het beheerssysteem (aanpassen bestaande beheersmaatregelen en/of realiseren van nieuwe beheersmaatregelen).

Incidenten

In geval van incidenten (bestuurlijke en operationele) wordt nagegaan of een risicobeoordeling moet worden uitgevoerd ter verbetering van de beheersstructuur. Operationele incidenten worden door de uitvoerders direct gemeld bij het UB. Indien het UB dit nodig acht, komt dit in een van de commissies. De commissie stelt vast of een risicoanalyse zal worden gestart. De CIRM is hierin een coördinerend.

Risico's analyseren

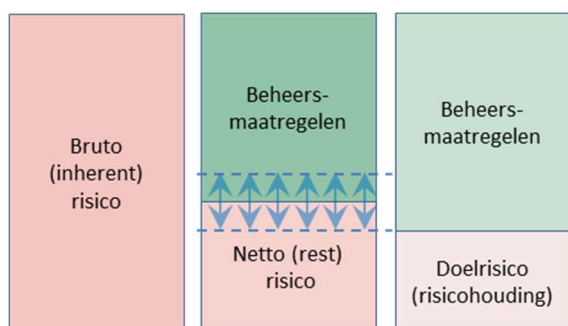
Risico analyse is het beoordelen van de oorzaken en bronnen van het zogenoemde bruto-risico, het inschatten van de gevolgen van de positieve en negatieve effecten en inschatten van de kans dat die effecten optreden. De risico analyse leidt tot een score in termen van Kans en Gevolg.

Het bruto risico is het risico zonder rekening te houden met eventueel getroffen specifieke beheersmaatregelen.

In de commissies worden de geïdentificeerde risico's kwalitatief beoordeeld. Voor het scoren van Kans en Gevolg, wordt een legenda gehanteerd. Deze legenda is opgenomen in de Bijlagen.

Risico Evalueren

Na de bepaling/inschatting van het bruto-risico wordt door de commissie vastgesteld welke beheersmaatregelen er al getroffen zijn en wat het netto-risico (kans en gevolg) is. Ook wordt een eventuele samenhang met andere risico's bekeken, en worden verschillende risico's tegenover elkaar afgewogen.

Bruto (Inherent) -risico: Het risico zonder rekening te houden met beheersmaatregelen die het fonds treft om het risico te beperken.

Netto (rest) -risico: Het risico dat, met genomen beheersmaatregelen, overblijft.

Doel-risico: Dit geeft de risico-houding aan die door het bestuur gekozen is (waar willen we naar toe voor dit risico). Hierbij vertalen we de door het bestuur

gekozen risicobereidheid op categorie-niveau naar het meer gedetailleerde niveau van het risicoscenario.

Risico's Behandelen

Wanneer de huidige beheersing "Onvoldoende" wordt geacht, dan kan de commissie besluiten om:

- Het risico te reduceren door het nemen van aanvullende beheersmaatregelen;
- Het risico te vermijden door de betreffende activiteiten te staken;
- Het risico over te dragen door uitbesteding of verzekering.
- Geen actie te ondernemen en het geaccepteerde risico vastleggen

In een aantal gevallen kan het ook voorkomen dat de huidige beheersing voldoende wordt beoordeeld, maar dat een aanvullende maatregel toch zinvol wordt geacht, omdat deze het risico verder mitigeert tegen aanvaardbare kosten. In dit geval kan deze maatregel ook worden doorgevoerd.

Bruto	Kans 5 Vrijwel zeker	Gevolg 5 Catastrofaal
Netto	Kans 3 Mogelijk	Gevolg 3 Gemiddeld
Doel	Kans 1 Zelden	Gevolg 2 Beperkt
Beheersing	- Onvoldoende, actie nodig	

6.5 Monitoring en review

Risicomanagement is een continu proces, verankerd in ons bestuurlijke proces. De risico's waar het pensioenfonds mee te maken heeft zijn voortdurend aan verandering onderhevig. Om deze risico's effectief te kunnen beheersen, is het van belang om te blijven monitoren op mogelijke bedreigingen en effectiviteit van beheersmaatregelen. Wanneer nodig worden risicoanalyses in gang gezet en worden adequate maatregelen genomen.

Beleid

Het risico-managementproces, zoals in dit beleid is beschreven, wordt jaarlijks geëvalueerd. Deze evaluatie is opgenomen in de beleids- en bestuurskalender van het fonds.

Implementatie Beheersmaatregelen/uitvoeren acties

In de commissies worden doorlopend risicoanalyses uitgevoerd, waaruit aanvullende beheersmaatregelen kunnen resulteren. Na de formele vaststelling van de analyses door het bestuur ligt de verantwoordelijkheid voor de implementatie van deze maatregelen bij het UB. Het UB zal (indien relevant) in overleg met de uitvoerders afspraken maken voor de implementatie van maatregelen. Monitoring vindt plaats via de actielijst.

Key risk methodiek

Sinds 2022 werkt het risicobeheer op basis van de key risk methodiek. Dat betekent dat elke risicoeigenaar de belangrijkste (key) risico's minimaal één keer per kwartaal evalueert. De andere (non-key) risico's worden minimaal één keer per jaar geëvalueerd.

Uitvoering

Beheersmaatregelen zijn in de reguliere procedures en processen van het pensioenfonds ingebed. Belangrijk onderdeel in de monitoring daarvan is een effectieve uitvoering van de beleids- en bestuurskalender. Hierin zijn evaluaties (en zo nodig bijstelling) van de diverse beleidsstukken en de evaluaties van de uitvoering(sorganisaties) opgenomen.

6.6 Registratie en Rapportage

In de risicoanalyses worden bestaande beheersmaatregelen benoemd en beoordeeld op de werking ervan. De beheersmaatregelen zijn opgenomen in de bestuurlijke processen en waar nodig vastgelegd in onze beleids- en bestuurskalender en het risicoregister.

In gevallen waarin de beheersing verbetering behoeft, worden aanvullende beheersmaatregelen geformuleerd. De commissies zorgen daarbij voor SMART geformuleerde maatregelen. Deze beheersmaatregelen zijn vastgelegd in het risicoregister van het fonds.

De implementatie van aanvullende beheersmaatregelen wordt aangestuurd door het UB. De voortgang van de implementatie van de aanvullende maatregelen wordt per kwartaal gerapporteerd aan de commissies met 'stoplichten': rood = "geen activiteit", oranje = "implementatie onderhanden" en groen = "maatregel gerealiseerd".

Wanneer alle aanvullende maatregelen zijn gerealiseerd, en opgenomen in de bestuurlijke processen, dan wordt de beheersing van de betreffende categorie op "Voldoende" gezet, tot de eerstvolgende risicoanalyse van deze categorie

De door de commissie uitgevoerde risicobeoordelingen met eventuele voorstellen voor aanvullende maatregelen worden in het risico-register vastgelegd.

Eén keer per kwartaal schrijft de Sleutelfunctiehouder Risk een rapportage aan het bestuur. Ook geeft de UB Risk input aan de integrale UB-rapportage. Idealiter worden de risicorapportages zo opgesteld dat ze door het bestuur gebruikt kunnen worden als stuurinformatie en signalen voor besluitvorming.

Als onderdeel van de tweedelijnsstructuur rapporteert de Sleutelfunctiehouder Actuariële functie ook eens per kwartaal aan het bestuur.

Risico-register

Na vaststelling in het bestuur worden de beoordelingen opgenomen in het risico-register van BPF Schoonmaak. De CIRM beheert dit risico-register, en monitort de voortgang van de implementatie van aanvullende maatregelen. In het register worden vastgelegd:

- Risicocategorie.
- Classificatie risicocategorie als key of non key risk.
- Scenario's/aspecten en risico's.
- Bruto risico score (Kans en Gevolg).
- Doelrisico (gekozen risicohouding voor het risico).
- Huidige beheersmaatregelen met beoordeling (voldoende / onvoldoende).
- (Aanvullende) beheersmaatregelen.
- Voortgang implementatie maatregelen.
- Toelichtingen.

Periodiek (kwartaal) wordt het IRM-systeem doorlopen, en wordt de status van de implementatie bijgewerkt (rood-oranje-groen met toelichting) door bestuursondersteuning en het UB. De hieruit resulterende voortgangsrapportage wordt voorgelegd aan de betreffende commissies. Daarbij wordt telkens gekeken of de risicobeheersing nog in lijn is met de bijbehorende risicobereidheid zoals op categorieniveau vastgesteld door het bestuur.

7 EIGEN RISICO BEOORDELING (ERB)

7.1 Scope en reikwijdte van de ERB

De eigenrisicobeoordeling (ERB) volgt uit de implementatie van de Richtlijn 2016/2341/EU van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (Richtlijn IORP II). Met ingang van 13 januari 2019 schrijft het Besluit financieel toetsingskader (Besluit FTK) daarom voor dat pensioenfondsen verplicht zijn om in het kader van het risicobeheer:

- Een eigenrisicobeoordeling uit te voeren;
- De resultaten hiervan schriftelijk vast te leggen;
- De schriftelijke vastlegging ervan met DNB te delen.

De ERB heeft tot doel inzicht te verschaffen in de materiële risico's en risico's van klimaatverandering en ESG en de mogelijke consequenties hiervan voor de financiële positie van Bpf Schoonmaak en de pensioenen van haar deelnemers. Voor Bpf Schoonmaak gaat het daarbij vooral om strategische - en operationele risico's in relatie tot de dekkingsgraad van Bpf Schoonmaak. Voor deelnemers wordt ten aanzien van het pensioenresultaat vooral de impact van financiële risico's op het pensioengevend vermogen in relatie tot de risicohouding beoordeeld.

Dit inzicht is van essentieel belang voor de inrichting van het risicobeheer (hoofdstuk 6).

7.2 Plaats in strategische cyclus

Reguliere periodieke ERB

De reguliere ERB volgt de strategische planningsperiode van Bpf Schoonmaak. De tijdshorizon van het strategisch plan is in principe gelijk aan die van de ALM, zijnde 15 jaar. Deze horizon wordt iedere 3 jaar middels een ALM studie herijkt. Daarom wordt ook de ERB 1x in de 3 jaar uitgevoerd. Dit is tevens de wettelijke frequentie voor uitvoeren van de ERB. De reguliere periodiek ERB wordt zo veel mogelijk gelijktijdig met de ALM studie uitgevoerd. De conclusies uit de ALM studie worden door het bestuur in samenhang met de uitkomsten van de ERB beschouwd.

De ERB brengt zowel de korte als langere termijn effecten in kaart. Binnen de ERB worden effecten geanalyseerd voor de korte termijn van 1-10 jaar aansluitend op de herstelplanperiode en voor de middellange termijn 10-15 jaar aansluitend op de ALM periode (= 15 jaar).

Triggerevent

Naast de reguliere periodieke ERB is een pensioenfonds verplicht zo spoedig mogelijk een tussentijdse (actualisatie van de) ERB uit te voeren in geval van een significante wijziging in het risicoprofiel van de instelling of de uitgevoerde pensioenregelingen.

Als trigger geldt een (voorzien) afwijking met materiële impact op de financiële positie in het strategisch plan of risicoprofiel als gevolg van:

- Politieke, sociale, economische en technologische ontwikkelingen;
- Wijziging in wet en regelgeving;
- Ontwikkelingen op de financiële markten zoals sterk veranderende rentes en aandelenkoersen;
- Ontwikkelen in de Schoonmaak- en Glazenwassers branche met impact op het aantal (actieve) deelnemers in het fonds of de te ontvangen pensioenpremies.

De SFH Risk signaleert tenminste 1 keer per kwartaal of er sprake is geweest van een triggerevent. De toezichthouder van DNB meldde desgevraagd eerder dat 'Korten' geen trigger event is.

Besluitvorming

De uitkomsten van de ERB worden in aanmerking genomen – en zo nodig geactualiseerd - bij de volgende besluiten:

- Strategische besluiten waaronder wijziging in de investment beliefs en risicohouding;
- Aanpassing van de regeling;
- Significante wijziging in de processen (bijvoorbeeld uitbesteding).

Het bestuur beslist of in geval van één van bovengenoemde situaties een ERB wordt uitgevoerd.

7.3 Governance van de ERB

De ERB wordt uitgevoerd onder de eindverantwoordelijkheid van het bestuur conform de volgende RACI-tabel:

Processtappen	UB Risk	CIRM	Bestuur	SFH Risk	SFH AF	SFH IAF	VO	DNB
1. Risico analyse	C	R	A	C				
2. Scenario analyse	R	C	A	C				
3. Financiële projecties	R	C	A	C				
4. Beheersmaatregelen	C	R	A	C				
5. Rapportage	R	C	A	C	I	I	I	I
5. Gebruik	C	C	R/A	C	I	I		

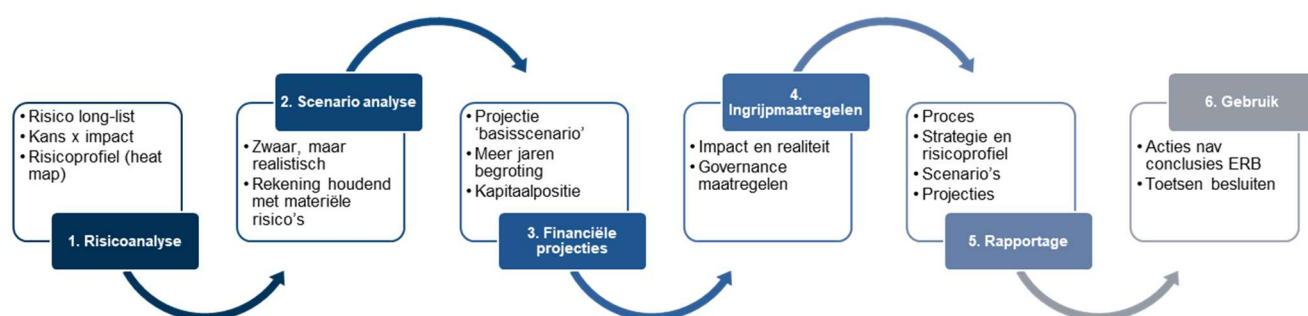
Hieronder wordt de RACI-tabel per onderdeel toegelicht:

UB Risk	<ul style="list-style-type: none"> • Initieert en coördineert het ERB-proces; • Draagt zorg voor de ERB-rapportage; • Laat scenario berekeningen uitvoeren en analyseert de uitkomsten; • De UB Risk kan zich hierbij laten ondersteunen door een externe partij.
CIRM	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordeelt de uitkomsten van de analyses en de daarbij gehanteerde aannames; • Evalueert de ERB op eventuele noodzaak tot bijstelling bij geconstateerde afwijking van het risicoprofiel dan wel voorgenomen veranderingen;
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Is eindverantwoordelijk voor een correcte en tijdige uitvoering van de ERB; • Besluit tot uitvoering van de reguliere driejaarlijkse of een ad hoc-ERB; • Stelt de scenariovariabelen vast; • Voert de actiepunten vanuit de ERB uit.

SFH Risk	<ul style="list-style-type: none"> • Monitort aan de hand van de strategische planning of er potentiële nieuwe risico's ontstaan en adviseert over additionele beheersmaatregelen; • Vertaalt de relevante risico-effecten in een ERB en adviseert over de gevolgen daarvan;
Actuariële functie (AF)	<ul style="list-style-type: none"> • Wordt geïnformeerd over de uitkomsten.
Interne auditfunctie (IAF)	<ul style="list-style-type: none"> • Wordt geïnformeerd over de uitkomsten.
Verantwoordingsorgaan (VO)	<ul style="list-style-type: none"> • Wordt geïnformeerd over de uitkomsten.
DNB	<ul style="list-style-type: none"> • De ERB moet schriftelijk worden vastgelegd, door het bestuur worden ondertekend en binnen twee weken worden ingediend bij DNB.

7.4 ERB-proces

Het ERB-proces is opgesplitst in een aantal stappen.

Deze stappen worden hieronder toegelicht.

1. Risicoanalyse

Uitgangspunt is dat de ERB een korte uiteenzetting bevat over de gehanteerde methoden om risico's te detecteren en te beoordelen waaraan het pensioenfonds op korte en op lange termijn is of kan worden blootgesteld en die gevolgen kunnen hebben voor de mogelijkheid van het pensioenfonds om aan haar verplichtingen te voldoen (Artikel 18b, derde lid Besluit FTK).

Het risicobeheer proces is in de organisatie van Bpf Schoonmaak geïntegreerd door:

- Het (doorlopend, cyclisch) identificeren van risico's,
- Het analyseren van risico's (kans, gevolg),
- De (werking van) bestaande beheersmaatregelen.

De uitkomsten van de ERB worden vastgelegd in het risicoregister:

- Risicocategorie.
- Scenario's/aspecten en risico's.
- Bruto risico score (Kans en Gevolg).
- Huidige beheersmaatregelen met beoordeling (voldoende/ onvoldoende).

- Aanvullende beheersmaatregelen.
- Voortgang implementatie maatregelen.
- Toelichtingen.

Vanuit deze risicoanalyses en gelet op de actualiteit worden jaarlijks de belangrijkste risico's" benoemd. De lijst met risico's wordt jaarlijks geëvalueerd.

2. Scenario-analyse

Om te bereiken dat de eigenrisicobeoordeling relevante input genereert ten behoeve van de strategische besluitvorming, heeft deze input bij voorkeur een prospectief karakter. Dit is bijvoorbeeld te bereiken door aan de hand van toekomstscenario's de beoordeling van het risicoprofiel uit te voeren (gegeven de uitgangspositie waarin het pensioenfonds verkeert en gegeven de strategie). Scenarioanalyse is een geschikt middel om een goed onderbouwd en samenhangend beeld te verkrijgen van de materiële risico's in relatie tot de uitgangspositie waarin het pensioenfonds verkeert en zijn strategie.

Bpf Schoonmaak definieert scenario's op basis van de belangrijkste risico's. Uitgangspunt voor het samenstellen van een scenario is dat:

- Het scenario zwaar is, maar reëel
- Het scenario specifiek is voor Bpf Schoonmaak of de deelnemers
- Het scenario bevat materiële risico's
- Het scenario is relevant voor deelnemers
- Het scenario omvat risico's met klimaatverandering en ESG factoren.

3. Financiële projecties

Per scenario wordt aan de hand van financiële projecties een impactanalyse opgesteld. De impact van de financiële projecties worden gerelateerd aan een basisscenario. Dit basisscenario is gebaseerd op de ALM uitkomsten welke als basis dienen voor het strategisch plan.

De impactanalyse beoogt inzicht krijgen in de mogelijke consequenties die een bepaald scenario heeft. In de analyses wordt onderscheid gemaakt tussen analyse van scenario's en:

- De impact op de pensioenen van deelnemers;
- De impact op het pensioenfonds Bpf Schoonmaak met inbegrip van nieuwe en opkomende risico's waaronder ESG risico's.

De analyse van scenario's met impact op de pensioenen van deelnemers beoogt inzicht te geven in de relatie tussen risico's op het terrein van beleggingen, de hoogte van de premie en de pensioenen van deelnemers (ambitie en uitkeringszekerheid). Dit inzicht wordt door middel van de stochastische - en deterministische scenario's uit de ALM-studie verkregen. Effecten worden beschouwd in termen van opgebouwd pensioen op einddatum.

De analyse van de scenario's met impact op het pensioenfonds Bpf Schoonmaak beoogt inzicht te geven in de relatie tussen risico's op strategisch en operationeel terrein. Hieronder vallen in ieder geval risico's op het terrein van ESG waaraan het pensioenfonds is of kan worden blootgesteld. Voor scenario's die relevant zijn voor Bpf Schoonmaak als fonds worden de effecten uitgerukt in termen van vermogen.

Per scenario wordt aangegeven welke parameters voor het scenario zijn gehanteerd. Indien gebruik wordt gemaakt van modellen, zijn die modellen gevalideerd. Om de datakwaliteit te garanderen is bij alle handelingen het vier-ogen principe toegepast, waarbij de ingevoerde input wordt gecontroleerd op juistheid.

4. Beheersmaatregelen

Per scenario worden de beschikbare beheersmaatregelen vanuit het risicobeheersingssysteem geëvalueerd. Hierbij wordt aangegeven of de beheersmaatregel effect heeft op het vermogen of op het risicoprofiel en wordt een inschatting gemaakt van de snelheid waarmee de maatregel effect heeft en van de haalbaarheid en neveneffecten van de maatregel.

Deze evaluatie kan leiden tot vervolgacties in de vorm van:

- Besluitvorming over de aanpassing van het beleid inzake risicobeheer;
- Het zorgdragen voor de uitvoering van het aangepaste beleid door de noodzakelijke veranderingen in de inrichting van het risicobeheersysteem tot stand te brengen en de uitvoering van het risicobeheer daarmee in overeenstemming te brengen.

5. Rapportage

Van het ERB-proces wordt een rapportage opgesteld en vastgesteld door het bestuur. Deze kent globaal de volgende indeling:

I	Beschrijving van het pensioenfonds
II	Beschrijving van het risicoraamwerk
III	Bestuurlijk besluitvormingsproces ERB
IV	Scenarioanalyse en uitkomsten
V	Beoordeling effectiviteit en doelmatigheid risicobeheer
VI	Conclusies en vervolgacties

6. Gebruik

De rapportage wordt ter beschikking gesteld aan het verantwoordingsorgaan. Daarnaast wordt het als verplichte rapportage aan DNB gezonden.

Actiepunten uit de ERB-rapportage worden opgenomen in de rapportage Integraal risicomanagement.

8 BIJLAGEN

8.1 Risicotaxonomie

Risico (categorieën), eigenaar

22-02-2023

Page 1 of 4

Risico (categorie)	Ingedeeld bij	Eigenaar	1. Bestuur
102 Doelstellingen en risicohouding mismatch De risico's waardoor het fonds in de uitvoering niet kan voldoen aan haar doelstellingen (volgend uit Missie Visie, Strategie).	Strategie en Governance	☐ Key Risk	☐ Sira Risk
103 Bestuur niet effectief Alle risico's samenhangende met de grip op documentatie, governance, (intern) toezicht en aansprakelijkheid die leiden tot verminderde bestuurseffectiviteit.	Strategie en Governance	☐ Key Risk	☐ Sira Risk
104 Draagvlak achterban Afhankelijkheid van het draagvlak voor de verplichtstelling en de representatie van sociale partners.	Strategie en Governance	☐ Key Risk	☐ Sira Risk
105 Politieke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen Afname actieve deelnemers door externe invloeden.	Strategie en Governance	☐ Key Risk	☐ Sira Risk
Risico (categorie)	Ingedeeld bij	Eigenaar	2. UB
101 Transitie NPC De risico's waardoor Bpf Schoonmaak niet op de gewenste datum (1-1-2025) succesvol over kan gaan naar het nieuwe pensioenstelsel.	Strategie en Governance	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
201 Beheersbare kosten De kosten voor het bestuur, communicatie, en de beleggingen van het fonds moeten beheersbaar en voorspelbaar zijn.	Financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
332 ICT Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund: - data (-management en -kwaliteit), - (on) beschikbaarheid, - verandervermogen, - overig	Niet-financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
304 Juridisch risico Risico's samenhangend met dossiervorming bij rechtzaken en de aard van door het fonds afgesloten contracten met derden.	Niet-financieel	☐ Key Risk	☐ Sira Risk
305 Compliance - rapportages Het risico dat het fonds onjuiste of ontijdige rapportages ontvangt (uitbestede partijen) of indient (DNB).	Niet-financieel	☐ Key Risk	☐ Sira Risk
361 Modelrisico Risico's bij gebruik van modellen bij het fonds en bij uitbestedingspartijen.	Niet-financieel	☐ Key Risk	☐ Sira Risk

Risico (categorie)	Ingedeeld bij	Eigenaar	3. CCP
321 Uitbestedingsrisico pensioenbeheer Risico's samenhangend met de uitbestede processen, de controlesystemen bij de uitbestede partijen, en de samenwerking van de uitvestede partijen onderling.	Niet-financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
341 Onjuiste communicatie deelnemers en werkgevers Risico's samenhangend met de juistheid en tijdigheid van (al dan niet wettelijk vereiste) communicatie en het fonds-communicatiebeleid.	Niet-financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
210 Verzekeringstechnisch risico De resultaten op verzekeringstechnische aannames leiden tot ongewenst grote bijstellingen van de Voorziening PensioenVerplichtingen	Financieel	☐ Key Risk	☐ Sira Risk
301 Premie & Handhaving Naleving en misbruik aan de inkomende kant (premies betaald door werkgevers) en uitgaande kant (pensioenen uitgekeerd aan deelnemers).	Niet-financieel	☐ Key Risk	☐ Sira Risk
342 Communicatie - overig Risico's samenhangend met het gebruik van social media en het niet adequaat communiceren met stakeholders tijdens een crisis.	Niet-financieel	☐ Key Risk	☐ Sira Risk

Risico (categorie)	Ingedeeld bij	Eigenaar	4. CVB
<p>203 Matching: Renterisico</p> <p>Het renterisico is het onvoldoende afgestemd ('gematched') zijn van de verplichtingen met de beleggingen van het fonds voor veranderingen van het renteniveau.</p>	Financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
<p>204 Matching: Valuta-risico</p> <p>Bpf Schoonmaak belegt een deel van de portefeuille buiten de eurozone. De waarde van beleggingen kan veranderen door schommelingen in de wisselkoersen ten opzichte van de euro. Hierdoor loopt Bpf Schoonmaak valutarisico.</p>	Financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
<p>205 Matching: Liquiditeitsrisico</p> <p>Liquiditeitsrisico is het risico niet over voldoende liquide financiële middelen te beschikken om op het beoogde moment aan de verplichtingen te voldoen. Dit kunnen pensioenverplichtingen zijn of liquiditeitsverplichtingen die voortvloeien uit de beleggingsportefeuille en de daarbij gebruikte derivaten.</p>	Financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
<p>206 Kredietrisico</p> <p>Kredietrisico is het risico dat een kredietnemer zijn afgesproken betalingen niet nakomt of dat de kredietwaardigheid van een kredietnemer afneemt, waardoor het pensioenfonds financiële schade oploopt.</p>	Financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
<p>207 Marktrisico: Prijsvolatiliteit en marktliquiditeit</p> <p>Het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een portefeuille, en het risico dat activa onvoldoende snel dan wel tegen niet acceptabele prijzen kunnen worden omgezet in liquide middelen.</p>	Financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
<p>208 Marktrisico: Concentratie en correlatie</p> <p>Als gevolg van ontoereikende diversificatie binnen de portefeuille heeft een bepaalde ontwikkeling of gebeurtenis een bovengemiddeld effect op de waarde van de portefeuille.</p>	Financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
<p>209 ESG-risico (inclusief Klimaatrisico)</p> <p>De transitie naar een meer duurzame wereld brengt zowel uitdagingen voor de leefomgeving (zoals klimaatverandering en biodiversiteitsverlies) als sociale uitdagingen (zoals armoede en kinderarbeid) als governance (zoals diversiteit in het bestuur en corruptie) uitdagingen met zich mee. Als lange termijn beleggers hebben pensioenfonds hiermee te maken. Ze hebben impact op deze ontwikkeling en ze worden erdoor geraakt. Risico's kunnen pensioenfonds op diverse manieren aangrijpen: Financieel, Reputatie, Juridisch/Compliance.</p>	Financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
<p>351 Uitbestedingsrisico vermogensbeheer</p> <p>Risico's in de uitbesteding VB: bestuurlijk, personeel, organisatie, waardering, relatie tot custody, uitvoering en passendheid mandaat, risicomangement en clearing.</p>	Niet-financieel	☐ Key Risk	☐ Sira Risk
<p>352 Uitbestedingsrisico custody</p> <p>Risico's in de uitbesteding custody: organisatie, personeel, ICT, relatie tot vermogensbeheer, risicomangement, settlement risico's, dividend/couponbelasting en Brexit.</p>	Niet-financieel	☐ Key Risk	☐ Sira Risk

Risico (categorie)	Ingedeeld bij	Eigenaar	5. CIRM
<p>106 Risicomanagement niet effectief</p> <p>Risico's samenhangende met onze eigen IRM-cyclus, het risicomanagementframework, de risico's op de beleggingen, en de melding van incidenten.</p>	Strategie en Governance	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
<p>303 Compliance - wet en regelgeving</p> <p>Risico's samenhangend met de wettelijke toelaatbaarheid van de werkwijze en/of het beleid van het fonds, alsmede toezichhouderszaken.</p>	Niet-financieel	☒ Key Risk	☐ Sira Risk
<p>331 Informatiebeveiliging / privacy risico</p> <p>Risico's samenhangend met de bescherming van de gegevens van deelnemers, cyberrisico's bij uitbestede partijen en algemene beveiliging van systemen en cloudtoepassingen.</p>	Niet-financieel	☒ Key Risk	☒ Sira Risk
<p>311 Belangenverstremgeling</p> <p>Alle risico's samenhangend met functiescheiding, integriteit, dubbele belangen in relaties met uitvoerder, andere pensioenfondsbesturen, en nevenfuncties.</p>	Niet-financieel	☐ Key Risk	☒ Sira Risk
<p>312 Fraude & witwassen</p> <p>Risico's samenhangend met frauduleus gedrag bij werkgevers (premies uit zwart geld), uitbestede partijen (BTW afdracht, fraude, integriteitkwesities) en het fonds zelf (BTW afdracht, declaratiegedrag).</p>	Niet-financieel	☐ Key Risk	☒ Sira Risk
<p>313 Corruptie</p> <p>Risico's samenhangend met omkoping van bestuursleden door gelieerde partijen, of omkoping bij die gelieerde partijen.</p>	Niet-financieel	☐ Key Risk	☒ Sira Risk
<p>314 Integriteit</p> <p>Verzamelcategorie voor bestuursinzet, sanctiewetgeving, terrorismefinanciering en maatschappelijk onbetamelijk gedrag bestuurders.</p>	Niet-financieel	☐ Key Risk	☒ Sira Risk
<p>322 Calamiteiten</p> <p>Risico's samenhangend met het omgaan met calamiteiten, zowel voor het fonds als bij uitbestede partijen.</p>	Niet-financieel	☐ Key Risk	☐ Sira Risk

8.2 Legenda Scoren risico's (Kans en Gevolg)

“Kans”: de kans dat het fout gaat wanneer er geen specifieke maatregelen zouden zijn.

Kans	1. Zelden	2. Onwaarschijnlijk	3. Mogelijk	4. Waarschijnlijk	5. Vrijwel zeker
	Zou verassend zijn wanneer het zich zou voordoen (ook op lange termijn).	Heeft zich de afgelopen 3 jaar 1 keer voorgedaan Kan gebeuren, maar zou verbazend zijn.	Heeft zich afgelopen 3 jaar vaker voorgedaan. Zou geen verassing zijn, als het zich voordoet.	Heeft zich het afgelopen jaar voorgedaan. Duidelijke indicatoren voor het optreden van het risico.	Heeft zich de afgelopen 6 mnd voorgedaan. Zeer duidelijke indicatoren voor het spoedig optreden van het risico.
	Heeft zich nooit eerder voorgedaan.	Zou verrassend zijn wanneer het zich voordoet op middellange termijn.	Heeft de potentie om op te treden in de komende 3 jaar.	Heeft de potentie om op te treden het komend jaar.	Heeft de potentie om vaker op te treden het komende jaar.
	Kans dat het zich het komend jaar voordoet: <1%	Kans dat het zich het komend jaar voordoet: <10%	Kans dat het zich het komend jaar voordoet: <50%	Kans dat het zich het komend jaar voordoet: <90%	Kans dat het zich het komend jaar voordoet: >90%

“Gevolg”: de mate van de schade, wanneer het risico zich voordoet.

Gevolg	1. Onbelangrijk	2. Beperkt	3. Gemiddeld	4. Groot	5. Catastrofaal
Financieel (Operationeel)	Schade < €0,01mln (€ 10.000)	Schade < € 0,1 mln (€ 100.000)	Schade < € 1mln	Schade < €10 mln	Schade > €10 mln
Financieel (Strategisch)	Schade < € 5 mln	Schade < € 20 mln	Schade < € 100 mln	Schade < €500 mln	Schade > €500 mln
Dekkingsgraad	Daling dg <0,05%.	Daling dg <0,2%.	Daling dg <1%.	Daling dg <5%.	Daling dg >10%.
Reputatie	Geen reputatieschade,	Nauwelijks reputatieschade	Beperkte reputatieschade	Hoge reputatieschade	Onherstelbare reputatieschade
Toezichthouder	geen maatregelen toezichthouder	geen maatregelen toezichthouder	Enkelvoudige maatregel toezichthouder	Zware maatregelen toezichthouder	Bestuur moet opstappen
Impact Wg/deelnemers	Geen verlies vertrouwen Geen impact op bedrijfsvoering	Enig verlies van vertrouwen. Klachten en kortetermijn impact op bedrijfsvoering	Serius verlies van vertrouwen. Klachten en middellange termijn impact op bedrijfsvoering	Groot verlies van vertrouwen. Klachten en lange termijn impact op bedrijfsvoering	Vertrouwen onherstelbaar beschadigd

Classificatie Beheersing

++	+	-	--
Voldoende, geen actie	Voldoende, met acties	Onvoldoende, geen actie	Onvoldoende, actie nodig

8.3 Bijlage Risk Opinie opzet

Gedragcode

Per 29 augustus 2019

Laatstelijk door het bestuur gewijzigd en vastgesteld
in de vergadering van 26 september 2019

Inhoudsopgave

Artikel 1	Definities	3
Artikel 2	Doel	5
Artikel 3	Vertrouwelijkheid	5
Artikel 4	Normen ter voorkoming van belangenconflicten of reputatierisico	6
Artikel 5	Meldingsplicht	10
Artikel 6	Regeling voorwetenschap	10
Artikel 7	Algemene uitgangspunten persoonlijke transacties (insiderregeling)	10
Artikel 8	Toezicht op persoonlijke transacties (insiderregeling)	11
Artikel 9	Compliance Officer	12
Artikel 10	Ondertekening gedragscode en jaarlijkse verklaring	13
Artikel 11	Sancties	14
Artikel 12	Advies en bezwaar	14
Artikel 13	Onvoorziene omstandigheden	14
Artikel 14	Slotbepalingen	14

Artikel 1 Definities

In deze gedragscode wordt, voor zover niet anders is bepaald, verstaan onder:

1. **Fonds:**

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf.

2. **Verbonden personen:**

- a. (aspirant) leden van het bestuur en sleutelhouders als bedoeld in artikel 15 van de statuten die niet tevens bestuurslid zijn;
- b. leden van het verantwoordingsorgaan;
- c. externe leden van commissies en werkgroepen die zijn ingesteld door het bestuur;
- d. medewerkers van uitbestedingspartners die door het bestuur als verbonden persoon worden aangewezen;
- e. andere (groepen van) personen die door het bestuur als verbonden persoon worden aangewezen.

Het bestuur wijst in beginsel personen bedoeld onder d. en e aan als verbonden persoon wanneer zij niet beschikken over een eigen gedragscode of wanneer geen adequaat toezicht wordt gehouden op de naleving van de eigen gedragscode.

3. **Gelieerde derden:**

- a. echtgenoot, echtgenote of partner van de verbonden persoon;
- b. bloed- en aanverwanten tot de tweede graad van de verbonden persoon;
- c. (andere) personen die tot hetzelfde huishouden als de verbonden persoon behoren;
- d. lasthebbers en vermogensbeheerders (niet zijnde vrije hand beheerders), voor zover handelend ten behoeve van de verbonden persoon;
- e. rechts- of natuurlijke personen met wie de verbonden persoon een relatie heeft welke van dien aard is dat de verbonden persoon een direct of indirect wezenlijk belang heeft bij het resultaat van een transactie in een financieel instrument.

4. **Insider:**

een verbonden persoon, die direct of indirect bij transacties van het fonds in financiële instrumenten is betrokken, dan wel anderszins uit hoofde van zijn/haar werkzaamheden, beroep of functie over voorwetenschap beschikt of kan beschikken. Een insider is ook de verbonden persoon die kan beschikken over andere vertrouwelijke (markt)informatie. Het bestuur kan andere (groepen van) verbonden personen als insider aanwijzen. Het bestuur stelt een verbonden persoon schriftelijk op de hoogte als hij wordt aangemerkt als insider.

5. **Persoonlijke transactie:**

een transactie in een financieel instrument of een andersoortige (financiële) transactie, door of in naam van een verbonden persoon, waarbij de verbonden persoon handelt anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of functie en waarbij die transactie wordt verricht voor rekening van de verbonden persoon of voor rekening van een gelieerde derde.

6. **Voorwetenschap:**

de bekendheid met informatie die concreet is en die rechtstreeks of middellijk betrekking heeft op een uitgevende instelling, waarop de financiële instrumenten betrekking hebben, of omtrent de handel in deze financiële instrumenten, welke informatie niet openbaar is gemaakt en waarvan openbaarmaking significante invloed zou kunnen hebben op de koers van de financiële instrumenten of op de koers van daarvan afgeleide financiële instrumenten.

7. **Financieel instrument:**

- a. effect;
- b. geldmarktinstrument;
- c. recht van deelneming in een beleggingsinstelling, niet zijnde een effect;
- d. derivatencontract, waaronder begrepen maar daartoe niet beperkt een optie, future, swap, valuta- en rentetermijncontract;
- e. overige financiële instrumenten in de zin van de Wet op het financieel toezicht, en voorts al hetgeen naar de opvattingen in het maatschappelijk verkeer als zodanig wordt beschouwd.

8. **Zakelijke relatie:**

bedrijf of instelling waarmee het fonds een zakelijke relatie onderhoudt of waarschijnlijk zal gaan onderhouden.

9. **Compliance:**

het bewerkstelligen van een integere bedrijfsvoering van het fonds en een integere cultuur waarin het vanzelfsprekend is dat verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving.

10. **Reputatierisico:**

gevaar voor de aantasting van de goede reputatie van het fonds.

11. **Integriteitrisico:**

gevaar voor de aantasting van de goede reputatie, alsmede de bestaande en toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van het fonds.

Artikel 2 Doel

1. Het doel van de gedragscode is het waarborgen en handhaven van het vertrouwen van belanghebbenden in het fonds, door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. De gedragscode kent daartoe algemene gedragsregels voor verbonden personen en aanvullende regels voor insiders.
2. De gedragscode bevordert de transparantie rondom gedragsregels en maakt duidelijk aan alle bij het fonds betrokken personen – ook voor de bescherming van hun eigen belangen - wat wel en wat niet is geoorloofd. De gedragscode is tevens bedoeld ter bescherming van de bij het fonds betrokken personen in hun contacten met zakelijke relaties.
3. De gedragscode draagt mede bij aan het integer functioneren van het fonds ten behoeve van al diegenen die bij het fonds belang hebben en het waarborgen van de goede naam en reputatie van het fonds en de pensioensector in het algemeen.
4. Het is niet toegestaan gelieerde derden te betrekken bij handelingen die in strijd zijn met de gedragscode.
5. De organisatie waaraan het fonds werkzaamheden heeft uitbesteed moet beschikken over een gedragscode, die ten minste gelijkwaardig is aan die van het fonds. Het bestuur van het fonds moet zich daarvan vergewissen.
6. Het bestuur van het fonds is verantwoordelijk voor het naleven van de verplichtingen die voortvloeien uit enige wettelijke bepaling of de gedragscode.

Artikel 3 Vertrouwelijkheid

De verbonden persoon mag geen informatie over zaken - inclusief de individuele pensioengegevens en beleggingen - van het fonds, waarvan hij of zij weet of redelijkerwijs behoort te weten dat die informatie vertrouwelijk is en die hem of haar ter kennis is gekomen, aan derden bekend maken of ten eigen voordele of ten behoeve van anderen dan het fonds gebruiken.

Artikel 4 Normen ter voorkoming van belangenconflicten of reputatierisico

1. Van iedere verbonden persoon wordt verwacht dat hij of zij zich onder alle omstandigheden zal gedragen volgens de hoogste normen van de bedrijfsethiek:
 - ter voorkoming van verstrengeling van belangen van het fonds en zijn of haar privébelangen;
 - ter vermijding van het gebruik van voorwetenschap of andere vertrouwelijke (markt)informatie c.q. van misbruik en oneigenlijk gebruik van bij het fonds voorhanden zijnde vertrouwelijke informatie;
 - ter voorkoming van koersmanipulatie en andere misleidende handelingen.

Daarom dragen verbonden personen er zorg voor iedere situatie die aanleiding geeft of zou kunnen geven tot een belangenconflict of reputatierisico te vermijden. De verbonden persoon is verplicht elk (potentieel) belangenconflict of reputatierisico te melden. Voor de volgende gevallen, waarin sprake kan zijn van (de schijn van) een potentieel belangenconflict of reputatierisico, gelden specifieke regels: relatiegeschenken, uitnodigingen, nevenfuncties, financiële belangen in zakelijke relaties, leveranciers/dienstverleners en eigendommen van het fonds.

Uitgangspunt in alle gevallen van mogelijke belangenconflicten is dat iedere verbonden persoon een eigen verantwoordelijkheid heeft richting het fonds en de belanghebbenden van het fonds. Iedere verbonden persoon moet ervan doordrongen zijn dat (de schijn van) belangenverstrengeling de reputatie van het fonds maar ook van de verbonden persoon zelf kan schaden.

2. **Aanvaarden van relatiegeschenken, uitnodigingen en dergelijke**

Uitgangspunt t.a.v. aanvaarding van een relatiegeschenk of uitnodiging

Verbonden personen dienen terughoudend en transparant om te gaan met de aanvaarding van een relatiegeschenk of uitnodiging van een zakelijke relatie of aspirant relatie, ten einde te voorkomen dat (de schijn ontstaat dat) het accepteren van een relatiegeschenk of uitnodiging hun beslissingen kan beïnvloeden. Een aanbod van een relatiegeschenk of uitnodiging van een zakelijke relatie of aspirant relatie, met een waarde van meer dan €50,- moet onverwijld ter toetsing worden voorgelegd.

Het aanvaarden van relatiegeschenken door een verbonden persoon is toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- relatiegeschenken van één bedrijf of instelling tot een maximale waarde van € 50 per jaar;
- zo spoedig mogelijke melding van alle aangeboden geschenken met een waarde van meer dan € 50 aan de compliance officer; en
- onmiddellijke melding van mogelijke beïnvloeding door (toekomstige) relaties van het fonds.

Een aanbod in geld

Een aanbod in geld kan nooit geaccepteerd worden.

Andere aanbiedingen van goederen en diensten

Andere aanbiedingen van goederen en diensten zoals kostenvergoedingen voor partners, leveranciers van goederen of diensten met ongebruikelijk hoge kortingen of tegen niet marktconforme tarieven en leningen van zakelijke relaties worden altijd gemeld als bedoeld in artikel 5 lid 2 en worden slechts aanvaard na voorafgaande goedkeuring.

3. Uitnodigingen

Uitnodigingen voor reizen, seminars, bedrijfsbezoeken en andere bijeenkomsten worden altijd gemeld als bedoeld in artikel 5 lid 2 en worden slechts aanvaard na voorafgaande goedkeuring. Teneinde de onafhankelijkheid ten opzichte van derden te waarborgen zijn de reis- en verblijfskosten van de verbonden persoon steeds voor rekening van het fonds.

4. Geven van relatiegeschenken

Relatiegeschenken worden nimmer gegeven, behalve voor zover de commerciële waarde in beginsel de € 50,- niet te boven gaat. Geschenken met een waarde van meer dan € 50,- worden altijd gemeld.

5. Nevenfuncties

5.1 Het is verboden personen die op basis van een dienstverband bij het fonds werkzaam zijn niet toegestaan, behoudens goedkeuring, nevenfuncties (waaronder in ieder geval begrepen maar niet gelimiteerd tot: commissariaten, adviseurschappen en lidmaatschap van beleggingsadviescommissies van andere pensioenfonds) te aanvaarden of te vervullen bij bedrijven en instellingen waarmee het fonds zakelijke contacten onderhoudt. Ook het aanvaarden van nevenfuncties bij andere bedrijven en instellingen is onderworpen aan goedkeuring. Bij de afweging of goedkeuring zal worden verleend, zal als leidraad dienen of er sprake is van nevenfuncties welke de schijn hebben of kunnen opwekken van een conflicterend belang met de functie van de verbonden persoon binnen het fonds.

Nevenfuncties samenhangend met een investering of deelneming van het fonds waarin de verbonden persoon uit hoofde van zijn functie door het bestuur formeel is benoemd dan wel voorgedragen en waarbij volledig duidelijk is op grond waarvan de verbonden persoon namens het fonds deze nevenfunctie vervult, vallen niet onder het hiervoor vermelde verbod.

5.1. Het is verboden personen die niet op basis van een dienstverband bij het fonds werkzaam zijn niet toegestaan, behoudens voorafgaande melding, nevenfuncties (waaronder in ieder geval begrepen maar niet gelimiteerd tot: commissariaten, adviseurschappen en lidmaatschap van beleggingsadviescommissies van andere pensioenfonds) te aanvaarden of te vervullen bij bedrijven en instellingen waarmee het fonds zakelijke contacten onderhoudt. Ook het aanvaarden van nevenfuncties bij andere bedrijven en instellingen is onderworpen aan voorafgaande melding. Of de nevenfunctie aanvaardbaar is hangt af van de vraag of de nevenfunctie de schijn heeft of kan opwekken van een conflicterend belang met de functie van de verbonden persoon binnen het fonds. Nevenfuncties samenhangend met een investering of deelneming van het fonds waarin de verbonden persoon uit hoofde van zijn functie door het bestuur formeel is benoemd dan wel voorgedragen en waarbij volledig duidelijk is op grond waarvan de verbonden persoon namens het fonds deze nevenfunctie vervult vallen niet onder het hiervoor vermelde verbod.

5.3 De verbonden persoon doet jaarlijks bij opvraag melding van de nevenfuncties aan de compliance officer.

6. **Financiële belangen in zakelijke relaties**

Het houden van een financieel belang, al dan niet via een gelieerde derde, in een bedrijf of instelling waarmee het fonds een zakelijke relatie onderhoudt, of mogelijk zaken gaat doen, is in verband met een (potentieel) belangenconflict, behoudens goedkeuring, niet toegestaan.

7. **Leveranciers/aannemers en dergelijke**

Het is verboden personen niet toegestaan in privé transacties aan te gaan of privégebruik te maken van diensten van leveranciers en zakelijke dienstverleners, waarmee het fonds direct of indirect zakelijke contacten onderhoudt, behoudens als dit algemeen gebruikelijk is, de diensten tegen marktconforme voorwaarden worden uitgevoerd en geldelijk privé-voordeel is uitgesloten.

8. **Eigendommen van het fonds**

De verbonden persoon gaat zorgvuldig om met de bedrijfsmiddelen van het fonds. Zonder voorafgaande toestemming is het gebruik van eigendommen van het fonds voor privédoeleinden niet toegestaan. Voor het intellectuele eigendom van specifieke, door het fonds ontwikkelde en niet openbaar gemaakte beleggingsinstrumenten of analysemodellen geldt hetzelfde, inclusief het openbaar maken daarvan.

9. **Declaraties**

De verbonden persoon gaat integer om met declaraties. Dit betekent onder meer dat, indien het in een bepaalde situatie volgens verschillende declaratieregelingen mogelijk is te declareren, de verbonden persoon het te declareren bedrag - mogelijk verdeeld over meerdere regelingen - in totaal slechts éénmaal declareert.

10. **Uitzondering meldingsprocedure/goedkeuringstraject**

Het bestuur is bevoegd om (categorieën van) verbonden personen geheel of gedeeltelijk uit te sluiten van de onverwijld meldingsplicht dan wel de plicht tot het vragen van goedkeuring als bedoeld in dit artikel.

Artikel 5 Meldingsplicht

1. Iedere verbonden persoon is verplicht elk (potentieel) belangenconflict, integriteitsrisico of reputatierisico te melden aan de compliance officer. Pogingen van een (aspirant-)relatie tot beïnvloeding dienen eveneens onmiddellijk te worden gemeld.
2. Indien op grond van een bepaling in artikel 4 een meldingsplicht ontstaat, dan wel goedkeuring moet worden gevraagd, dan geldt, tenzij anders is bepaald, de volgende procedure:
 - de verbonden personen melden en/of vragen goedkeuring aan het bestuur;
 - de bestuursleden melden en/of vragen goedkeuring aan de onafhankelijk voorzitter van het bestuur;
 - de onafhankelijk voorzitter van het bestuur meldt en/of vraagt goedkeuring aan de compliance officer.
3. Alle meldingen en verleende goedkeuringen worden periodiek door de voorzitter van het bestuur bij de compliance officer gemeld. De compliance officer zorgt voor een adequate administratie van alle meldingen en verleende goedkeuringen.

4. De verbonden persoon is verplicht om onverwijld persoonlijke transacties aan de compliance officer te melden, voor zover bij deze transacties op enigerlei wijze een verband kan worden gelegd met transacties of relaties van het fonds.
5. Het bestuur is bevoegd om (categorieën van) verbonden personen geheel of gedeeltelijk uit te sluiten van de onverwijld meldingsplicht dan wel de plicht tot het vragen van goedkeuring als bedoeld in dit artikel.

Artikel 6 Regeling voorwetenschap

1. De verbonden persoon mag geen gebruik maken van voorwetenschap. De verbonden persoon dient verder uiterste zorgvuldigheid te betrachten bij de behandeling van informatie waarvan hij of zij weet of redelijkerwijs behoort te weten dat deze informatie moet worden aangemerkt als vertrouwelijke (markt)informatie. Het gebruik van voorwetenschap en het verspreiden van andere vertrouwelijke informatie is slechts toegestaan indien een zorgvuldige uitoefening van zijn of haar functie dat vereist.
2. De verbonden persoon die met betrekking tot financiële instrumenten over informatie beschikt als bedoeld in artikel 6.1, onthoudt zich van het verrichten van transacties of het aanzetten tot het verrichten van transacties, zowel rechtstreeks als middellijk, in die financiële instrumenten, dan wel van het daarover te adviseren, anders dan van hem of haar bij een zorgvuldige uitoefening van zijn of haar functie mag worden verwacht.
3. Het is de verbonden persoon tevens verboden om transacties in een financieel instrument te (laten) verrichten naar aanleiding van of vooruitlopend op effectenorders van het fonds.
4. De verbonden persoon, anders dan de insider, die beschikt over informatie als bedoeld in artikel 6.1, rapporteert dit aan de compliance officer. De compliance officer deelt onverwijld aan de betrokken verbonden persoon mee of hij of zij als insider wordt aangemerkt, en stelt hem of haar op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider.
5. Iedere verbonden persoon is desgevraagd gehouden alle informatie aan de compliance officer te verschaffen in het kader van de strikte naleving van de gedragscode.

Artikel 7 Algemene uitgangspunten persoonlijke transacties (insiderregeling)

1. Er mag nooit een verband bestaan tussen de transacties in financiële instrumenten die het fonds tot stand brengt of doet komen en een persoonlijke transactie van de insider of een gelieerde derde.
2. De insider dient zich te onthouden van elk handelen of de redelijkerwijs voorzienbare schijn daarvan, met gebruik van voorwetenschap of met anderszins vertrouwelijke informatie. Hij dient voorts iedere vermenging van zakelijke en privébelangen respectievelijk de redelijkerwijs voorzienbare schijn daarvan, te vermijden.
3. Het is een insider, die beschikt over voorwetenschap, niet toegestaan:
 - deze informatie aan een derde mee te delen, anders dan in de normale uitoefening van zijn functie binnen het fonds, of
 - een derde aan te bevelen of ertoe aan te zetten transacties te verrichten of te bewerkstelligen in die financiële instrumenten, waarop de voorwetenschap betrekking heeft.

Het vorige is van overeenkomstige toepassing op een insider die weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat hij over voorwetenschap beschikt.

4. Iedere verbonden persoon die als insider wordt aangemerkt, wordt daarvan onverwijld door de compliance officer op de hoogte gebracht. De betreffende verbonden persoon wordt tevens geïnformeerd over de gevolgen van de aanwijzing als insider. De insider wordt verder in kennis gesteld van de procedures en maatregelen gericht op het toezicht op de persoonlijke transacties.

Artikel 8 Toezicht op persoonlijke transacties (insiderregeling)

1. De compliance officer houdt gegevens bij van de gemelde of door hem onderkende persoonlijke transacties en vermeldt daarbij in voorkomend geval tevens of de desbetreffende transactie goedgekeurd of verboden is.
2. De insider onderschrijft dat de compliance officer bevoegd is een onderzoek in te (doen) stellen naar enige beleggingstransactie verricht door, in opdracht van of ten behoeve van de insider. De insider is verplicht jaarlijks te bevestigen aan de compliance officer, dat hij de uitgangspunten van de insiderregeling onderschrijft en heeft nageleefd.

3. De insider is in het kader van een strikte naleving van de gedragscode gehouden desgevraagd alle informatie over een door hem of voor hem verrichte persoonlijke transactie aan de compliance officer te verstrekken.
4. De insider is verplicht desgevraagd opdracht te geven aan het fonds, een andere instelling, lasthebber, beleggingsinstelling of andere derde, om de compliance officer alle informatie te verstrekken over enige voor hem of in zijn opdracht verrichte persoonlijke transactie.
5. De compliance officer is bevoegd over de uitkomst van dit onderzoek schriftelijk te rapporteren aan de onafhankelijk voorzitter van het bestuur. Alvorens de compliance officer daarover rapporteert, wordt de insider in de gelegenheid gesteld om te reageren op de bevindingen van het onderzoek. De insider wordt door de voorzitter van het bestuur van de definitieve uitkomst van het onderzoek in kennis gesteld.
6. Van het toezicht op de persoonlijke transacties van de insider zijn vrijgesteld:
 - transacties in obligaties uitgegeven door de Staat en andere overheden,-transacties in financiële instrumenten waarvan het beheer, op grond van een schriftelijke overeenkomst is overgedragen aan een professionele vermogensbeheerder, op zodanige voorwaarden dat de insider geen invloed kan uitoefenen op de fondselectie of op afzonderlijke transacties, transacties in indexfondsen of in ter beurse genoteerde rechten van deelneming in (semi)open-ended-beleggingsinstellingen, mits de insider binnen die instelling geen functie vervult.Desgewenst overlegt de insider aan de compliance officer de overeenkomst die ten grondslag ligt aan de overdracht van het beheer van zijn vermogensbestanddelen.

Artikel 9 Compliance officer

1. Het bestuur van het fonds heeft een compliance officer aangewezen. De compliance officer vervult een onafhankelijke rol binnen het fonds. De compliance officer wordt benoemd door het bestuur van het fonds. De compliance officer rapporteert aan de voorzitter van het bestuur, zowel voor de dagelijkse gang van zaken, als in het geval zich een bijzondere omstandigheid heeft voorgedaan.
2. Het bestuur heeft de taken van de compliance officer schriftelijk vastgelegd. Het bestuur waarborgt dat de compliance officer over voldoende bevoegdheden beschikt voor het uitoefenen van toezicht op de naleving van relevante wettelijke bepalingen en de gedragscode en diens onafhankelijke positie ten opzichte van degenen die zijn onderworpen aan zijn toezicht. De compliance officer rapporteert jaarlijks over zijn of haar werkzaamheden en doet aanbevelingen op basis van de resultaten van zijn

werkzaamheden. De externe accountant ziet toe op de in het kader van de naleving van de gedragscode door de compliance officer uitgevoerde werkzaamheden.

3. Het bestuur legt vast welke acties zijn ondernomen naar aanleiding van de bevindingen van de compliance officer.
4. Indien de compliance officer daartoe aanleiding ziet, kan hij of zij verbonden personen verplichten op eerste verzoek alle informatie te (laten) verstrekken omtrent enige door of ten behoeve van hen verrichte persoonlijke transacties. De compliance officer controleert of die transacties aan de toepasselijke regels, voorschriften en aanwijzingen voldoen.
5. De compliance officer adviseert en informeert, gevraagd en ongevraagd, verbonden personen over de uitleg en toepassing van de gedragscode.
6. De compliance officer documenteert zijn werkmethoden en werkzaamheden en administreert en archiveert alle informatie die hem of haar door verbonden personen (de meldingen van persoonlijke transacties inbegrepen) of derden is verstrekt. Hij of zij bewaart afschriften van alle overeenkomsten en de jaarlijkse verklaringen die verbonden personen hem moeten verstrekken. Tevens administreert en archiveert de compliance officer alle door hem of haar verrichte controles, onderzoeken en de genomen acties, alsmede overige van belang zijnde informatie, memoranda en correspondentie. De gegevens worden ten minste zeven jaar bewaard.
7. De compliance officer en de voorzitter van het bestuur zijn gehouden tot geheimhouding van de informatie, die is verstrekt door verbonden personen of derden. De geheimhouding kan worden doorbroken in het geval de goede uitoefening van hun functie daartoe noodzaakt.
8. De compliance officer legt een lijst aan van alle verbonden personen die als insider worden aangemerkt. De compliance officer deelt onverwijld aan de op de lijst opgenomen verbonden personen mee dat zij als insider zijn aangemerkt en hij stelt hen op de hoogte van de gevolgen van de aanwijzing als insider.

Artikel 10 Ondertekening gedragscode en jaarlijkse verklaring

1. Iedere verbonden persoon moet bij aanvang van zijn functie bij het fonds de gedragscode ondertekenen, waarmee hij of zij zich verbindt alle voor hem of haar relevante regels uit deze gedragscode na te leven.
2. Aan het eind van ieder kalenderjaar, bij tussentijds vertrek of bij het niet langer verbonden zijn aan het fonds, moet iedere verbonden persoon een verklaring ondertekenen over de juiste naleving van de geldende bepalingen in de gedragscode over het afgelopen jaar. De bepalingen van de gedragscode blijven gelden tot zes maanden nadat de verbonden persoon niet meer aan fonds is verbonden. De gedragsregels zoals vastgelegd in artikel 4 blijft van toepassing op de verbonden, voor zover dat uit hun aard voortvloeit.
3. Het bestuur is bevoegd om ten aanzien van een persoon die op grond van deze gedragscode geen verbonden persoon is te bepalen dat de leden 1 en 2 ook op hem/haar van toepassing zijn.

Artikel 11 Sancties

Het handelen door de verbonden persoon in strijd met de gedragscode wordt beschouwd als een ernstige inbreuk op het vertrouwen dat het fonds als werkgever of anderszins in de betrokkene moet kunnen stellen. Een dergelijke handelen kan reden zijn tot het opleggen van een sanctie, waaronder – afhankelijk van de ernst van de overtreding - een waarschuwing, het ongedaan maken van het door de verbonden persoon behaalde voordeel, overplaatsing, schorsing, of andere disciplinaire of arbeidsrechtelijke maatregel, ontslag op staande voet niet uitgezonderd. Een overtreding kan worden gemeld aan de toezichthouder(s) en - indien van toepassing - bij het Dutch Securities Institute. Het voorgaande laat onverlet een vordering tot schadevergoeding en/of aangifte bij de justitiële autoriteiten.

Artikel 12 Advies en bezwaar

Indien de verbonden persoon twijfelt over de uitleg van de op hem of haar van toepassing zijnde gedragsregels, is hij of zij verplicht het advies van de compliance officer in te winnen. De compliance officer is bevoegd een voor de verbonden persoon bindende uitspraak te doen.

Tegen de uitspraak van de compliance officer kan de verbonden persoon bezwaar maken bij de voorzitter van het bestuur. Het maken van bezwaar heeft geen schorsende werking ten aanzien van de uitspraak van de compliance officer.

Artikel 13 Onvoorziene omstandigheden

Voor kwesties waarin deze gedragscode niet voorziet, beslist het bestuur van het fonds.

Artikel 14 Slotbepalingen

1. Het bestuur van het fonds kan de gedragscode te allen tijde wijzigen.
2. De onderhavige gedragscode vervangt met ingang van 29 augustus 2019 alle eerdere gedragscodes.

bedrijfstakpensioenfonds schoonmaak- en glazenwassersbedrijf

Klokkenluidersregeling BPF Schoonmaak 2021

Vastgesteld op 27 mei 2021

Inleiding

De klokkenluidersregeling bevat een procedure voor het melden van (potentiële) misstanden binnen Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (hierna 'BPF Schoonmaak'). De regeling bevat waarborgen voor de bescherming van aan BPF Schoonmaak verbonden personen die te goeder trouw melding maken van (potentiële) misstanden.

Met deze regeling geeft BPF Schoonmaak' uitvoering aan de vereisten van de Wet op het financieel toezicht (Wft), de Pensioenwet, de Code Pensioenfondsen en de Wet Huis voor Klokkenluiders 2016.

Op grond van de Wet Huis voor Klokkenluiders moeten alle organisaties waarin 50 of meer mensen werkzaam zijn, een klokkenluidersregeling hebben. Formeel voldoet BPF Schoonmaak' niet aan dit criterium, maar op basis van de Code Pensioenfondsen moeten pensioenfondsen alsnog over een klokkenluidersregeling beschikken. In de klokkenluidersregeling moeten volgens de Wet Huis voor Klokkenluiders een aantal verplichte onderwerpen worden geadresseerd. Die onderwerpen zijn in deze regeling verwerkt.

Naast deze klokkenluidersregeling beschikt BPF Schoonmaak ook over een gedragscode en een incidentenregeling.

Hoofdstuk 1 Het vermoeden van een misstand

Artikel 1 - Begripsomschrijvingen

Artikel 2 - Informatie, advies en ondersteuning

Hoofdstuk 2 De interne melding van de misstand

Artikel 3 - Interne melding van een misstand

Artikel 4 - Interne melding bij de onafhankelijk voorzitter het bestuur

Artikel 5 - Vertrouwelijkheid

Artikel 6 - Behandeling van de interne melding

Artikel 7 - De uitvoering van het onderzoek

Artikel 8 - Het standpunt van het fonds

Artikel 9 - Hoor en wederhoor na het geven van het standpunt

Hoofdstuk 3 De externe melding

Artikel 10 - Externe melding

Hoofdstuk 4 Bescherming tegen benadeling

Artikel 11 - Bescherming van de melder tegen benadeling

Artikel 12 - Intern en extern onderzoek naar benadeling van de melder

Artikel 13 - Bescherming van bij de melding betrokkenen tegen benadeling

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel 14 - Publicatie en rapportage

Artikel 15 – Afwijking van de klokkenluidersregeling in bijzondere gevallen

Artikel 16 Inwerkingtreding

Hoofdstuk 1 Het vermoeden van een misstand

Artikel 1 - Begripsomschrijvingen

1. Waar in deze regeling wordt gesproken van het **fonds**, wordt hiermee Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf bedoeld. Voor zover in deze regeling organen en functies worden genoemd, gaat dit om organen en functies van en bij het fonds, tenzij anders vermeld.
2. **Verbonden persoon** zijn:
 - a. (aspirant) bestuursleden;
 - b. leden van het verantwoordingsorgaan;
 - c. externe leden, toehoorders en trainees van een commissie en werkgroepen die zijn ingesteld om het bestuur te ondersteunen;
 - d. sleutelfunctiehouders en
 - e. andere personen die het bestuur als verbonden persoon aanwijst, zoals bijvoorbeeld een medewerker van een uitvoeringsorganisatie.
3. Er is sprake van **een misstand** als het maatschappelijk belang in het geding is bij:
 - a. (een dreiging van) het niet tijdig nemen van passende corrigerende maatregelen op grond van de rapportage van een sleutelfunctiehouder (als omschreven in art. 143a Pensioenwet);
 - b. de (dreigende) schending van wet- of regelgeving;
 - c. een (dreiging van) bewust onjuist informeren van publieke organen;
 - d. een (dreigend) gevaar voor de volksgezondheid, veiligheid van personen of het milieu;
 - e. een (dreigend) gevaar voor het goed functioneren van het fonds als gevolg van onbehoorlijk handelen of nalaten;
 - f. een schending van binnen het fonds geldende gedragsregels;
 - g. een (dreigend) bewust achterhouden, manipuleren of vernietigen van informatie over het bovenstaande.
4. Een **vermoeden van een misstand** is redelijk, als dat vermoeden volgt uit kennis die de verbonden persoon heeft opgedaan.
5. De **vertrouwenspersoon** is, indien van toepassing, degene die de verbonden persoon in vertrouwen raadpleegt over een vermoeden van misstand.

Artikel 2 - Informatie, advies en ondersteuning

1. Een verbonden persoon kan in vertrouwen de vertrouwenspersoon raadplegen over een vermoeden van een misstand.
2. Een verbonden persoon kan naast de vertrouwenspersoon ook de Afdeling advies van het Huis voor Klokkenluiders verzoeken om informatie, advies en ondersteuning in verband met het vermoeden van een misstand.

Hoofdstuk 2 De interne melding van de misstand

Artikel 3 - Interne melding van een misstand

1. Een verbonden persoon met een redelijk vermoeden van een misstand binnen het fonds kan daarvan melding doen. We noemen deze persoon "de melder".
2. De melder doet melding bij de onafhankelijk voorzitter van het bestuur van het fonds. Als de vermoede misstand de onafhankelijk voorzitter van het bestuur betreft kan de melding worden gedaan overeenkomstig de procedure als beschreven in artikel 4 van deze regeling.
3. De onafhankelijk voorzitter van het bestuur zorgt voor schriftelijke vastlegging van de melding. De melder tekent de vastlegging ter goedkeuring en ontvangt een kopie van de melding en een ontvangstbevestiging.
4. De melder kan er ook voor kiezen om de melding via de vertrouwenspersoon in te dienen. In dat geval zorgt de vertrouwenspersoon voor schriftelijke vastlegging van de melding. En tekent de melder de vastlegging ter goedkeuring, waarna hij een kopie van de melding ontvangt.

De vertrouwenspersoon zorgt voor doorzending van de melding naar:

- de onafhankelijk voorzitter van het bestuur of
- als de melder de onafhankelijk voorzitter van het bestuur is of indien de melder een vermoeden heeft dat de onafhankelijk voorzitter van het bestuur bij de vermoede misstand is betrokken, naar een andere lid van het niet uitvoerend bestuur die in de agendacommissie zit (als omschreven in artikel 4 van deze regeling).

Door of namens de onafhankelijk voorzitter van het bestuur, dan wel door of namens een ander lid van het niet uitvoerend bestuur die in de agendacommissie zit, wordt aan de melder een ontvangstbevestiging gestuurd.

Als het vermoeden van een misstand is gemeld via de vertrouwenspersoon en de melder heeft geen toestemming gegeven om zijn identiteit bekend te maken, vindt alle correspondentie over de melding via de vertrouwenspersoon plaats.

5. De onafhankelijk voorzitter respectievelijk een ander lid van het niet uitvoerend bestuur die in de agendacommissie zit (indien lid 3 van toepassing is) of de vertrouwenspersoon (indien lid 4 van toepassing is) bespreekt met de melder:
 - welke risico's op benadeling aanwezig zijn en
 - hoe deze risico's kunnen worden verminderd.
6. Als de melder van mening is dat sprake is van benadeling kan hij dat direct bespreken met de onafhankelijk voorzitter respectievelijk een ander lid van het niet uitvoerend bestuur die in de agendacommissie zit (indien lid 3 van toepassing is) of de vertrouwenspersoon (indien lid 4 van toepassing is). In die situatie wordt besproken welke concrete maatregelen zij kunnen nemen om de benadeling tegen te gaan.

7. Het bepaalde in lid 3 en 4 van artikel 5 is overeenkomstig van toepassing in geval van melding op grond van artikel 3.

Artikel 4 - Interne melding indien de onafhankelijk voorzitter betrokken

1. Als de melder een vermoeden heeft dat de onafhankelijk voorzitter van het bestuur bij de vermoede misstand is betrokken – hieronder valt tevens de situatie dat de onafhankelijk voorzitter van het bestuur de melder is - kan hij melding doen bij een ander lid van het niet uitvoerend bestuur die in de agendacommissie zit.
2. Het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 zorgt voor schriftelijke vastlegging van de melding. De melder tekent de vastlegging ter goedkeuring en ontvangt hier een kopie van.
3. Het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 bespreekt met de melder:
 - welke risico's op benadeling aanwezig zijn en
 - hoe deze risico's kunnen worden verminderd.
4. Als de melder van mening is dat sprake is van benadeling kan hij dat direct met het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 bespreken. In die situatie wordt besproken welke concrete maatregelen zij kunnen nemen om de benadeling tegen te gaan.
5. Het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 zorgt ervoor dat de maatregelen (als nader omschreven in lid 4) worden genomen.
6. Het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 maakt schriftelijk verslag van zijn gesprekken met de melder. De melder tekent deze verslagen ter goedkeuring en ontvangt hier een kopie van.

Artikel 5 - Vertrouwelijkheid

1. Het fonds zorgt ervoor dat informatie over de melding alleen toegankelijk is voor diegenen die bij de melding betrokken zijn.
2. Diegenen die bij de melding betrokken zijn, maken de identiteit van de melder niet bekend zonder zijn voorafgaande schriftelijke toestemming. Zij gaan zorgvuldig met informatie om. En de informatie wordt op zo'n manier verstrekt dat de anonimiteit van de melder zoveel mogelijk is beschermd.
3. Als de melder een adviseur heeft, maken diegenen die bij de melding betrokken zijn de identiteit van de adviseur niet bekend zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de melder en de adviseur.
4. Als het vermoeden van een misstand is gemeld via de vertrouwenspersoon en de melder heeft geen toestemming gegeven om zijn identiteit bekend te maken, vindt alle correspondentie over de melding via de vertrouwenspersoon plaats.
5. Zonder toestemming van de onafhankelijk voorzitter van het bestuur of, indien de onafhankelijk voorzitter van het bestuur bij de misstand is betrokken, een van de twee andere leden van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 van artikel 4, wordt geen informatie verschaft aan derden binnen of buiten het fonds.
6. In afwijking van het bepaalde in de vorige leden van dit artikel is degene die op grond van artikel 6 de melding in behandeling neemt bevoegd om - zonder de melder om toestemming te vragen - vertrouwelijk te overleggen met één ander lid van het bestuur (niet zijnde degene op wie de melding betrekking heeft) en/of de compliance officer.

Artikel 6 - Behandeling van de interne melding

1. De onafhankelijk voorzitter van het bestuur of, indien de melding de onafhankelijk voorzitter van het bestuur betreft het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 van artikel 4, stelt een onderzoek in naar aanleiding van de melding:
 - het vermoeden niet is gebaseerd op redelijke gronden of
 - op voorhand duidelijk is dat de melding geen betrekking heeft op het vermoeden van een misstand.
2. Als de onafhankelijk voorzitter van het bestuur besluit, dan wel het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 van artikel 4 besluit, om geen onderzoek in te stellen wordt de melder daar gemotiveerd over geïnformeerd. Hierbij wordt aangegeven waarom het vermoeden niet is gebaseerd op redelijke gronden, of waarom op voorhand duidelijk is dat de melding geen betrekking heeft op een vermoeden van een misstand.
3. De onafhankelijk voorzitter van het bestuur, dan wel het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 van artikel 4 beoordeelt, of een externe instantie van de interne melding op de hoogte moet worden gebracht. Als dit het geval is, ontvangt de melder een kopie.
4. De onafhankelijk voorzitter van het bestuur, dan wel het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 van artikel 4, draagt het onderzoek op aan onderzoekers die onafhankelijk en onpartijdig zijn. Het onderzoek wordt niet uitgevoerd door personen die mogelijk betrokken zijn of zijn geweest bij de vermoede misstand.
5. De onafhankelijk voorzitter van het bestuur, dan wel het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 van artikel 4 informeert, de melder schriftelijk dat een onderzoek is ingesteld en door wie het onderzoek wordt uitgevoerd. Aan de melder wordt een kopie van de onderzoeksopdracht gestuurd.
6. De onafhankelijk voorzitter van het bestuur, dan wel het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 van artikel 4 informeert, ook de personen op wie een melding betrekking heeft over de melding en (indien van toepassing) over het op de hoogte brengen van externe instanties.

Artikel 7 - De uitvoering van het onderzoek

1. De onderzoekers stellen de melder in de gelegenheid te worden gehoord. Hiervan wordt verslag gemaakt. Indien akkoord bevonden, tekent de melder het verslag voor goedkeuring en ontvangt een kopie.
2. De onderzoekers kunnen ook anderen horen. Ook hiervan wordt verslag gemaakt. Diegene die gehoord is, tekent het verslag indien akkoord bevonden voor goedkeuring en ontvangt hiervan een kopie.
3. Bij zaken waarbij anonimiteit is gevraagd (dat zijn in beginsel meldingen die niet door de sleutelfunctiehouder zijn gedaan), zullen betrokkenen onafhankelijk van elkaar worden gehoord.
4. De onderzoekers kunnen binnen het fonds alle documenten en gegevens opvragen en inzien die zij voor het onderzoek redelijkerwijs noodzakelijk vinden.
5. Verbonden personen mogen de onderzoekers alle documenten en gegevens verstrekken waarvan zij het redelijkerwijs nodig vinden dat de onderzoekers daar kennis van nemen.

6. De onderzoekers stellen een concept onderzoeksrapport op. De melder krijgt de gelegenheid om daar opmerkingen bij te maken. De onderzoekers stellen vervolgens het onderzoeksrapport vast. Hiervan krijgt de melder een kopie.

Artikel 8 - Het standpunt van het fonds

1. De onafhankelijk voorzitter respectievelijk het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 van artikel 4 neemt, binnen 4 weken na de melding een standpunt in over het gemelde en informeert de melder hierover. Daarnaast wordt aangegeven tot welke actie(s) de melding heeft geleid. Daaronder wordt mede verstaan:
 - ontslag onverminderd het bepaalde in artikel 9, lid 9 onder e van de statuten van het fonds, van de persoon op wie de misstand betrekking heeft;
 - schorsing onverminderd het bepaalde in artikel 9, lid 10, van de statuten van het fonds, van de persoon op wie de misstand betrekking heeft;
 - aangifte bij het Openbaar Ministerie van de persoon op wie de misstand betrekking heeft;
 - het openbaar maken van de misstand en van de persoon op wie de misstand betrekking heeft; en
 - voor zover van toepassing: het verhalen van de door het fonds ten gevolge van de misstand geleden schade op de persoon op wie de misstand betrekking heeft.

Bij het bepalen van de actie (s) wordt het beginsel van proportionaliteit en subsidiariteit toegepast.

2. Als de onafhankelijk voorzitter respectievelijk het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 van artikel 4 niet in staat is om binnen 4 weken na de melding een standpunt in te nemen, wordt de melder daar schriftelijk en gemotiveerd over geïnformeerd.
3. Na afronding van het onderzoek beoordeelt onafhankelijk voorzitter respectievelijk het andere lid van het niet uitvoerend bestuur bedoeld in lid 1 van artikel 4 na raadpleging van de compliance officer van het fonds, of een externe instantie van de interne melding en van het onderzoeksrapport op de hoogte moet worden gebracht. Als hiertoe wordt overgegaan wordt hiervan aan de melder een kopie gestuurd.
4. De personen op wie de melding betrekking heeft, worden op dezelfde manier geïnformeerd als hierboven omschreven.

Artikel 9 - Hoor en wederhoor na het geven van het standpunt

1. Het fonds stelt de melder in de gelegenheid om op het onderzoeksrapport en het standpunt van het fonds schriftelijk te reageren.
2. Als de melder onderbouwd aangeeft dat het vermoeden van een misstand niet goed is onderzocht of dat sprake is van wezenlijke onjuistheden in het rapport of het standpunt van het fonds, reageert het fonds hier inhoudelijk op. Zo nodig stelt het fonds een nieuw of aanvullend onderzoek in. Hierop zijn artikelen 6 t/m 9 van toepassing.
3. Als het fonds een externe instantie op de hoogte brengt of heeft gebracht, stuurt het fonds ook het standpunt van de melder op het onderzoeksrapport en het standpunt van het fonds mee naar deze externe instantie. De melder ontvangt hiervan een kopie.

Hoofdstuk 3 De externe melding

Artikel 10 - Externe melding

1. Als de melder melding heeft gedaan vanuit zijn rol als sleutelfunctiehouder, houdt hij zich aan de procedure als omschreven in hoofdstuk 2.
2. Na het doen van een interne melding kan de melder (die geen sleutelfunctiehouder is) een externe melding doen als:
 - de melder het niet eens is met het standpunt van het fonds als bedoeld in artikel 8;
 - de melder geen standpunt heeft ontvangen binnen 4 weken na het doen van de melding.
3. De melder kan direct overgaan tot het doen van een externe melding als het eerst doen van een interne melding in redelijkheid niet van hem kan worden gevraagd. Daarvan is in ieder geval sprake als dit uit de wet voortvloeit, of sprake is van:
 - a. acuut gevaar, waarbij een zwaarwegend en spoedeisend belang onmiddellijk externe melding noodzakelijk maakt;
 - b. een redelijk vermoeden dat de hoogste verantwoordelijke(n) binnen het pensioenfonds betrokken is/zijn bij de vermoede misstand;
 - c. een situatie waarin de melder in redelijkheid kan vrezen voor tegenmaatregelen dan wel benadeling;
 - d. een duidelijk aanwijsbare dreiging van verduistering of vernietiging van bewijsmateriaal;
 - e. een eerdere melding van dezelfde misstand, die de misstand niet heeft weggenomen;
 - f. een (wettelijke) plicht of bevoegdheid tot directe externe melding.
4. De melder kan de melding doen bij de externe instantie die daar naar zijn mening het meest voor in aanmerking komt. Hierbij houdt de melder enerzijds rekening met de effectiviteit waarmee deze instantie kan ingrijpen en anderzijds met het belang van het fonds bij een zo beperkt mogelijke schade als gevolg van dat ingrijpen.
5. Een externe instantie in de zin van deze regeling is iedere organisatie of vertegenwoordiger van een organisatie of toezichthouder, niet zijnde een vertrouwenspersoon of adviseur.

Een externe melding kan in ieder geval worden ingediend bij:

- een instantie die belast is met de opsporing van strafbare feiten;
 - een instantie die belast is met het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften;
 - een andere instantie waar het vermoeden van een misstand kan worden gemeld, waaronder het Huis voor Klokkeluiders.
6. Als de melder van mening is dat het maatschappelijk belang zwaarder weegt dan het belang van het fonds bij geheimhouding, kan de melder de externe melding ook doen bij een derde die naar zijn mening in staat is de vermoede misstand te kunnen opheffen.

Hoofdstuk 4 Bescherming tegen benadeling

Artikel 11 - Bescherming van de melder tegen benadeling

1. Het fonds zal de melder niet benadelen in verband met het melden van een vermoeden van een misstand of onregelmatigheid, als hij "te goeder trouw" is.
2. Onder benadeling wordt in ieder geval verstaan:
 - het treffen van disciplinaire maatregelen en
 - het opleggen van een onderzoeks- spreek-, werkplek- en/of contactverbod aan de melder of collega's van de melder.
3. De melder is "te goeder trouw" als hij uit zuivere motieven handelt.
4. Als het fonds toch overgaat tot het nemen van een benadelende maatregel tegen de melder, motiveert het fonds schriftelijk waarom zij deze maatregel noodzakelijk vindt en waarom deze maatregel geen verband houdt met het te goeder trouw melden van de misstand.
5. Het fonds zorgt ervoor dat andere verbonden personen van het fonds de melder die te goeder trouw is niet zullen benadelen. In dat geval moet onder andere gedacht worden aan:
 - pesten, negeren en uitsluiten van de melder;
 - het maken van ongefundeerde of onterechte verwijten ten aanzien van het functioneren van de melder; en
 - het intimideren van de melder.

Het fonds spreekt andere verbonden personen hierop aan en kan in dat geval een waarschuwing of disciplinaire maatregel opleggen.

Artikel 12 - Intern en extern onderzoek naar benadeling van de melder

1. De melder die meent dat er sprake is van benadeling naar aanleiding van de melding kan het bestuur vragen om onderzoek te doen naar de manier waarop er binnen de organisatie met hem wordt omgegaan. De artikelen 6 t/m 9 zijn dan van toepassing.
2. De melder kan ook de afdeling onderzoek van het Huis voor Klokkenluiders vragen om een onderzoek in te stellen naar de manier waarop het pensioenfonds zich naar hem heeft gedragen naar aanleiding van de melding.

Artikel 13 - Bescherming van bij de melding betrokkenen tegen benadeling

1. Het pensioenfonds zal bij de melding betrokken personen niet benadelen. Onder betrokken personen wordt in ieder geval verstaan:
 - de adviseur van de melder, vanwege het fungeren als adviseur;
 - de vertrouwenspersoon, vanwege het uitoefenen van de in deze regeling beschreven taken;
 - de contactpersoon, vanwege het uitoefenen van de in deze regeling beschreven taken;
 - de onderzoekers, vanwege het uitoefenen van de in deze regeling beschreven taken;
 - de verbonden persoon die wordt gehoord door de onderzoekers, vanwege het te goeder trouw afleggen van een verklaring;
 - de verbonden persoon, vanwege het overleggen van documenten of gegevens aan de onderzoekers die naar zijn mening van belang zijn voor het onderzoek.

2. Op benadeling van bovengenoemde personen zijn de bepalingen van de artikelen 11 en 12 van overeenkomstige toepassing.

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel 14 - Publicatie en rapportage

1. Het bestuur van het fonds zorgt ervoor dat deze regeling intern wordt gepubliceerd en extern op de website wordt geplaatst.
2. Het bestuur stelt jaarlijks een rapportage op over de uitvoering van deze regeling. De rapportage omvat in ieder geval informatie over het aantal en soort meldingen, de uitkomsten van de onderzoeken en de standpunten van het fonds.

Artikel 15 - Afwijking van de klokkenluidersregeling in bijzondere gevallen

Indien en voor zover in een concreet geval ernstige bezwaren bestaan tegen de toepassing van een bepaling of bepalingen van deze klokkenluidersregeling kan daarvan na raadpleging van de compliance officer worden afgeweken.

Artikel 16 - Inwerkingtreding

Deze klokkenluidersregeling is vastgesteld door het bestuur van het fonds op 27 mei 2021, treedt per die datum in werking en vervangt de klokkenluidersregeling van het fonds van 1 oktober 2014, laatstelijk gewijzigd per 27 mei 2021.

bedrijfstakpensioenfonds schoonmaak- en glazenwassersbedrijf

***Incidentenregeling
als bedoeld in artikel 19a lid 1 van het
Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen***

Gewijzigd door het bestuur op 27 mei 2021

De incidentenregeling geeft aan welke stappen gevolgd moeten worden indien (het vermoeden bestaat dat) er sprake is van een (dreigend) incident binnen de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (hierna: BPF Schoonmaak).

1. Inleiding

Deze incidentenregeling geeft aan welke stappen gevolgd moeten worden als het vermoeden bestaat dat er sprake is van een incident binnen het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (BPF Schoonmaak). Dit is bedoeld om te voorkomen dat de integere en beheerste bedrijfsvoering in gevaar kan komen en om toekomstige incidenten te voorkomen. Om dit vorm en inhoud te geven is het van belang dat incidenten worden gemeld en zorgvuldig worden afgehandeld.

2. Samenhang met andere regelingen

Binnen BPF Schoonmaak bestaat, naast de incidentenregeling, ook een gedragscode en een klokkenluidersregeling. Deze conflicteren niet met elkaar maar vullen elkaar aan. Een incident wordt in principe gemeld bij de onafhankelijk voorzitter van het fonds. Als het belang van het fonds, van derden, of de bescherming van een verbonden persoon dit vraagt (bijvoorbeeld omdat een melding nadelige gevolgen kan hebben voor de persoon of als aan een eerdere melding geen gevolg is gegeven) kan een incident gemeld worden conform de vastgestelde klokkenluidersregeling.

3. Incidenten

Onder een incident wordt verstaan een gebeurtenis die een gevaar vormt voor de integere bedrijfsuitoefening van BPF Schoonmaak. Daarmee wordt in ieder geval bedoeld:

- a. een strafbaar feit;
- b. een schending van wet- en regelgeving;
- c. een bewust onjuist informeren van publieke organen;
- d. een gebeurtenis waarbij directe of indirecte financiële schade kan ontstaan door ontoereikende of falende interne processen, verbonden personen of systemen of door externe gebeurtenissen;
- e. een schending van de binnen BPF Schoonmaak geldende gedragscode;
- f. een bewust achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over een (dreigend) incident;
- g. schending van de vertrouwelijkheid;
- h. intimidatie of discriminatie;
- f. een situatie waarin sprake is van een meldplichtig datalek (een 'inbreuk in verband met persoonsgegevens' in de zin van artikel 33 van de AVG).

Waar sprake is van een dreiging van genoemde feiten spreken we van een bijna-incident.

4. Melden van incidenten

Als een verbonden persoon het vermoeden heeft van een incident of bijna-incident, meldt hij of zij dit onmiddellijk aan de onafhankelijk voorzitter van het fonds. Als het (bijna) incident de onafhankelijk voorzitter betreft, vindt de melding plaats aan de niet uitvoerende bestuursleden van de Agendacommissie van het fonds. Als het (bijna) incident alle niet uitvoerend bestuursleden van de Agendacommissie van het fonds betreft, vindt melding, via het uitvoerend bestuur, plaats aan de compliance officer. In het laatste geval past de compliance officer deze incidentenregeling toe. De melding kan zowel schriftelijk, elektronisch als mondeling worden gedaan. Met 'verbonden persoon' wordt in deze regeling bedoeld:

- a. (aspirant) leden van het bestuur en sleutelhouders als bedoeld in artikel 15 van de statuten die niet tevens bestuurslid zijn;
- b. leden van het verantwoordingsorgaan;
- c. externe leden en toehoorders of trainees van commissies en werkgroepen die zijn ingesteld door het bestuur;
- d. medewerkers van uitbestedingspartners die door het bestuur als verbonden persoon worden aangewezen;
- e. andere (groepen van) personen die door het bestuur als verbonden persoon worden aangewezen.

5. Afhandeling van incidenten

De uitvoerend bestuurder Communicatie en Pensioenbeheer en de uitvoerend bestuurder Vermogensbeheer zijn verantwoordelijk voor een adequate afhandeling van de (bijna) incidenten bij de uitvoeringsorganisaties; respectievelijk APG en AIM/NT. De onafhankelijk voorzitter is verantwoordelijk voor een adequate afhandeling van een (bijna) incident bij de bestuurlijke organisatie. Daarbij wordt hij zo nodig ondersteund door het uitvoerend bestuur. Voor de afhandeling van het (bijna) incident worden maatregelen getroffen die er op gericht zijn om herhaling in de toekomst te voorkomen. Een gepaste maatregel kan zijn: een actie richting de persoon die het (bijna) incident heeft veroorzaakt, het verbeteren van interne procedures, het aanpassen van beleid. De afhandeling van het (bijna) incident wordt teruggekoppeld naar het bestuur. Snelle afhandeling van incidenten is essentieel om de (financiële en/of materiële) gevolgen daarvan zo veel en zo snel mogelijk te beperken.

6. Incidentenregister

BPF Schoonmaak richt een incidentenregister in. Meldingen van (bijna) incidenten worden op datum van ontvangst door de onafhankelijk voorzitter gemeld aan de compliance officer. De compliance officer neemt de melding op in dit register, met bijbehorende documenten en een verslag van de afhandeling van het (bijna) incident. Het incidentenregister wordt bewaard op een door BPF Schoonmaak in overleg met de compliance officer vast te stellen adres. De onafhankelijk voorzitter en de compliance officer van BPF Schoonmaak hebben toegang tot het incidentenregister.

7. Rapportage

De compliance officer rapporteert jaarlijks aan het bestuur op basis van het incidentenregister over de werking van de incidentenregeling. Het bestuur maakt in de SLA's met de uitvoerders afspraken over de wijze waarop de uitvoerders jaarlijks rapporteren over de (afhandeling van) incidenten, die zich t.a.v. het fonds hebben voorgedaan in de uitvoering.

Een schematische weergave van de procedure die is afgesproken bij het melden van een incident door de uitvoerder van het pensioenbeheer en/of vermogensbeheer staat in de bijlage. Deze procedure en deze bijlage zijn op 1 november 2016 vastgesteld door het bestuur.

Incidenten Registratie door uitvoeringsorganisaties

Stap	Omschrijving	
<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Dienstverlenings-overeenkomst</div>	De uitvoeringsorganisaties beschikken alle over een incidentenregeling en –procedures. Incidenten worden zo spoedig mogelijk na het onderkennen ervan, gemeld bij het bestuur (UB).	AIM, APG, NT Afspraken in DVO/SLA
<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Melding Incident</div>	Melding van een gebeurtenis of gedraging die leidt of kan leiden tot afwijkingen van integere en beheerste bedrijfsvoering waarbij bedrijfsdoelstelling(en) in gevaar komen en / of (financiële) schade is geleden of kan ontstaan".	Melding door: <ul style="list-style-type: none"> - APG - AIM - Northern Trust - Mercer - EY - CiC - Verbonden personen aan de hand van : Incident Formulier of format van de betreffende organisatie
<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">UB beoordeling</div>	Het UB of Vz beoordeelt de incidentmelding, en stelt vast of er sprake is van een incident en of er direct vervolgactie door het bestuur nodig is.	
<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto; text-align: center;"> <p>Aard Incident ?</p> </div>	De volgende stappen dienen gevolgd te worden, afhankelijk van de aard van het incident: <ul style="list-style-type: none"> - Het UB handelt het incident af met de uitvoeringsorganisaties; of - Het UB stelt het bestuur in kennis van het incident, <ul style="list-style-type: none"> o Zo nodig wordt het crisisteam bijeengeroepen. o De agendacommissie informeert de toezichthouder / over een incident. 	
<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Herstelacties en/of verbeteracties</div>	De uitvoerder rapporteert over herstel- en/of verbeteracties in de kwartaalrapportage. Het UB monitort de afwikkeling van het incident.	Rapportage format
<div style="border: 1px solid blue; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;">Melding Incident Afgesloten</div>	De uitvoerder rapporteert de afsluiting van een incident in de kwartaalrapportage, inclusief een evaluatie van de afhandeling van het incident.	Rapportage format

Meldingsformulier incident	
Van:	<wie, en namens welke organisatie>; < datum melding>
Titel	<korte, krachtige titel incident>
Omschrijving	<p><Omschrijving van de gebeurtenis welke heeft geleid tot deze melding> <i>Hierbij de volgende aandachtspunten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Bevinding en aanleiding</i> - <i>Wanneer geconstateerd</i> - <i>Wijze van constatering</i> - <i>Gevolgen</i> - <i>Oorzaak</i> - <i>Interne beheersing</i> - <i>Oplossingen korte en lange termijn</i> - <i>Aanvullende acties</i>
Financiële schade Uitvoerder/ BPF Schoonmaak	<p><In euro's, met onderbouwing> Kosten Boete Claims</p>
Compliance en Integriteit	<p><Is er sprake van een overtreding van Wet – en regelgeving. Zo ja welke.> <Is er een indicatie van een integriteitsissue. Zo ja toelichten. > <Rapportageverplichting aan toezichthouder? ></p>
Datalek	<is er sprake van diefstal, verlies of misbruik van gegevens, zo ja welke.>
Reputatierisico	<Is er een kans op negatieve publiciteit.>
Continuïteit	<Is er sprake van een verstoring van de continue werking van de organisatie.>
Aard incident	<opschalen naar agendacommissie en bestuur ?>
Herstel- en/of Verbeteracties	<p><Welke korte termijn herstelacties zijn noodzakelijk> <Zijn structurele verbeteringen nodig om herhaling te voorkomen of om de impact te beperken></p>
Datum afronding / oplevering rapportage met analyse van de oorzaken met eventuele vervolgacties	<dd-mm-yyyy>

BIJLAGE 8: FONDSEIGEN ERVARINGSFACTOREN 2021, PARTNERFREQUENTIES 2023 EN ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSKANSEN 2021

Hoofd- en medeverzekerde

Ervaringsfactoren			Ervaringsfactoren		
Lft	Mannen	Vrouwen	Lft	Mannen	Vrouwen
21	0,862	0,861	61	0,994	1,173
22	0,862	0,861	62	1,002	1,189
23	0,862	0,861	63	1,009	1,204
24	0,862	0,861	64	1,015	1,220
25	0,862	0,861	65	1,022	1,234
26	0,862	0,861	66	1,028	1,247
27	0,862	0,861	67	1,034	1,260
28	0,862	0,861	68	1,039	1,272
29	0,862	0,861	69	1,044	1,282
30	0,862	0,861	70	1,049	1,292
31	0,862	0,861	71	1,053	1,300
32	0,862	0,861	72	1,056	1,307
33	0,862	0,861	73	1,059	1,312
34	0,862	0,861	74	1,061	1,316
35	0,862	0,861	75	1,063	1,318
36	0,861	0,859	76	1,063	1,319
37	0,860	0,859	77	1,063	1,318
38	0,861	0,861	78	1,062	1,315
39	0,862	0,865	79	1,061	1,310
40	0,863	0,870	80	1,058	1,302
41	0,866	0,876	81	1,054	1,293
42	0,869	0,884	82	1,050	1,282
43	0,873	0,893	83	1,044	1,268
44	0,877	0,903	84	1,038	1,251
45	0,882	0,915	85	1,030	1,232
46	0,887	0,927	86	1,028	1,217
47	0,893	0,941	87	1,026	1,201
48	0,899	0,955	88	1,024	1,186
49	0,905	0,970	89	1,022	1,170
50	0,912	0,985	90	1,020	1,155
51	0,919	1,001	91	1,018	1,139
52	0,926	1,018	92	1,016	1,124
53	0,933	1,035	93	1,014	1,108
54	0,941	1,052	94	1,012	1,093
55	0,948	1,069	95	1,010	1,077
56	0,956	1,087	96	1,008	1,062
57	0,964	1,104	97	1,006	1,046
58	0,972	1,122	98	1,004	1,031
59	0,979	1,139	99	1,002	1,015
60	0,987	1,156	100	1,000	1,000

Leeftijd	Partnerfrequentie mannen	Partnerfrequentie vrouwen
18	0%	0%
19	0%	0%
20	0%	1%
21	0%	2%
22	1%	3%
23	2%	5%
24	2%	8%
25	4%	10%
26	6%	14%
27	9%	17%
28	11%	21%
29	14%	26%
30	18%	30%
31	22%	33%
32	26%	37%
33	29%	40%
34	32%	42%
35	34%	43%
36	36%	46%
37	38%	47%
38	39%	48%
39	40%	50%
40	42%	51%
41	43%	52%
42	44%	53%
43	45%	54%
44	46%	54%
45	46%	56%
46	48%	57%
47	49%	58%
48	50%	59%
49	51%	60%
50	52%	61%
51	54%	63%
52	55%	64%
53	56%	65%
54	58%	66%
55	58%	67%
56	60%	68%
57	61%	69%
58	62%	70%
59	62%	71%
60	64%	71%
61	64%	72%
62	66%	73%
63	66%	74%
64	67%	74%
65	68% (100%)*	75% (100%)*
66	69% (100%)*	76% (100%)*
67	70% (100%)*	77% (100%)*

* 100% geldt voor de VPV partnerpensioen en het lagere percentage voor de risicopremies.

Leeftijd	Arbeidsongeschiktheidskans Mannen	Arbeidsongeschiktheidskans Vrouwen
21 en jonger	0,00%	0,00%
22	0,00%	0,00%
23	0,00%	0,02%
24	0,02%	0,06%
25	0,04%	0,10%
26	0,07%	0,13%
27	0,09%	0,17%
28	0,11%	0,20%
29	0,13%	0,23%
30	0,15%	0,26%
31	0,17%	0,29%
32	0,18%	0,32%
33	0,20%	0,35%
34	0,22%	0,37%
35	0,23%	0,40%
36	0,25%	0,43%
37	0,27%	0,45%
38	0,29%	0,48%
39	0,31%	0,51%
40	0,33%	0,54%
41	0,35%	0,58%
42	0,38%	0,61%
43	0,40%	0,65%
44	0,43%	0,69%
45	0,46%	0,73%
46	0,49%	0,77%
47	0,53%	0,82%
48	0,56%	0,87%
49	0,60%	0,93%
50	0,65%	0,99%
51	0,70%	1,05%
52	0,75%	1,12%
53	0,80%	1,19%
54	0,86%	1,27%
55	0,92%	1,35%
56	0,99%	1,44%
57	1,06%	1,53%
58	1,14%	1,63%
59	1,22%	1,74%
60	1,31%	1,85%
61	1,40%	1,97%
62	1,50%	2,10%
63	1,60%	2,23%
64	1,70%	2,36%
65	1,81%	2,50%

Financieel Crisisplan

9 april 2021

**Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en
Glazenwassersbedrijf**

1 INHOUDSOPGAVE

Inhoud

1	INHOUDSOPGAVE	2
2	INLEIDING	3
2.1	Wat is een financieel crisisplan?	3
2.2	De negen elementen van een financieel crisisplan.....	3
2.3	Gevolgde procedure om te komen tot een crisisplan.....	3
3	WANNEER IS ER SPRAKE VAN EEN FINANCIËLE CRISIS?	5
4	UITGANGSPUNTEN.....	6
4.1	Aannames	6
4.2	Herstelplan.....	6
5	WAT IS DE KRITISCHE DEKKINGSGRAAD?	7
6	INVENTARISATIE CRISISMAATREGELEN	8
6.1	Formele relatie werknemer, werkgever/cao-partijen en pensioenfonds.....	8
6.2	Mogelijke crisismaatregelen	9
6.2.1	Lagere toeslagen.....	9
6.2.2	Premie aanpassen	9
6.2.3	Pensioenaanspraken en -rechten korten.....	10
7	SELECTIE EN PRIORITERING	12
7.1	Het lukt niet meer om binnen de hersteltermijn uit het tekort te geraken	12
7.2	Het lukt niet meer om binnen 5 jaar uit een “dekkingstekort” te geraken	12
8	EVENWICHTIGE BELANGENAFWEGING	14
9	DRAAIBOEK BESLUITVORMING	15
10	COMMUNICATIE	17
11	BESLUITVORMING & ACTUALISERING	18

2 INLEIDING

In artikel 145 van de Pensioenwet en in artikel 29b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is geregeld dat pensioenfondsen verplicht zijn een financieel crisisplan op te stellen. Met dit financieel crisisplan, dat een verplicht onderdeel is van de actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn), voldoet het pensioenfonds aan de geldende wet- en regelgeving.

In 2019 tot en met 2022 is de overheid gekomen met een vrijstellingsregeling waarbij de hersteltermijn kan worden verlengd tot 12 jaar voor herstelplan 2020 tot en met 2023. Aangezien het financieel crisisplan gaat over een volgende crisis wordt op deze vrijstellingsregeling in dit financieel crisisplan niet verder ingegaan. In 2023 komt nieuwe wetgeving voor de periode tot de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

2.1 Wat is een financieel crisisplan?

Het doel van een financieel crisisplan is dat het fondsbestuur van tevoren inzichtelijk heeft op welk moment het fonds in een crisissituatie zit en welke keuzes het op dat moment heeft om uit deze situatie te komen.

Door een dergelijk plan 'op de plank' te hebben, is het bestuur van het pensioenfonds beter voorbereid op een crisissituatie en kan worden voorkomen dat in de drukte van een financiële crisis mogelijkheden over het hoofd worden gezien. Vooraf is nagedacht over onder andere kritische grenzen, de beschikbaarheid van maatregelen, het inzetten van maatregelen, het realiteitsgehalte van maatregelen en de effectiviteit ervan en een nadere invulling van evenwichtige belangenafweging.

Overigens is een financieel crisisplan niet een plan dat in een crisissituatie kant-en-klaar uitgevoerd moet of kan worden. Het bestuur zal altijd de concrete maatregelen moeten afstemmen op de aard van de financiële crisis en de omstandigheden van dat moment. Een financieel crisisplan is dus niet hetzelfde als een herstelplan. Een herstelplan is alleen gericht op herstel uit een bestaande tekortsituatie. Een financieel crisisplan is gericht op hoe in de toekomst om kan worden gegaan met crisissituaties.

2.2 De negen elementen van een financieel crisisplan

Om te komen tot een financieel crisisplan heeft het bestuur zich de volgende negen vragen gesteld:

- Wanneer is er, naar de mening van het bestuur, sprake van een financiële crisis?
- Bij welke dekkingsgraad kan het pensioenfonds zonder korten niet meer, zonder aanvullende maatregelen, herstellen?
- Welke maatregelen staan het pensioenfonds ter beschikking?
- Hoe realistisch is de inzet van die maatregelen?
- Wat is het financiële effect van de maatregelen?
- Op welke wijze wordt rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging?
- Hoe en wanneer wordt met de belanghebbenden gecommuniceerd in een crisissituatie?
- Hoe werkt het besluitvormingsproces?
- Hoe wordt de jaarlijkse toetsing van het financieel crisisplan vormgegeven?

2.3 Gevolgde procedure om te komen tot een crisisplan

Het bestuur heeft vier stappen gevolgd om tot dit crisisplan te komen:

1. Inventarisatie
2. Selectie
3. Prioritering
4. Afronding

Stap 1: Inventarisatie

Als eerste stap heeft het bestuur een inventarisatie uitgevoerd om te komen tot de volgende informatie:

- Mogelijke definities van crisissituaties;
- Inzicht in de omstandigheden waarin een crisissituatie zich zou kunnen voordoen;
- Analyse van de (beleids)dekkingsgraad waarbij herstel niet meer mogelijk is zonder te korten;
- Een overzicht van mogelijke crisismaatregelen voor het fonds;
- Het financiële effect van mogelijke crisismaatregelen;
- De effecten op de verschillende belanghebbenden van crisismaatregelen;
- De wettelijke eisen waar het fonds minimaal aan moet voldoen;
- Een overzicht van de formele besluitvormingsprocessen bij het nemen van crisismaatregelen.

Stap 2: Selectie

In de tweede stap heeft het bestuur een selectie gemaakt uit alle mogelijke crisismaatregelen die volgden uit de eerste stap. Het bestuur heeft in de selectie rekening gehouden met de financiële effectiviteit, evenwichtige belangenafweging en realistische inzet van de crisismaatregelen.

Stap 3: Prioritering

Het doorlopen van stap 1 en 2 heeft onder meer geleid tot een lijst van maatregelen die denkbaar en haalbaar zijn om in te zetten. Vervolgens heeft het bestuur benoemd onder welke voorwaarden een bepaalde maatregel wordt ingezet. Dit betekent dat vast is komen te staan bij welke grenswaarden het bestuur een maatregel neemt.

Bij de te nemen crisismaatregelen benadrukt het fonds dat de evenwichtige belangafweging voorop staat. Hieraan geeft het bestuur invulling door de lasten van de crisismaatregelen zo evenwichtig mogelijk te verdelen over actieven, slapers, gepensioneerden en werkgevers.

Stap 4: Afronding

Na het doorlopen van stap 1 tot en met 3 heeft het bestuur het daadwerkelijke plan geformuleerd. Het bestuur beoogt met het plan inhoud te geven aan de te hanteren ondergrenzen, de te nemen maatregelen en de te volgen consultatie-, informatie- en besluitvormingsprocessen. Het bestuur neemt het crisisplan op in een bijlage van de Abtn van het fonds.

3 WANNEER IS ER SPRAKE VAN EEN FINANCIËLE CRISIS?

Het bestuur definieert een financiële crisis in het kader van dit plan als een financiële situatie waarin de doelstellingen van het pensioenfonds, op korte en/of langere termijn niet meer waargemaakt kunnen worden.

Het bestuur onderscheidt de volgende crisissituaties:

1. Het pensioenfonds komt terecht in een tekortsituatie waarin de beleidsdekkingsgraad lager wordt dan de vereiste dekkingsgraad;
2. Het pensioenfonds is niet meer binnen de hersteltermijn in staat om uit het tekort te komen (de beleidsdekkingsgraad daalt tot onder de kritische dekkingsgraad);
3. Het pensioenfonds komt terecht in een situatie van “dekkings”tekort waarin de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad;
4. Het pensioenfonds is niet in staat om binnen 5 jaar uit het “dekkings”tekort te komen;
5. Het pensioenfonds dreigt een onvoorwaardelijke korting van meer dan 5%-punt door te moeten voeren.

In het reguliere beleid van het bestuur zijn in overleg met cao-partijen, naar aanleiding van de risicohouding, reeds de crisissituaties onder punt 1 tot en met 4 besproken en tot beleid in de Abtn geformuleerd. Hiermee zijn deze crises onderkend. Een crisis ontstaat op het moment dat de financiële waarden beginnen af te wijken van hetgeen in het regulier beleid is vastgelegd. Dit kan zich voordoen bij een daling van de rente of negatieve rendementen op zakelijke waarden.

Een crisissituatie waar op voorhand het beleid niet voorziet in maatregelen om de crisis te ondervangen ontstaat naar de mening van het bestuur op het moment dat aanspraken en uitkeringen met meer dan 5%-punt onvoorwaardelijk gekort dreigen te worden, teneinde een herstel tot de minimaal vereiste dekkingsgraad te kunnen realiseren. Het beleid voorziet in een dergelijke situatie door met sociale partners in overleg te treden. Daartoe kunnen alle beleidsinstrumenten worden ingezet.

Het Uitvoerend Bestuur is verantwoordelijk voor het signaleren van de verschillende crisissituaties en maakt hiervoor gebruik van de door de vermogensbeheerder geschatte dagelijkse dekkingsgraadcijfers.

4 UITGANGSPUNTEN

Dit hoofdstuk geeft de uitgangspunten weer van de berekeningen zoals gepresenteerd in de volgende hoofdstukken. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de financiële positie en het niveau van de kritische dekkingsgraad.

4.1 Aannames

Uitgangspunt voor de bepaling van de effectiviteit van een maatregel is de financiële positie ultimo jaar en de rentetermijnstructuur (RTS) zoals DNB die publiceert en met de daaruit afgeleide rentes (forwardcurves). Voor het verwacht rendement over het vermogen hanteert het bestuur de rendementscurve die gebaseerd is op de fondseigen parameters die op een prudente wijze zijn afgeleid van de uitgangspunten van de Commissie Parameters en behorend bij de lange termijn strategische beleggingsmix die voor 2018 en latere jaren geldt.

4.2 Herstelplan

De grondslagen voor de technische voorziening zijn zoals beschreven in de Abtn. Dit geldt ook voor het gevoerde beleid voor premiestelling, beleggingen en toeslagen. De effectiviteit van de maatregelen geeft een indicatie van de herstelkracht. Elke crisis staat op zich en de effectiviteit en herstelkracht van maatregelen is afhankelijk van de omstandigheden waarin het fonds zich bevindt op het moment van de crisissituatie.

5 WAT IS DE KRITISCHE DEKKINGSGRAAD?

Op het moment dat de beleidsdekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad ligt, is sprake van een tekortsituatie. In het geval dat dit zich aan het einde van een kalenderkwartaal voor de eerste keer voordoet, dient het pensioenfonds, conform de Pensioenwet, een herstelplan op te stellen en bij DNB in te dienen. Als het pensioenfonds op basis van het reguliere beleid niet binnen de maximale wettelijke hersteltermijn van 10 jaar kan herstellen tot de vereiste dekkingsgraad, dan moet het pensioenfonds (nood)maatregelen nemen.

Als de beleidsdekkingsgraad vijf jaar aaneengesloten onder de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt én de actuele dekkingsgraad op het laatste meetmoment eveneens onder de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt, dan moet het fonds een zodanige onvoorwaardelijke korting doorvoeren, dat de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad.

De beleidsdekkingsgraad is het 12-maands voortschrijdende gemiddelde van de actuele dekkingsgraden. Het fonds is echter alleen in staat om de hoogte van de actuele dekkingsgraad direct te beïnvloeden. Daarom is het belangrijk om te weten bij welke hoogte van de actuele dekkingsgraad het pensioenfonds met het reguliere beleid niet meer in staat is om op tijd te herstellen tot de vereiste dekkingsgraad (binnen 10 jaar) of de minimaal vereiste dekkingsgraad (binnen 5 jaar). De kritische dekkingsgraad is gelijk aan de hoogste van:

1. de dekkingsgraad die minimaal nodig is om niet te hoeven korten in verband met de MVEV-maatregel; en
2. de dekkingsgraad die minimaal nodig is om niet te hoeven korten in verband met de 10-jaars hersteltermijn.

De kritische dekkingsgraad is vooral afhankelijk van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur en de verwachte beleggingsrendementen die gehanteerd worden bij het herstelplan. Op basis van de rentetermijnstructuur van eind 2019 en de verwachte rendementen in het herstelplan 2020 geldt bijvoorbeeld:

- De dekkingsgraad per 31 december 2019 moest minimaal 91,6% zijn om naar verwachting na 10 jaar een beleidsdekkingsgraad ter grootte van de vereiste dekkingsgraad te hebben. De kritische dekkingsgraad bedraagt per 31 december 2019 dus 91,6%.
- De dekkingsgraad per 31 december 2019 moest minimaal 102,2% zijn om naar verwachting eind 2020 (einde vijfjaarsperiode) een dekkingsgraad ter grootte van de minimaal vereiste dekkingsgraad te hebben.

6 INVENTARISATIE CRISISMAATREGELEN

Dit hoofdstuk bevat een inventarisatie van alle maatregelen die het pensioenfonds ter beschikking staan om de actuele dekkingsgraad en als gevolg daarvan de beleidsdekkingsgraad te verhogen of om te voorkomen dat de beleidsdekkingsgraad verder wegzakt richting de kritische dekkingsgraad.

In dit hoofdstuk wordt verder antwoord gegeven op de volgende drie vragen:

- Hoe realistisch is de inzet van die maatregelen?
- Wat is het financiële effect van de maatregelen?
- Op welke wijze wordt rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging?

Voor de beantwoording van bovenstaande vragen is overigens sprake van enige overlap met het volgende hoofdstuk inzake de selectie en prioritering van de maatregelen.

6.1 Formele relatie werknemer, werkgever/cao-partijen en pensioenfonds

De formele relatie tussen werknemer, werkgever/cao-partijen en pensioenfonds is vastgelegd in de Pensioenwet en kenmerkt zich door een driehoeksverhouding.

De driehoek wordt gevormd door:

- de pensioenovereenkomst (relatie werknemer-werkgever/cao-partijen)
- het uitvoeringsreglement/opdrachtaanvaarding (relatie werkgever/cao-partijen-pensioenfonds)
- het pensioenreglement (relatie pensioenfonds-werknemer)

Pensioenovereenkomst

De pensioenovereenkomst is de overeenkomst die tussen cao-partijen is overeengekomen met betrekking tot pensioen. Deze afspraken zijn verankerd in de cao.

Uitvoeringsreglement/opdrachtaanvaarding

De uitvoering van de door de cao-partijen overeengekomen pensioenafspraken in de pensioenovereenkomst is opgedragen aan het fonds. De taken en bevoegdheden tussen cao-partijen en bestuur ten aanzien hiervan, zijn vastgelegd in het uitvoeringsreglement en in de opdrachtaanvaarding van het pensioenfonds en cao-partijen.

Pensioenreglement

De inhoud van de pensioenovereenkomst ligt formeel vast in het pensioenreglement dat door het bestuur van het pensioenfonds wordt vastgesteld. De inhoud van het pensioenreglement komt overeen met de inhoud van de pensioenovereenkomst.

6.2 Mogelijke crisismaatregelen

6.2.1 Lagere toeslagen

Het bestuur streeft er naar de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten van de actieve en de inactieve deelnemers jaarlijks aan te passen aan de hand van het "CBS-consumentenprijsindexcijfer alle huishoudens, afgeleid". Dit streven is vastgelegd in het pensioenreglement, uitvoeringsreglement en de Abtn.

Voorwaarde voor het verlenen van de toeslag is een financieel gezonde positie.

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de pensioenaanspraken en -rechten worden aangepast. Met betrekking tot de mate van de toekenning hanteert het bestuur onderstaande beleidsstaffel als leidraad:

- Als de beleidsdekkingsgraad lager ligt dan de vereiste dekkingsgraad, worden er geen toeslagen verleend;
- Als de beleidsdekkingsgraad zich bevindt tussen de vereiste dekkingsgraad en de dekkingsgraad waarbij volledig geïndexeerd kan worden, wordt een toeslag naar rato toegekend;
- Als de beleidsdekkingsgraad zich bevindt boven de dekkingsgraad waarbij volledig geïndexeerd kan worden, wordt een volledige toeslag toegekend.

De bovengrens toeslag is de beleidsdekkingsgraad waarbij de volledige toeslag verleend mag worden. Deze is onder meer afhankelijk van de rentetermijnstructuur. De bovengrens toeslag, gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 31 december 2020, is 123,5%.

Groepen die door deze maatregel kunnen worden geraakt

- Actieve deelnemers
- Gewezen deelnemers
- Pensioengerechtigden

Juridisch kader

De beslissingsbevoegdheid inzake toeslagverlening ligt bij het bestuur op grond van:

- artikel 9.1 lid 3 van het pensioenreglement
- artikel 4.3 lid 3 van het uitvoeringsreglement

Effectiviteit maatregel op herstel

De indexatiemaatregel zal in een kritieke situatie geen additioneel effect op de herstelkracht van het fonds hebben, omdat het bestuur een prudente toeslagstaffel hanteert en daarnaast in een tekortsituatie al rekening is gehouden met het feit dat geen indexaties worden verleend.

6.2.2 Premie aanpassen

Over de hoogte van de feitelijke premie zijn met cao-partijen afspraken gemaakt. Voor iedere deelnemer wordt jaarlijks premie geheven voor de financiering van de verplichte pensioenregeling. Deze premie is een doorsneepremie uitgedrukt in een percentage van een gedeelte van het pensioengevend loon (de pensioengrondslag) van de deelnemer. Het premiepercentage in procenten van de pensioengrondslag is voor alle deelnemers gelijk. De premie is door de werkgever verschuldigd. De werkgever kan een gedeelte van de premie op het loon van de deelnemer inhouden.

Cao-partijen stellen een premie van 21,4% van de pensioengrondslag beschikbaar voor 2021. Er zijn nog geen premie-afspraken gemaakt met het pensioenfonds voor na 2021.

In de Abtn is het premiebeleid nader beschreven.

Groepen die door deze maatregel kunnen worden geraakt

- Actieve deelnemers
- Werkgevers

Juridisch kader

- artikel 10 van het pensioenreglement
- artikel 3.1 van het uitvoeringsreglement

Effectiviteit maatregel op herstel

Doordat de feitelijke premie voor de periode van 2015 tot 2020 vast staat, heeft deze maatregel tot 2020 geen effect.

6.2.3 Pensioenaanspraken en -rechten korten

Het pensioenfonds kan de pensioenaanspraken en -rechten uitsluitend korten als het niet mogelijk is om binnen de hersteltermijn van 10 jaar uit een situatie van een tekort te komen en als alle andere maatregelen (met uitzondering van het beleggingsbeleid) zijn ingezet om het herstel te bespoedigen. Het korten van de aanspraken en uitkeringen is dus een uiterste noodmaatregel en kan alleen ingezet worden om het benodigde herstel te bereiken.

Voor besluitvorming inzake kortingen zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- moet effectief zijn
- moet rechtvaardig zijn
- moet solidair zijn
- moet transparant en uitlegbaar zijn

Het is mogelijk om binnen de grenzen van de Pensioenwet verschillende kortingspercentages te hanteren voor verschillende groepen. Onderscheid kan gemaakt worden naar pensioensoorten en belanghebbenden. Bij differentiatie van de kortingspercentages nemen de groepen een verschillend deel van de technische voorziening voor hun rekening.

Het fonds zal het in het premiedepot aanwezige saldo – voor zover nodig – aanwenden om een korting te voorkómen c.q. te verlagen. Hierbij zal het premiedepot eerst worden aangewend om de korting voor actieve deelnemers te voorkómen c.q. te verlagen. Vervolgens zal het eventueel dan nog in het premiedepot resterende saldo worden aangewend om de korting voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden te voorkómen c.q. te verlagen.

Aan de hand van analyses van (inkomens)effecten gaat het bestuur voor ieder kortingsbesluit na of dit beleid in voldoende mate evenwichtig is.

Evenwichtige belangenafweging

De kortingsmaatregel is geen reguliere sturingsmaatregel maar geldt als ultimum remedium. Deze maatregel vloeit voort uit art. 134 van de Pensioenwet. Korting vindt dus slechts plaats nadat alle andere sturingsmiddelen zijn ingezet (met uitzondering van het beleggingsbeleid). Korting heeft een direct effect op de verbetering van de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds. Dit middel staat ter beschikking aan het bestuur.

Formele condities voor de kortingsmaatregel

Als er sprake is van een tekortsituatie dan zal het fonds als ultimum remedium besluiten de verworven pensioenaanspraken en -rechten te verminderen indien het fonds niet in staat is binnen de maximale hersteltermijn te herstellen tot de vereiste dekkingsgraad zonder dat de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden of de werkgevers onevenredig worden geschaad en alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid,

zijn ingezet om de tekortsituatie op te lossen.

Ook indien de beleidsdekkingsgraad zich vijf achtereenvolgende jaren onafgebroken onder de minimaal vereiste dekkingsgraad bevindt en de actuele dekkingsgraad op het laatste meetmoment zich eveneens onder de minimaal vereiste dekkingsgraad bevindt, zal het fonds besluiten de verworven pensioenaanspraken en -rechten direct te verminderen om de actuele dekkingsgraad direct te herstellen tot de minimaal vereiste dekkingsgraad.

Het fonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgevers schriftelijk over het besluit tot vermindering van pensioenaanspraken en -rechten. De vermindering kan op zijn vroegst een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, werkgevers en toezichthouder hierover geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd.

Groepen die door deze maatregel kunnen worden geraakt

- Actieve deelnemers
- Gewezen deelnemers
- Pensioengerechtigden

Juridisch kader

De beslissingsbevoegdheid inzake het korten van aanspraken en rechten ligt bij het bestuur op grond van:

- artikel 3.1 lid 2 van het pensioenreglement
- artikel 4.4 lid 1 van het uitvoeringsreglement

Effectiviteit maatregel op herstel

De effectiviteit van de maatregel is groot. Het directe effect op de actuele dekkingsgraad uit deze maatregel is in procenten nagenoeg gelijk aan het percentage waarmee de pensioenaanspraken en -rechten worden gekort.

7 SELECTIE EN PRIORITERING

In hoofdstuk 6 is een inventarisatie gemaakt van de mogelijke maatregelen in geval van een crisissituatie. Het bestuur heeft op basis van deze inventarisatie een lijst van maatregelen gevormd die denkbaar en haalbaar zijn om in te zetten voor het pensioenfonds.

Evenwichtige belangenafweging is het belangrijkste uitgangspunt bij de besluitvorming over de te selecteren crisismaatregelen. Het bestuur beoordeelt een mogelijke maatregel:

- Op eigen waarde
- In relatie tot de herstelkracht
- In relatie tot andere maatregelen

De in hoofdstuk 3 gedefinieerde vijf crisissituaties houden sterk verband met elkaar. De financiële crises volgen elkaar immers op bij een verder dalende beleidsdekkingsgraad. Er is in feite sprake van een zich verergerende financiële crisis. Qua prioritering neemt het bestuur de maatregelen in de volgorde waarin de geselecteerde maatregelen zijn opgenomen in dit hoofdstuk.

7.1 Het lukt niet meer om binnen de hersteltermijn uit het tekort te geraken

Als het niet lukt om, nadat andere maatregelen zijn onderzocht, binnen de hersteltermijn van 10 jaar tot het vereist eigen vermogen te herstellen, zal het bestuur een voorwaardelijke korting toepassen op de pensioenaanspraken en -rechten. Deze korting zal uitgesmeerd worden over een periode van 5 jaar, waarbij de eerste korting onvoorwaardelijk wordt doorgevoerd.

7.2 Het lukt niet meer om binnen 5 jaar uit een “dekkingsstekort” te geraken

Als de genomen maatregelen niet voldoende blijken te zijn en hierdoor de beleidsdekkingsgraad vijf jaar onafgebroken onder de minimaal vereiste dekkingsgraad blijft en de actuele dekkingsgraad op het laatste meetmoment ook lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad is, dan is het bestuur – conform het FTK – verplicht direct een onvoorwaardelijke korting toe te passen op pensioenaanspraken en -rechten. Deze korting vindt zodanig plaats dat de actuele dekkingsgraad na korting gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Daarbij is met cao-partijen het volgende afgesproken:

- als de onvoorwaardelijke korting minder bedraagt dan of gelijk is aan 5%, dan wordt deze korting direct en volledig doorgevoerd;
- als de onvoorwaardelijke korting meer bedraagt dan 5%, dan treedt het bestuur in overleg met cao-partijen om in gezamenlijk overleg vast te stellen op welke wijze deze onvoorwaardelijke korting wordt verwerkt. Bij een korting van 5% tot 10%: in beginsel in één keer doorvoeren van de korting, waarbij een korting boven de 5% afgestemd zal moeten worden met sociale partners. Bij een korting vanaf 10%: zo spreiden dat maximaal 8% in één keer wordt doorgevoerd. De totale korting wordt dan gedeeld zodat een gelijke korting per jaar ontstaat. Pas bij 16% (twee keer 8%) wordt overgegaan op meer dan twee jaar korten.

De volgende tabel geeft een overzicht van de maatregelen per crisissituatie en na selectie:

Crisis	Maatregel	Effectiviteit
Tekort en onvoldoende hersteld	Korten	Groot
Dekkingsgraadtekort na 5 jaar	Korten	Groot
Dreiging van een korting van meer dan 8%-punt	Korten Verhogen premie	Groot Gering

In het geval er een crisissituatie ontstaat of dreigt te ontstaan zal het bestuur in overleg met cao-partijen treden. In ieder geval treedt het bestuur met cao-partijen in overleg als er een onvoorwaardelijke korting van meer dan 5% dreigt. Indien een dergelijke korting dreigt, wordt dit terstond gemeld aan cao-partijen, tenzij het kortingsmoment meer dan twee jaar in de toekomst ligt. In dat laatste geval zal het Dagelijks Bestuur dit agenderen op het periodieke overleg met vertegenwoordigers van cao-partijen (“de pensioentafel”).

8 EVENWICHTIGE BELANGENAFWEGING

Hoe bewaakt het fonds de evenwichtige belangenbehartiging tussen de diverse stakeholders bij het treffen van (nood)maatregelen?

Het bestuur richt zich bij het bepalen van een noodmaatregel en/of kortingsbesluit naar de belangen van de bij het fonds betrokken (gewezen) deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden en de werkgevers. Het bestuur zorgt ervoor dat de belangen van al deze groepen zo evenwichtig mogelijk worden behartigd.

Bij de invulling van deze (open) norm kan het bestuur de volgende criteria hanteren: effectiviteit, proportionaliteit, solidariteit en continuïteit. Het beleid dient de toets aan deze aspecten te doorstaan wil sprake zijn van evenwichtige belangenafweging:

a. Effectiviteit

De maatregelen (inclusief eventuele kortingsmaatregelen) dienen effectief te zijn in termen van herstel van de actuele dekkingsgraad.

b. Proportionaliteit

De maatregelen (inclusief eventuele kortingsmaatregelen) dienen proportioneel te zijn. Er dient evenwicht te zijn tussen de impact op de diverse doelgroepen en de herstelkracht die van de maatregel uitgaat.

c. Solidariteit

Bij het aspect solidariteit dient gedacht te worden aan bijdragen van verschillende doelgroepen. De lasten dienen evenwichtig te worden verdeeld. Dit betekent onder andere dat een maatregel (in casu een kortingsmaatregel) niet alleen op zichzelf dient te worden beoordeeld, maar ook in samenhang met andere (eerder) genomen maatregelen. Opgemerkt dient te worden dat de omvang van de kortingsmaatregel van invloed kan zijn op de keuze voor een bepaalde kortingsmaatregel en de bijdrage die bepaalde groepen in dat geval leveren.

d. Continuïteit

Het bestuur dient zich bij de besluitvorming over mogelijke maatregelen ter verbetering van een ongunstige financiële positie van het fonds te oriënteren op haar visie op pensioen en op het toekomstige pensioencontract. De kortingsmaatregel dient gerechtvaardigd te zijn tegen de achtergrond van de te verwachten toekomstige ontwikkelingen van het pensioencontract.

9 DRAAIBOEK BESLUITVORMING

Hoe luidt de besluitvormingsprocedure bij een financiële crisis?

In de besluitvorming rond financiële crisissituaties kunnen twee trajecten worden onderscheiden. Ten eerste worden er tijdens reguliere bestuursvergaderingen besluiten genomen, over onder meer de hoogte van premies en toeslagen, het beleggingsbeleid, herstelplannen en evaluaties daarvan en kortingsmaatregelen.

In geval van urgentie kan het bestuur besluiten bij elkaar te komen. De eerste aanspreekpunten hiervoor zijn de leden van de agendacommissie.

Het draaiboek voor de te volgen stappen bij korten

In het proces om te komen tot een korting kunnen de volgende stappen worden onderkend:

#	Omschrijving	Betrokken partijen (naast het Bestuur)	Doorlooptijd/ planning
1.	Vaststellen noodzaak tot aanvullende maatregelen		1– 4 weken
2.	Vaststellen noodzaak tot korten	cao-partijen ¹ Verantwoordingsorgaan(advies)	1– 4 weken
3.	Vaststellen omvang korting		1– 4 weken
4.	Invulling korting en toetsing evenwichtige belangenafweging	Verantwoordingsorgaan(advies)	1 – 2 maanden
5.	Actualisering herstelplan		1– 4 weken
6.	Voorlopig kortingsbesluit	Verantwoordingsorgaan(advies)	1– 4 weken
7.	Informereren andere stakeholders		1– 4 weken
8.	Informereren overeenkomstig de Pensioenwet		1 – 2 maanden
9.	Effectueren definitief kortingsbesluit (minimaal 3 maanden na informeren)		1 maand

¹ Overleg met de cao-partijen vindt in ieder geval plaats op het moment dat aanspraken en uitkeringen met meer dan 5%-punt onvoorwaardelijk gekort dreigen te worden.

Het draaiboek voor de te volgen stappen bij premie verhoging

#	Omschrijving	Betrokken partijen (naast het Bestuur)	Doorlooptijd/ planning
1.	Vaststellen noodzaak tot aanvullende maatregelen.		1– 4 weken
2.	Nagaan mogelijkheid andere aanvullende sturingsmiddelen dan korten.	cao-partijen	1 – 3 maanden
3.	Vaststellen impact aanvullende maatregelen op dekkingsgraad		1-4 weken
4.	Voorstel aan cao-partijen doen		1-4 weken
5.	Vaststellen of aanvullende maatregelen door cao partijen worden geaccepteerd		1-4 weken
6.	Doorvoeren aanvullende maatregelen		1-4 weken

Gedurende het proces zal communicatie richting de betrokkenen doorlopend onder de aandacht staan (zie hoofdstuk 10).

Het verantwoordingsorgaan zal tijdens het proces worden geïnformeerd en om advies worden gevraagd.

10 COMMUNICATIE

Hoe is de communicatie met de stakeholders geregeld?

Het fonds beschikt over een Protocol crisiscommunicatie. Dit protocol geeft aan hoe —communicatief— te handelen in een crisissituatie, al dan niet van financiële aard. Door de uitvoering van dit protocol zal rust en duidelijkheid ontstaan in de interne en externe communicatie van het fonds.

In het geval van een financiële crisis treedt, in het verlengde van de uitvoering van het financiële crisisplan, het Protocol crisiscommunicatie in werking.

Het crisisteam bestaat uit de leden van de agendacommissie, die worden ondersteund door de Accountmanager (coördinator) en communicatieadviseur van APG.

Communicatie over het crisisplan

Het crisisplan wordt – in twee verschijningsvormen – als download via de website van het fonds beschikbaar gesteld aan alle belanghebbenden. Naast een formele ('technische') vorm bestaat een populaire vorm (kort, niet technisch, taalniveau van de deelnemer).

Daarnaast wordt in reguliere periodieke middelen (magazines, nieuwsbrieven) eenmalig aan alle belanghebbenden gecommuniceerd dat het fonds een crisisplan heeft. Centrale boodschap: "het fonds heeft een financieel crisisplan. U kunt dat opvragen bij het fonds, inzien of downloaden van de website van het fonds".

Communicatie tijdens executie van het plan

In het protocol crisiscommunicatie is vastgelegd dat "het crisisteam bepaalt welke communicatiemiddelen er intern en extern ingezet worden. De eindverantwoordelijkheid voor de goedkeuring van de inhoud wordt gedragen door de voorzitter. Afhankelijk van de omvang van de crisis maakt het crisisteam een keuze welke doelgroepen op welk moment geïnformeerd moeten worden".

Hoe en wanneer wordt het crisisplan getoetst en bijgesteld?

Het crisisplan wordt, na goedkeuring door het bestuur, opgenomen in de Abtn. Het crisisplan wordt jaarlijks bij de update van de Abtn op actualiteit beoordeeld en zo nodig aangepast.

Herstel en herstelmaatregelen

Het fonds heeft besloten geen specifiek beleid op te stellen ten aanzien van herstelmaatregelen die getroffen zouden kunnen worden bij het voldoen aan herstel van de beleidsdekkingsgraad. Dat wil zeggen dat eenmaal genomen herstelmaatregelen niet zonder meer teruggedraaid zullen worden.

11 BESLUITVORMING & ACTUALISERING

Dit financieel crisisplan is op 9 april 2021 door het bestuur vastgesteld en wordt jaarlijks getoetst en eventueel aangepast op basis van de actuele omstandigheden. Het plan wordt als bijlage in de Abtn opgenomen.

bedrijfstakpensioenfonds schoonmaak- en glazenwassersbedrijf

Verklaring beleggingsbeginselen

**Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf**

Bijgewerkt: januari 2023

1 OVER HET WAAROM VAN DEZE VERKLARING BELEGGINGSBEGINSELEN

In deze verklaring beleggingsbeginselen kunt u lezen wat het beleggingsbeleid is van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (Bpf Schoonmaak). Pensioenfonds zijn volgens de Europese Pensioenrichtlijn verplicht om deze verklaring op te stellen. De Europese Pensioenrichtlijn regelt de werkzaamheden van en het toezicht op pensioenfonds. In Nederland is de richtlijn verwerkt in de Pensioenwet. Hierdoor zijn Nederlandse pensioenfonds verplicht de verklaring op te nemen in de Actuariële- en bedrijfstechnische nota (Abtn).

Het Pensioenfonds stelt de verklaring op verzoek beschikbaar aan alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Ook is de verklaring terug te vinden op de website van het Pensioenfonds:

Deze verklaring wordt aangepast als de beleggingsbeginselen gewijzigd worden. De verklaring wordt beschikbaar gesteld aan alle betrokkenen van het pensioenfonds door plaatsing op de website www.pensioenschoonmaak.nl.

In deze verklaring gaan we in op de pensioenregeling en de organisatie van het pensioenfonds en leggen we het beleggingsbeleid uit en tot slot lichten we toe hoe we het beleggingsbeleid uitvoeren.

2 OVER HET PENSIOENFONDS

2.1 ONZE MISSIE EN VISIE ...

Wij zorgen voor een goede uitvoering van de pensioenregeling die de cao-partijen in onze sector hebben afgesproken. Wij zijn er voor de deelnemers en werkgevers in de sector. Wij werken aan en voor hun pensioen vanuit drie sterke overtuigingen: Betrokken, Betaalbaar & Begrijpelijk.

Begrijpelijk

Want wij vinden het belangrijk dat iedereen weet wat wij voor hen doen. Dat is duidelijke en begrijpelijke taal voor iedereen, zodat onze deelnemers altijd weten waar ze aan toe zijn. Dat is ook verantwoorde keuzes maken in onze beleggingen die wij altijd kunnen uitleggen.

Betrokken

Want wij kennen onze sector. Wij handelen vanuit deze kennis en baseren onze keuzes op de behoeften van deelnemers en werkgevers. En wij komen op voor de pensioenbelangen van de sector.

Betaalbaar

Doordat alle schoonmakers en glazenwassers samen pensioen bij ons opbouwen kunnen wij dit tegen lagere kosten doen. Hierdoor blijft er meer geld voor het pensioen. Daarnaast zijn wij een pensioenfonds zonder poespas: wij zijn er voor de pensioenen van onze mensen en meer ook niet.

2.2 DE PENSIOENREGELING

De pensioenregeling voor onze sector is een middelloonregeling. Een deelnemer heeft recht op pensioen bij ouderdom en bij overlijden. De pensioenregeling staat uitvoerig beschreven in het pensioenreglement en de Abtn. In de Abtn staat gedetailleerde informatie over de pensioenregeling, grondslagen en samenhang tussen premie-, beleggings- en indexatiebeleid.

Het bestuur heeft de pensioenadministratie en het beleggen van het vermogen van het pensioenfonds uitbesteed aan externe deskundigen. De pensioenadministratie is uitbesteed aan APG. Het vermogensbeheer is uitbesteed aan Achmea Investment Management (Achmea IM) en andere vermogensbeheerders.

2.3 DE DEELNEMERS ...

Het pensioenfonds is bedoeld voor werknemers in de Schoonmaak- en Glazenwassersbranche. Het pensioenfonds bestond eind 2021 uit:

- 114.000 actieve deelnemers;
- 380.000 gewezen deelnemers;
- 34.000 gepensioneerden.

2.4 HET VERMOGEN ...

Het pensioenfonds had eind 2021 een belegd vermogen van € 7,0 miljard en ontvangt jaarlijks ongeveer € 240 miljoen aan premie-inkomsten. De uitgaande kasstroom voor uitkeringen, kosten en waardeoverdrachten is jaarlijks € 100 miljoen. Per saldo resulteert dit jaarlijks in een extra te beleggen bedrag van € 140 miljoen. Daarnaast wordt het rendement op het vermogen herbelegd.

2.5 DE BESTUURLIJKE ORGANISATIE ...

Het bestuur van het pensioenfonds bestaat uit tien leden, waarbij onderscheid wordt gemaakt in een niet uitvoerend bestuur en een uitvoerend bestuur.

Het niet uitvoerend bestuur kent zeven leden:

- drie leden van werkgeverszijde;
- twee leden van werknemerszijde;
- één lid van de kant van pensioengerechtigden; en
- een onafhankelijk voorzitter.

Het uitvoerend bestuur bestaat uit drie onafhankelijke, professionele bestuurders.

Het bestuur van het pensioenfonds is eindverantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. Het bestuur stelt het strategische beleggingsbeleid vast, en houdt toezicht op de uitvoering van dit beleid.

2.6 DE COMMISSIES ...

Het bestuur heeft verschillende commissies waarin bestuursleden zitting hebben: de commissie Vermogensbeheer, de commissie Communicatie & Pensioenbeheer en de commissie Integraal Risico Management.

Voor deze verklaring beleggingsbeginselen is de taak van de commissie Vermogensbeheer van belang. De commissie Vermogensbeheer adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd met betrekking tot het beleid, de risico's en de inrichting van het vermogensbeheer:

- ALM en haalbaarheidstoets
- Strategisch beleggingsbeleid, waaronder maatschappelijk verantwoord beleggen en financieel risicomanagement.
- Jaarplan Vermogensbeheer en de richtlijnen voor de Fiduciair Vermogensbeheerder
- Mandatering van operationeel vermogensbeheerders.

Het uitvoerend bestuur ziet toe op de uitvoering en naleving van de vermogensbeheercontracten, en is door het bestuur gemandateerd voor het nemen van operationele besluiten die passen in het vigerende beleid.

2.7 HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden, waarvan:

- vier vertegenwoordigers van de kant van de deelnemers;
- één vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden; en
- één vertegenwoordiger van de werkgevers;

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie over het door het bestuur uitgevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. Het oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het jaarverslag van het fonds opgenomen. Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur desgevraagd of uit eigen beweging over de aangelegenheden waarvoor een verantwoordingsorgaan van een omgekeerd gemengd bestuur adviesgerechtigd is op grond van de Pensioenwet.

3 OVER DE UITGANGSPUNTEN EN RISICO'S VAN HET BELEGGINGSBELEID

3.1 DE DOELSTELLING ...

Sociale partners hebben het bestuur opdracht gegeven de pensioenregeling voor de sector Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijven uit te voeren. Het bestuur heeft, na overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan, vastgesteld in welke mate het fonds in staat is en bereid is beleggingsrisico's te lopen, gegeven de kenmerken van het pensioenfonds.

Ons streven is om de waarde voor de deelnemer zo groot mogelijk te maken. Die waarde zit vooral in de hoogte van het opgebouwde pensioen en daarnaast in de betrouwbaarheid en de dienstverlening van het fonds.

Pensioen wordt voor het grootste deel betaald uit het rendement op beleggingen. Daarom is het behalen van rendement op de beleggingen belangrijk. We weten dat dit niet zonder risico kan. Daarom werken we met een beleggingsbeleid en een risicobeleid. Beide worden steeds goed gevolgd, onderzocht en zo nodig bijgesteld. Om dat doel te behalen belegt het pensioenfonds in aandelen, obligaties en andere beleggingsvormen.

3.2 DE UITGANGSPUNTEN ...

Bij het bepalen van ons beleggingsbeleid hanteren wij de volgende uitgangspunten:

Doelstelling

1. Het fonds heeft een lange beleggingshorizon en wenst daarvan te profiteren. Daarom zijn illiquide beleggingen tot een bepaalde omvang toelaatbaar. De beleggingsrisico's moeten passen bij de lange termijn doelstelling van het fonds en de korte termijn risicobeheersing.

Risicopremies

2. Om onze doelstellingen te kunnen realiseren hebben we een passend rendement nodig en daarom nemen we bewust en weloverwogen beleggingsrisico's waarvan we de overtuiging hebben dat deze voldoende worden gecompenseerd met een extra rendement. Dit passende rendement is niet een maximaal rendement, maar een optimaal rendement afgestemd op de ambitie en risicohouding van het fonds.
3. We geloven in de toegevoegde waarde van diversificatie en beoordelen dit per beleggingscategorie.

Actief/passief

4. De strategische asset allocatie bepaalt het grootste deel van het resultaat van het fonds. Daarom besteden wij hier veel aandacht aan. De beleggingsstrategieën die we hanteren zijn een actieve keuze, gebaseerd op veronderstellingen die per strategie worden gewogen en doorgrond. Periodiek toetsen wij deze veronderstellingen. De toegevoegde waarde van een beleggingscategorie wordt op totaal portefeuilleniveau beoordeeld.
5. Het fonds is actief in de besluitvorming en passief in de uitvoering. Dat wil zeggen dat het fonds een actieve keuze maakt ten aanzien van de beleggingsstrategie en/of het universum, waarbij de gekozen manager dit passief uitvoert. Hieraan ligt de overtuiging ten grondslag dat met actief beheer niet consistent toegevoegde waarde kan worden behaald. Daarom hanteert het fonds passief beheer, tenzij...als uitgangspunt. Uit hoofde van risicobeheersing, efficiëntie of noodzaak kan gekozen worden voor actief beheer.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

6. Maatschappelijk Verantwoord Beleggen is een onderdeel van de missie, visie en strategie. Daarom heeft het belangrijke impact op onze beleggingskeuzes.
7. Wij hebben de overtuiging dat integratie van duurzaamheidsinformatie (ESG integratie) in het beleggingsproces op de korte termijn niet zal zorgen voor slechtere risico-rendement ratio, en op de lange termijn zorgt voor een gelijke of betere risico-rendement verhouding.
8. Wij vinden het belangrijk om de portefeuille zoveel mogelijk te vrijwaren van maatschappelijk onwenselijke activiteiten, zelfs al zou het rendement van de portefeuille

Matching

9. Wij dekken onbeloonde risico's af. Wij zien rente- en valutarisico als onbeloonde risico's op de lange termijn en dekken die risico's daarom af. Wij doen dit op een afgewogen manier waarin wij onder andere rekening houden met efficiëntie en kosten.

Uitvoering

10. We kiezen voor een uitlegbaar, inzichtelijk beleggingsbeleid en streven naar eenvoud in beleid en uitvoering.
11. Kosten gaan ten laste van het rendement. Kosten zijn het gevolg van de keuzes van het fonds. Binnen dit kader streven we naar een efficiënte en kwalitatief goede oplossing.

3.3 HET BEHEERSEN VAN BELEGGINGSRISICO'S ...

Beheersen van risico's die het pensioenfonds loopt door het beleggen van het vermogen is een belangrijk onderdeel van ons beleggingsbeleid. De Nederlandsche Bank heeft hiervoor regels opgesteld. Hierin staan grenzen beschreven waarbinnen een pensioenfonds moet beleggen om te voorkomen dat er te grote risico's worden genomen.

De belangrijkste risico's zijn:

1. **Renterisico:** De verplichtingen van het fonds zijn gevoelig voor veranderingen in de rente. Dit renterisico wordt voor een deel afgedekt door een deel van de beleggingen af te stemmen op de rentegevoeligheid van de verplichtingen.
2. **Aandelenrisico:** De aandelenportefeuille is wereldwijd gespreid (gediversifieerd), waardoor ontwikkelingen betreffende individuele bedrijven een verwaarloosbare invloed hebben op de portefeuille. Blijft vanzelfsprekend het risico op een sterke daling van de aandelenmarkten.
3. **Kredietrisico:** Dit is het risico dat obligaties in waarde dalen, doordat de kredietwaardigheid van bedrijven en financiële instellingen afneemt. In de gespreide portefeuille wordt uitsluitend geïnvesteerd in bedrijven die voldoende kredietwaardig zijn. De kredietwaardigheid wordt mede gebaseerd op een oordeel van onafhankelijke (rating)bureaus.
4. **Valutarisico:** Het risico dat wisselkoersschommelingen de waarde van de beleggingen beïnvloeden. Door het grootste deel van de beleggingen te doen in Euro's wordt dit risico beperkt. Daarnaast wordt het risico op Amerikaanse Dollars, Britse Pond en Japanse Yen grotendeels afgedekt.

5. **Inflatierisico:** Het risico dat inflatie de waarde van het toegezegde pensioen aantast (in termen van koopkracht). Bij de periodieke vaststelling van het beleid is het inflatierisico een van de overwegingen die leiden tot de keuze voor specifieke beleggingscategorieën. Het is echter moeilijk dit risico effectief/efficiënt volledig af te dekken.
6. **Tegenpartijrisico:** Het risico dat de tegenpartij niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Dit risico wordt beheerst door transacties over meerdere partijen te spreiden en door restricties van omvang en kredietwaardigheid te leggen op de tegenpartijen waarmee gehandeld wordt.
7. **Liquiditeitsrisico:** Het risico dat de beleggingen niet tijdig tegen een redelijke prijs te gelde kunnen worden gemaakt. Dit risico wordt beheerst door een minimale hoeveelheid liquide beleggingen aan te houden, waarbij deze omvang mede afhankelijk is van de omvang van de illiquide beleggingen en derivaten in de portefeuille. Dit wordt ook getoetst onder stress-scenario's.
8. **ESG-risico's** (ESG = environment, social en governance): houden verband met milieu en klimaat, mensenrechten en arbeidsnormen en sociale verhoudingen. Pensioenfondsen hebben als langetermijnbelegger te maken met de consequenties van ecologische, economische of maatschappelijke ontwikkelingen op de toekomstige waarde van de beleggingen. ESG-risico gaat daarnaast over reputatierisico. Dit hangt ook samen met de diverse (EU-)wet- en regelgeving en codes waaraan het fonds zich vrijwillig committeert. Het fonds heeft een breed scala aan beheersmaatregelen, zoals ESG-beleid voor onder meer screening, engagement, stembeleid en uitsluitingen om het ESG-risico te mitigeren.

Voor deze risico's zijn specifieke richtlijnen afgesproken welke periodiek worden gemonitord.

4 OVER HET BELEGGINGSBELEID

4.1 HET VASTSTELLEN ...

Strategisch beleggingsbeleid

Wij hebben een lange termijn beleggingsbeleid. We gaan elk jaar na of dit beleid moet worden aangepast, bijvoorbeeld omdat we moeten inspelen op veranderingen in de financiële markten of omdat wettelijke regels veranderen.

Daarnaast voeren wij minstens elke drie jaar een Asset Liability Management-studie (ALM) uit. Het doel daarvan is zicht te krijgen op de invloed van mogelijke toekomstige economische scenario's op de haalbaarheid van de doelstellingen van ons fonds. Daarbij gaan we uit van het scenario (rente, beleggingsrendementen) dat we verwachten. Maar ook kijken we naar optimistische en pessimistische scenario's. Onderdeel daarvan is ook een klimaatveranderingsscenario.

We kijken dan naar de uitkomsten op korte, middel – en lange termijn van onder andere:

- Wat is het gemiddelde indexatieresultaat;
- Hoe groot is de kans dat we pensioenen zullen moeten korten;
- En als dat gebeurt, hoeveel moet dan gekort worden.

Op basis van die uitkomsten en de uitgangspunten, kiezen we voor bepaalde beleggingen, en kiezen we ervoor om sommige risico's geheel of gedeeltelijk af te dekken. Daarbij gaat het onder andere om:

- Welke beleggingen zijn acceptabel?
- Wat zijn de risico's van deze beleggingen en zijn deze acceptabel?
- Hoe verdelen we het vermogen over de verschillende beleggingen?
- Hoe meten we of onze vermogensbeheerders goed presteren?

De uitkomst hiervan is een lange termijn plan, hoe we de beleggingen willen inrichten. Dit noemen we de strategische beleggingsportefeuille, die hieronder is weergegeven.

Strategische portefeuille (lange termijn)	Norm
Matching portefeuille	gewicht
Staatsobligaties euro	*
Renteswaps	*
Liquiditeiten	*
Totaal	39,5%
Return portefeuille	gewicht
Niet-Staatsobligaties	8,0%
Hypotheke	5,0%
High Yield	6,0%
Obligaties Opkomende Markten – HC	2,5%
Obligaties Opkomende Markten – LC	3,5%
Aandelen Wereld DC	21,0%
Aandelen Opkomende markten	5,0%
Direct Vastgoed Nederland	9,0%
Liquiditeiten	0,5%
Totaal	60,5%
* heeft geen strategisch gewicht	

Jaarplan Vermogensbeheer

Vaak kunnen we niet zomaar onze portefeuille aanpassen, maar moet dat in een aantal stappen. Elk jaar gaan we na welke stappen we kunnen of moeten maken. Dit nemen we op in het jaarplan Vermogensbeheer. De beleggingsportefeuille waar we in een jaar naar toe willen werken heet de normportefeuille. De strategische beleggingsportefeuille is de uiteindelijk gewenste beleggingsmix, de jaarlijkse normportefeuille is een stap in die richting.

Uitvoering

Aan de hand van het strategisch beleggingsbeleid en het jaarplan Vermogensbeheer worden de beleggingsrichtlijnen en mandaatrichtlijnen gemaakt voor de bedrijven die de beleggingen echt uitvoeren. Dit zijn de regels waar deze vermogensbeheerders zich moeten houden: waarin mag/moet worden belegd, en hoeveel risico mag worden genomen.

4.2 HET UITBESTEDEN ...

Voor de inrichting en aansturing van het vermogensbeheer maakt het bestuur gebruik van de diensten van een Fiduciair Vermogensbeheerder, Achmea Investment Management. Deze fiduciair beheerder adviseert het fonds over het beleggingsbeleid en is verantwoordelijk voor het ten uitvoer brengen van dit beleid. De fiduciair manager stuurt hiertoe de operationele uitvoering aan, adviseert het bestuur over het selecteren van managers, evalueert managers en beheert de risico's van de portefeuille. Dit laatste binnen het perspectief van de totale balans.

De Fiduciair beheerder wordt benoemd door het bestuur. De kwaliteit van de dienstverlening wordt jaarlijks geëvalueerd door het bestuur, daarin geadviseerd door de commissie Vermogensbeheer.

Er zijn meerdere operationeel vermogensbeheerders gecontracteerd. Elke vermogensbeheerder is vrij om binnen de geformuleerde randvoorwaarden te beleggen. De fiduciair vermogensbeheerder toetst doorlopend of de aangestelde vermogensbeheerders zich houden aan de overeengekomen richtlijnen. Periodiek beoordeelt de fiduciair of zij (blijven) voldoen aan alle gestelde eisen.

Voor het bewaren en bijhouden van de beleggingen van het fonds is een bewaarnemer (custodian) aangesteld. Dat is Northern Trust.

4.3 HET VERANTWOORDEN ...

Waarderen van de beleggingen

Het pensioenfonds waardeert zijn bezittingen op dagbasis tegen de actuele waarde – liefst de beurswaarde. Als het fonds de beleggingen niet tegen de actuele waarde kan waarderen, bijvoorbeeld omdat een belegging niet op de beurs genoteerd is, dan waardeert het fonds de beleggingen tegen algemeen geaccepteerde waarderingsgrondslagen.

Monitoring

Het uitvoerend bestuur let goed op dat het vermogensbeheer goed wordt uitgevoerd, Zij baseren zich op de dag-, maand- en kwartaalrapportages van de fiduciair vermogensbeheerder en de custodian. De rapportages worden ten minste op kwartaalbasis besproken door de commissie Vermogensbeheer. De conclusies en inzichten worden gedeeld met het bestuur op bestuursvergaderingen. Als het nodig is, stuurt het bestuur vervolgens het beleid bij.

5 OVER GEDRAGSCODES

5.1 GEEN BELANGENVERSTRENGELING...

Integriteit vinden wij belangrijk. Daarom hebben het pensioenfondsbestuur, de directie en de medewerkers van Achmea Investment Management een gedragscode ondertekend. Zo voorkomen wij belangenverstrengeling. Deze gedragscode geldt ook voor externe adviseurs, bijvoorbeeld accountants. De controle of het bestuur en externe adviseurs de gedragscode naleven hebben we ondergebracht bij een externe compliance-organisatie: Compliance-i-Consultancy (CiC).

5.2 KERNACTIVITEITEN...

Het pensioenfonds beperkt zich tot activiteiten in verband met pensioen en werkzaamheden die daar verband mee houden, waardoor deze in lijn zijn met de specifieke taakopdracht en de daarmee samenhangende wettelijk geregelde bijzondere positie die het pensioenfonds heeft.

5.3 VERANTWOORD BELEGGEN...

Uitgangspunten

Om invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord beleggen gebruiken wij internationale en breed geaccepteerde normenkaders. Deze kaders worden door het pensioenfonds onderschreven en worden gebruikt bij de beoordeling van de ondernemingen waarin we beleggen. Deze kaders vormen ook de basis voor het MVB-beleid van het pensioenfonds:

- Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) Convenant voor Pensioenfondsen
- UN Global Compact
- OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen
- UN Guiding Principles on Business and Human Rights
- Sustainable Development Goals (SDG's)

Het **UN Global Compact** vindt haar oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen, zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de conventies van de International Labour Organisation, de Verklaring van Rio inzake Milieu & Ontwikkeling en de anti-corruptie principes van de UN Conventie tegen Corruptie.

De **OESO-richtlijnen** maken duidelijk wat van bedrijven wordt verwacht op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) bij het internationaal zakendoen. Ze bieden bedrijven handvatten over hoe om te gaan met kwesties zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie. Volgens deze richtlijnen worden bedrijven geacht de daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact van hun handelen op belanghebbenden te identificeren, voorkomen en verminderen. Daarnaast onderscheiden de OESO-richtlijnen consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. De OESO-richtlijnen worden momenteel onderschreven door 44 landen. Hiermee zijn ze de enige door overheden onderschreven MVO-richtlijnen voor internationaal ondernemen en het enige kader dat een geschillenbeslechtingsstelsel bevat.

De **UN Guiding Principles on Business and Human Rights** zijn internationale normen over mensenrechten waaraan staten en ondernemingen zich dienen te houden. Deze zijn in 2011 door de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties goedgekeurd.

De **Sustainable Development Goals (SDGs)** van de Verenigde Naties vormen de wereldwijde maatschappelijke agenda voor overheden, ondernemingen en beleggers. De SDG's beogen een betere en meer duurzame toekomst voor iedereen. Dit moet bereikt worden door wereldwijd aan 17 verschillende onderwerpen te werken. Deze 17 ontwikkelingsdoelstellingen hebben onderliggend 169 concrete targets. De SDGs richten zich primair op de overheden van de 193 landen van de Verenigde Naties maar ook bedrijven worden gestimuleerd een bijdrage te leveren aan de doelstellingen. Beleggingen die hieraan bijdragen zijn Sustainable Development Investments (SDI's).

Speerpuntthema's

In de sector Schoonmaak en Glazenwassers staan arbeidsnormen, veiligheid en goed werkgeverschap centraal. Wij hebben daarom de thema's Mensenrechten en Arbeidsnormen als speerpuntthema's benoemd. En omdat we de risico's van klimaatverandering relevant en belangrijk vinden voor het pensioenfonds en de deelnemers, hebben we ook 'klimaat' als speerpuntthema benoemd.

Overtuigingen en doelstellingen

Verantwoord beleggen is een integraal onderdeel van ons beleggingsbeleid. We menen dat verantwoord beleggen leidt tot een betere beleggingsportefeuille op het gebied van risico en rendement. Om die reden hebben we MVB beleggingsovertuigingen opgesteld, die ons helpen om bij elke beleggingsbeslissing factoren op het gebied van milieu, mensenrechten en goed ondernemingsbestuur (ESG factoren) mee te nemen. Aanvullend hebben we klimaatovertuigingen opgesteld. Op basis van de opgestelde MVB en klimaatovertuigingen hebben we ook doelstellingen geformuleerd.

Engagement en Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Wij vinden het belangrijk om met ondernemingen die ongewenst gedrag laten zien in gesprek te gaan. Dit wordt 'engagement' genoemd. Dit doen we met zowel ondernemingen die zich in de aandelenportefeuille bevinden als ook met ondernemingen waaraan (enkel) leningen zijn verstrekt. Wij hebben een escalatiestrategie opgesteld voor het geval dat dialogen onvoldoende voortgang boeken. Naast engagement voeren wij een actief stembeleid. Dit betekent dat we voor alle ondernemingen waarin we stemrechten hebben, op alle aandeelhoudersvergaderingen (AVA's) stemmen op onderwerpen die mensenrechten, arbeidsnormen en klimaatverandering betreffen.

Uitsluiting

BPF Schoonmaak zal niet beleggen in:

- ondernemingen die de principes van VN Global Compact op structurele wijze schenden.
- ondernemingen die zich bezighouden met de productie, ontwikkeling of onderhoud van controversiële wapens. Dit vanuit de overtuiging dat deze wapens bij gebruik zullen leiden tot mensenrechtenschendingen. ondernemingen die meer dan 1% van hun omzet behalen uit steenkoolwinning.
- ondernemingen die meer dan 10% van hun omzet behalen uit het gebruik van steenkolen.
- *Ondernemingen die meer dan 5% omzet behalen uit Teerzanden, Arctic drilling, schaliegas en –olie.*
- tabaksproducenten, omdat wij gezondheid een belangrijk thema vinden. landen die arbeidsnormen schenden, en bedrijven in deze landen waarvan de staat meer dan 50% van de aandelen bezit.

Ondernemingen die niet voldoen aan 'goed bestuur' in lijn met de nieuwe MVB wetgeving (SFDR).

Uitvoering

Voor het uitvoeren van de MVB-processen maken we gebruik van de diensten van Achmea Investment Management.

Rapportage

Het pensioenfonds rapporteert elk half jaar op zijn website over het gevoerde beleid voor verantwoord beleggen. De website bevat daarnaast informatie over het uitsluitingsbeleid en het stembeleid.

bedrijfstakpensioenfonds schoonmaak- en glazenwassersbedrijf

Beleidsplan Vermogensbeheer

Versie: 2023-1

Eigenaar: Uitvoerend Bestuur / Fiduciair Vermogensbeheerder

Inhoud

	1 Beleggingsproces	3
5	2 Strategisch kader	4
	2.1 Doelstelling beleggingsbeleid	4
	2.2 Risicohouding	5
	2.3 Overtuigingen vermogensbeheer	6
	2.4 Identificatie beleggingsuniversum	9
10	2.5 Investment cases	11
	2.6 Economische scenario's	12
	3 Strategische portefeuille	13
	3.1 Strategische allocatie	13
	3.2 Balansrisico	15
15	3.3 Renterisico	15
	3.4 Valutarisico	16
	3.5 Inflatierisico	17
	4 Inrichting strategisch beleid	18
	4.1 Benchmarking	18
20	4.2 Actief/passief beheer	18
	4.3 Portefeuille plan illiquide beleggingen	18
	4.4 Maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid (MVB)	19
	4.5 Herbalancering en bandbreedtes	19
	4.6 Derivatenbeleid	19
25	4.7 Liquiditeitsbeleid	19
	4.8 Securities lending	20
	4.9 Selectie en Monitoring beleid Operationeel Vermogensbeheerders	20
	4.10 Sturen op kosten	22
	5 Risicobeheer	23
30	5.1 Risicobeheerproces	23
	5.2 Marktrisico	23
	5.3 Renterisico	23
	5.4 Inflatierisico	23
	5.5 Valutarisico	23
35	5.6 Kredietrisico	24
	5.7 Tegenpartijrisico	24
	5.8 Liquiditeitsrisico	25
	5.9 Concentratierisico	25
	5.10 Actief risico	25
40	5.11 Operationeel risico	26
	5.12 ESG-risico's (ESG = environment, social en governance)	26
	6 Monitoring en evaluatie	27
	6.1 Evaluatiecyclus	27
	6.2 Strategische evaluatie (3-jaars cyclus)	27
45	6.3 Jaarlijkse evaluatie (1-jaars cyclus)	28
	6.4 Monitoring (intrajaar)	29

	7 Organisatie beleggingen	31
	7.1 <i>Bestuur</i>	31
	7.2 <i>Commissie Vermogensbeheer</i>	31
	7.3 <i>Uitvoerend bestuur</i>	31
5	7.4 <i>De fiduciair vermogensbeheerder (Achmea Investment Management (ACHMEA IM))</i>	31
	7.5 <i>De Operationeel Vermogensbeheerders</i>	32
	7.6 <i>De bewaarneming / custody (Northern Trust (NT))</i>	32
	7.7 <i>De beleggingsadministratie (Achmea IM)</i>	33
	Bijlage: Selectie en monitoring Operationeel Vermogensbeheerders Leidraad	34

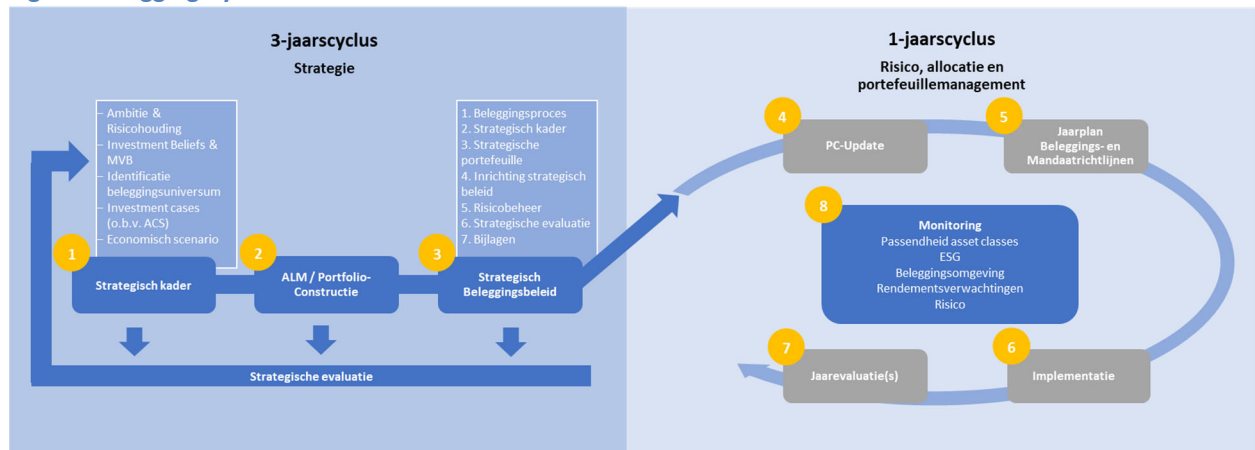
1 BELEGGINGSPROCES

Dit Beleidsplan Vermogensbeheer kan worden gezien als de opdracht die het bestuur zichzelf geeft hoe het vermogensbeheer in te richten, en aan te sturen. Het geeft kaders voor alles wat wordt gedaan bij het beheren van het vermogen van het fonds, en is leidend bij het jaarlijks opstellen van het Jaarplan Vermogensbeheer en de beleggingsrichtlijnen voor de Fiduciair Vermogensbeheerder.

Het Beleidsplan Vermogensbeheer wordt actueel gehouden door beleidsbeslissingen van het bestuur hierin te verwerken. Minimaal jaarlijks wordt het plan door de commissie Vermogensbeheer getoetst. Zo nodig of gewenst worden aanpassingen aan het bestuur voorgesteld.

In de meerjarige beleggingsplancyclus van BPF Schoonmaak wordt invulling gegeven aan zowel het strategisch beleggingsplan (beschreven in dit Beleidsplan Vermogensbeheer) als aan het jaarplan (beschreven in het Jaarplan Vermogensbeheer). Het strategisch beleggingsplan is onderdeel van het financieel beleid, zoals nader omschreven in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN). Onderstaande figuur toont de plaats van het strategisch beleggingsplan (nr. 3) en het jaarplan (nr. 5) binnen het totale beleggingsproces.

Figuur: Beleggingscyclus

In de 3-jaars cyclus wordt het strategisch kader vastgesteld, dat bestaat uit de ambitie & risicohouding, overtuigingen vermogensbeheer & MVB, het beleggingsuniversum, de investment cases op basis van de asset class studies en de economische scenario's. Het strategisch kader dient als input voor de ALM-studie. In de Portfolio constructie wordt de strategische portefeuille vastgesteld. Het strategisch beleidskader, de strategische portefeuille en de uitgangspunten en randvoorwaarden daarbij, worden vastgelegd in dit Beleidsplan Vermogensbeheer.

Het Beleidsplan Vermogensbeheer vormt het kader voor de 1-jaarcyclus. In de 1-jaarcyclus wordt vastgesteld op welke wijze de strategische portefeuille wordt gerealiseerd. Dit gebeurt in één of meer stappen. Een belangrijk element is de jaarevaluatie en de vaststelling van de normportefeuille aan de hand van de PC-update. Het beleid wordt vervolgens vastgelegd in het Jaarplan Vermogensbeheer.

Het Beleidsplan Vermogensbeheer en het Jaarplan Vermogensbeheer vormen de basis voor de beleggingsrichtlijnen voor de fiduciair beheerder en de mandaatrichtlijnen aan de operationele vermogensbeheerders. Richtlijnen van beleggingsfondsen toetsen we vooraf, en bij wijziging, aan het beleid van het fonds.

2 STRATEGISCH KADER

Het bestuur van BPF Schoonmaak stelt het beleggingsbeleid vast. Het beleggingsproces begint met het strategisch kader. Hierin worden de uitgangspunten van BPF Schoonmaak beschreven voor het strategisch beleid. Het bevat de ambitie & risicohouding, overtuigingen vermogensbeheer en MVB- overtuigingen, economische scenario's, identificatie van risicopremies en investment cases. Het strategisch kader dient als input voor de ALM-studie en portefeuilleconstructie (PC).

2.1 Doelstelling beleggingsbeleid

De doelstelling van het beleggingsbeleid volgt uit de Missie, Visie en Strategie van Bpf Schoonmaak.

Missie

Bpf Schoonmaak zorgt voor een goede uitvoering van de pensioenregeling die de cao-partijen in onze sector hebben afgesproken.

Visie

*We zijn er voor onze deelnemers en werkgevers in de sector. We werken aan en voor hun pensioen vanuit drie sterke overtuigingen: **Begrijpelijk**, **Betrokken**, **Betaalbaar**.*

***Begrijpelijk**, want we vinden het belangrijk dat iedereen weet wat we voor hen doen. Dat is duidelijke en begrijpelijke taal voor iedereen, zodat ze altijd weten waar ze aan toe zijn. Dat is ook verantwoorde keuzes maken in onze beleggingen die we altijd kunnen uitleggen.*

***Betrokken**, want we kennen onze sector. We handelen vanuit deze kennis en baseren onze keuzes op de behoeften van deelnemers en werkgevers. En we komen op voor de pensioenbelangen van de sector.*

***Betaalbaar**, doordat alle schoonmakers en glazenwassers samen pensioen bij ons opbouwen kunnen we dit tegen lagere kosten doen. Hierdoor blijft er meer geld voor het pensioen over. Wij zijn een pensioenfonds zonder poespas: we zijn er voor de pensioenen van onze mensen en meer ook niet.*

Strategie

In de strategie van het pensioenfonds wordt het beleggingsbeleid geduid als:

Degelijk, sober beleggingsbeleid met on-on-par ESG: Wij hoeven niet in veel categorieën te zitten. We houden rekening met de risicobereidheid en MVB wensen van deelnemers en onze eigen visie.

Doelstelling: Degelijk en verantwoord beleggingsbeleid

Maatschappelijk verantwoord beleggen is de basis voor ons beleggingsbeleid. Het beleggingsbeleid is erg belangrijk om onze rechthebbenden te bieden waar we voor willen zorgen: een koopkrachtbestendig pensioen. Daarom is het behalen van een passend rendement op de beleggingen belangrijk.

Dit passend rendement is niet een maximaal rendement maar het best mogelijke rendement dat past bij de missie van ons fonds. We weten dat dit niet zonder risico kan. Daarom werken we met een beleggingsbeleid en een risicobeleid. In ons beleggingsbeleid maken we onderscheid tussen de risico's van de verplichtingen en het behalen van een passend rendement (matching en return portefeuille).

Het beleid wordt steeds goed gevolgd, onderzocht en zo nodig bijgesteld. We streven naar een zo eenvoudig mogelijk beleggingsbeleid.

2.2 Risicohouding

Sociale partners hebben BPF Schoonmaak opdracht gegeven de pensioenregeling voor de sector Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijven uit te voeren. Deze opdracht is vastgelegd in de 'opdrachtaanvaarding'.

BPF Schoonmaak heeft, in overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan van het fonds, vastgesteld in welke mate het fonds bereid is beleggingsrisico's te lopen, én de mate waarin het fonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van de deelnemerspopulatie van het fonds. Op basis daarvan is, ook in samenspraak met sociale partners, de volgende prioriteringsmatrix van doelstellingen vastgesteld:

Tabel: Prioriteringsmatrix doelstellingen

Doelstelling	Prioriteit
Voorkomen van hoge nominale kortingen	1
Voorkomen van premiestijgingen	2
Voorkomen van grote daling koopkracht	3
Realiseren hoge mate van koopkrachtbehoud	4
Realiseren hoge indexatieverwachting op korte termijn	5

In de Aanvangshaalbaarheidstoets (2016) zijn door het bestuur, na overleg met cao-partijen, de volgende ondergrenzen voor de haalbaarheidstoets (met een horizon van 60 jaar) vastgesteld:

- Het verwachte pensioenresultaat uitgaande van de vereiste dekkingsgraad bedraagt minimaal 70%;
- Het verwachte pensioenresultaat uitgaande van de actuele dekkingsgraad bedraagt minimaal 62%;
- Het pensioenresultaat in het slechtweeer scenario (5% percentiel) uitgaande van de feitelijke financiële positie bedraagt minimaal 37%. De maximale afwijking van het verwachte pensioenresultaat is dan 40%.

De risicohouding van het fonds komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het fonds gekozen ondergrenzen van de haalbaarheidstoets. Voor de korte termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in de hoogte van het vereist eigen vermogen (met bandbreedte van 3%-punt).

2.3 Overtuigingen vermogensbeheer

Het beleid van BPF Schoonmaak is een afgeleide van de ambitie van het fonds, zoals is vastgelegd in het Missie, Visie en Strategie document. Het doel van het fonds voor de verschillende belanghebbenden staat daarbij voorop. De ambitie, de risicohouding van het fonds en de overtuigingen vertalen zich in beleidskeuzes en zijn leidend voor de inrichting van het vermogensbeheer. Het bestuur herijkt periodiek haar beleggingsovertuigingen. In dit hoofdstuk zijn de overtuigingen opgenomen met motivatie en uitwerking.

2.3.1 Doelstelling

1. *Het fonds heeft een lange beleggingshorizon en wenst daarvan te profiteren. Daarom zijn illiquide beleggingen tot een bepaalde omvang toelaatbaar. De beleggingsrisico's moeten passen bij de lange termijn doelstelling van het fonds en de korte termijn risicobeheersing.*

Motivatie en uitwerking

- BPF Schoonmaak belegt om haar doelstellingen te realiseren: voldoen aan de pensioenverplichtingen en de indexatie-ambitie van het fonds. Het belangrijkste risico is dat het fonds deze doelstellingen niet kan waarmaken.
- Er is geen risicoloze mogelijkheid om de pensioenverplichtingen na te komen. De risico's die het fonds neemt, neemt ze bewust en zijn gebaseerd op de verwachting dat het een realistisch hoger rendement oplevert die een acceptabele vergoeding is voor het extra risico.
- De verplichtingen van BPF Schoonmaak kennen gemiddeld een lange looptijd. Het fonds heeft daarom een lange termijn beleggingshorizon. Waar nodig wordt het beleid op basis van korte termijn risico's bijgestuurd. Het fonds is daarmee geen korte termijn belegger gericht op snel rendement. Het pensioenfonds maakt continue de afweging tussen de lange termijn ambities aan de ene kant en het kunnen beheersen van de pensioenen op korte termijn aan de andere kant.
- Het risico van de verplichtingen is andersoortig dan het risico van de beleggingen. Gericht op de beheersing van deze risico's maakt het fonds daarom expliciet een onderscheid tussen een matching portefeuille voor het beheer van de risico's van de verplichtingen en een return portefeuille gericht op het creëren van toegevoegde waarde ten opzichte van de verplichtingen (indexatiepotentieel) op lange termijn.
- Actief in de besluitvorming wil zeggen dat het fonds er van overtuigd is dat de strategische vraagstukken waarover het fonds beslist, de grootste impact op het rendement en risico van het fonds hebben. Het bestuur neemt deze weloverwogen en maakt zich deze eigen. In de feitelijke uitvoering worden geen of slechts beperkte afwijkingen toegestaan ten opzichte van deze besluiten, omdat de toegevoegde waarde daarvan naar de overtuiging van het fonds beperkt is. Dit wordt ook wel passieve uitvoering genoemd.
- Illiquide beleggingscategorieën geven op lange termijn onder meer een extra vergoeding voor de beperkte liquiditeit. Daarom wordt een deel van het vermogen van het fonds belegd in illiquide categorieën. Wel bestaat er een grens aan het percentage dat in illiquide categorieën kan worden belegd. Ten hoogste 20% van het vermogen kan strategisch in illiquide categorieën worden belegd.

2.3.2 Risicopremies

2. *Om onze doelstellingen te kunnen realiseren hebben we een passend rendement nodig en daarom nemen we bewust en weloverwogen beleggingsrisico's waarvan we de overtuiging hebben dat deze voldoende worden gecompenseerd met een extra rendement. Dit passende rendement is niet een maximaal rendement, maar een optimaal rendement afgestemd op de ambitie en risicohouding van het fonds.*

2.3.3 Diversificatie

3. *We geloven in de toegevoegde waarde van diversificatie en beoordelen dit per beleggingscategorie.*

Motivatie en uitwerking

- Diversificatie zorgt voor spreiding van het risico. Dit effect treedt op wanneer de diverse beleggingen niet gelijktijdig stijgen en dalen in waarde. Hierdoor is het mogelijk een deel van de portefeuille met meer risico te beleggen, zonder dat het totale risico toeneemt. Diversificatie kent ook een grens: een belegging moet een significante bijdrage kunnen leveren aan het rendement-risicoprofiel van de totale portefeuille. Een onnodig breed gespreide beleggingsportefeuille is complexer en vraagt onnodig veel van bestuur, de commissie Vermogensbeheer en de vermogensbeheerder. In dat kader geldt als uitgangspunt dat het belang in een individuele beleggingscategorie minimaal 5% van het totale belegde vermogen bedraagt, tenzij er overtuigende motieven zijn om dat niet te doen.

2.3.4 Actief/passief

- 4. De strategische asset allocatie bepaalt het grootste deel van het resultaat van het fonds. Daarom besteden wij hier veel aandacht aan. De beleggingsstrategieën die we hanteren zijn een actieve keuze, gebaseerd op veronderstellingen die per strategie worden gewogen en doorgrond. Periodiek toetsen wij deze veronderstellingen. De toegevoegde waarde van een beleggingscategorie wordt op totaal portefeuilleniveau beoordeeld.*
- 5. Het fonds is actief in de besluitvorming en passief in de uitvoering. Dat wil zeggen dat het fonds een actieve keuze maakt ten aanzien van de beleggingsstrategie en/of het universum, waarbij de gekozen manager dit passief uitvoert. Hieraan ligt de overtuiging ten grondslag dat met actief beheer niet consistent toegevoegde waarde kan worden behaald. Daarom hanteert het fonds passief beheer, tenzij...als uitgangspunt. Uit hoofde van risicobeheersing, efficiëntie of noodzaak kan gekozen worden voor actief beheer.*

Motivatie en uitwerking

- Het fonds hanteert binnen de returnportefeuille bewust een aantal beleggingsstrategieën met daaraan verbonden mandaat- en risicorichtlijnen. De keuze voor deze strategieën is per definitie actief van aard. Het bestuur neemt pas een besluit als ze zich de kenmerken en risico's van de strategie eigen heeft gemaakt en het kan doorgronden.
- Rendementsverwachtingen van de verschillende beleggingscategorieën bepalen de beleggingsstrategie. De praktijk heeft bewezen dat het moeilijk is om de representatieve benchmarks consistent te verslaan. Hogere transactie- en beheerskosten doen de toegevoegde waarde vaak teniet. Daarom wordt de portefeuille (als de beleggingscategorie hiervoor geschikt is) bij voorkeur passief belegd, en wordt actief beheer toegepast in die markten die hiervoor geschikt zijn en waar passief beheer geen optie is.

2.3.5 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

- 6. Maatschappelijk Verantwoord Beleggen is een onderdeel van de missie, visie en strategie. Daarom heeft het belangrijke impact op onze beleggingskeuzes.*
- 7. Wij hebben de overtuiging dat integratie van duurzaamheidsinformatie (ESG integratie) in het beleggingsproces op de korte termijn niet zal zorgen voor slechtere risico-rendement ratio, en op de lange termijn zorgt voor een gelijke of betere risico-rendement verhouding.*
- 8. Wij vinden het belangrijk om de portefeuille zoveel mogelijk te vrijwaren van maatschappelijk onwenselijke activiteiten, zelfs al zou het rendement van de portefeuille hierdoor lager worden.*

Motivatie en uitwerking

- Wij vinden dat MVB-overwegingen het leidende principe vormen voor het maken van toekomstige beleggingskeuzes.
- Wij hebben de principes van het VN Global Compact gekozen als normatieve ondergrens voor het MVB-beleid. Binnen dit kader en mede gezien zaken die relevant zijn in de Schoonmaak- en Glazenwasserssector, wensen we extra aandacht te leggen op de principes behorend bij het borgen van Mensenrechten, Arbeidsnormen en Klimaat.
- Het MVB beleid is uitgewerkt in de bijlage, waaronder ook de klimaat-overtuigingen en -doelstellingen .

2.3.6 Matching

9. Wij dekken onbeloonde risico's af. Wij zien rente- en valutarisico als onbeloonde risico's op de lange termijn en dekken die risico's daarom af. Wij doen dit op een afgewogen manier waarin wij onder andere rekening houden met efficiëntie en kosten.

Motivatie en uitwerking

- Het renterisico van de verplichtingen is - gegeven de door DNB voorgeschreven waarderingmethoden - een van de grootste korte termijn risico's van het fonds.
- Het fonds hanteert geen rentevisie bij de bepaling van de omvang van de afdekking. De mate van de afdekking van de het renterisico wordt vastgesteld bij het formuleren van de strategische beleggingsportefeuille.
- Op korte termijn hebben we de mogelijkheid om af te wijken van de strategische afdekking wanneer de risicohouding, de dekkingsgraad en economische omstandigheden daar aanleiding toe geven.
- Een volledige en perfecte afdekking van de risico's van de verplichtingen is niet haalbaar vanwege onzekerheid in factoren als sterfterisico, verdisconteringsvoet, regelgeving en beschikbare beleggingsinstrumenten. Wij dekken het renterisico van de pensioenverplichtingen, vastgesteld op basis van de UFR-rentecurve (DNB), gedeeltelijk af. Van de UFR-verplichtingen wordt uitgegaan omdat deze bepalend zijn voor het wel/niet indexeren dan wel verlagen van pensioenaanspraken.
- Het fonds hanteert een dekkingsgraad-hedge met een minimum dekkingsgraad ter grootte van het minimaal vereist eigen vermogen.
- Het fonds streeft naar een zuivere vorm van matching. Dat wil zeggen dat de ingezette instrumenten alleen worden ingezet ter afdekking van het renterisico van de pensioenverplichtingen. Andersoortig risico zoals kredietrisico wordt zoveel mogelijk beperkt.
- Het fonds streeft naar een passieve invulling met lage transactiekosten. De invulling heeft een "buy-and-maintain" karakter.
- Het renterisico wordt voor een groot gedeelte afgedekt met fysieke beleggingen, Europese staatsobligaties van hoge kredietkwaliteit. Wij accepteren het concentratierisico naar deze sterke eurolanden.
- Het derivatengebruik wordt zoveel mogelijk beperkt, vanwege het liquiditeitsbeslag dat daaraan is verbonden.

2.3.7 Uitvoering

10. We kiezen voor een uitlegbaar, inzichtelijk beleggingsbeleid en streven naar eenvoud in beleid en uitvoering.

11. Kosten gaan ten laste van het rendement. Kosten zijn het gevolg van de keuzes van het fonds. Binnen dit kader streven we naar een efficiënte en kwalitatief goede oplossing.

Motivatie en uitwerking

- Het bestuur streeft naar eenvoud in de beleggingsportefeuille. Daar waar mogelijk wordt complexiteit in de beleggingsportefeuille en de inrichting van het vermogensbeheer vermeden. Om bewust te zijn van de risico's van de beleggingen, wil het pensioenfonds begrijpen hoe deze beleggingen werken. Het bestuur moet in staat zijn het beleid uit te leggen aan belanghebbenden.
- Bij wijzigingen in de beleggingsportefeuille, wegen we in de besluitvorming mee of het nieuwe beleggingsbeleid eenvoudig en doelmatig kan worden doorgevoerd.
- Daarom belegt het pensioenfonds alleen in beleggingscategorieën en -strategieën die toetsbaar en transparant zijn en een toegevoegde waarde leveren aan het realiseren van de doelstelling.
- De beleggingsstrategie van onze vermogensbeheerders is in lijn met de middellange- en lange termijndoelstelling en de randvoorwaarden van het pensioenfonds. In de overeenkomsten met de vermogensbeheerders wordt geen performance fee afgesproken en contracten worden aangegaan voor onbepaalde tijd, met een korte opzegtermijn. Ons selectie- en monitoringproces is hierop ingericht.
- Kosten zijn zeker, rendementen zijn dat niet. De consequentie hiervan is dat het fonds kostenbewust belegt. Beleggingsoplossingen met hoge- dan wel onvoorspelbare kostenstructuren worden indien mogelijk vermeden. Het bestuur bewaakt het verkrijgen van zoveel mogelijk transparantie in de kosten van vermogensbeheer. Dit betreft zowel de beheer- als de transactiekosten.

2.4 Identificatie beleggingsuniversum

BPF Schoonmaak streeft naar robuustheid van haar portefeuille. Dit betekent dat de portefeuille voldoende spreiding moet hebben over onafhankelijke bronnen van rendement en risico én verschillende economische scenario's. Op deze manier voorkomt BPF Schoonmaak dat één beleggingscategorie en één economische omgeving de portefeuille domineert. Een effectief gediversifieerde portefeuille is daardoor minder afhankelijk van het wel of niet uitkomen van verwachtingen.

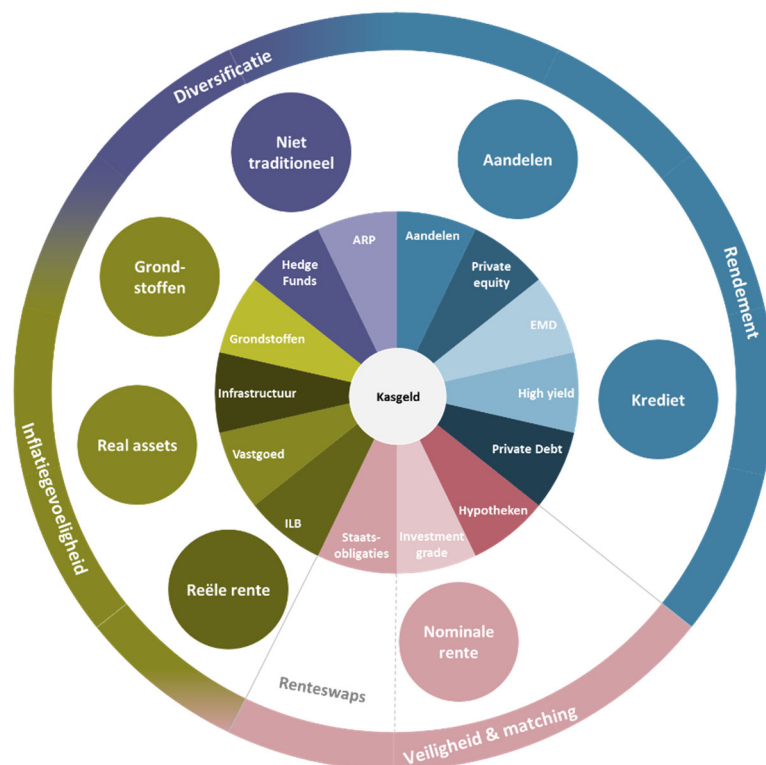
De eerste stap in de opbouw naar de portefeuille is het in kaart brengen van de belangrijkste risicopremies. Een risicopremie is de vergoeding boven de risicovrije rente die een belegger krijgt voor het hogere risico van een belegging. BPF Schoonmaak identificeert de belangrijke risicopremies. Dit zijn risicopremies met een academische en empirische onderbouwing.

In de beleggingsovertuigingen is vastgelegd dat de risicopremie van de investering onderbouwd moet kunnen worden. Het pensioenfonds identificeert de volgende risicopremies die dominant zijn in bepaalde beleggingscategorieën en daarom een eigen risicocategorie krijgen:

- Aandelen, op basis van de aandelenrisicopremie;
- Krediet, op basis van de kredietrisicopremie;
- Nominale rente, op basis van rente- en inflatierisicopremie;
- Reële rente, op basis van de renterisicopremie;
- Illiquiditeitspremie;
- Emerging markets risicopremie,
- Real assets, op basis van de real asset risicopremie.

De beleggingen worden tenslotte gekoppeld aan een viertal belangrijke portefeuillerollen:

- Rendement, het verhogen van het portefeuillerendement;
- Veiligheid & matching, het verlagen van het (rente)risico van de portefeuille;
- Diversificatie, het verlagen van het portefeuillerisico en het verbeteren van het rendements- /risicoprofiel door bovengemiddeld goede diversificatie-eigenschappen;
- Inflatiegevoeligheid, het verhogen van de inflatiegevoeligheid van de portefeuille.

Figuur: Risicocategorieën voor een effectieve portefeuillediversificatie en beheersing van het renterisico

De clustering van de beleggingscategorieën in risicocategorieën helpt om een effectieve diversificatie over risicopremies te bewerkstelligen en te bewaken. Om een plek in de portefeuille te verdienen moeten de beleggingen in de risicocategorieën één of meer van deze portefeuillerollen vervullen.

In bovenstaand figuur wordt het volledige beleggingsuniversum getoond. In het centrum van deze figuur staat de risicovrije belegging kasgeld. Daaromheen de verschillende beleggingscategorieën. Dit zijn de bouwstenen van de portefeuille. In de bollen rondom de beleggingscategorieën staan de risicocategorieën. Iedere beleggingscategorie is toegewezen aan één risicocategorie. De risicocategorieën worden gebruikt om de portefeuille effectief te diversifiëren. De buitenste cirkel omvat de portefeuillerollen.

De Asset Class Studie (ACS) beschrijft de belangrijkste karakteristieken van een beleggingscategorie. Met een uitgebreide beschrijving van de beleggingscategorie, de kenmerken en bronnen van rendement en risico. Daarnaast beschrijft deze het universum van beleggingsmogelijkheden binnen de categorie en gaat in op de algemene en specifieke risico's. Achmea IM is hiervan de penvoerder.

De belangrijkste bevindingen uit de asset class studies worden jaarlijks geëvalueerd in de asset class studie review (ACS-Review). Jaarlijks vindt een complete update van een asset class studie plaats.

Op basis van de asset class studies gaat BPF Schoonmaak na of er sprake is van een potentieel interessante beleggingscategorie en kijkt het daarvoor primair naar de verschillende kenmerken en de eventuele rol in de portefeuille. Tenslotte wordt op basis van het voorgaande de toegevoegde waarde in portefeuillecontext beoordeeld, onder meer door vast te stellen wat de mogelijke bijdrage aan de financiële ambitie van BPF Schoonmaak is.

De asset class studie dient bovendien ter evaluatie van de beleggingscategorie omdat later kan worden gecontroleerd of de aannames en uitgangspunten nog steeds opgeld doen.

2.5 Investment cases

De beleggingscategorieën die voor BPF Schoonmaak in aanmerking komen voor de strategische portefeuille worden uitgewerkt in investment cases. Dit zijn de volgende categorieën:

Returnportefeuille	Matchingportefeuille
Aandelen	Kasgeld/Liquiditeiten
High Yield	Staatsobligaties
Emerging Markets Debt (EMD)	
Hypotheke	
Niet-Staatsobligaties	
Green Bonds	
Vastgoed	

In de investment cases worden de volgende kenmerken van de beleggingscategorieën besproken:

Pijler	Onderdelen
1. Doelstelling en risico's	<ul style="list-style-type: none"> Omschrijving Doelstelling Risico's Solvabiliteitstoets Portefeuillerol
2. Universum en benchmark	<ul style="list-style-type: none"> Universum Keuze benchmark Liquiditeit Concentratie Actief/passief beheer
3. Restricties	<ul style="list-style-type: none"> Type beleggingen Derivaten Securities lending Leverage MVB-beleid Kosten
4. Kwantitatieve doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> Verwacht rendement Rendementsdoelstelling Volatiliteit Sharpe doelstelling Correlatie verwachting
5. Toets overtuigingen vermogensbeheer	
6. Totaaloordeel	

In een investment case wordt gemotiveerd waarom een bepaalde categorie in de portefeuille kan worden opgenomen, welke rol het heeft en wat de belangrijkste kenmerken en risico's zijn. Op basis hiervan wordt de toegevoegde waarde van de beleggingscategorie bepaald. Tevens worden de randvoorwaarden voor de beleggings- en mandaatrichtlijnen voorgesteld. De investment case kent ten slotte een expliciet oordeel over de aansluiting bij de beleggingsovertuigingen.

Bij het opstellen van de investment cases worden keuzes gemaakt als actief/passief beleggen, in hoeverre rekening moet worden gehouden met ESG-criteria, of er marktwaarde-gewogen dient te worden belegd of op een alternatieve wijze, of in één of meerdere mandaten zal worden belegd of juist in een fonds zal worden geparticipeerd. De overtuigingen vermogensbeheer spelen bij het maken van deze keuzes een belangrijke rol. Zo biedt de investment case een goed raamwerk voor de selectie en invulling van een beleggingscategorie. Bovendien dient het als kader voor de jaarlijkse evaluatie van de categorie ten opzichte van de ambities die daarvoor door het pensioenfonds zijn gesteld.

Samengevat: De investment case is de onderbouwing van een beleggingscategorie in de portefeuille.

2.6 Economische scenario's

BPF Schoonmaak vormt een visie over de macro economische ontwikkelingen. Dit wordt vertaald naar een economisch scenario wat ten grondslag ligt aan het strategische beleggingsbeleid.

5 Het basisscenario "3L – Debt Trap" is het uitgangspunt voor de ALM-studie van 2018 en ligt ten grondslag aan het strategisch beleggingsbeleid. In dit scenario blijven de verwachte economische groei, inflatie en renteniveaus laag. Door de coronacrisis lopen schuld niveaus verder op en bleef het monetaire beleid voor langere tijd zeer ruim.

10 In de laatste PC-studie heeft BPF Schoonmaak gerekend met het basisscenario: 'Flags & Frictions'. Dit scenario vervangt het vorige basisscenario "2L – Debt Trap". Een aantal ontwikkelingen in de afgelopen periode heeft de vooruitzichten structureel veranderd. De grote geopolitieke strubbelingen leiden steeds meer tot een versnelde beweging naar een multipolaire wereld. De relaties tussen de verschillende machtsblokken staan steeds meer onder spanning. Zo leidt de oorlog in Oekraïne tot een langdurig beschadigde relatie tussen het Westen en Rusland.

15 De macro-economische omgeving toont meer kenmerken van 'stagflatie' in tegenstelling tot de desinflatoire kenmerken van de afgelopen decennia. Bpf Schoonmaak toetst de robuustheid van het beleggingsbeleid door meerdere schokscenario's te hanteren waarbij schokken in zowel economische groei als inflatie worden geanalyseerd.

20 Jaarlijks wordt getoetst of de actuele marktontwikkelingen nog in het basisscenario passen. Daarnaast kunnen substantieel veranderde rendementsverwachtingen aanleiding zijn voor aanpassingen in de portefeuille.

3 STRATEGISCHE PORTEFEUILLE

3.1 Strategische allocatie

3.1.1 ALM-Studie

De ALM-studie is een hulpmiddel voor het vormen van een consistent en solide lange termijn beleid. In de ALM-studie wordt het premie- en indexatiebeleid getoetst, en wordt de optimale asset-allocatie en risicoafdekking op hoofdlijnen bepaald. De uitkomsten worden getoetst onder verschillende economische aannames en stress-scenario's. Daarbij worden ook negatieve trendscenario's betrokken. Het bestuur voert periodiek (eens per drie jaar) een ALM-studie uit. Tussentijds kan bij grote wijzigingen in marktomstandigheden of in de situatie van het fonds worden besloten tot een het aanpassen van het lange termijn beleid.

Het doel van de ALM-studie is om inzicht te krijgen in de impact van verschillende economische scenario's op de doelstellingen van het fonds. Op basis van de doelstellingen en de risicohouding, het premie en indexatiebeleid van het fonds worden de relevante risicovariabelen (op korte, middel – en lange termijn) bepaald, zoals:

- Gemiddeld indexatieresultaat;
- Kans op korting;
- Mate van korten, wanneer gekort moet worden;
- De kans op een korting > 5%;
- Indexatie in slechte scenario's.

Er wordt een vermogensallocatie en afdekkingsbeleid op hoofdlijnen gekozen die passen bij het realiseren van bovengenoemde risicovariabelen.

3.1.2 Portefeuille constructie

In de portefeuilleconstructie-studie geeft BPF Schoonmaak in meer detail invulling aan het beleggingsbeleid dat naar aanleiding van de ALM-studie op hoofdlijnen is vastgesteld. Het strategische beleid is gericht op een effectieve diversificatie over risicocategorieën. BPF Schoonmaak streeft naar een robuuste portefeuille: goed risicorendementsprofiel in verschillende macro-economische scenario's. Het uitgangspunt is de realisatie van een waardevast pensioen met zo min mogelijk risico.

Een verdere verfijning naar beleggingscategorieën gebeurt op zowel kwalitatieve als kwantitatieve gronden. Van alle potentiële beleggingscategorieën wordt een kwalitatieve afweging gemaakt: wat is het mogelijke doel en de toegevoegde waarde ervan in de beleggingsportefeuille, en hoe verhouden deze zich tot de overtuigingen vermogensbeheer. Deze afwegingen worden vastgelegd in investment cases.

Uitkomst van de portefeuilleconstructie-studie na de ALM studie is de strategische portefeuille. Jaarlijks wordt aan de hand van een portefeuilleconstructie-update de normportefeuille vastgesteld.

De strategische portefeuille is gescheiden in twee onderdelen: een 'matching portefeuille' en een 'return portefeuille'. De matching portefeuille heeft tot doel het gedeeltelijk afdekken van het renterisico van de nominale verplichtingen. De return portefeuille heeft tot doel het creëren van extra rendement om een bijdrage te leveren aan de indexatie van de pensioenaanspraken en -uitkeringen.

Om het beoogde risicoprofiel van de portefeuille te behouden zijn rondom de beleggingscategorieën bandbreedtes vastgesteld. Dit zodanig dat bij maximale afwijkingen dit niet leidt tot een overschrijding van de bandbreedte inzake het vereist eigen vermogen.

BPF Schoonmaak hanteert onderstaande strategische portefeuille (lange termijn) en normportefeuille 2023, met de te hanteren benchmarks.

Strategische portefeuille (lange termijn)	Norm
Matching portefeuille	gewicht
Staatsobligaties euro	*
Renteswaps	*
Liquiditeiten	*
Totaal	39,5%
	10
Return portefeuille	gewicht
Niet-Staatsobligaties	8,0%
Hypotheke	5,0%
High Yield	6,0%
Obligaties Opkomende Markten – HC	2,5%
Obligaties Opkomende Markten – LC	3,5%
Aandelen Wereld DC	21,0%
Aandelen Opkomende markten	5,0%
Direct Vastgoed Nederland	9,0%
Liquiditeiten	0,5%
Totaal	60,5%
* heeft geen strategisch gewicht	

Normportefeuille 2023	1-4-2023	Band-breedte**	Benchmark
Matchingportefeuille			
Staatsobligaties euro	*		
Renteswaps	*		
Liquiditeiten	*		
Totaal matchingportefeuille	39,50%	+/- 5,0%	Portefeuille rendement
Returnportefeuille			
Niet-Staatsobligaties euro	6,00%	+/- 4,0%	iBoxx Euro Non-Sovereign Overall Total Return Index
Green Bonds	2,00%	+/- 1,0%	Bloomberg MSCI Euro Green Bond Total Return Index
Hypotheke	8,00%	+/- 2,0%	Customized Barclays Capital PHF Maturity Profile Swap Index, total return
High Yield	0,00%	+/- 3,5%	Barclays Bellwether Swap (EU) 96 month Total Return Index
Obligaties Opkomende Markten	6,00%	+/- 3,0%	- 60% Custom JP Morgan Government Bond Index Emerging Markets (GBI-EM) Global Diversified Total Return (EUR unhedged) + - 40% Custom JP Morgan Emerging Markets Bond Index (EMBI) Global Diversified Total Return (EUR unhedged)
Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten)	21,00%	+/- 3,0%	MSCI World Climate Change CTB Select Net Total Return Index
Aandelen Opkomende Markten	5,00%	+/- 1,0%	MSCI Emerging Markets ex Select Securities Net Total Return Index ***
Direct Vastgoed Nederland	12,00%	+/- 5,0%	Customized MSCI Netherlands Annual Property Index (80% woningen, 20% winkels, AA Total Return)
Liquiditeiten	0,50%	+/- 1,0%	€STR
Totaal returnportefeuille	60,50%		
Totaal	100,00%		
* hebben geen strategische en/of normallocatie			*** Benchmark op maat: de MSCI Emerging Markets Index minus de effecten van uitgevende instellingen die voorkomen op de uitsluitingslijst, zoals wordt toegepast binnen de beleggingsinstelling
** relatief en ten opzichte van het geldende normgewicht			

3.2 Balansrisico

De mate waarin de dekkinggraad zich beweegt als gevolg van veranderingen in de financiële omgeving van BPF Schoonmaak wordt aangeduid met de term balansrisico. De risicohouding van het fonds komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het fonds gekozen ondergrenzen van de haalbaarheidstoets. Voor de korte termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in de hoogte van het vereist eigen vermogen (met bandbreedte).

Het fonds hanteert voor beheersing van het balansrisico:

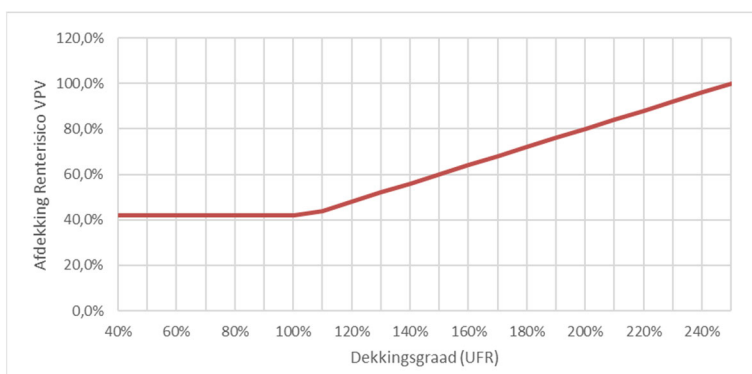
- Het marktrisico wordt gealloceerd in de ALM-studie en portefeuilleconstructie. Gewenste risico's worden meegenomen in de ALM-studie. Het betreft risico's waar bewust voor gekozen wordt op basis van risico/rendementsverwachtingen. Gegeven de risicohouding van BPF Schoonmaak wordt bepaald welke risico's het fonds wil lopen vanwege het verwachte rendement en welke risico's het fonds deels of volledig beoogd af te dekken.
- Per (sub)beleggingscategorie is een bandbreedte vastgelegd waarbinnen de categorie mag afwijken van de norm. Deze bandbreedte wordt tevens gebruikt bij de bepaling van het risicobudget ten opzichte van de strategische portefeuille.
- Bij de opzet van het strategisch beleid en de vaststelling van de jaarlijkse normportefeuille toetst het fonds of deze portefeuille voldoet aan het maximaal toegestane vereist eigen vermogen.
- Het strategisch VEV varieert in de tijd vanwege marktontwikkelingen. Rond het strategisch VEV hanteert het fonds een bandbreedte van 3%-punt. Deze bandbreedte rondom het VEV is bedoeld om uitvoering te geven aan het feitelijke beleggingsbeleid en geeft tevens een begrenzing voor het balansrisico. De bandbreedte inzake het vereist eigen vermogen wordt vertaald naar bandbreedtes per beleggingscategorie rondom de normverdeling en een bandbreedte inzake de renteafdekking.

3.3 Renterisico

Het renterisico is één van de belangrijkste financiële risico's voor het fonds. Dit risico is het gevolg van het onvoldoende afgestemd ('gematched') zijn van de verplichtingen met de beleggingen van het fonds voor veranderingen van het renteniveau. Door het verschil in rentegevoeligheid te beperken wordt de dekkinggraad stabiel. Echter, vermindering van de rentegevoeligheid kan de kwetsbaarheid van het fonds voor andere risico's vergroten. Bijvoorbeeld in een situatie dat de inflatie langdurig hoog is.

Het doel van de matchingportefeuille is om het nominale renterisico te beheersen. Hierbij hanteert het fonds de volgende uitgangspunten:

- Wij dekken het renterisico van de pensioenverplichtingen, vastgesteld op basis van de UFR-rentecurve (DNB), voor 40% af. Van de UFR-verplichtingen wordt uitgegaan omdat deze bepalend zijn voor wel/niet indexeren danwel verlagen van pensioenaanspraken.
- Het niveau van renteafdekking wordt door het bestuur vastgesteld. De daadwerkelijk te implementeren renteafdekking is afhankelijk van de dekkinggraad. Voor deze dekkinggraad-hedge geldt met een minimum dekkinggraad ter grootte van het minimaal vereist eigen vermogen

- Het fonds streeft binnen de matchingportefeuille naar een zuivere vorm van matching. Dat wil zeggen dat de ingezette instrumenten binnen deze portefeuille alleen worden ingezet ter afdekking van het renterisico van de pensioenverplichtingen. Andersoortig risico zoals kredietrisico wordt binnen de matchingportefeuille zoveel mogelijk beperkt.

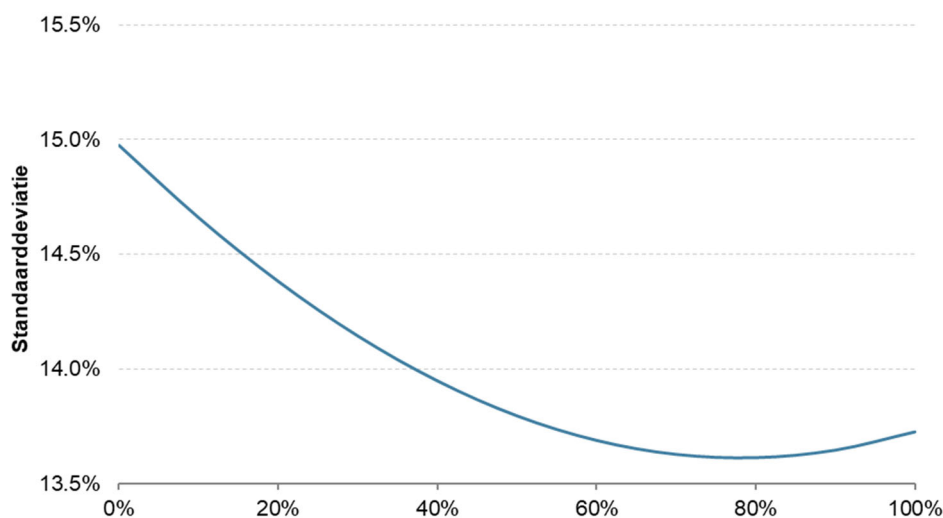
- In de matchingportefeuille zijn beleggingen toegestaan in staatsobligaties (Euro-kernlanden), EU obligaties, rente derivaten (payer en receiver swaps) en liquide middelen. Het renterisico wordt in uitgangspunt afgedekt met fysieke beleggingen, Europese staatsobligaties en EU obligaties van hoge kredietkwaliteit. Het derivatengebruik wordt indien mogelijk beperkt.
- Het curverisico wordt beheerst door op 9 looptijdsegmenten (2, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50) af te dekken.
- Uit hoofde van (kosten)efficiënte bijsturing en met het oog op het nieuwe pensioencontract vindt een aanpassing plaats voor de looptijdsegmenten 20, 25, 30, 40 en 50 jaar: 50% van de rentegevoeligheid in het 40-jaars looptijdsegment en 80% van de rentegevoeligheid in het 50-jaars looptijdsegment wordt verdeeld over de 20, 25 en 30 jaar looptijdsegmenten in de verhouding van respectievelijk 25%, 60% en 15%.
- Ter beheersing van het liquiditeitsrisico is de liquiditeitspositie op kwartaalbasis minimaal gelijk aan de rentegevoeligheid van de rentederivaten (bij een renteverandering van 1 basispunt) vermenigvuldigd met 50 en maximaal gelijk aan de rentegevoeligheid van de rentederivaten (bij een renteverandering van 1 basispunt) vermenigvuldigd met 75.

3.4 Valutarisico

De verplichtingen van het fonds zijn in euro genoteerd. De portefeuille bevat beleggingen die niet in euro staan genoteerd. Dit veroorzaakt valutarisico. BPF Schoonmaak heeft de overtuiging dat valutarisico op de lange termijn een onbeloond risico is en dekt dat risico daarom af. BPF Schoonmaak doet dit op een afgewogen manier waarin zij onder andere rekening houdt met efficiëntie en kosten. De mate van afdekking van het valutarisico is afhankelijk van:

- Het effect van afdekking op het risico op de totale portefeuille. Het afdekken van valutarisico zorgt op lange termijn voor een lagere standaarddeviatie.
- Operationele uitvoeringsaspecten, dat wil zeggen de mogelijkheden om valutarisico af te dekken en de kosten hiervan:
 - Afgedekt worden alleen die valutarisico's die een materiële impact kunnen hebben op de waarde van de portefeuille en die kostenefficiënt kunnen worden afgedekt. Dit zijn: USD, GBP en JPY. Voor deze valuta's geldt dat de transactiekosten van de valutaforwards laag zijn.
 - Het valutarisico van aandelenbeleggingen in opkomende markten wordt niet afgedekt. De valutaafdekking van deze categorie is duur en operationeel gecompliceerd en via een andere valuta niet effectief.

BPF Schoonmaak dekt 75% van het valutarisico op de beleggingscategorie aandelen af. Bij 75% afdekking wordt het valuta risico effectief gemitigeerd. Dit wordt aangetoond in de onderstaande grafiek waarin de standaarddeviatie van Aandelen Wereld bij verschillende afdekkingspercentages is weergegeven. Daarnaast zorgt 75% afdekking in vergelijking met 100% afdekking ervoor dat de transactiekosten lager zijn en het voorkomt overafdekking.

Verder laat historische data zien dat voornamelijk de USD/EUR wisselkoers, in economisch slechte tijden meestal negatief gecorreleerd is met het rendement van zakelijke waarden. Dus in slechte scenario's werkt enige blootstelling aan valutarisico vaak beschermend.

5 Voor beleggingscategorieën waar het valutaresultaat overheersend is op het totale (verwachte) rendement (Obligaties Opkomende Markten) kiest BPF Schoonmaak voor volledige afdekking (100%).

Om de totale af te dekken exposure per valuta te bepalen wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel:

Tabel: Afdekkingspercentage			
Beleggingscategorie	Afdekkingspercentage	Basis voor afdekking	Plaats van afdekking
Aandelen Wereld (ontwikkelde markten)	75%	Benchmark:	Overlay
Obligaties Opkomende Markten	100%	Benchmark	Overlay
High yield	100%	Benchmark	

10 3.5 Inflatierisico

BPF Schoonmaak loopt inflatierisico doordat de waarde van de geambieerde geïndexeerde pensioentoezeggingen anders op inflatieveranderingen reageert dan de waarde van de beleggingen. Het streven naar een (gedeeltelijk) reëel pensioen geeft het risico dat de verandering van de pensioenvoorzieningen als gevolg van inflatie niet gecompenseerd wordt door een waardeverandering van de beleggingen.

15 Bij de periodieke vaststelling van het beleid is het inflatierisico een van de overwegingen die leiden tot de keuze voor specifieke beleggingscategorieën. Het is echter moeilijk dit risico effectief/efficiënt volledig af te dekken. De beleggingscategorieën in de returnportefeuille hebben als doel om de nominale dekkingsgraad te verbeteren zodanig dat ook de indexatie-ambitie wordt gerealiseerd. De beperkte afdekking van het renterisico kan ook bijdragen aan indexatie, afhankelijk van het verband tussen de inflatie en de nominale rente.

20 Of de pensioentoezeggingen geïndexeerd kunnen worden is sterk afhankelijk van de omvang van de nominale dekkingsgraad. Omdat deze nog onvoldoende hoog is, richt BPF Schoonmaak zich bewust op herstel van deze nominale Dekkingsgraad. Daarbij is de inzet van huidige set aan beleggingscategorieën inclusief het openstaande renterisico effectiever dan de inzet van directe inflatieproducten. De allocatie naar vastgoed is gekozen om naast
25 spreiding ook indirecte protectie tegen inflatie te krijgen.

4 INRICHTING STRATEGISCH BELEID

4.1 Benchmarking

BPF Schoonmaak hanteert referentie-indices (benchmarks). Een benchmark wordt gebruikt:

- 1) Als ijkpunt voor de daadwerkelijke samenstelling van de portefeuille.
- 2) Voor het beoordelen van het door het fonds behaalde beleggingsresultaat.
- 3) Als meetpunt voor het vaststellen van de jaarlijkse performance toets (z-score).

Benchmarks dienen te voldoen aan een aantal karakteristieken. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen liquide en illiquide beleggingen.

Voor *liquide beleggingen* geldt dat de benchmark:

- Representatief is voor de markt waarin BPF Schoonmaak wil beleggen.
- In voldoende mate en op een efficiënte wijze te repliceren is.
- Frequent meetbaar is, en duidelijk en objectief tot stand is gekomen.
- Het z-score risico zo veel mogelijk beperkt.

Voor *illiquide beleggingen* geldt dat de benchmark:

- Voldoende representatief is voor de markt waarin BPF Schoonmaak wil beleggen.
- In voldoende mate rekening houdt met de specifieke risico's en implementatiekosten van de beleggingscategorie.
- Duidelijk en objectief tot stand is gekomen.

4.2 Actief/passief beheer

Het fonds is actief in de besluitvorming en passief in de uitvoering. Dat wil zeggen dat het fonds een actieve keuze maakt ten aanzien van de beleggingsstrategie en/of het universum, waarbij de gekozen manager dit passief uitvoert. Hieraan ligt de overtuiging ten grondslag dat met actief beheer niet consistent toegevoegde waarde kan worden behaald. Daarom hanteert het fonds passief beheer, tenzij...als uitgangspunt. Uit hoofde van risicobeheersing, efficiëntie of noodzaak kan gekozen worden voor actief beheer of buy and hold.

4.3 Portefeuille plan illiquide beleggingen

De strategische beleggingsportefeuille kan veelal niet direct en volledig worden geïmplementeerd. De reden daarvan is dan dat beleggingen in illiquide categorieën (b.v. Vastgoed, Infrastructuur en Private Equity) niet direct kunnen worden opgebouwd, c.q. afgebouwd. De afwijking van de werkelijke weg van deze beleggingen ten opzichte van de normweging wordt daarom bij de jaarlijkse Herbalancering gealloceerd aan of onttrokken uit vergelijkbare liquide categorieën:

- Vastgoed: Allocatieverschillen worden verrekend met aandelen wereld en niet-staatsobligaties. Vastgoed wordt in de portefeuille opgenomen vanuit rendementsperspectief en vanuit risicoperspectief in de zin van diversificatie (risicospreiding) ten opzichte van vastrentende waarden en aandelen. Daarnaast vanwege de positieve, zij het indirecte, samenhang met inflatie. Diversificatie pleit voor zogenaamd *core* vastgoed met een lage leverage (beperkte financiering met vreemd vermogen) en een focus op stabiele huurinkomsten. Daarom is de doelweging binnen de categorie Vastgoed gesteld op: Woningen (60%), Winkels (20%), Zorgvastgoed (10%) en Logistiek (EU) (10%).
- Infrastructuur en Private Equity: BPF Schoonmaak heeft eerder besloten deze categorieën af te bouwen. De afbouw vindt plaats door afwikkeling van de bestaande commitments. Middelen die vrijkomen uit deze categorieën worden niet meer in deze categorieën geïnvesteerd. Deze categorieën zijn nu dermate klein (<0,15%), dat ze niet in de strategische portefeuille terugkomen.
- Vanwege de ambitie van BPF Schoonmaak om een bijdrage te leveren aan de energietransitie zou infrastructuur mogelijk weer een plek in de strategische portefeuille kunnen krijgen.. Door te beleggen in infrastructuur heeft BPF Schoonmaak de mogelijkheid om directe investeringen te doen in duurzame projecten.

4.4 Maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid (MVB)

Het fonds voelt maatschappelijke verantwoordelijkheid, en heeft dit in haar beleggingsbeleid doorgevoerd. Het **Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Beleid** is vastgelegd in een separaat beleidsdocument.

4.5 Herbalancering en bandbreedtes

BPF Schoonmaak stelt jaarlijks de statische normportefeuille vast, met normgewichten per beleggingscategorie. Rondom deze normgewichten zijn bandbreedtes gedefinieerd, waarbinnen de portefeuillegewichten kunnen bewegen. Jaarlijks, per 31 maart, worden de portefeuillegewichten weer in lijn gebracht met de normgewichten. Behalve per 31 maart van ieder jaar vindt er in principe geen herbalancering plaats. Gedurende het jaar wordt de portefeuille aangestuurd op basis van een "floating benchmark". Dit betekent dat de normgewichten en de portefeuillegewichten gedurende het jaar meebewegen met de ontwikkelingen op de financiële markten. Afwijkingen ten opzichte van deze floating benchmark kunnen ontstaan als gevolg van actief beleid. De fiduciair vermogensbeheerder stuurt de portefeuille gewichten bij, zodanig dat eventuele afwijkingen ten opzichte van de floating benchmark beperkt zijn tot 0,5%-punt per beleggingscategorie.

Op maandbasis worden de portefeuille gewichten vergeleken met de statische normgewichten. Wanneer de afwijking voor een bepaalde categorie groter is dan de bandbreedte, dan worden de portefeuillegewichten en floating benchmark gewichten aangepast. Uitgangspunt hierbij is een aanpassing tot de helft van de maximale afwijking in positieve dan wel in negatieve zin.

Bijsturing als gevolg van een bandbreedteoverschrijding vindt plaats op basis van een besluit van de commissie vermogensbeheer. Indien daartoe aanleiding is kan worden afgeweken van het uitgangspunt inzake de herbalancering. Hiertoe besluit het Bestuur.

4.6 Derivatenbeleid

Het Pensioenfonds maakt gebruik van derivaten voor zover dit betrekking heeft op de efficiënte uitvoering van het portefeuillebeheer of risicomanagement. De toepassingsmogelijkheden zijn:

- Efficiënte uitvoering van portefeuillebeheer voor afzonderlijke mandaten en voor de portefeuille als geheel.
- Voor de afdekking van het valutarisico.
- Voor de afdekking van het renterisico;

Het fonds hanteert een tegenpartijrisico beleid op de partijen waarmee BPF Schoonmaak derivatentransacties uitvoert. Voor het beheersen van het tegenpartijrisico van bilaterale, niet-centraal geclearde OTC-Derivaten en centraal geclearde OTC-Derivaten worden restricties gehanteerd rond minimale rating, minimale spreiding en voorwaarden voor onderpand beheer.

4.7 Liquiditeitsbeleid

Het liquiditeitsbeleid is gebaseerd op de liquiditeitsbehoefte die BPF Schoonmaak heeft. De liquiditeitsbehoefte komt voort uit onderpandverplichtingen bij derivatencontracten. Bij een daling van de waarde op de derivaten, moet onderpand in de vorm van liquiditeiten worden gestort. Daarbij maakt BPF Schoonmaak onderscheid naar rente- en valutaderivaten.

- Binnen de matchingportefeuille wordt liquiditeiten aangehouden om een rentestijging van minimaal 50 bp op te kunnen vangen. Deze schok is gebaseerd op de grootste maandelijks schok die zich in historisch opzicht heeft voorgedaan. De benodigde cashbuffer wordt dagelijks gemonitord en indien nodig aangevuld. Indien de cashbuffer groter is dan 75 bp renteschok wordt dit herbelegd in de matchingportefeuille. Hiertoe besluit BPF schoonmaak op kwartaalbasis.
- Het valutarisico op de categorie aandelen wordt afgedekt via valuta overlay. De storting van het onderpand wordt gedaan uit de allocatie naar liquiditeiten. Om de kans op niet tijdig storten van onderpand te minimaliseren stemt BPF Schoonmaak de normweging naar liquide middelen af op de mate van valuta afdekking. Doorgaans is dit 0,5% binnen de returnportefeuille. Indien er cash nodig is als onderpand vindt er een extra cash allocatie plaats. Dat betekent dat er een beleggingscategorie wordt verkocht. Daarbij wordt de beleggingscategorie verkocht die het meest overwogen is ten opzichte van de benchmark waarbij transactiekosten zoveel mogelijk worden beperkt.

4.8 Securities lending

'Securities lending' is het uitlenen van beleggingen aan een derde waarbij de uitlener het economisch eigendom behoudt. Voor het uitlenen ontvangt de uitlener een vergoeding. BPF Schoonmaak staat in beginsel geen securities lending toe. BPF Schoonmaak belegt echter ook in beleggingsfondsen. Deze fondsen kunnen werken met securities lending. Securities lending dient dan aan een aantal voorwaarden te voldoen die ter voldoening van het bestuur moeten worden aangetoond:

Rendement

- Goed track record (indien beschikbaar) wat betreft securities lending, geen negatieve bijdrage aan de NAV;
- Minimaal 50% van de opbrengsten voor het pensioenfonds (50/50 verdeelsleutel)

Risicobeheersing

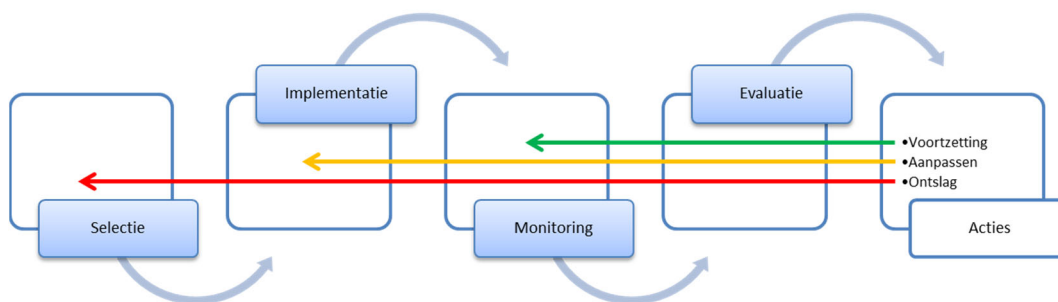
- Dagelijkse uitwisseling van collateral;
- Collateral is onderdeel van de activa van het fonds (niet van de beheerder);
- Hoge kwaliteit en liquiditeit van het ontvangen collateral (bijv cash of staatsobligaties);
- De waarde van het collateral bedraagt minimaal 102% van de waarde van de uitgeleende stukken;
- Collateral wordt pas teruggestort als de uitgeleende stukken zijn ontvangen;
- Frequente monitoring van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en mogelijkheid om extra buffers te eisen van de tegenpartij in het geval van een verslechtering van de kredietwaardigheid.

Bij de jaarlijkse evaluatie wordt securities lending in de huidige beleggingsfondsen aan de hand van deze criteria getoetst. Daarnaast worden de criteria gebruikt bij de selectie van ieder nieuw beleggingsfonds.

Momenteel is geen sprake van securities lending bij de beleggingsfondsen waarin BPF schoonmaak belegt.

4.9 Selectie en Monitoring beleid Operationeel Vermogensbeheerders

Voor het beheer van het vermogen stelt BPF Schoonmaak vermogensbeheerders aan. Het selectie- en monitoring beleid beschrijft de uitgangspunten die BPF Schoonmaak hanteert bij het selecteren, aanstellen, monitoren, evalueren en ontslaan van operationeel vermogensbeheerders. In deze paragraaf worden discretionaire mandaten en beleggingsfondsen beide aangeduid met de term vermogensbeheerder. Het selectie- en monitoringbeleid omvat de volgende stappen:

I. Selectie

De selectie van de vermogensbeheerder bevat drie stappen:

- 1) Initiatie: onderbouwing van de noodzaak om een vermogensbeheerder aan te stellen;
- 2) Selectieproces: het proces om te komen tot de selectie van een vermogensbeheerder;
- 3) Benoeming: besluit door het fonds en de aanstelling van de vermogensbeheerder;
- 4) Contractering: documentatie en contracten opstellen en ondertekend door fonds.

II. Implementatie

De contractuele en operationele implementatie van de vermogensbeheerder.

III. Monitoring

De reguliere monitoring van de prestaties de vermogensbeheerder.

IV. Evaluatie

De prestatie van en de relatie met de vermogensbeheerder worden periodiek geëvalueerd. Uit deze evaluatie kunnen verschillende acties volgen:

- 1) Voortzetting: de overeenkomst met de vermogensbeheerder wordt ongewijzigd voortgezet;
- 2) Aanpassing: de overeenkomst of de beleggingsrichtlijnen worden aangepast;
- 3) Ontslag: beëindiging van de relatie met de vermogensbeheerder.

Het bestuur van BPF Schoonmaak is eindverantwoordelijk voor de inrichting van het vermogensbeheer. Het uitvoerend bestuur neemt besluiten ten aanzien van het selecteren van vermogensbeheerders. Het uitvoerend bestuur laat zich hierbij adviseren door de Commissie Vermogensbeheer (Cie VB). Daarmee ligt de aansturing en beoordeling van de vermogensbeheerders bij het uitvoerend bestuur.

Achmea IM Fiduciair Beheer (AIM FB) adviseert het fonds. Wanneer nodig wordt juridische ondersteuning ingehuurd.

Onderstaand schema geeft de verantwoordelijkheidsverdeling weer tussen de verschillende organen van het fonds:

Governance Selectie- en monitoring beleid					
Fase	Procesonderdeel	Bestuur	Cie VB	UB	AIM FB
I.	Initiatie	Informereren	Advies	Besluit	Voorstel
	Selectieproces long/short list	Informereren	Advies	Besluit	Voorstel
	Benoeming	Informereren	Advies	Besluit	Voorstel
II	Contractering	Accordering	Advies	Opinie	Voorstel
	Implementatie	Informereren	Informereren	Uitvoering	Uitvoering
III.	Monitoring	Informereren	Informereren	Uitvoering	Uitvoering
IV.	Evaluatie	Informereren	Advies	Uitvoering	Uitvoering
	Aanpassing	Informereren	Advies	Besluit	Uitvoering
	Ontslag	Informereren	Advies	Besluit	Voorstel

Het proces van Selectie, Implementatie, Monitoring en Evaluatie is opgenomen in het fondsdocument: “Selectie en monitoring Operationeel Vermogensbeheerders Leidraad” (zie bijlage 3).

Eigen producten Fiduciair Beheerder

Wanneer een product van Achmea IM onderdeel kan zijn van de longlist dan wel van de short list, dan wordt dit product betrokken in een selectie en toegevoegd aan de lijst van managers die op basis van het standaard proces door Achmea IM zijn geselecteerd.

De beoordeling door het Uitvoerend bestuur wordt gebaseerd op een rapport van Achmea IM waarin een opinie wordt gegeven over de kwaliteit van het eigen product. Het proces om te komen tot deze opinie, is onderdeel van de ISAE 3402 van Achmea IM.

Bij selecties waarbij geen Achmea IM producten niet betrokken zijn, is de opinievorming van het Uitvoerend Bestuur gericht op het toetsen van het proces en het beoordelen van het advies.

Bij selecties waarbij een product van Achmea IM is betrokken is het Uitvoerend Bestuur betrokken bij de verificatie en de verdieping, en maakt het Uitvoerend Bestuur de afweging inzake de namen op de shortlist en de voorkeursmanager. Het voorstel wordt door het Uitvoerend Bestuur ter advisering aan de Commissie Vermogensbeheer voorgelegd.

Het UB monitort de Achmea IM producten, daarbij ondersteund door de extern beleggingsadviseur.

4.10 Sturen op kosten

BPF Schoonmaak is zich bewust van de kosten die het beleggen van de ingelegde premies van werknemers en werkgevers met zich meebrengen. BPF Schoonmaak probeert deze kosten zo laag mogelijk te houden. Dit doen wij door ten allen tijden kritisch naar de gemaakte kosten te blijven kijken. Tevens zorgt onze keuze om veel passief te beleggen ervoor dat onze kosten relatief laag blijven. Ook proberen we de beleggingsportefeuille zo weinig mogelijk aan te passen om zo transactiekosten te vermijden.

5 RISICIBEHEER

5.1 Risicobeheerproces

Het risicobeheerproces is erop gericht het gehele balansrisico van BPF Schoonmaak te beheersen. Hierbij wordt het actuele risicoprofiel van de portefeuille vergeleken met het lange termijn risicoprofiel, zoals vastgesteld in ALM-studie en portefeuilleconstructie. Het actuele risicoprofiel kan afwijken van het lange termijn risicoprofiel als gevolg van marktontwikkelingen en/of ontwikkelingen in de samenstelling van de portefeuille. De belangrijke mitigerende maatregelen worden periodiek beoordeeld. De financiële risico's worden gemonitord in een maandelijks risicorapportage.

5.2 Marktrisico

Waardefluctuaties van beleggingen kunnen elkaar versterken of werken juist diversifiërend. Om die reden wordt het risico van marktwaardebewegingen getoetst.

Met behulp van de Systematic Stress Indicator (SSI) en de Momentum Indicator (MI) wordt het marktrisico gemonitord. BPF Schoonmaak heeft een limiet vastgesteld die als waarschuwingssignaal moet dienen ter indicatie van een hoog marktrisico en krachtige trend in marktbevingen. De limieten voor de SSI en MI zijn respectievelijk 70 en 15. Deze niveaus geven op basis van historische data een tijdig signaal bij oplopende marktstress. Daarnaast hanteert BPF Schoonmaak de VIX als indicator voor aandelenrisico. De reden hiervoor is dat het aandelenrisico binnen de portefeuille van BPF Schoonmaak dominant is. Een VIX niveau hoger dan 25 definieert BPF Schoonmaak als hoge aandelenvolatiliteit.

Bij overschrijding van een van de limieten beraadt BPF Schoonmaak zich of maatregelen genomen moeten worden in het beleggingsbeleid.

5.3 Renterisico

Het renterisico is één van de belangrijkste risico's voor het fonds. Dit risico is het gevolg van het onvoldoende afgestemd ('gematched') zijn van de verplichtingen met de beleggingen van het fonds voor veranderingen van het renteniveau.

Op kwartaalbasis wordt de renteafdekking conform beleid bijgestuurd als deze zich buiten de bandbreedte bevindt. Op basis van advies besluit BPF Schoonmaak over de transacties die nodig zijn voor de bijsturing van de renteafdekking. Het richtpunt voor de bijsturing is tot binnen de bandbreedtes, zowel op totaalniveau als voor de verschillende looptijden.

5.4 Inflatierisico

Deelnemers in het fonds lopen inflatierisico omdat de waarde van de geambieerde geïndexeerde pensioentoezeggingen anders op inflatieveranderingen reageert dan de waarde van de beleggingen. Het (gedeeltelijk) streven naar een reëel pensioen geeft het risico dat de verandering van de pensioenvoorzieningen als gevolg van inflatie niet gecompenseerd wordt door een waardeverandering van de beleggingen.

BPF Schoonmaak dekt het inflatierisico momenteel niet af. Een belangrijke reden is dat BPF Schoonmaak niet het dekkingsgraadniveau heeft om te kunnen indexeren. Wel worden de inflatieontwikkelingen gevolgd. Sterk oplopende inflatieverwachtingen kunnen aanleiding zijn voor aanpassingen in de portefeuille met als doel bescherming te hebben in een dergelijk scenario.

5.5 Valutarisico

De waarde van beleggingen kan veranderen door schommelingen in de wisselkoersen ten opzichte van de euro. BPF Schoonmaak belegt een deel van de portefeuille buiten de eurozone. Hierdoor loopt BPF Schoonmaak valutarisico.

Op maandbasis wordt de valuta afdekking conform beleid bijgestuurd als deze zich buiten de bandbreedte bevindt. Dit is een automatisme. Het richtpunt voor de bijsturing is het afdekkingspercentage per valuta.

5.6 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat een kredietnemer zijn afgesproken betalingen niet nakomt of dat de kredietwaardigheid van een kredietnemer afneemt, waardoor het pensioenfonds financiële schade oploopt.

Op totaal portefeuilleniveau alloceert BPF Schoonmaak naar obligaties met kredietrisico's omdat daar naar verwachting een hoger rendement tegenover staat in de vorm van een kredietopslag. Tenminste jaarlijks beoordeelt BPF Schoonmaak of de actuele kredietopslag voldoende compensatie biedt voor het kredietrisico. Als dat niet het geval is, kan dit aanleiding zijn voor aanpassing van de asset allocatie.

Het fonds spreidt de beleggingen in schuldpapier over verschillende tegenpartijen voor wat betreft de discretionaire beleggingsportefeuille. Er geldt een aantal restricties ten aanzien van partijen waarmee via door het fonds ingezette financiële instrumenten een kredietrelatie kan ontstaan.

BPF Schoonmaak monitort het kredietrisico aan de hand van de ontwikkeling van de ratingverdeling van de portefeuille en de creditspread. BPF Schoonmaak krijgt een waarschuwingssignaal wanneer de spreads zich buiten de vastgestelde bandbreedte begeven.

Binnen de kredietcategorieën gelden, in de mandatering naar de managers, restricties ter beheersing van het kredietrisico zoals minimale kredietwaardigheid en spreiding. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de matching portefeuille en de Europese credit portefeuille. Daar waar geïnvesteerd wordt via beleggingsfondsen wordt getoetst in welke mate de restricties overeenkomen met bovengenoemde richtlijnen.

5.7 Tegenpartijrisico

BPF Schoonmaak loopt tegenpartijrisico doordat tegenpartijen waarmee het pensioenfonds derivatentransacties heeft afgesloten, failliet kunnen gaan. Het gaat hierbij om rente- en valutaderivaten. In dat geval zal 1) de waarde in de derivaten verloren gaan en 2) BPF Schoonmaak de markt in moeten gaan om nieuwe transacties af te sluiten, met bijkomend marktrisico in geval van een negatieve marktschok gedurende de periode van openstaande rente- of valutarisico.

BPF Schoonmaak beheerst het tegenpartijrisico aan de hand van een drietal pijlers:

1. Minimale kredietwaardigheid van de tegenpartij

- a. Nieuwe derivatentransacties worden centraal afgesloten en kunnen alleen worden afgesloten met tegenpartijen die beschikken over een rating van A- of hoger.
- b. Voor bestaande transacties geldt dat een tegenpartij minimaal over een rating van BBB- of hoger dient te beschikken (Investment Grade). Dit om te voorkomen dat de gehele exposure van een tegenpartij afgebouwd moet worden als deze wordt gedowngrade. Dit is vanuit kosten oogpunt niet wenselijk en het verschil in kredietrisico tussen A- en BBB- acht BPF Schoonmaak acceptabel.
- c. Tegenpartijen worden continue getoetst op kredietwaardigheid. Wanneer een tegenpartij op de watchlist wordt geplaatst, wordt deze behandeld als een partij waarvan de rating lager is dan A-. Dat betekent dat er geen nieuwe transacties mogen worden afgesloten met deze tegenpartij die het tegenpartijrisico verhogen.
- d. Bij een rating van BB+ of lager wordt actief exposure afgebouwd.
- e. Uitgangspunt is dat er alleen gehandeld wordt via een DCM met minimaal een BBB rating als er niet gehandeld kan worden via een DCM met een betere rating.

2. Spreiding

- a. Er zijn contracten afgesloten met minimaal 3 Direct Clearing Members (DCM's).
- b. De Potential Future Exposure (potentieel verlies in geval van oversluiten bij een faillissement van een tegenpartij) mag per tegenpartij slechts een bepaald percentage van het totaal belegd vermogen bedragen. De limiet is afhankelijk van de kredietwaardigheid en het type derivaat dat met een tegenpartij is afgesloten (centraal geclearde derivaten kennen een hogere limiet dan bilaterale derivaten).

3. Onderpand

- a. Dagelijks vindt afstemming van onderpand plaats, met onderpand van goede kwaliteit.

5.8 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico niet over voldoende liquide financiële middelen te beschikken om op het beoogde moment aan de verplichtingen te voldoen. Dit kunnen pensioenverplichtingen zijn of liquiditeitsverplichtingen die voortvloeien uit de beleggingsportefeuille en de daarbij gebruikte derivaten. De aard van het fonds, er is sprake van een netto instroom van middelen, maakt dat laatstgenoemde liquiditeitsverplichtingen dominant zijn. Deze verplichtingen kunnen op dagelijks sterk wijzigen.

Het grootste liquiditeitsrisico op korte termijn komt voort uit de cashbehoefte als onderpand voor de geclearde renteswaps. BPF Schoonmaak beheerst dit risico door binnen de matchingportefeuille liquiditeiten aan te houden om een rentestijging van minimaal 50 basispunten op te kunnen vangen. De benodigde cashbuffer wordt dagelijks gemonitord en indien nodig aangevuld door fysieke beleggingen uit de rest van de portefeuille te verkopen. Er geldt ook een bovengrens van 75 basispunten voor de cashbuffer om een overschot aan liquiditeiten te voorkomen. Op kwartaalbasis wordt de overtollige cash belegd als de cashbuffer zich boven deze bovengrens bevindt.

Het liquiditeitsrisico wordt beheerst door voortdurend te monitoren of er voldoende onderpand beschikbaar is voor de afrekening van OTC derivaten, ook bij een extreme negatieve marktschok (de onderpandstoets). Daarnaast wordt getoetst in hoeverre aanvullend onderpand kan worden vrijgemaakt door het liquideren van beleggingen.

5.9 Concentratierisico

Door onvoldoende spreiding kunnen verliezen optreden doordat een te grote gevoeligheid bestaat naar één regio, sector of marktpartij.

Het concentratierisico binnen de portefeuille van BPF Schoonmaak is relatief beperkt omdat BPF Schoonmaak haar beleggingen spreidt over meerdere beleggingscategorieën. Op totaal portefeuilleniveau heeft BPF Schoonmaak een limiet van 20% voor landen en sectoren vastgesteld. Bij overschrijding van de limiet beraadt BPF Schoonmaak zich of maatregelen genomen moeten worden in het beleggingsbeleid.

Binnen de meeste beleggingscategorieën is het concentratierisico tevens beperkt omdat BPF Schoonmaak de categorieën invult met marktconforme brede benchmarks en dit vervolgens veelal passief invult. In de mandatering naar de managers gelden bovendien restricties ter beheersing van het concentratierisico zoals maximale afwijking ten opzichte van de benchmarks voor landen, sectoren en titels.

Voor sommige onderdelen in de portefeuille zoals de matchingportefeuille onderkent BPF Schoonmaak een verhoogd concentratierisico maar neemt dit weloverwogen omdat een ander criterium prevaleert, namelijk hoge kredietwaardigheid en nauwkeurige matching.

Beleggingen in de eigen groep van bijdragende ondernemingen worden beperkt tot maximaal 10% van de totale beleggingsportefeuille.

5.10 Actief risico

Met actief risico wordt bedoeld de mate waarin de daadwerkelijke performance afwijkt van de performance van de benchmark van de portefeuille.

Het actief risico voor BPF Schoonmaak is beperkt omdat veelal passief wordt belegd. Het actieve risico wordt beheerst door middel van limieten op de ex ante tracking error bij actieve mandaten. Hiermee wordt de afwijking ten opzichte van de benchmark van de betreffende manager gelimiteerd. Daarnaast wordt het risico in de manager portefeuille gemitigeerd door restricties aan het gebruik van off-benchmarkruimte vast te leggen in mandaatrichtlijnen.

5.11 Operationeel risico

5 Bij beleggingsactiviteiten kunnen zaken misgaan. Bijvoorbeeld het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Het fonds beheerst deze risico's door hoge kwaliteitseisen te stellen aan de uitvoeringsorganisaties. Deze kwaliteitseisen betreffen onder meer de interne organisatie, procedures, processen, controles en de kwaliteit van geautomatiseerde systemen. Het bestuur toetst deze kwaliteitseisen periodiek. Op jaarbasis ontvangt het pensioenfonds een 3402- en 3000-rapport van de fiduciair beheerder en operationeel vermogensbeheerders en van de bewaarnemer/beleggingsadministratie. In deze rapporten leggen partijen verantwoording af over de controls op de diverse operationele processen binnen de organisatie, en de bevindingen daarbij.

10 5.12 ESG-risico's (ESG = environment, social en governance)

15 ESG-risico's houden verband met milieu en klimaat, mensenrechten en arbeidsnormen en sociale verhoudingen. Pensioenfondsen hebben als langetermijnbelegger te maken met de consequenties van ecologische, economische of maatschappelijke ontwikkelingen op de toekomstige waarde van de beleggingen. ESG-risico gaat daarnaast over reputatierisico. Dit hangt ook samen met de diverse (EU-)wet- en regelgeving en codes waaraan het fonds zich vrijwillig committeert. Het fonds heeft een breed scala aan beheersmaatregelen, zoals ESG-beleid voor onder meer screening, engagement, stembeleid en uitsluitingen om het ESG-risico te mitigeren. Het bestuur wordt over de voortgang van dit beleid geïnformeerd door diverse ESG-rapportages. De verdere ontwikkeling van het ESG-beleid en -monitoring is een speerpunthema voor het bestuur.

6 MONITORING EN EVALUATIE

Voor de monitoring en evaluatie van het beleggingsbeleid heeft BPF Schoonmaak een evaluatiecyclus vastgesteld. In deze cyclus komt aan bod hoe en wanneer de verschillende beleidsonderdelen worden geëvalueerd. Een belangrijk aspect hierin is dat BPF Schoonmaak teruggrijpt op vooraf opgesteld beleid met doelstelling, criteria en randvoorwaarden. De belangrijkste elementen in het beleggingsbeleid die worden geëvalueerd zijn hieronder beschreven.

6.1 Evaluatiecyclus

Zoals besproken in hoofdstuk 1 kent Bpf Schoonmaak een 3- en een 1-jaarsevaluatie en monitoringscyclus. De 3-jaarscyclus is bedoeld om de strategische uitgangspunten te evalueren. In de 1-jaarscyclus wordt getoetst of de huidige portefeuille invulling aansluit bij deze strategische uitgangspunten. Als dat niet het geval is kan dat aanleiding zijn voor tussentijdse bijsturing.

Bpf Schoonmaak heeft een (meer)ja(a)r(en)- en evaluatiekalender opgesteld om zo te borgen dat alle stappen en benodigde evaluaties tijdig worden uitgevoerd. Deze kalenders komen terug in het operationeel uitvoeringsoverleg voorafgaand aan een Commissie Vermogensbeheer vergadering om te borgen dat de geplande activiteiten tijdig worden geagendeerd en uitgevoerd.

6.2 Strategische evaluatie (3-jaars cyclus)

Het Beleidsplan Vermogensbeheer is onderdeel van de 3-jaarlijkse cyclus. Dat betekent dat het strategisch beleggingsbeleid zoals beschreven in dit plan tenminste op een driejaars horizon wordt geëvalueerd. Er kan zich echter de mogelijkheid voordoen dat een onderdeel van het strategisch beleid in de tussentijd wordt geëvalueerd als daar een concrete aanleiding voor is.

Tijdens de 3-jaarlijkse strategische evaluatie worden alle aspecten uit het strategisch kader (figuur hoofdstuk 1) gereviewd, geüpdatet en waar nodig herzien. Binnen de beleggingscyclus worden specifiek 3-jaarlijks de asset class studie, de investment cases en de managers geëvalueerd. Het doel van de evaluatie van de asset class studie en de investment case is om te beoordelen of de uitgangspunten en kaderstelling nog steeds passend zijn. De driejaarlijkse manager evaluatie is een “deep dive” evaluatie van de manager met als doel de manager en portefeuilleaansturing goed te kunnen doorgronden.

6.2.1 Asset class studie

De asset class studie beschrijft de belangrijkste karakteristieken van een beleggingscategorie. Het doel van een asset class studie is om na te gaan of er sprake is van een potentieel interessante categorie, waarbij primair naar de verschillende kenmerken (bron van rendement en risico) wordt gekeken en naar de eventuele rol in de portefeuille. Op basis hiervan wordt de toegevoegde waarde in portefeuillecontext beoordeeld, onder meer door vast te stellen wat de mogelijke bijdrage aan de financiële ambitie van BPF Schoonmaak is.

De evaluatie van de asset class studie wordt door BPF Schoonmaak uitgevoerd op basis van alle elementen die aan bod komen in de asset class studie zoals opgesomd in onderstaande tabel. Waarna opnieuw de toegevoegde waarde van de beleggingscategorie in de portefeuillecontext van BPS Schoonmaak kan worden beoordeeld.

Tabel: Evaluatie criteria asset class studie

• Rendement-/risicokarakteristieken	• Universum
• Economische gevoeligheden	• Benchmark
• Rendementsdrijvers	• Strategieën / indelingsmogelijkheden
• Verwacht rendement en risico's	• Mogelijkheden voor ESG-integratie
• Portefeuillerol	• Toegevoegde waarde actief / passief beheer
• Kwalitatieve eigenschappen van de categorie	

6.2.2 Investment Cases

In een investment case wordt vastgelegd op welke wijze en waarom BPF Schoonmaak in de betreffende categorie wenst te beleggen. Tevens bevat het de voorwaarden en richtlijnen ten aanzien van de belegging op hoofdlijnen (kaderstelling). Een investment case biedt een goed raamwerk voor de zoekopdracht naar één of meerdere geschikte managers.

De evaluatie van een investment case wordt door BPF Schoonmaak gedaan op basis van alle elementen die aan bod komen in de investment case zoals opgesomd in de tabel in hoofdstuk 2.5. Alle aspecten worden geëvalueerd en waar nodig herzien. De investment case dient bovendien ter evaluatie van de managers en de beleggingscategorieën omdat later kan worden gecontroleerd of de aannames en uitgangspunten nog steeds opgeld doen.

6.2.3 Operationeel vermogensbeheerder

Tevens vindt er een evaluatie van de vermogensbeheerders(manager) plaats. Tijdens deze evaluatie wordt toegezien op de passendheid van de manager bij de criteria van de (geüpdatet) investment cases en op de (geüpdatet) overtuigingen van BPF schoonmaak. Ook wordt de manager beoordeeld aan de hand van de oorspronkelijke selectiecriteria, criteria die door BPF Schoonmaak naderhand zijn toegevoegd en peergroup analyses. Tijdens de evaluatie worden ook de contracten en de prospectus/informatiememorandum gecontroleerd.

Tijdens de evaluatie worden ook de contracten en de prospectus/informatiememorandum gecontroleerd. BPF Schoonmaak start de evaluatie van de managers op zogenoemde 'managers-dagen'. Waarbij de manager ook de gelegenheid krijgt zicht te presenteren.

6.3 Jaarlijkse evaluatie (1-jaars cyclus)

Jaarlijks wordt het beleggingsbeleid geëvalueerd. Tijdens deze evaluatie wordt onder meer de middellangetermijnvisie (3-5 jaar) besproken en wordt een portefeuilleconstructie-update (PC Update) uitgevoerd om te onderzoeken of de normportefeuille kan worden verbeterd ten opzichte van de strategische portefeuille. Belangrijke input voor de PC update zijn de renteontwikkelingen, de actuele rendementsverwachtingen, de uitkomsten van de jaarevaluatie van de beleggingscategorieën en de jaarlijkse (monitoring en) evaluatie van de managers.

6.3.1 Beleggingscategorie

Jaarlijks monitort en evalueert het pensioenfonds de beleggingscategorieën. Deze evaluatie van de beleggingscategorie is uitsluitend terugkijkend. Met de evaluatie kijkt BPF Schoonmaak jaarlijks terug op het gerealiseerde rendement en risico en toetst het of een categorie nog voldoet aan de oorspronkelijke doelstelling van opname in de portefeuille.

6.3.2 Operationeel managers

Met de evaluatie van de managers kijkt BPF Schoonmaak jaarlijks terug op de prestaties van het fonds/manager. Het monitoring- en evaluatie proces is bedoeld om de kwaliteit van de externe vermogensbeheerder en de portefeuille te bewaken na de selectie. Er wordt getoetst of de externe vermogensbeheerder nog voldoet aan de verwachtingen. Hiervoor geldt primair de kaderstelling van de investment case maar daarnaast worden ook meer kwalitatieve aspecten van de manager beoordeeld, zie onderstaande tabel. De evaluaties geven inzicht in de kwaliteit van de operationele vermogensbeheerders in de portefeuille van BPF Schoonmaak.

Aanvullend kan de jaarlijkse evaluatie (monitoring) van de managers inclusief peergroup analyse, van het externe managers team van de fiduciair manager als input worden gebruikt.

Tabel: Evaluatie criteria jaarevaluatie operationele managers	
Pijler	Onderdelen
1. Organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteit en cultuur organisatie • Commitment naar beleggingsstrategie
2. Filosofie & Proces	<ul style="list-style-type: none"> • Onderscheidend vermogen • Constructie portefeuille en besluitvorming • Implementatie
3. Personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteit en grootte beleggingsteams • Stabiliteit team
4. Performance	<ul style="list-style-type: none"> • Behaalde prestaties in lijn met gevolgd proces • Stabiliteit performance • Performance in vergelijk met peers • Performance attributie
5. MVB	<ul style="list-style-type: none"> • Mate van ESG integratie in organisatie • Integratie ESG in beleggingsproces • Beloningsbeleid
6. Risicomanagement	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe is beleggingsrisico management gepositioneerd in de organisatie • Interactie risicomanagement met beleggingsteams • Gebruikte systemen • Onafhankelijkheid
7. Totaal oordeel	<ul style="list-style-type: none"> • Algehele beoordeling van de externe managers • Door middel van verkeerslichten, groen, oranje, rood

6.3.3 Renteafdekkingsbeleid

Jaarlijks wordt het renteafdekkingsbeleid geëvalueerd. Daarbij worden de uitgangspunten van het beleid geëvalueerd en beoordeeld of de ontwikkelingen in het voorgaande jaar aanleiding kunnen zijn voor herijking van bepaalde beleidsaspecten. Er wordt gekeken de volgende aspecten:

- Niveau afdekkingspercentage
- Bandbreedtes
- Inzet staatsobligaties vs renteswaps
- Landenverdeling adhv de swapsread
- Cash drag: Spread tussen cashrendement en 6-maands Euribor

6.3.4 Valuta afdekkingsbeleid

Jaarlijks wordt het valuta afdekkingsbeleid geëvalueerd. Daarbij worden de uitgangspunten van het beleid geëvalueerd en beoordeeld of de ontwikkelingen in het voorgaande jaar aanleiding kunnen zijn voor herijking van bepaalde beleidsaspecten. Er wordt gekeken de volgende aspecten:

- Resultaat van de afdekking
- Afdekkingspercentages
- Af te dekken valuta's o.b.v. de actuele valuta exposures
- Kosten van de afdekking

6.4 Monitoring (intrajaar)

De commissie VB is verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering, en beoordeelt of het beleid naar verwachting presteert. Aansturing van het risicobeheer en het vermogensbeheer door de commissie VB vindt plaats op kwartaalbasis. De commissie VB legt verantwoording af via de notulen aan het bestuur over de:

- Samenstelling van de portefeuille;
- Risico's op balansniveau en binnen de portefeuille;
- Resultaten van de portefeuille en dekkingsgraad;
- Prestaties van de vermogensbeheerders;
- Processen zoals die zijn uitgevoerd.

De Commissie Vermogensbeheer baseert haar opinie op de rapportages van de fiduciair beheerder en de operationeel vermogensbeheerders. De rapportages worden ten minste op kwartaalbasis besproken door de

commissie. Om een juist oordeel te kunnen vormen over de feitelijke gang van zaken bevatten de kwartaalrapportages ten minste de volgende informatie:

- Stand en samenstelling van het vermogen;
- Rendementen met toelichting;
- Toegevoegde waarde en monitoring van de uitvoerende asset manager;
- Richtlijnen per manager;
- Overtredingen van de richtlijnen;
- Debiteuren- en tegenpartijrisico;
- Risico's: Balans-, Markt-, Valuta- en Liquiditeitsrisico.

5

10

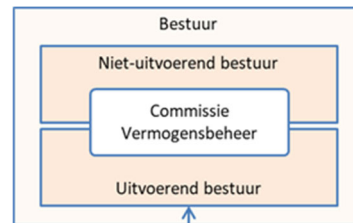
7 ORGANISATIE BELEGGINGEN

7.1 Bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het strategisch beleggingsbeleid. Daaronder wordt onder meer verstaan:

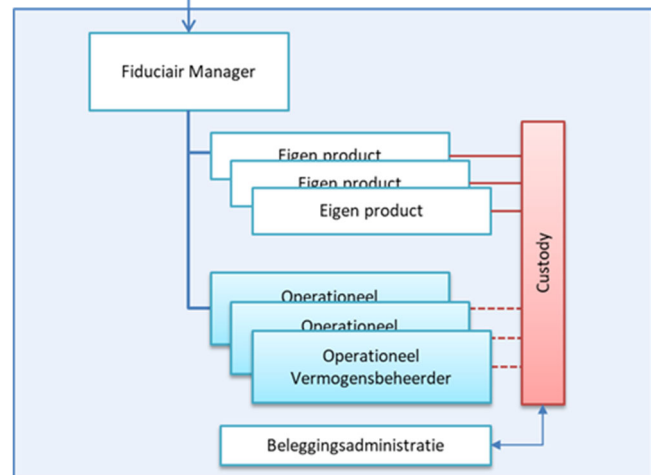
- de organisatie van het beleggingsproces;
- het vaststellen van het risicobudget;
- de strategische allocatie en bijbehorende bandbreedtes;
- de keuze van de benchmark;
- de bewaking van het gehele beleggingsbeleid.

Het bestuur heeft een commissie Vermogensbeheer ingesteld voor de aansturing van het vermogensbeheer. Het intern toezicht is belegd binnen het Niet-uitvoerend bestuur.

7.2 Commissie Vermogensbeheer

De commissie bestaat uit 2 niet-uitvoerend bestuursleden en 1 uitvoerend bestuurder. De commissie wordt ondersteund door een extern beleggingsadviseur. De commissie is zodanig samengesteld, dat een afgewogen oordeel kan worden gevormd over de financiële aansturing van het fonds.

De commissie adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd met betrekking tot het beleid, de risico's en de inrichting van het vermogensbeheer:

- ALM en haalbaarheidstoets;
- Strategisch beleggingsbeleid;
- Jaarplan Vermogensbeheer, de richtlijnen voor de Fiduciair Vermogensbeheerder, Custodian en de Beleggingsadministratie;
- Mandatering van operationeel vermogensbeheerders.

De commissie ziet verder toe op de uitvoering en naleving van de vermogensbeheercontracten, en is door het bestuur gemandateerd voor het nemen van operationele besluiten die passen in het vigerende beleid.

7.3 Uitvoerend bestuur

De uitvoerend bestuurder Vermogensbeheer (UB-VB) is verantwoordelijk voor:

- a. De operationele aansturing van de Fiduciair Vermogensbeheerder, de bewaarnemer en de administrateur;
- b. Het toezicht op de naleving van de verstrekte opdrachten;
- c. Voorbereiding van de beleidsadvisering door de commissie Vermogensbeheer en het Bestuur.

7.4 De fiduciair vermogensbeheerder (Achmea Investment Management (ACHMEA IM))

Voor de inrichting en aansturing van het vermogensbeheer maakt BPF Schoonmaak gebruik van de diensten van een fiduciair vermogensbeheerder (AIM). De fiduciair beheerder adviseert het fonds bij de totstandkoming van het beleid en is verantwoordelijk voor het ten uitvoer brengen van dit beleid. De fiduciair beheerder stuurt hiertoe de operationele uitvoering aan, selecteert en evalueert managers en beheert de risico's van de portefeuille. Dit laatste binnen het perspectief van de totale balans.

De fiduciair beheerder wordt benoemd door het bestuur. De kwaliteit van de dienstverlening wordt jaarlijks geëvalueerd door het bestuur, daarin geadviseerd door de commissie Vermogensbeheer.

Het Beleidsplan Vermogensbeheer en het Jaarplan Vermogensbeheer vormen de basis voor de beleggingsrichtlijnen voor de fiduciair beheerder en de mandaat- of fondsrichtlijnen aan de operationele vermogensbeheerders. In de beleggingsrichtlijnen komen aan de orde:

- De jaarlijkse normportefeuille voor categorieën en regio's;
- De allocatie bandbreedtes waarbinnen de portefeuille mag bewegen, eventueel in combinatie met vooraf gedefinieerde ruimte voor tactisch beleid;
- De actie bij overschrijding van de bandbreedte;
- Beschrijving van strategie en wijze van uitvoering van rente- en valutahedge beleid inclusief effectieve begrenzing van de risicoruimte ervan;
- Aard en doelstelling van benchmark van de uitvoerende manager;
- Beschrijving en vastlegging van de beheersing van financiële risico's, inclusief eventuele restricties voor kredietwaardigheid;
- Op welke gegevens de fiduciair beheerder haar aansturing moet baseren;
- Beschrijving van strategie en wijze van uitvoering van verantwoord beleggen.

Op basis van de beleggingsrichtlijnen stuurt de fiduciair beheerder de portefeuille aan. Dit betreft onder meer:

- Inrichting en onderhoud van de matchingportefeuille;
- Allocatie van stortingen en onttrekkingen conform allocatie, inclusief margin management t.b.v. EMIR;
- Afdekken van valutarisico;
- Selectie, monitoring en evaluatie van de operationele vermogensbeheerders (zie 4.9) ;
- Opstellen van mandaatrichtlijnen naar de operationeel vermogensbeheerders zodanig dat deze de risicoruimte effectief begrenzen en aansluiten bij de beleggingsrichtlijnen en strategische beleggingsmix van het fonds;
- Mandaatcompliance;
- Monitoring en verslaglegging van financiële risico's;
- Monitoring en verslaglegging van het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Beleid;
- Periodieke herbalancering van de portefeuille.

Er zijn meerdere operationeel vermogensbeheerders gecontracteerd. Elke vermogensbeheerder is vrij om binnen de geformuleerde randvoorwaarden te beleggen. De fiduciair beheerder:

- toetst doorlopend of de aangestelde vermogensbeheerders zich houden aan de overeengekomen richtlijnen;
- beoordeelt periodiek of zij (blijven) voldoen aan alle gestelde eisen.

7.5 De Operationeel Vermogensbeheerders

Het operationele beheer van de onderdelen van de beleggingsportefeuille is ondergebracht bij:

- De organisatie van de fiduciair beheerder: 'Eigen producten'
- Extern vermogensbeheerders (waaronder ook wordt verstaan: beleggingsfondsen).

Zij beleggen daadwerkelijk namens BPF Schoonmaak. Het beleid voor de selectie, aansturing, monitoring, evaluatie en eventueel ontslaan van de externe vermogensbeheerders is opgenomen in paragraaf 4.9.

De afspraken met de operationeel vermogensbeheerders worden vastgelegd in de mandaatrichtlijnen. In de mandaatrichtlijnen komen onder meer aan de orde:

- Doelstelling, risicoruimte en de benchmark van het mandaat;
- Instrumentarium dat kan worden ingezet;
- Het uitlenen van effecten in de portefeuille;
- Maximale omvang van de Liquiditeitspositie;
- Beschrijving en vastlegging van beheersing van financiële risico's, inclusief eventuele restricties voor kredietwaardigheid.

7.6 De bewaarneming / custody (Northern Trust (NT))

NT is verantwoordelijk voor het bewaren van de beleggingstitels van het fonds. NT heeft onder meer als taak om de activa van het pensioenfonds te bewaren

7.7 De beleggingsadministratie (Achmea IM)

De fiduciair beheerder voert de leidende beleggingsadministratie, verzorgt de integrale performancerapportage en de compliance rapportage (bewaken van de beleggingsrichtlijnen) en is verantwoordelijk voor de aanlevering van data voor de DNB-rapportages en het jaarverslag en jaarrekening. De performancemeting wordt uitgevoerd door een onafhankelijke afdeling bij de fiduciair beheerder.

BIJLAGE: SELECTIE EN MONITORING OPERATIONEEL VERMOGENSBEHEERDERS LEIDRAAD

bedrijfstakpensioenfonds schoonmaak- en glazenwassersbedrijf

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

BELEID

Wijziging: Vastgesteld door het bestuur.
Versie: 2022.11

Inhoud

1	Introductie.....	2
1.1	Wat vinden wij belangrijk?.....	2
1.2	Verantwoord beleggen	2
1.3	Uitgangspunten en internationale kaders	2
1.4	Speerpunthema's en SDG's	4
2	Overtuigingen Verantwoord beleggen	5
2.1	Beleggingsovertuigingen MVB	5
2.2	Klimaatovertuigingen.....	5
3	Doelstellingen	7
3.1	MVB-doelstellingen.....	7
3.2	Klimaatdoelstellingen	7
3.3	Duurzaamheidsdoelstellingen Vastgoed beleggingen	7
4	MVB instrumenten	8
4.1	Screenen van ondernemingen	8
4.2	Engagement	8
4.3	Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.....	10
4.4	Uitsluitingsbeleid	11
4.5	ESG integratie	14
4.6	Impact beleggen: green bonds.....	15
5	Overzicht van toegepaste instrumenten en de beleggingsportefeuilles	16
6	Effecten MVB beleid op benchmark/portefeuille.....	18
	Bijlagen.....	19
	Bijlage 1: Due diligence proces Bpf Schoonmaak	20

1 INTRODUCTIE

1.1 Wat vinden wij belangrijk?

Bpf Schoonmaak is een lange termijn belegger, en zorgt voor een goede uitvoering van de pensioenregeling die cao-partijen hebben afgesproken. Wij zijn er voor de deelnemers en werkgevers in de sector. Wij werken aan en voor hun pensioen vanuit drie sterke overtuigingen: Betrokken, Betaalbaar & Begrijpelijk.

- **Begrijpelijk**
Want wij vinden het belangrijk dat iedereen weet wat wij voor hen doen. Dat is duidelijke en begrijpelijke taal voor iedereen, zodat onze deelnemers altijd weten waar ze aan toe zijn. Dat is ook verantwoorde keuzes maken in onze beleggingen die wij altijd kunnen uitleggen.
- **Betrokken**
Want wij kennen onze sector. Wij handelen vanuit deze kennis en baseren onze keuzes op de behoeften van deelnemers en werkgevers. En wij komen op voor de pensioenbelangen van de sector.
- **Betaalbaar**
Doordat alle schoonmakers en glazenwassers samen pensioen bij ons opbouwen kunnen wij dit tegen lagere kosten doen. Hierdoor blijft er meer geld voor het pensioen. Daarnaast zijn wij een pensioenfonds zonder poespas: wij zijn er voor de pensioenen van onze mensen en meer ook niet.

1.2 Verantwoord beleggen

Verantwoorde keuzes maken in onze beleggingen is dus de basis voor ons beleggingsbeleid. Met ons beleggingsbeleid kunnen wij een bijdrage leveren aan de transitie naar een duurzame toekomst. MVB is een vast onderdeel van ons beleggingsbeleid. Een schoon en betaalbaar pensioen, nu en in de toekomst, willen we bereiken door te beleggen met oog voor rendement, risico, kosten en duurzaamheid.

Ons MVB-beleid richt zich op het maken van bewuste beleggingskeuzes, waarbij we nadrukkelijk ook kijken naar risico's voor milieu en samenleving (ESG-risico's). Beleggingen kunnen risico's veroorzaken, zoals beleggingen in o.a. fossiele brandstoffen (steenkool, aardolie, aardgas) die leiden tot uitstoot van broeikasgassen. Maar onze beleggingen kunnen ook zelf blootstaan aan risico's ten gevolge van wateroverlast of extreme droogte of hitte.

1.3 Uitgangspunten en internationale kaders

Om invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord beleggen gebruiken wij internationale en breed geaccepteerde normenkaders. Deze kaders worden door het pensioenfonds onderschreven en worden gebruikt bij de beoordeling van de ondernemingen waarin we beleggen. Deze kaders vormen ook de basis voor het MVB-beleid van het pensioenfonds:

- Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) Convenant voor Pensioenfondsen
- UN Global Compact
- OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen
- UN Guiding Principles on Business and Human Rights
- Sustainable Development Goals (SDG's)

In december 2018 heeft Bpf Schoonmaak het **IMVB-convenant** ondertekend. Het IMVB convenant is een samenwerking van Nederlandse pensioenfondsen, non-gouvernementele organisaties, vakbonden en overheid om tot gelijklopend instrumentarium en rapportages te komen ten aanzien van MVB. Met dit convenant kiezen wij voor een aanpak met de **OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen** en de **UN Guiding Principles on Business and Human Rights** als (internationaal) normenkader voor het verantwoord beleggen beleid.

Het **UN Global Compact** vindt haar oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen, zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, de conventies van de International Labour Organisation, de Verklaring van Rio inzake Milieu & Ontwikkeling en de anti-corruptie principes van de UN Conventie tegen Corruptie.

De **OESO-richtlijnen** maken duidelijk wat van bedrijven wordt verwacht op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) bij het internationaal zakendoen. Ze bieden bedrijven handvatten over hoe om te gaan met kwesties zoals ketenverantwoordelijkheid, mensenrechten, kinderarbeid, milieu en corruptie. Volgens deze richtlijnen worden bedrijven geacht de daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact van hun handelen op belanghebbenden te identificeren, voorkomen en verminderen. Daarnaast onderscheiden de OESO-richtlijnen consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. De OESO-richtlijnen worden momenteel onderschreven door 44 landen. Hiermee zijn ze de enige door overheden onderschreven MVO-richtlijnen voor internationaal ondernemen en het enige kader dat een geschillenbeslechtingsysteem bevat.

De **UN Guiding Principles on Business and Human Rights** zijn internationale normen over mensenrechten waaraan staten en ondernemingen zich dienen te houden. Deze zijn in 2011 door de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties goedgekeurd.

De **Sustainable Development Goals (SDGs)** van de Verenigde Naties vormen de wereldwijde maatschappelijke agenda voor overheden, ondernemingen en beleggers. De SDG's beogen een betere en meer duurzame toekomst voor iedereen. Dit moet bereikt worden door wereldwijd aan 17 verschillende onderwerpen te werken. Deze 17 ontwikkelingsdoelstellingen hebben onderliggend 169 concrete targets. De SDGs richten zich primair op de overheden van de 193 landen van de Verenigde Naties maar ook bedrijven worden gestimuleerd een bijdrage te leveren aan de doelstellingen. Beleggingen die hieraan bijdragen zijn Sustainable Development Investments (SDI's).

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Wet- en regelgeving

De Europese Unie heeft plannen gemaakt om het milieu te verbeteren. Daarin staat dat de EU wil zorgen voor minder klimaatverandering, maar ook dat we ons voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. En we moeten goed omgaan met water en ervoor zorgen dat we het milieu niet slechter maken. Verder wil de EU dat

de spullen die we niet meer nodig hebben opnieuw gebruikt worden, zodat we niet langer veel afval overhouden. En de EU wil dat de natuur wordt beschermd en dat er weer meer verschillende soorten dieren en planten komen.

Om aan deze plannen te kunnen werken heeft de EU een lijst gemaakt van “duurzame economische activiteiten”. Dat zijn werkzaamheden die door bedrijven en instellingen worden gedaan, die helpen bij een of meer van de doelen van de EU. Die lijst wordt de EU-Taxonomie genoemd.

Op de website van Bpf Schoonmaak staat meer informatie.

1.4 Speerpunthema's en SDG's

Bpf Schoonmaak kiest voor drie speerpunthema's waaraan wij extra aandacht besteden binnen ons verantwoord beleggen beleid. Deze speerpunten zijn onder meer gebaseerd op de gedragscode die voor de beroepsgroep is opgesteld (Code Verantwoord Marktgedrag) en op de uitkomsten van deelnemersonderzoek.

De gekozen speerpunthema's zijn:

1. Mensenrechten
2. Arbeidsnormen
3. Klimaat

Volgend uit de keuze voor deze speerpunthema's richt Bpf Schoonmaak zich op de volgende sustainable development goals (SDG's):

- SDG 3 'Goede Gezondheid en Welzijn'.
- SDG 8 'Eerlijk werk en economische groei'
- SDG 13 'Klimaatactie'.

2 OVERTUIGINGEN VERANTWOORD BELEGGEN

2.1 Beleggingsovertuigingen MVB

Om invulling te kunnen geven aan onze missie 'een goede uitvoering van de pensioenregeling die cao-partijen hebben afgesproken' hebben we beleggingsbeleid geformuleerd. Beleggingsovertuigingen zijn de leidende principes voor het opstellen, onderhouden en uitvoeren van ons beleggingsbeleid. Verantwoord beleggen komt terug in alle fases van ons beleggingsproces (beleid, uitvoering, monitoring en evaluatie).

Op het gebied van verantwoord beleggen hebben we de volgende beleggingsovertuigingen geformuleerd:

- 1. Verantwoorde keuzes maken in onze beleggingen die wij altijd kunnen uitleggen, is een onderdeel van de missie, visie en strategie. Daarom heeft het belangrijke impact op onze beleggingskeuzes.*
- 2. Wij hebben de overtuiging dat integratie van duurzaamheidsinformatie (ESG integratie) in het beleggingsproces op de korte termijn niet zal zorgen voor slechtere risico-rendement ratio, en op de lange termijn zorgt voor een gelijke of betere risico-rendement verhouding.*
- 3. Wij vinden het belangrijk om de portefeuille zoveel mogelijk te vrijwaren van maatschappelijk onwenselijke activiteiten, zelfs al zou het rendement van de portefeuille hierdoor lager worden.*

Verantwoord beleggen is een integraal onderdeel van ons beleggingsbeleid. We wegen bij elke beleggingsbeslissing factoren op het gebied van milieu, mensenrechten en goed ondernemingsbestuur (zogenoemde 'ESG factoren') mee. We menen dat verantwoord beleggen leidt tot een betere beleggingsportefeuille op het gebied van risico en rendement. We zijn ervan overtuigd dat we door verantwoord te beleggen kunnen bijdragen aan het oplossen van de enorme uitdagingen op gebied van milieu en maatschappij waarmee de wereld zich geconfronteerd ziet. Waar mogelijk gebruiken we onze invloed opdat ondernemingen beter presteren op milieu- en sociaal gebied en om kwaliteit van ondernemingsbestuur te versterken.

Bedrijven die verantwoord ondernemen hebben in de regel een beter toekomstperspectief en brengen een lager risico met zich mee dan bedrijven die dat niet doen. Het rendement van deze bedrijven is vaak gelijk aan of beter dan bedrijven die minder verantwoord ondernemen, met name op de langere termijn. Dit geldt niet alleen voor (de aandelen van) bedrijven, maar ook voor andere financiële activa, zoals vastgoed. Uit veruit de meeste empirische studies blijkt namelijk dat verantwoord beleggen leidt tot een vergelijkbaar of zelfs licht beter risico-rendementsprofiel van een beleggingsportefeuille. Daarom willen we beleggen in bedrijven, obligaties en vastgoed die naar verwachting een goed rendement opleveren, verantwoord zijn en op dit gebied willen blijven verbeteren. Deze beleggingen passen zowel bij de primaire verantwoordelijkheid van Bpf Schoonmaak, namelijk een solide financieel rendement, als bij onze verantwoordelijkheid om maatschappelijk rendement na te streven en te stimuleren.

2.2 Klimaatovertuigingen

Vanwege het belang van het klimaatrisico hebben wij, aanvullend op de beleggingsovertuigingen, onze klimaatovertuigingen geformuleerd. Deze overtuigingen zijn de basis voor de invulling van het klimaatbeleid. Klimaatverandering vindt plaats en de vraag is wat hieraan kan worden gedaan. De uitstoot van CO2 en andere broeikasgassen hebben effect op het klimaat. Hierdoor kan de warmte de ozonlaag niet uit, blijft de warmte hangen en neemt de opwarming van de aarde toe. Het World Economic Forum schat het klimaatrisico qua waarschijnlijkheid en impact groter in dan geopolitieke en economische risico's. Omdat er geen historische data zijn, is klimaatverandering lastig te vatten in modellen. De gevolgen van klimaatmigratie, geopolitieke conflicten, het verlies van biodiversiteit en het overschrijden van 'kritieke grenzen' van het klimaatsysteem laten zich dus niet in bestaande modellen vangen.

We hebben onze klimaatovertuigingen als volgt geformuleerd:

1. Wij vinden het thema klimaat zowel vanuit een risico/rendement perspectief als vanuit een maatschappelijk perspectief een relevant en belangrijk onderwerp.
2. Wij identificeren klimaatrisico's als enigszins tot zeer materieel voor het pensioenfonds en houden hier net als andere risico's rekening mee in haar beleggingsbeleid.
3. Wij vinden dat Bpf Schoonmaak een rol heeft in de energietransitie en we houden daarbij rekening met de mogelijkheden die passend zijn bij (de doelstelling van) het pensioenfonds.
4. Wij vinden het vooralsnog acceptabel om te (blijven) beleggen in CO2 intensieve bedrijven mits deze bedrijven een strategie hebben hoe om te gaan met de energietransitie.
5. Wij zijn er van overtuigd dat CO2 reductiedoelstellingen voor de beleggingsportefeuille helpen om het risicoprofiel van het pensioenfonds te verlagen.
6. Wij gaan er vanuit dat op de korte- en middellange termijn fossiele energie noodzakelijk is, maar dat schone energie een steeds groter aandeel zal krijgen in de energievoorziening en dat deze overgang exponentieel is.

3 DOELSTELLINGEN

3.1 MVB-doelstellingen

Op basis van de beleggingsovertuigingen MVB zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. Wij beleggen niet in bedrijven die UN Global compact normen structureel schenden.
2. Wij beleggen niet in landen die arbeidsnormen onvoldoende waarborgen. Wij beleggen ook niet in bedrijven in de uitgesloten landen waarin de staat een meerderheidsbelang (>50% aandelen) heeft.
3. Wij beleggen niet in fabrikanten van clustermunitie (wettelijke eis) en andere controversiële wapens.
4. Wij beleggen niet in tabaksproducenten.
5. Wij gaan in gesprek met bedrijven die (mogelijk) in strijd handelen met de UN Global Compact normen. Deze bedrijven dienen zich binnen een gestelde termijn te gaan houden aan deze normen.
6. Daar waar wij aandeelhouder zijn zullen wij onze stem doen gelden op ESG-onderwerpen.
7. ESG beoordelingen worden in alle beleggingskeuzes meegewogen.

3.2 Klimaatdoelstellingen

Onze klimaatovertuigingen hebben wij vertaald in de volgende doelstellingen:

1. CO2 voetafdruk: In 2030 is CO2 voetafdruk verlaagd met 50% ten opzichte van 2015 voor de aandelenportefeuille. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.
2. Energietransitie: Met tenminste 15 ondernemingen in 3 verschillende sectoren de dialoog starten welke succesvol zijn afgerond in 2025
3. Fossiele brandstoffen: Bpf Schoonmaak wil vanaf 2030 niet meer beleggen in steenkolen, teerzanden, schalieolie- en gas en arctic drilling.

Vanaf 2022 sluit Bpf Schoonmaak ondernemingen uit van de beleggingsportefeuilles die:

- a. meer dan 1% van de omzet halen uit het delven van thermische steenkool.
 - b. meer dan 10% van de omzet halen uit het gebruik van thermische steenkool.
 - c. Meer dan 5% van de omzet halen uit teerzanden, arctic drilling, schaliegas en – olie activiteiten.
4. Positieve klimaatimpact: In 2025 heeft Bpf Schoonmaak 3% tot 5% gealloceerd aan green bonds.

3.3 Duurzaamheidsdoelstellingen Vastgoed beleggingen

Voor Vastgoedfondsen hebben wij de volgende doelstellingen vastgesteld:

Wij beleggen alleen in vastgoedfondsen van beheerders die de UN PRI hebben ondertekend.

1. Wij beleggen alleen in vastgoedfondsen die deelnemen aan de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB). Dit is een jaarlijks onderzoek naar de duurzaamheidsprestaties van vastgoedportefeuilles. De doelstelling is dat minimaal 75% van de portefeuille 4 of 5 sterren behalen in de GRESB beoordeling. Dat zijn de 40% fondsen met de hoogste GRESB score.
2. Wij beleggen alleen in vastgoedfondsen die invulling geven aan de Sustainable Development Goals (SDG's).
3. Bpf Schoonmaak verwacht van de vastgoedfondsen dat zij inzichtelijk maken welke voortgang wordt geboekt bij het CO2 neutraal zijn in 2050, conform het Parijs klimaatakkoord.

4 MVB INSTRUMENTEN

Verantwoord beleggen kan op verschillende manieren worden ingevuld. Daarbij staan diverse instrumenten ten dienste van Bpf Schoonmaak. Wij kiezen voor een combinatie van verschillende instrumenten voor de uitvoering van MVB-beleid.

Voor de invulling van het MVB-beleid kiezen wij er voor gebruik te maken van de volgende instrumenten:

1. Het screenen van ondernemingen waarin wordt belegd;
2. Het aangaan van de dialoog met ondernemingen (engagement);
3. Het actief stemmen op aandeelhoudersvergaderingen;
4. Het toepassen van een uitsluitingsbeleid;
5. ESG-integratie, het integreren van duurzaamheidsinformatie in de beleggingsprocessen;
6. Impact beleggen: green bonds.

4.1 Screenen van ondernemingen

Om goed inzicht te krijgen of ondernemingen zich houden aan de internationale normen, zoals verwoord in het UN Global Compact, de OESO-richtlijnen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights, laat Bpf Schoonmaak ieder kwartaal de beleggingsportefeuilles screenen. Dat betekent dat het beleggingsuniversum wordt gecheckt op ondernemingen die mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en/of anti-corruptieregels schenden. Hierbij wordt gekeken naar de impact van het gedrag van de onderneming op de samenleving en/of milieu en de ernst, schaal en onomkeerbaarheid van de schending. Dit betekent:

- Ernst verwijst naar de heftigheid van de negatieve impact.
- Met Schaal wordt het bereik van het gevolg bedoeld, bijvoorbeeld het aantal mensen dat wordt getroffen of kan worden getroffen of de omvang van de milieuschade.
- Onomkeerbaarheid verwijst naar de grenzen aan de mogelijkheden om de situatie van de getroffen personen of het milieu te herstellen zodat deze overeenkomt met de situatie die voortvloeit uit de negatieve impact.

Door het screenen van de ondernemingen in het beleggingsuniversum kan Bpf Schoonmaak risico's (negatieve impact) voor de samenleving en het milieu identificeren. Door middel van het normatieve engagement programma spreekt Bpf Schoonmaak ondernemingen aan op hun gedrag om zo de (potentiële) negatieve impact te voorkomen of te verminderen. Over het monitoren van voortgang en de resultaten van de dialoog rapporteert Bpf Schoonmaak periodiek. Wanneer een onderneming schade heeft veroorzaakt aan samenleving of milieu zal Bpf Schoonmaak de onderneming nadrukkelijk oproepen tot herstel- en verhaalmogelijkheden voor degene die schade hebben geleden. Ook kunnen we stemmen op de aandeelhoudersvergaderingen en/of het uitsluiten van de onderneming, indien de dialoog niet succesvol is verlopen. Een uitvoerige beschrijving van het (due diligence) screeningsproces is terug te lezen in Bijlage 2.

Voor de uitvoering van het screeningbeleid maakt ons pensioenfonds gebruik van Achmea Investment Management. Screening van ondernemingen wordt over alle aandelen- en vastrentende waarde beleggingen uitgevoerd.

4.2 Engagement

Door de dialoog met bedrijven te voeren en te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen gebruikt Bpf Schoonmaak zijn invloed als belegger om op een positieve, constructieve manier bij te dragen aan duurzame verandering bij bedrijven waar het pensioenfonds in belegt. Het pensioenfonds besteedt specifiek aandacht aan de strategie, duurzaamheid en corporate governance van ondernemingen met als doel langetermijn-waardecreatie te bevorderen.

We onderscheiden: het Normatief engagement programma en het Thematisch engagement programma. Beide engagementprogramma's zijn van toepassing op de aandelen- en bedrijfsobligatie portefeuilles. Daarnaast gaan we in het 'ESG Nederland engagement'-traject in collectief verband in gesprek met Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen.

Normatief engagement programma

Het doel van het Normatief engagement programma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Het betreft de internationale normen van het UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on business and Human Rights.

Structurele schendingen van deze normen vergroten het risico op nadelige gevolgen voor de onderneming, haar directe omgeving zoals lokale gemeenschappen of het milieu en voor andere belanghebbenden. Activiteiten die (mogelijk) leiden tot een schending van de internationale normen staan veelal in de belangstelling van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en de media. Daarnaast leiden deze schendingen vaak tot rechtszaken, die boetes of het uitbetalen van schadeclaims door de ondernemingen tot gevolg kunnen hebben. Om die redenen wil het pensioenfonds dit stoppen of voorkomen¹.

Indien de onderneming de schending van de norm niet opheft en niet langer openstaat voor dialoog kan de onderneming worden uitgesloten van beleggingen en wordt de onderneming op de uitsluitingslijst geplaatst. Het Normatief engagement programma sluit goed aan bij de uitgangspunten van het IMVB convenant waar Bpf Schoonmaak zich in 2018 aan heeft gecommitteerd.

Thematisch engagement programma

Bpf Schoonmaak neemt deel aan het engagement programma van de fiduciair vermogensbeheerder. Het Thematisch engagement programma bestaat uit thema's die zijn gericht op het verhogen van sociale, milieu en governance standaarden in sectoren, ketens of bij individuele ondernemingen.

Het Thematisch engagement programma omvat verschillende onderwerpen en sectoren. Gemiddeld loopt een engagement thema 3 jaar. Bij de keuze van een thema spelen de volgende zaken een rol:

- Materialiteit van het thema;
- Sociale of ecologische relevantie van het thema;
- Omvang van de onderneming in de beleggingsportefeuille (zowel aandelen als bedrijfsobligaties);
- Inschatting van onderneming in hoeverre deze openstaat voor dialoog.

Bpf Schoonmaak is aangesloten bij de thema's: "CO₂ reductie" en "Goede en beschikbare medicijnen". Deze thema's sluiten aan bij één of meer Sustainable Development Goals.

We rapporteren over de voortgang van de dialoog in het halfjaarverslag Verantwoord Beleggen.

Escalatiestrategie door bredere inzet van aandeelhoudersrechten en uitsluiting

Bpf Schoonmaak hanteert een escalatiestrategie voor het geval dat dialogen met ondernemingen uit de engagement programma's onvoldoende voortgang boeken. Als eerste wordt gekeken of de dialoog geïntensiveerd kan worden met andere (hoger geplaatste) contact personen of door het versturen (al dan niet gezamenlijk met andere beleggers) van een urgentie-brief aan het bestuur. Mocht dit geen effect hebben dan kan Bpf Schoonmaak haar aandeelhoudersrechten inzetten, zoals:

- Tegen stemmen op bepaalde agendapunten bij onvoldoende openheid en voortgang bij de engagement. Zo kan tegen het remuneratiebeleid worden gestemd indien ESG hierin onderbelicht is of tegen benoemingen worden gestemd indien de ESG-kennis binnen het bestuur onder de maat is. De onderneming kan hierover ook actief worden geïnformeerd om ons standpunt kracht bij te zetten.
- Het stellen van vragen op de aandeelhoudersvergaderingen.
- Het plaatsen van aandeelhoudersresoluties op de agenda van de aandeelhoudersvergadering.

De inzet van deze aandeelhoudersrechten bij ondernemingen waar de dialoog stagneert wordt op case-by-case basis overwogen. Hierbij wordt meegewogen of het opportuun en effectief is. De inzet van de aandeelhoudersrechten worden alleen ingezet wanneer zij een duidelijke link hebben met en bijdragen aan de thema's en prioriteiten zoals geïdentificeerd in het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen-beleid van Bpf

¹ Uitvoerder van het normatieve engagementprogramma van Bpf Schoonmaak is Achmea Investment Management

Schoonmaak. Wanneer er wordt tegengestemd op een van de relevante agendapunten wordt de reden vermeld en vastgelegd. Dit is terug te vinden op de website van Bpf Schoonmaak.

Indien de onderneming internationale normen schendt en tevens onderdeel is van het normatieve engagement programma dan is het uiterste middel uitsluiting van beleggingen. De onderneming kan worden uitgesloten van beleggingen wanneer de escalatie strategie niet succesvol is gebleken en de onderneming geen stappen onderneemt om de schending op te heffen.

Engagement ESG Nederland

In het ESG Nederland engagementtraject gaat Bpf Schoonmaak in gesprek met Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen. Dit valt veelal samen met het aandeelhoudervergaderingseizoen. Deze dialogen vinden vaak in collectief verband plaats, namelijk in samenwerking met andere Nederlandse institutionele beleggers en Eumedion (het Nederlandse corporate governance platform voor institutionele beleggers). Het gezamenlijke doel is de beïnvloeding van governance en duurzaamheidsthema's, veelal ingegeven door de actualiteit van de aandeelhoudersvergadering. Te denken valt aan beloningsbeleid, benoeming van bestuurders, fusies & overnames en sociaal- en milieubeleid. Doordat het ESG Nederland engagement programma gedreven wordt door de agenda van de aandeelhoudersvergadering heeft dit programma een ander karakter dan het reguliere Thematisch engagement programma.

4.3 Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Bpf Schoonmaak is ervan overtuigd dat goede corporate governance bijdraagt aan de langetermijnwaardecreatie van ondernemingen. Bpf Schoonmaak is daarom een betrokken aandeelhouder en maakt actief gebruik van zijn aandeelhoudersrechten. Zo gaan we in gesprek met ondernemingen en stemmen wij op aandeelhoudersvergaderingen. Daarbij streven we niet alleen naar een goede corporate governance maar ook naar goed ondernemingsgedrag waarbij rekening wordt gehouden met maatschappelijke-, ethische- en milieu/klimaatkwesties.

We zien in het stemmen een belangrijk instrument om de financiële belangen van ons pensioenfonds te behartigen en we kunnen hierdoor expliciet aandacht geven aan onze speerpunten *mensenrechten, arbeidsnormen en klimaatverandering*.

Corporate governance uitgangspunten

Het stembeleid van Bpf Schoonmaak is mede gebaseerd op de normen en best practices op het gebied van corporate governance zoals die van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en die van het International Corporate Governance Network (ICGN). Daarnaast worden voor elke afzonderlijke markt toepasselijke nationale wet- en regelgeving, lokale marktnormen en codes op het gebied van corporate governance toegepast.

Voor de uitvoering van het stembeleid maakt het pensioenfonds gebruik van Achmea Investment Management. Ons stembeleid, met daarin de uitgangspunten die bij gebruiken bij het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen is opgenomen in een separaat beleidsdocument. Jaarlijks wordt het stembeleid opnieuw beoordeeld.

Uitvoering

Bpf Schoonmaak kan als aandeelhouder minimaal jaarlijks op de algemene aandeelhoudersvergadering van het bedrijf stemmen. Met een internationale aandelenportefeuille is het niet mogelijk om zelf alle aandeelhoudersvergaderingen te bezoeken en zelf te stemmen. Het pensioenfonds stemt daarom op afstand, ook wel 'proxy voting' genoemd. Om te kunnen stemmen op afstand maakt het pensioenfonds gebruik van het stemplatform van Institutional Shareholders Services (ISS). Daarnaast geeft ISS analyses en stemadvies op basis van het stembeleid van het pensioenfonds.

Transparantie

We zijn transparant over het stemgedrag en zorgen ervoor dat stakeholders via het Vote Disclosure Systeem kunnen zien hoe we hebben gestemd. Hierin is terug te vinden hoe er per aandeelhoudersvergadering en per agendapunt is gestemd. In het geval dat wij tegen een agendapunt hebben gestemd, is er een toelichting gegeven. Ook rapporteren we halfjaarlijks op geaggregeerd niveau over de uitvoering van het stembelief in het halfjaarverslag verantwoord beleggen.

Jaarlijks publiceert Bpf Schoonmaak op haar website een “Verslag verantwoord en betrokken aandeelhouderschap” waarin wordt aangegeven hoe het pensioenfonds de regelgeving en codes, zoals de Nederlandse Stewardship Code en Europese Shareholders Right Directive II, heeft geïmplementeerd.

4.4 Uitsluitingsbeleid

Wij vinden het belangrijk om de beleggingsportefeuilles te vrijwaren van maatschappelijk onwenselijke activiteiten. Wij voeren dan ook een uitsluitingsbeleid om onze normatieve ondergrens te borgen. Voor de definitie van deze ondergrens maken wij onderscheid tussen producten die wij onacceptabel vinden (controversiële wapens en delvers van steenkool) en ondernemingsgedrag dat wij onacceptabel vinden (UN Global Compact Schenders). Ondernemingen die niet voldoen aan onze ondergrens sluiten wij uit van het beleggingsuniversum. Dat betekent dat de vermogensbeheerders die wij aanstellen niet in deze ondernemingen mogen beleggen.

De lijst met uitgesloten beleggingen is aan verandering onderhevig. Deze lijst wordt tweemaal per jaar herzien. Aanpassingen worden gecommuniceerd via de halfjaarlijkse rapportage Verantwoord Beleggen. De volgende uitsluitingen gelden:

1. UN Global Compact schenders
2. Controversiële wapens
3. Fossiele brandstoffen (delvers en gebruikers)
4. Tabaksproducenten
5. Uitsluiten van landen en staatsbedrijven in uitgesloten landen.
6. Goed bestuur

Schenders van internationale normen (UN Global Compact)

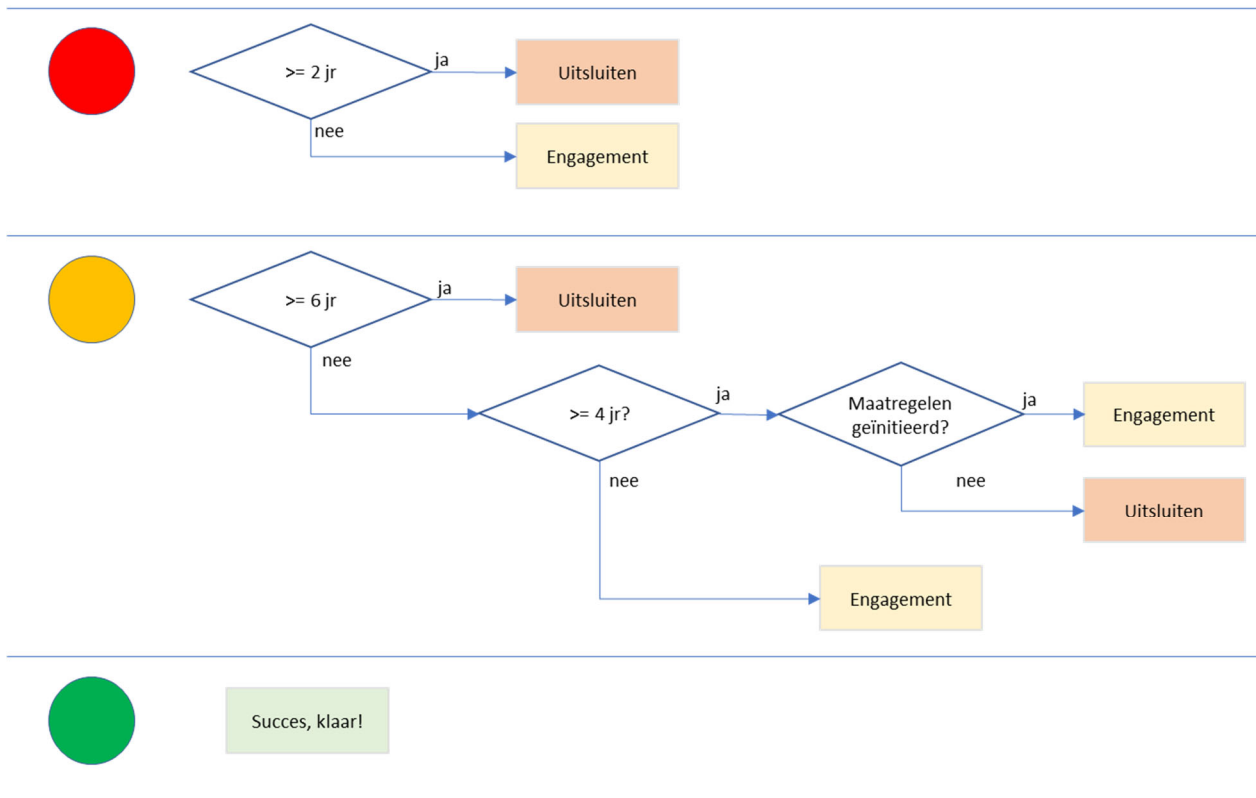
Ondernemingen die op structurele basis internationale normen schenden zoals op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie worden uitgesloten. Bpf Schoonmaak spreekt van een structurele schending wanneer de schending ook na dialoog, na ten minste twee jaar, nog altijd niet (in voldoende mate) is opgeheven. Het gaat hier om normen zoals genoemd in de uitgangspunten van het UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights, zoals aangegeven van paragraaf 1.2. Voor ondernemingen die zich op de uitsluitingslijst bevinden, geldt dat indien de onderneming zich in de aandelen- of bedrijfsobligatieportefeuille bevindt, de posities binnen redelijke termijn verkocht worden en er geen nieuwe posities worden ingenomen zolang de schending blijft voortduren. De peildatum voor uitsluiten van schenders is 1 juli van het kalenderjaar.

Ondernemingen die principes van de speerpunten mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en (anti) corruptie schenden, zullen worden opgenomen in het engagementprogramma. Via de dialoog zullen we extra inspanningen leveren om de ondernemingen te doen bewegen de mensenrechten-, arbeidsnormen-, milieu of (anti) corruptieschending op te heffen.

Jaarlijks worden de lopende engagement dialogen beoordeeld en wordt bepaald of de dialoog kan worden voortgezet, of dat de onderneming moet worden voorgedragen voor uitsluiting.

- **Geverifieerde schending (Rood)**
Wanneer al 2 jaar of langer onsuccesvol dialoog is gevoerd, wordt de onderneming voorgedragen voor uitsluiting.
- **Vermeende schending (Oranje)**
Wanneer al 6 jaar of langer dialoog is gevoerd, dan wordt de onderneming voorgedragen voor uitsluiting. Heeft de dialoog 4 jaar of langer bestaan, dan moeten minimaal maatregelen zijn geïnitieerd om de dialoog voort te zetten. Is dat niet het geval dan wordt de onderneming voorgedragen voor uitsluiting. Is de duur van de dialoog korter dan 4 jaar, dan wordt de dialoog voortgezet.
- **Schending opgeheven (Groen).**
De dialoog is succesvol verlopen. Geen verdere actie.

Beoordeling ondernemingen in Engagement (jaarlijks)

Wij maken per onderneming een analyse van de schending. In deze analyse krijgen de volgende punten een plaats:

- De opstelling van de onderneming in dialoog
- De bereidheid bij de onderneming tot nemen van stappen
- De ernst van schending
- De mate waarin de onderneming herstel en verhaal toepast

Controversiële wapens

Naast de wettelijke eis om fabrikanten van clustermunie uit te sluiten, wensen we ook andere controversiële wapens uit te sluiten. Wij vinden wapens controversieel wanneer deze onevenredig veel leed en slachtoffers

veroorzaken en geen onderscheid maken tussen burger- en militaire doelen. Ook na afloop van een conflict veroorzaken deze wapens nog op aanzienlijke schaal slachtoffers en ontwrichten deze de maatschappij en de economie. Dit is de reden dat wij ons beleggingsuniversum op voorhand willen ontdoen van deze producten. In de praktijk gaat het om de volgende wapens:

1. Nucleaire wapens;
2. Biologische wapens;
3. Chemische wapens;
4. Antipersoonsmijnen;
5. Clustermunitie.

Bij het bepalen van de definitie van controversiële wapens zoekt Bpf Schoonmaak aansluiting bij internationale verdragen die door Nederland ondertekend zijn zoals het verdrag van Ottawa, (verbod op antipersoonsmijnen) en het verdrag van Oslo (verbod op clusterbommen) en bij het beleid van de Nederlandse overheid.

Fossiele brandstoffen

a. Steenkool

Het steenkoolbeleid is gericht op het delven en het gebruik van thermische steenkool (inclusief bruinkool, bitumen, antraciet en stoomkolen). Bedrijven die steenkool delven lopen vanuit hun bestaansrecht meer risico dan bedrijven die steenkool gebruiken. We verwachten dat gebruikers van steenkool beter in staat zullen zijn zich aan te passen.

Delvers van steenkool

Voor delvers is een strenger uitsluitingsbeleid van toepassing dan voor gebruikers. Ondernemingen worden uitgesloten van belegging indien de omzet van een onderneming voor meer dan 1% afkomstig is uit steenkoolwinning gerelateerde activiteiten. De winning van thermische steenkool (inclusief bruinkool, bitumineuze, antraciet en stoomkolen) en de verkoop ervan aan externe partijen zijn relevant bij het bepalen van de aan steenkool gerelateerde omzet. Inkomsten uit kolenhandel worden vanwege databeperkingen vooralsnog niet meegenomen in deze berekening.

Gebruikers van steenkool

Gebruikers van steenkool zijn bedrijven die omzet behalen uit de opwekking van elektriciteit door middel van kolen. Ook de bedrijven met een groot steenkoolgebruik zullen moeite hebben om mee te gaan met de energietransitie omdat aanpassingen nodig zijn in hun productieprocessen om meer duurzaam te worden. Wij verwachten dat het aanpassingsvermogen bij bedrijven met een beperkt steenkoolgebruik haalbaar is. Daarom hanteren wij een minder strikte omzetsgrens voor het uitsluiten van gebruikers van steenkool van 10%.

b. Teerzanden, Arctic drilling, schaliegas en – olie

Gezien de hoge milieu impact van deze activiteiten is het uitsluiten van bedrijven die zich bezig houden met teerzanden, arctic drilling, schaliegas en – olie passend bij de maatschappelijke doelstelling. De omzetsgrens hiervoor is 5%, waarmee de grootste milieuvuilers worden uitgesloten.

Tabakproducenten

Uit het MVB-onderzoek onder deelnemers (eind 2020) kwam naar voren dat “Betaalbare gezondheidszorg voor iedereen” het meest belangrijke thema vinden. Met het uitsluiten van tabaksproducenten geven wij invulling aan het thema gezondheid.

Het uitsluiten van tabaksproducenten is gericht op de directe vervaardiging van tabaksproducten (waaronder sigaretten, sigaren, pijp en/of losse tabak, pruimtabak en/of snuiftabak, rookloze tabak en rauwe, bewerkte, gereconstitueerde en/of geëxpandeerde tabak).

Landenbeleid (Uitsluiten van landen, en bedrijven in deze landen, waarvan de staat meer dan 50% van de aandelen bezit)

Landen

Bpf Schoonmaak kiest er voor om een landenbeleid te hanteren ten aanzien van obligaties uitgegeven door overheden. Ten aanzien van staatsobligaties mag niet belegd worden in obligaties (zowel sovereign als quasi-sovereign) geëmitteerd door landen die op de landenuitsluitingslijst van het pensioenfonds staan. Voor het samenstellen van deze lijst wordt de Sanctiewet 1977 als handvat gehanteerd. Naast de EU sanctie lijst en de VN sanctie lijst worden de prestaties van de landen in de ITUC Global Rights index als vertrekpunt gebruikt bij het opstellen van een landenuitsluitingslijst. De ITUC Global Rights index is de meest uitgebreide database over schendingen van de rechten van werknemers. Deze index is gekozen vanwege het gekozen speerpunt thema arbeidsnormen, waar veiligheid en goed werkgeverschap centraal staan en de relevantie van het thema arbeidsnormen voor deelnemers.

Bedrijven in uitgesloten landen waarvan de staat meer dan 50% van de aandelen bezit.

Wij kiezen er voor staatsbedrijven (bedrijven die voor meer dan 50% van de staat zijn) uit te sluiten omdat we niet wensen bij te dragen aan het financieren van landen die arbeidsrechten niet in voldoende mate waarborgen.

Via een staatsbedrijf kunnen de resulterende inkomsten dan een belangrijke bron van overheidsinkomsten zijn. Repressieve regimes en het staatsbedrijf zijn op deze wijze sterk met elkaar verweven en is er een duidelijke directe relatie tussen de inkomsten verkregen vanuit het staatsbedrijf en het financieren van het regime. De relatie neemt verder toe indien het repressieve regime ook werkelijk de grootaandeelhouder en dus ook de belangrijkste economisch begunstigde is.

Goed bestuur

Bpf Schoonmaak hanteert een beleid in lijn met de SFDR-wetgeving om te zorgen dat wordt belegd in ondernemingen die voldoen aan de praktijken van goed bestuur ('good governance'). Ondernemingen die zeer slecht presteren op het gebied van goed bestuur worden op voorhand uitgesloten. Daarbij wordt minimaal gekeken naar wettelijke vereisten op het gebied van:

- goede managementstructuren;
- betrekkingen met werknemers;
- beloning van het betrokken personeel;
- naleving van de belastingwetgeving.

4.5 ESG integratie

Bpf Schoonmaak integreert ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. Per beleggingscategorie wordt bepaald hoe en in welke mate ESG-integratie strategieën het meest effectief in de praktijk toegepast kunnen worden.

CO₂ reductie

Bpf Schoonmaak heeft klimaatovertuigingen vastgesteld. Een daarvan luidt dat Bpf Schoonmaak de CO₂ uitstoot van de aandelenportefeuille wil reduceren. Daarvoor willen wij aansluiten bij de doelstelling zoals die vanuit Europa wordt gehanteerd. Concreet wordt gedaan in de zogenaamde Climate Transition Benchmark (CTB). In deze benchmark wordt, aan de hand van klimaatdata, ondernemingen met grootste transitierisico's uitgesloten en daarnaast herweging toegepast naar ondernemingen die goed gepositioneerd zijn voor de energietransitie. Deze benchmark heeft als doelstelling een 30% CO₂ reductie ten opzichte van de marktindex en een jaarlijkse reductiedoelstelling van 7%. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.

4.6 Impact beleggen: green bonds

Een van de klimaatdoelstellingen luidt dat Bpf Schoonmaak vindt dat zij een rol heeft in (de financiering) van de energietransitie. Een manier om hieraan bij te dragen is door middel van beleggen in green bonds. Green bonds zijn obligaties waarvan de opbrengsten uitsluitend gebruikt worden om projecten of activiteiten met een aantoonbaar positief effect op het milieu of klimaat te financieren. Bpf Schoonmaak heeft besloten om door middel van een afzonderlijke allocatie van 2% in green bonds te beleggen.

5 OVERZICHT VAN TOEGEPASTE INSTRUMENTEN EN DE BELEGGINGSPORTEFEUILLES

Langs de instrumenten stemmen, uitsluiten, engagement en integratie hebben we het volgende beleid opgesteld voor die onderdelen in de portefeuille waarop dit van toepassing is.

Reikwijdte MVB-beleid

Ons pensioenfonds belegt ook via beleggingsfondsen. Deze beleggingsfondsen worden beheerd door diverse vermogensbeheerders. Daarbij is het vaak niet mogelijk om ons MVB beleid integraal toe te passen. Bij de selectie van beleggingsfondsen zoeken we fondsen waarvan het MVB beleid in hoge mate aansluit bij ons beleid. Daarnaast evalueren we of dit beleid blijft aansluiten. Mochten hier grote verschillen ontstaan, dan gaan we de dialoog aan met de beheerders van de beleggingsfondsen. Als de verschillen naar de mening van het pensioenfonds te groot blijven dan zullen we een ander fonds selecteren dat beter bij ons past. De reikwijdte van het gevoerde beleid is inzichtelijk gemaakt in de volgende tabel.

Bpf Schoonmaak: Overzicht ESG-instrumenten en toepassing in de beleggingsportefeuille

	Staatsobligaties (Matching)	Aandelen Wereld Ontwikkelde Markten	Aandelen Opkomende Markten ****	Niet-staatsobligaties	(Staats)Obligaties Opkomende markten	Green Bonds	Hypotheken	Vastgoed
	Mandaat	Mandaat	Fonds	Mandaat	Mandaat	Mandaat	Fonds / mandaat	Fondsen
1. Stemmen (stembeleid Bpf Schoonmaak)	NA	√	√	NA	NA	NA	NA	NA
2. Normatieve dialoog op de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti corruptie)	NA	√	√	√	NA	√	NA	NA
3. Thematisch engagement	NA	√	√	√	NA	√	NA	NA
4. CO₂ doelstelling: In 2030 is CO2 voetafdruk verlaagd met 50%	X	√*	√	X	X	X	X	X
5. Uitsluitingen (schending geverifieerd > 2 jaar)								
a. Mensenrechten	NA	√	√	√	NA	√	NA	NA
b. Arbeidsnormen	NA	√	√	√	NA	√	NA	NA
c. Milieu	NA	√	√	√	NA	√	NA	NA
d. Corruptie	NA	√	√	√	NA	√	NA	NA
e. Controversiële wapens (Nucleaire, biologische en chemische wapens, anti-persoonsmijnen, clustermunition)	NA	√	√	√	NA	√	NA	NA
f. Fossiele brandstoffen								
Delvers steenkool: meer dan 1% omzet uit steenkool.	NA	√	√	√	√	√	NA	NA
Gebruikers steenkool: meer dan 10% omzet uit gebruik steenkool.	NA	√	√	√	√	√	NA	NA
Teerzanden, Arctic drilling, schaliegas en – olie: meer dan 5% omzet uit deze activiteiten.	NA	√	√	√	√	√	NA	NA
g. Tabaksproducenten	NA	√	√	√	√	√	NA	NA
h. Landenbeleid (Arbeidsnormen) met uitsluiting Staatsbedrijven	√	√	√	√	√	√	NA	NA
6. ESG-integratie	√	√*	√	√**	X	√**	X	X
7. Impact beleggen	X	X	X	X	X	√	X	X
8. GRESB***: minimaal 75% heeft 4 of 5 sterren	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	√

Notes

NA Not Applicable

√ Wordt toegepast

X Wordt niet toegepast

* Toepassing van de MSCI Climate Change index

** Op basis van MSCI ESG ratings en research

*** Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB): we beleggen alleen in vastgoedfondsen die deelnemen aan GRESB.

**** MVB beleid van het EME-fonds is van toepassing. Dit beleid komt in zeer grote mate overeen met het MVB beleid van Bpf Schoonmaak.

6 EFFECTEN MVB BELEID OP BENCHMARK/PORTEFEUILLE

Het voeren van een MVB beleid kan in bepaalde mate effect hebben op de portefeuille en/of de benchmark van ons fonds. Per instrument geven we aan welke effecten er kunnen optreden.

Stembeleid

Het voeren van een stembeleid heeft geen wijzigingen in de benchmark of portefeuille tot gevolg.

Engagementbeleid

Het voeren van een engagementbeleid heeft geen directe wijzigingen in de portefeuille tot gevolg. De informatie die wordt vergaard tijdens de dialoog kan echter worden geïntegreerd in het uitsluitingsproces. Dit is aan te bevelen, waarmee engagement in indirecte zin effect kan hebben op de samenstelling van de portefeuille en benchmark. Dit is onder uitsluitingsbeleid verder toegelicht.

Uitsluitingsbeleid

Het uitsluitingsbeleid heeft impact op benchmarks en portefeuilles van aandelen in ontwikkelde markten en bedrijfsobligaties. De impact van uitgesloten ondernemingen wordt uitgedrukt in het benchmarkgewicht (bij aandelen) of de bijdrage aan de benchmark duratie (bij bedrijfsobligaties). De impact wordt periodiek gemonitord.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: DUE DILIGENCE PROCES BPF SCHOONMAAK

INLEIDING

Zoals aangegeven in het MVB beleid doorloopt BPF Schoonmaak periodiek een screening van bedrijven op het schenden van de internationale normen. In deze bijlage geven we aan welke stappen worden doorlopen in dit Due diligence cyclus.

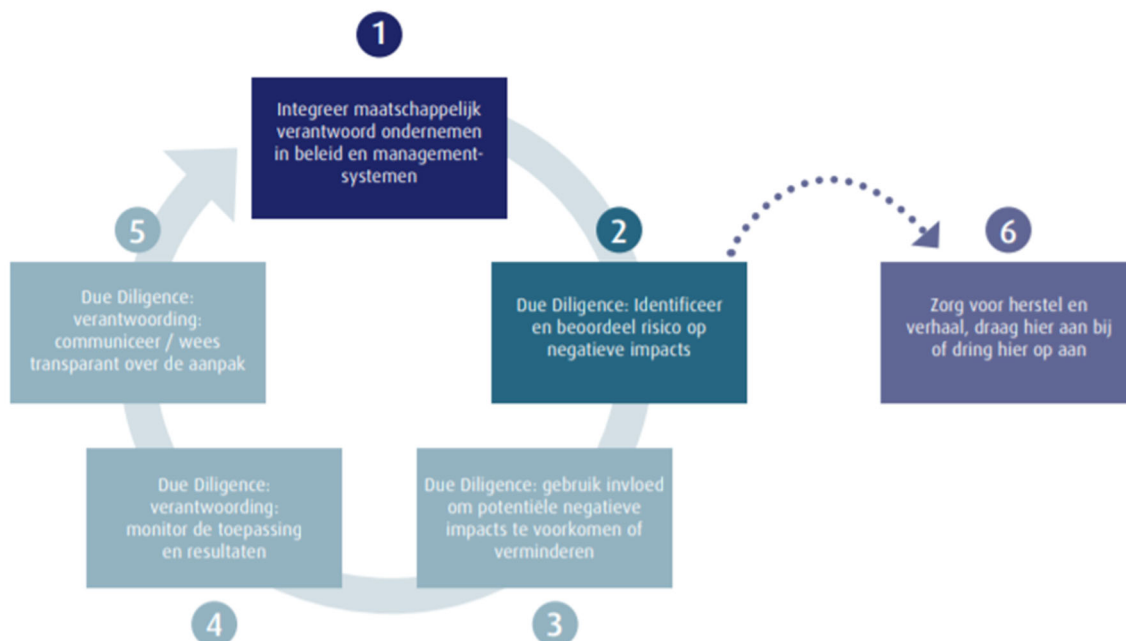
Wij doorlopen periodiek een due diligence cyclus om de daadwerkelijke en mogelijke negatieve impact van de beleggingen op duurzaamheidsfactoren te identificeren, te voorkomen en te verminderen alsmede om verantwoording af te leggen over hoe het pensioenfonds omgaat met de geïdentificeerde risico's.

Due diligence is er op gericht om de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren (dus de negatieve impact voor de samenleving en het milieu in zowel de beleggingsportefeuille als bij potentiële beleggingen) te identificeren, prioriteren en analyseren.

In deze bijlage gaan we nader in op de verschillende stappen van het due diligence proces. Daarbij hanteren wij het model en de terminologie van het Instrumentarium van het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen². Zie tevens figuur 1.

NB: De stappen in figuur 1 hebben een afwijkende benaming van de stappen die in het 'Instrumentarium Convenant Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen' worden genoemd en die zijn uitgewerkt in deze bijlage. Figuur 1 is namelijk oorspronkelijk afkomstig uit de OESO-Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. Het instrumentarium maakt de vertaalslag van het due diligence proces van de OESO-Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen naar het Internationale Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Convenant voor Pensioenfondsen en hanteert daarom afwijkende benamingen.

Figuur 1: Due diligence cyclus

Bron: Instrumentarium Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenfondsen

² <https://www.imvoconvenanten.nl/-/media/imvo/files/pensioenfondsen/instrumentarium.pdf?la=nl&hash=8B14DB50274FC744ADA75207D2B28876>

Toelichting op de stappen van het due diligence proces

Stap 1: Inbedden van ESG in relevant beleid en managementsystemen

Wij onderschrijven de ESG-due diligence stappen conform het OESO-richtsnoer³. Wij streven via onze beleggingen naar (maatschappelijke) langetermijnwaardcreatie en identificeren en beoordelen aan de hand van een due diligence screening de daadwerkelijke en potentiële negatieve impact in de beleggingsportefeuille. Deze due diligence screening wordt uitgevoerd door onze Integraal Beheerder (Achmea Investment Management) op basis van ISS ESG informatie.

Stap 2: Identificeren en beoordelen van daadwerkelijke en potentiële negatieve impact in de beleggingsportefeuille en bij potentiële beleggingen

Bij het screenen van onze beleggingsportefeuille (wereldwijde aandelen en Global credits) worden (potentiële) negatieve impacts op de samenleving en het milieu geïdentificeerd. Dit zijn de belangrijkste ongunstige effecten van onze beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren.

Ter beoordeling wordt vervolgens gekeken naar de impact van het gedrag van de onderneming op de samenleving en/of het milieu en de ernst, schaal en onomkeerbaarheid van de schending. Dit houdt het volgende in:

Ernst verwijst naar de heftigheid van de negatieve impact.

Met schaal wordt het bereik van het gevolg bedoeld, bijvoorbeeld het aantal mensen dat wordt getroffen of kan worden getroffen of de omvang van de milieuschade.

Onomkeerbaarheid verwijst naar de grenzen aan de mogelijkheden om de situatie van de getroffen personen of het milieu te herstellen, zodat deze overeenkomt met de situatie voorafgaand aan de negatieve impact.

Tevens wordt de mate van waarschijnlijkheid meegewogen. Het screeningsproces vindt vier maal per jaar plaats aan de hand van de bevindingen van het onderzoeksbureau ISS ESG.

Thematische aandachtsgebieden voortkomend uit de due diligence

De uitkomsten van de due diligence screening worden gecategoriseerd naar thematische aandachtsgebieden en beoordeeld op de mate van betrokkenheid van de onderneming en het effect op de samenleving of het milieu. De onderneming krijgt bij de prioriteringsbeoordeling een kwalificatie van rood, oranje of groen op basis van de ISS ESG data. Deze kwalificatie wordt vervolgens gebruikt bij de prioritering van de thematische aandachtsgebieden.

De thematische aandachtsgebieden voor BPF Schoonmaak zijn gerelateerd aan mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie. Ondernemingen die zich niet houden aan deze normen worden als (potentieel) risicovol beschouwd voor de samenleving of het milieu. In het volgende hoofdstuk van deze bijlage worden de (internationale) standaarden uiteengezet die gebruikt worden bij de thematische aandachtsgebieden. Deze thematische aandachtsgebieden zijn al sinds de start van het MVB beleid (2008) integraal onderdeel van het normenkader dat breed gedragen is door de deelnemers van BPF Schoonmaak.

Wij prioriteren de daadwerkelijke en potentiële negatieve impact aan de hand van de ernst en waarschijnlijkheid en gebruikt voor alle geïdentificeerde casussen zijn invloed om de negatieve impact te voorkomen en/of te mitigeren. Hierbij wordt geen nadere prioritering gemaakt tussen thematische aandachtsgebieden, locatie waar de daadwerkelijke of potentiële negatieve impact zich voordoet of de omvang van onze positie in een onderneming.

Stap 3: Negatieve impacts voorkomen en/of mitigeren en stap 6 (herstel en verhaal)

Wanneer ondernemingen in onze beleggingsportefeuille (potentieel) negatieve impact veroorzaken of dreigen te veroorzaken, gebruiken wij onze invloed om deze negatieve impact te voorkomen en/of te mitigeren en indien nodig om herstelmaatregelen en/of compensatie mogelijk te maken. Dit doen wij via engagement en het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.

³ <https://mneguidelines.oecd.org/RBC-for-Institutional-Investors.pdf>: "Responsible business conduct for institutional investors"

Wanneer ondernemingen waarin wij beleggen negatieve impact hebben veroorzaakt c.q. daaraan hebben bijgedragen, verlangen wij dat zij herstelmaatregelen uitvoeren en/of benadeelden compensatie bieden c.q. daaraan bijdragen.

De nadere invulling van ons engagement- en stembeleid is opgenomen in het MVB beleid (paragraaf 5.2 en 5.4) en in de halfjaarlijkse rapportages verantwoord beleggen. In het uiterste geval kunnen wij besluiten om te desinvesteren en de onderneming uit te sluiten van belegging.

Stap 4: Monitoring van implementatie en resultaten

De voortgang en impact van ons engagementbeleid ten aanzien van de geïdentificeerde negatieve impact wordt gemonitord via een halfjaarlijkse MVB rapportage opgesteld door onze Fiduciair Beheerder (Achmea Investment Management).

Stap 5: Verantwoording

Halfjaarlijks leggen we aan onze deelnemers en anderen belanghebbenden verantwoording af via een publieke versie van het MVB halfjaarverslag. Deze is beschikbaar op onze website:

<https://www.pensioenschoonmaak.nl/over-ons/beleggen/beleggingsresultaten-en-downloads-beleggingsbeleid.aspx#rapportages>

OVERZICHT VAN STANDAARDEN DIE GEBRUIKT WORDEN BIJ THEMATISCHE AANDACHTSGEBIEDEN

Mensenrechten (UN Global Compact Principes 1 en 2)

De 'rechten van de mens' vormen één van de vier hoofdthema's van het UN Global Compact en worden geadresseerd door de eerste twee principes van het UN Global Compact (zie tevens onderstaande tabel). Deze principes staan echter niet op zichzelf en zijn gekoppeld aan, en uitgewerkt in diverse richtlijnen en verdragen (zie tabel 1). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG meegenomen bij het screenen van bedrijven op eventuele schendingen van mensenrechten.

In de UN Guiding Principles on Business & Human Rights (UNGPs), staat specifiek beschreven hoe bedrijven met deze richtlijnen en verdragen dienen om te gaan en wat hun verantwoordelijkheden zijn. Of zoals de opsteller van de UNGPs, Professor John Ruggie stelt: *"The Guiding Principles' normative contribution lies not in the creation of new international law obligations but in elaborating the implications of existing standards and practices for states and businesses; integrating them within a single, logically coherent and comprehensive template; and identifying where the current regime falls short and how it could be improved"*.

TABEL 1. PRINCIPES UN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA MENSENRECHTEN

	UN Global Compact		Relevante hoofdstukken	
Thema per Principe	Principe	Inhoud principe	OESO-richtlijnen	Relevante verdragen
Mensenrechten	Principe 1	Bedrijven dienen binnen de eigen invloedssfeer de internationaal vastgelegde mensenrechten te ondersteunen en te respecteren.	IV. Mensenrechten V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. De VN-verklaring over de rechten van inheemse volkeren.
	Principe 2	Bedrijven dienen ervoor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan schendingen van de mensenrechten.	VIII. Consumentenbelangen IV. Mensenrechten	ILO conventie 169 betreffende inheemse en in stamverband levende volken in onafhankelijke landen. Tripartite ILO-verklaring inzake multinationale ondernemingen en sociaal beleid. Geneefse conventie. Haagse conventie. Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

In de praktijk hebben mensenrechtenschendingen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- Beperking van het recht op zelfbeschikking
- Activiteiten in controversiële landen strijdig met het humanitair recht
- Het niet respecteren van rechten van inheemse volken
- Beperking van vrijheid van meningsuiting

Beperking van het recht op zelfbeschikking

Het recht op zelfbeschikking van volken is opgenomen in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en is weer uitgewerkt in twee bindende VN verdragen: 'Burgerrechten en Politieke Rechten' (BuPo) en 'Economische, Sociale en Culturele Rechten' (EcSoCu). Deze verdragen werden in 1966 aanvaard en gingen in 1976 van kracht. Het individuele recht op zelfbeschikking kan gezien worden als een element van de persoonlijke vrijheid en daarmee als een grondslag van de mensenrechten. Hierdoor vormen kwesties waarin ondernemingen bijdragen aan een beperking van het recht op zelfbeschikking een mensenrechtenschending.

Activiteiten in controversiële landen strijdig met het humanitair recht

Ten aanzien van de kwestie 'Activiteiten in controversiële landen strijdig met het humanitair recht' is het van belang dat ondernemingen ten aanzien van degenen die gevolgen van hun activiteiten ondervinden internationaal erkende mensenrechten respecteren. De 'UN Guiding Principles on Business & Human Rights', die zijn geïntegreerd in de OESO-richtlijnen, bieden voor bedrijven een hanteerbaar beleidskader over de toepassing van mensenrechten en de UN Global Compact principes. Specifiek voor de activiteiten van bedrijven die te maken hebben met oorlogen of bezettingen biedt ook de Geneefse conventie een geschikt raamwerk.

Het niet respecteren van rechten van inheemse volken

De VN aanvaardde in 2007 een 'Verklaring over de rechten van inheemse volken'. De rechten van inheemse volken zijn daarmee pas in recente jaren formeel erkend. In de 'VN-richtlijnen voor mensenrechten ten behoeve van bedrijven' wordt gewezen op de landrechten en andere rechten van inheemse volken. Enkele landen met belangrijke inheemse minderheden stemden tegen de verklaring, waaronder de VS, Canada, Nieuw Zeeland en Australië. Het belangrijkste verdrag is de ILO-conventie (no. 169) over inheemse en tribale volken in onafhankelijke landen. Voor deze toetsing is de bepaling dat ondernemingen de mensenrechten 'van personen die tot specifieke (bevolkings-)groepen horen die bijzondere aandacht vereisen' dienen te respecteren, indien zij een ongunstig effect op de mensenrechten van die personen kunnen hebben.

Beperking van vrijheid van meningsuiting

Vrijheid van meningsuiting is de vrijheid van burgers om hun overtuigingen kenbaar te maken, zonder voor vervolging door de staat te hoeven vrezen. Vrijheid van meningsuiting wordt vaak beschouwd als een integraal concept in democratieën maar is soms minder evident bij andere staatsvormen. De vrijheid om zonder angst voor vervolging je mening te kunnen uiten staat expliciet vermeld in de 'Universele Verklaring van de Rechten van de Mens'.

Arbeidsnormen (UN Global Compact Principles 3, 4, 5 en 6)

Het respecteren van arbeidsnormen is één van de vier hoofdthema's van het UN Global Compact en wordt geadresseerd door de principes 3,4,5 en 6. Deze principes zijn gekoppeld aan, en uitgewerkt in diverse richtlijnen en verdragen (zie tabel 2). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG meegenomen bij het screenen van bedrijven op eventuele schendingen van arbeidsnormen.

TABEL 2. PRINCIPES UN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA ARBEIDSRECHTEN

	UN Global Compact		Relevante hoofdstukken	
Thema per Principe	Principe	Inhoud principe	OESO-richtlijnen	Relevante verdragen
Arbeidsrechten	Principe 3	Bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 87 betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht. ILO conventie 98 betreffende Toepassing van het recht van organisatie en collectieve onderhandeling.
	Principe 4	Bedrijven dienen alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid te elimineren.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 29 over dwangarbeid. ILO conventie 105 betreffende de afschaffing van dwangarbeid.
	Principe 5	Bedrijven dienen zich in te spannen voor de effectieve afschaffing van kinderarbeid.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 138 betreffende de minimumleeftijd voor arbeid. ILO conventie 182 betreffende het effectief afschaffen van kinderarbeid. UN Verdrag over de rechten van het kind.
	Principe 6	Bedrijven dienen discriminatie met betrekking tot werk en beroep te bestrijden.	V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen	ILO conventie 100 betreffende gelijke beloning. ILO conventie 111 betreffende discriminatie met betrekking tot arbeid en beroep.

Naast de UN Global Compact principes over arbeidsnormen zijn de internationale afspraken over minimale arbeidsnormen van belang, welke zijn vastgelegd in Conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties: de ILO-Conventies. Deze bieden een internationaal breed geaccepteerd raamwerk om bedrijven te beoordelen. Ook de 'UN Guiding Principles on Business & Human Rights' bieden een praktisch raamwerk om te beoordelen waar de verantwoordelijkheden van bedrijven bij arbeidsrechten beginnen en eindigen.

In de praktijk hebben arbeidsnormenschendingen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- Beperking van vrijheid van vereniging en recht op collectief onderhandelen
- Gebruik van dwangarbeid in de toeleveringsketen
- Kinderarbeid in de toeleveringsketen
- Discriminatie met betrekking tot arbeid en beroep
- Veiligheid van werknemers

Beperking van vrijheid van vereniging en recht op collectief onderhandelen

Vakbondsvrijheid wordt genoemd in de derde richtlijn van het UN Global Compact. Deze luidt: “Businesses should uphold the freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining.” De ILO-conventies 87 en 98 stellen dat vakbonden ongestoord moeten kunnen onderhandelen met werkgevers over arbeidsvoorwaarden en dat vrijheid van organisatie en daarmee het recht om lid te worden van een vakbond tot de fundamentele mensenrechten behoort. Nederland heeft beide verdragen geratificeerd.

Gebruik van dwangarbeid in de toeleveringsketen

Het vierde principe van het Global Compact behandelt verplichte en gedwongen arbeid. Deze worden geadresseerd in de ILO-conventies 29 en 105 en hierin wordt onder andere gesteld dat bedrijven niet mogen profiteren van dwangarbeid of slavernij.

Kinderarbeid in de toeleveringsketen

Het vijfde principe uit het UN Global Compact stelt dat bedrijven zich dienen in te spannen om kinderarbeid uit te bannen. Ook is kinderarbeid in strijd met richtlijn van de OESO-richtlijnen voor internationale ondernemingen en met de ILO-conventies ten aanzien van ‘de fundamentele principes en rechten op het werk’ en het ‘effectief afschaffen van kinderarbeid’ (ILO-verdragen 138 en 182).

Discriminatie met betrekking tot arbeid en beroep

Het zesde principe van het UN Global Compact gaat over het voorkomen van discriminatie in relatie tot werk en beroep. De ILO-conventies 100 en 111 en de OESO-richtlijnen bieden een kader voor bedrijven.

Veiligheid van werknemers

Niet expliciet genoemd in de principes van het UN Global Compact rond arbeidsrechten, maar vanzelfsprekend wel gelieerd aan de principes 1 en 2 op het gebied van mensenrechten, is de veiligheid van werknemers op de werkvloer. De OESO-richtlijnen bieden bedrijven handvatten om hier invulling aan te geven.

Milieu (UN Global compact Principes 7, 8 en 9)

Het milieu is het derde hoofdthema van het UN Global Compact en wordt geadresseerd door de principes 7, 8 en 9. Deze principes zijn gekoppeld aan, en uitgewerkt in diverse richtlijnen en verdragen (zie tabel 3). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG meegenomen bij het screenen van bedrijven op eventuele schendingen van milieunormen.

TABEL 3. PRINCIPES VN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA MILIEU

	UN Global Compact		Relevante hoofdstukken	
Thema per Principe	Principe	Inhoud principe	OESO-richtlijnen	Relevante verdragen
Milieunormen	Principe 7	Bedrijven dienen het voorzichtigheidsbeginsel te hanteren met betrekking tot milieukwesties.	VI. Milieu	Verdrag van Bazel inzake de beheersing van de grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan. Verdrag van Rio de Janeiro inzake biodiversiteit. Rio verklaring over milieu en ontwikkeling.
	Principe 8	Bedrijven dienen initiatieven te ondernemen om grotere verantwoordelijkheid op milieugebied te bevorderen.	VI. Milieu	Kyoto Protocol. VN Raamwerk verdrag over klimaatverandering. Akkoord van Parijs.
	Principe 9	Bedrijven dienen de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.	VI. Milieu	Rio verklaring over milieu en ontwikkeling. Agenda 21.

De richtlijnen van het UN Global Compact betreffende het milieu zijn afgeleid van de 'Rio verklaring inzake milieu en ontwikkeling' en luiden: *"Business should support a precautionary approach to environmental challenges"*, *"Business should undertake initiatives to promote greater environmental responsibility"* en *"Business should encourage the development and diffusion of environmentally friendly technologies."*

In de praktijk hebben schendingen van milieunormen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- Milieuvervuiling – grond, of watervervuiling
- Milieuvervuiling – bedreigen biodiversiteit

Milieuvervuiling – grond, of watervervuiling en bedreigen biodiversiteit

Het preventie- en voorzichtigheidsbeginsel samen met het beginsel dat de vervuiler betaalt zijn terug te vinden in de Rio Verklaring en vormen de basis van het referentiekader. Een strikter referentiekader wordt geboden door het Kyoto Protocol, het Verdrag van Bazel (gericht op gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan) en het Biodiversiteitsverdrag van Rio de Janeiro. Deze specifieke en internationaal breed gedragen verdragen en conventies verwoorden welke verantwoordelijkheden ondernemingen hebben voor de effecten van hun activiteiten op lucht, water, bodem, klimaat, ecosystemen, biodiversiteit en gezondheid.

Anti corruptie (UN Global Compact Principe 10)

Anti-corruptiebeleid is het vierde hoofdthema van het UN Global Compact en wordt geadresseerd door principe 10. Dit principe is gekoppeld aan, en uitgewerkt in diverse richtlijnen en verdragen (zie tabel 4). Deze richtlijnen en verdragen worden door ISS ESG meegenomen bij het screenen van bedrijven op het naleven van anti-corruptienormen.

TABEL 4. PRINCIPES VN GLOBAL COMPACT EN GELIEERDE VERDRAGEN OP HET THEMA ANTI-CORRUPTIE

	UN Global Compact		Relevante hoofdstukken	
Thema per Principe	Principe	Inhoud principe	OESO-richtlijnen	Relevante verdragen
Anti-corruptie	Principe 10	Bedrijven dienen alle vormen van corruptie, inclusief afpersing en omkoping, tegen te gaan.	III. Informatieverstrekking	VN conventie tegen corruptie
			VII. Bestrijding van corruptie, omkopingsverzoeken, en afpersing	VN conventie tegen internationale georganiseerde criminaliteit
			X. Mededinging XI. Belastingen	

Principe 10 van het UN Global Compact betreft anti-corruptie en is afgeleid van de ‘VN Conventie tegen corruptie’ en de ‘VN Conventie tegen internationale georganiseerde criminaliteit’ en luidt: *“Businesses should work against corruption in all its forms, including extortion and bribery.”*

Het 10^e principe uit het UN Global Compact stelt dat bedrijven alle vormen van corruptie, inclusief afpersing en omkoping dienen te voorkomen en te bestrijden. In de praktijk hebben anti-corruptieschendingen in het beleggingsuniversum veelal het volgende karakter:

- Omkopingspraktijken
- Afpersingspraktijken

bedrijfstakpensioenfonds schoonmaak- en glazenwassersbedrijf

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

STEMBELEID AANDEELHOUDERSVERGADERINGEN

Wijziging: Vastgesteld 2023-02-08.
Versie: 2023.02

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Betrokken aandeelhouder	3
1.2	Corporate Governance uitgangspunten.....	3
1.3	Speerpunten	3
1.4	Escalatiestrategie	4
2	Stembeleid.....	5
2.1	Operationele agendapunten.....	5
2.2	Kapitaalstructuur	6
2.3	Bestuur van de onderneming.....	6
2.4	Beloning	8
2.5	Overige agendapunten	9
2.6	Voorstellen van aandeelhouders	9

1 INLEIDING

1.1 Betrokken aandeelhouder

Bpf Schoonmaak is ervan overtuigd dat goede corporate governance bijdraagt aan de langetermijnwaardecreatie van ondernemingen waarin Bpf Schoonmaak belegt. Bpf Schoonmaak beschouwt goede corporate governance dan ook als essentieel voor elke belegging in de portefeuilles. Bpf Schoonmaak is een betrokken aandeelhouder en maakt daarom actief gebruik van aandeelhoudersrechten. Zo stemmen wij op aandeelhoudersvergaderingen om langetermijnwaardecreatie bij ondernemingen te stimuleren, om effectief toezicht te houden op ondernemingen en om sterk leiderschap te bevorderen. Daarnaast kan Bpf Schoonmaak besluiten om vragen te stellen op aandeelhoudersvergaderingen of om aandeelhoudersresoluties in te dienen, zelfstandig of in samenwerkingsverband.

Naast de focus op normen voor corporate governance en de bescherming van aandeelhoudersrechten, hecht Bpf Schoonmaak belang aan hoe ondernemingen omgaan met sociale, ethische en milieukwesties. Door ons op te stellen als betrokken belegger en het tonen van actief aandeelhouderschap draagt Bpf Schoonmaak bij aan het bereiken van langetermijnwaardecreatie voor zowel de onderneming als aandeelhouders rekening houdend met andere stakeholders.

1.2 Corporate Governance uitgangspunten

Het stembeleid is gebaseerd op internationale best practices en wet- en regelgeving op het gebied van corporate governance. Hierbij houden we onder andere rekening met:

- Governance principes van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO);
- Global Corporate Governance Principles zoals opgesteld door het International Corporate Governance Network (ICGN);
- Principles for Responsible Investment (PRI);
- Nederlandse Corporate Governance Code. De Code kent naast de bepalingen voor beursgenoteerde ondernemingen een aantal principes die gelden voor aandeelhouders, waaronder in het bijzonder institutionele beleggers.

Daarnaast wordt bij het uitoefenen van stemrechten voor elke afzonderlijke markt rekening gehouden met de toepasselijke nationale wet- en regelgeving, lokale marktnormen en codes op het gebied van corporate governance.

1.3 Speerpunten

Bij het uitoefenen van het stemrecht worden de speerpunthema's van Bpf Schoonmaak meegenomen, namelijk mensenrechten, arbeidsnormen en Klimaat.

Mensenrechten

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948) vormt de basis van het mensenrechtenbeleid. Deze internationaal breed geaccepteerde verklaring van de Verenigde Naties schept het kader waarbinnen de internationale gemeenschap de mensenrechten moet respecteren. Daarnaast publiceerde de Verenigde Naties (2011) het raamwerk "de Guiding Principles on Business and Human rights" over hoe ondernemingen rekening moeten houden met mensenrechten. Met het UN Global Compact is een kader uitgewerkt waarmee ondernemingen invulling moeten geven aan het thema mensenrechten. Ondernemingen kunnen door hun gedrag en beleid mogelijke schendingen van mensenrechten beïnvloeden. Indien een onderneming niet reeds voldoende transparant is over haar mensenrechtenbeleid dan stemmen wij voor het opstellen van dergelijk beleid. Bpf Schoonmaak zal (aandeelhouders)voorstellen die zien op het verbeteren van mensenrechten ondersteunen. Bijvoorbeeld een voorstel voor het instellen van een Human Rights Committee. Bpf Schoonmaak stemt ook voor aandeelhoudersvoorstellen die een onderneming verplichten te participeren in bemiddeling door de OESO bij mensenrechtenschendingen, die wordt gefaciliteerd door het nationale contactpunt van de OESO. Deze zijn niet bindend voor de partijen, maar de bemiddeling en het advies geven een richting in de oplossing van het conflict.

Arbeidsnormen

De Declaration of Fundamental Principles and Rights at Work van de International Labour Organisation (ILO) vormt de basis voor het arbeidsnormenbeleid. In deze verklaring zijn fundamentele werknemersrechten

beschreven, onder meer over het recht op vereniging, het verbod op discriminatie op de werkvloer, het verbod op gedwongen arbeid en het afschaffen van kinderarbeid. Binnen het UN Global Compact is uitgewerkt hoe ondernemingen deze arbeidsnormen moeten respecteren.

Ondernemingen hebben als werkgever een rol in de relatie tussen werkgever en werknemers. Een eerlijke en gelijke behandeling van werknemers kan de lange termijn waarde van de onderneming beïnvloeden. Daarom stemmen wij voor (aandeelhouders)voorstellen die betrekking hebben op rapportages over het diversiteitsbeleid van de onderneming en rapportages ten aanzien van de diversiteit onder de werknemers (zoals opleiding, ervaring, leeftijd, nationaliteit en geslacht). Ook wordt ondernemingen gevraagd om transparantie te geven ten aanzien van de inkomensverschillen binnen de organisatie.

Klimaatverandering

Bpf Schoonmaak ziet in klimaatverandering een urgent mondiaal probleem. In het klimaatakkoord van Parijs hebben 196 landen afgesproken om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de twee graden. Concreet is het streven om de opwarming van de aarde beneden de 1,5 graad te houden. Wereldwijd spannen overheden (maatschappelijke) organisaties en consumenten zich hiervoor in. Klimaatverandering kan ook de waarde van beleggingen en de winstgevendheid van de ondernemingen negatief beïnvloeden. Om de beleggingsrisico's als gevolg van klimaatverandering te identificeren en te beheersen, maar ook om bijhorende kansen te benutten, besteedt Bpf Schoonmaak met haar MVB- en stembeleid aandacht aan klimaatverandering. Bpf Schoonmaak werkt actief aan de transitie naar een klimaat neutrale samenleving in 2050. Om dit doel te bereiken maakt zij gebruik van haar aandeelhoudersrechten. Bpf Schoonmaak zal klimaattransitieplannen van ondernemingen die grote bijdragers zijn van de uitstoot van CO₂ nauwkeurig beoordelen. Bpf Schoonmaak zal (aandeelhouders)voorstellen die de transitie bevorderen en realistisch zijn steunen. Wanneer ondernemingen niet hun verantwoordelijkheid nemen kan dit leiden tot tegen stemmen tegen bijvoorbeeld de (her)benoeming van bestuurders.

1.4 Escalatiestrategie

Bpf Schoonmaak heeft een thematisch en normatief engagementprogramma. Tussen het engagementprogramma en het uitoefenen van aandeelhoudersrechten is een belangrijk verband. Ten eerste kan het engagementprogramma informatie opleveren voor het geïnformeerd uitbrengen van de stemmen. Bijvoorbeeld door het verkrijgen van relevante informatie voor gerelateerde Environmental, Social en Governance (ESG) voorstellen of agendapunten. Ten tweede speelt het uitoefenen van aandeelhoudersrechten een belangrijke rol in de escalatiestrategie. De escalatiestrategie biedt de volgende instrumenten:

- Tegen stemmen op bepaalde agendapunten bij onvoldoende openheid en voortgang bij de engagement. Zo kan tegen het remuneratiebeleid worden gestemd indien ESG hierin onderbelicht is. Of kan tegen benoemingen worden gestemd indien de ESG-kennis binnen het bestuur onder de maat is. De onderneming kan over de voorgenomen steminstructie actief worden geïnformeerd om ons standpunt kracht bij te zetten;
- Het stellen van vragen op de aandeelhoudersvergaderingen;
- Het plaatsen van aandeelhoudersresoluties op de agenda van de aandeelhoudersvergadering.

Bovenstaande instrumenten worden op case-by-case basis overwogen. Hierbij wordt meegewogen of het opportuun en effectief is. Deze instrumenten worden alleen ingezet wanneer zij een duidelijke link hebben met en bijdragen aan de thema's en prioriteiten, zoals geïdentificeerd in het MVB-beleid. In het geval dat wij tegen stemmen zal dit met reden omkleed terug te vinden zijn in het zogenaamde "vote disclosure systeem (VDS)", de online rapportagetool waarin wij laten zien hoe wij hebben gestemd op aandeelhoudersvergaderingen.

2 STEMBELEID

In dit stembeleid staan de belangrijkste en terugkerende onderwerpen waarover kan worden gestemd op aandeelhoudersvergaderingen. De onderwerpen zijn ondergebracht in zeven categorieën.

2.1 Operationele agendapunten

Deze categorie heeft betrekking op agendapunten ten aanzien van financiële rapportages, dividenduitkeringen, de (her)benoeming van accountants en de goedkeuring van accountantskosten. Wanneer statutaire wijzigingen worden voorgesteld, komen de rechten van aandeelhouders vaak in het geding.

Stembeleid

Wijzigingen van statuten van de onderneming

Wij stemmen tegen het wijzigingen van de statuten van de onderneming wanneer deze de rechten van aandeelhouders kunnen verminderen of beperken, zoals het geval is bij:

- drempels om voorstellen van aandeelhouders op de agenda te zetten;
- eisen ten aanzien van een verhoogde meerderheid om voorstellen goed te keuren, en;
- een hogere drempel om over belangrijke fusies en overnames te laten stemmen.

Accountants

De routinematige inzet van dezelfde accountant voor diensten die niet direct gerelateerd zijn aan het opstellen van de jaarrekening (bijvoorbeeld belastingen, advisering) en die hoger zijn dan de jaarlijkse auditkosten, roepen twijfels op over de vraag of de onafhankelijkheid van de accountant voldoende is gewaarborgd.

Daarom stemmen wij tegen de vergoeding van de accountant wanneer:

- de kosten voor andere diensten dan het controleren van de jaarrekening gedurende twee opeenvolgende jaren aanzienlijk hoger zijn, zonder dat er een goede verklaring voor is;
- de naam van de voorgestelde accountant niet bekend is gemaakt;
- er ernstige twijfels zijn over de effectiviteit van de accountant;
- er reden is om aan te nemen dat de accountant een oordeel heeft gegeven dat onjuist is en geen goede indicatie is van de financiële positie van de onderneming.
- de lead audit partner(s) heeft/hebben eerder de onderneming gediend in een leidinggevende positie of kan/kunnen op andere wijze worden beschouwd als gelieerd aan de onderneming;
- er zonder opgaaft van redenen wordt gewisseld van accountant.

Uitkering van dividend

Wij stemmen tegen de uitkering van dividend wanneer:

- het dividend excessief is in het licht van de financiële positie van de onderneming;
- indien de dividenduitkering consistent lager is dan 30 procent van de winst zonder dat hiervoor een acceptabele verklaring is.

Financiële verslaggeving

Wij stemmen voor de goedkeuring van de financiële verslaggeving van een onderneming wanneer deze tijdig is gepubliceerd en wordt vergezeld door een goedkeurende accountantsverklaring. Wij stemmen tegen indien:

- er zorgen zijn over de gepresenteerde rekeningen of de toegepaste controle procedures;
- de onderneming niet reageert op vragen van aandeelhouders over specifieke punten die openbaar moeten worden gemaakt.

Niet-financiële verslaggeving

In de regel stemmen wij voor de goedkeuring van verplichte niet-financiële informatieverklaringen en/of rapporten, tenzij de onafhankelijke accountant materiële bedenkingen heeft geuit over de gepresenteerde informatie.

2.2 Kapitaalstructuur

Deze categorie heeft betrekking op alle agendapunten ten aanzien van de uitgifte van extra aandelenkapitaal alsook de vermindering van aandelenkapitaal.

Stembeleid

Aandelenkapitaal – verhogen maatschappelijk kapitaal

Wij beoordelen voorstellen tot verhoging van het maatschappelijk kapitaal case-by-case. Indien deze voorstellen geen machtiging inhouden om aandelen uit te geven buiten de (vooraf) goedgekeurde limiet zal in de regel voor worden gestemd.

Aandelenuitgifte

Wij beoordelen de aandelenuitgifte case-by-case rekening houdend met een mogelijk effect van ‘verwatering’.

Inkoop van eigen aandelen

Wij stemmen over het algemeen voor verzoeken van ondernemingen om maximaal 10% van uitgegeven aandelen in te kopen. Redenen om tegen te stemmen kunnen liggen in lokale marktregelgeving of bij de inkoop van eigen aandelen om een mogelijke overname te voorkomen.

Loyaliteitsdividend

Wij stemmen tegen iedere voorgestelde aandelenuitgifte waaraan extra loyaliteitsdividend is gekoppeld, omdat deze de gelijkwaardigheid tussen verschillende groepen aandeelhouders kan aantasten en het dividendrendement negatief kan beïnvloeden.

Een stem per aandeel

Naleving van het 'one share, one vote'-principe is leidend wanneer we stemmen over aandelenklassen met speciale stemrechten. Daarom stemmen wij tegen alle voorstellen die de invloed van minderheidsaandeelhouders kan beperken.

2.3 Bestuur van de onderneming

Deze categorie heeft betrekking op alle agendapunten over de benoeming van bestuurders en de samenstelling van bestuurscommissies. De bestuurslaag (zowel one-tier als two-tier structuren) moeten in alle jurisdicties zijn samengesteld uit een meerderheid van onafhankelijke bestuurders. Ook moet een goede mate van diversiteit binnen het bestuur bestaan op basis van opleiding, ervaring, leeftijd, nationaliteit en geslacht. De bestuurscommissies (audit, remuneratie en nominatie) zijn instrumenteel voor een goed geïnformeerd bestuur en een effectief toezicht op de onderneming.

Een effectief bestuur bestaat uit personen met verschillende profielen en achtergronden. De onderneming moet daarom voldoende informatie over alle huidige bestuursleden en kandidaten delen, zodat aandeelhouders in staat zijn de diversiteit in de samenstelling van het bestuur te beoordelen.

Stembeleid

Onafhankelijkheid

Wanneer de bestuurscommissie of het bestuur zelf niet in meerderheid onafhankelijk is, stemmen wij tegen de benoeming van een niet-onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurslid.

Combinatie rol CEO en voorzitter

Wij stemmen case-by-case over de scheiding van de functies van bestuursvoorzitter en CEO. Het combineren van deze twee belangrijke rollen binnen een organisatie verdient niet de voorkeur omdat de onderneming dan mogelijk niet in staat is een evenwicht tussen macht en gezag binnen het bestuur te waarborgen en om te voorkomen dat een concentratie van macht bij één persoon komt te liggen.

Als best practice zouden de functies van Voorzitter en CEO niet moeten worden gecombineerd, maar er kunnen omstandigheden zijn die de risico's die hiermee gepaard gaan verminderen, zoals:

- een leidende onafhankelijke bestuurder (lead independent director) wordt benoemd;
- dat er voldoende andere onafhankelijke bestuursleden zijn, en;
- dat er aanvullend toezicht is, zodat besluitvorming op bestuursniveau evenwichtig en onafhankelijk plaatsvindt.

Bestuurstermijn

Wij stemmen tegen de herbenoeming van bestuursleden die langer hebben gediend dan de wettelijke benoemingsstermijn toestaat, waarbij we rekening houden met lokale wet- en regelgeving en/of corporate governance code. We wijken hiervan af indien het absoluut noodzakelijk is om een het huidige goed functionerend bestuur te behouden dat anders niet goed in evenwicht zou zijn. Wel moet het op het moment van de benoeming duidelijk zijn dat dit een tijdelijke benoeming is totdat er een opvolger is gevonden.

Te veel bestuurlijke functies

Bestuursleden die in een bovenmatig aantal andere besturen zitting hebben, kunnen rekenen op een tegenstem, omdat dit ten koste kan gaan van hun bestuurlijke verplichtingen en hun beschikbaarheid om toezicht op de onderneming te houden. De best practices en wettelijke eisen ten aanzien van het maximum aantal bestuurlijke functies zijn vaak vastgelegd in lokale wetten of corporate governance codes. De onderneming en de bestuurders moeten daarom transparant zijn over het aantal bestuursfuncties en deze gegevens openbaar maken. Daarnaast moet de benoeming van afzonderlijke bestuursleden mogelijk zijn, in plaats van de benoeming van meerdere bestuursleden in één agendapunt.

Aanwezigheidspercentages

In het jaarverslag moet het volgende vermeld staan:

- hoe vaak afzonderlijke bestuursleden aanwezig waren;
- een overtuigende verklaring wanneer een bestuurslid bij minder dan 75% van de bestuurs- en commissievergaderingen aanwezig was.

Met name wanneer een bestuurslid zitting heeft in een groot aantal externe besturen, vormen de aanwezigheidspercentages een duidelijke indicatie van de beschikbaarheid voor bestuurlijke verplichtingen.

Reactie van het bestuur op aandeelhoudersvoorstellen

Wij stemmen tegen de verantwoordelijke bestuurs- of commissieleden wanneer het bestuur geen actie heeft ondernomen naar aanleiding van een voorstel van aandeelhouders dat in het voorgaande jaar de steun kreeg van de meerderheid van de aandeelhouders (zie ook categorie 6 over voorstellen van aandeelhouders).

Diversiteit

Wij stemmen tegen de herbenoeming van de voorzitter van de benoemingscommissie (of andere commissieleden, afhankelijk van de situatie) wanneer er geen vrouwelijke bestuursleden zijn. We houden rekening met lokale wet- en regelgeving en corporate governance codes.

ESG-factoren

Wij stemmen tegen de (her)benoeming van bestuursleden bij een gebrek aan transparantie op het gebied van duurzaamheid en een tekortkoming om ESG-risico's adequaat te beheren en/of te beperken.

Op basis van ons engagementprogramma en onze escalatiestrategie kunnen wij tegen de (her)benoeming van bestuurders stemmen die in hun bedrijfsstrategie (waaronder beloningsbeleid) de materiële ESG-onderwerpen onvoldoende hebben geadresseerd.

Op het thema klimaat verwachten wij van de ondernemingen in het engagement programma en de ondernemingen in de Climate Action 100+ focusgroep dat de bedrijfsstrategie is gericht op de doelstelling om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graden Celsius, zoals uiteengezet in het Klimaatakkoord van Parijs en/of een plan hebben opgesteld om in 2050 een netto-uitstoot van nul te bereiken.

Verlenen van décharge

Een stem tegen op het verlenen van decharge vindt plaats wanneer betrouwbare informatie en zwaarwegende feiten aantonen dat het bestuur zijn verplichtingen niet nakomt. Of wanneer bestuursleden ESG-risico's niet of onvoldoende beheren.

2.4 Beloning

Deze categorie beschrijft de minimale eisen aan de beloning van bestuursleden of van andere bij naam genoemde medewerkers. Aandeelhouders hebben in de meeste jurisdicties een adviserende of bindende stem over het beloningsverslag en (de uitvoering van) het beloningsbeleid.

Bij het stemmen op agendapunten met betrekking tot beloningen staat transparantie rondom de prestatiecriteria en de realisatie van de gestelde doelen centraal. Financiële en niet-financiële criteria, met inbegrip van ESG-criteria, zijn relevant zolang zij een effectieve prestatie belonen die in overeenstemming is met het doel, de strategie en de doelstellingen die de onderneming heeft vastgesteld. De beloning van bestuurders moet een aantoonbare relatie hebben met de prestaties van de onderneming, waarbij de nadruk ligt op het creëren van lange termijn (aandeelhouders)waarde.

Stembeleid

Minimumeisen

Wij hanteren een aantal minimeisen voor de beloning van bestuurders dat in relatie staat tot de prestaties van de onderneming. Ondernemingen moeten een onafhankelijke en effectieve beloningscommissie hebben die uitkeringen bij slechte prestaties voorkomt. Wij zullen, zonder lokale normen in de afweging mee te nemen, stemmen tegen een beloningsverslag en/of beloningsbeleid met:

- uitkeringen van variabele beloningen bij slechte prestaties van de onderneming;
- variabele beloningsregeling zonder openbaargemaakte prestatiecriteria;
- langetermijn variabele beloningsregeling met een prestatieperiode korter dan 3 jaar;
- bonussen zonder maximum percentage van het basissalaris;
- beloningen waarbij een hoge mate van vrijheid is bij de toekenning door de remuneratiecommissie of het bestuur;
- eenmalige discretionaire betalingen aan bestuurders zonder een duidelijke motivering en/of zonder prestatiecriteria, bijvoorbeeld tekengeld of retentiepremie;
- voorstellen voor het bekrachtigen van 'golden parachutes' (ontslagvergoedingen), met name wanneer er sprake is van een excessieve geldelijke ontslagvergoeding, en;
- een verhoging van het basissalaris hoger dan het inflatiepercentage, zonder overtuigende motivering.

Wanneer er sprake is van ernstige en bewezen controverses, dient de variabele beloning voor dat jaar te worden beperkt om te laten zien dat het de situatie in ogenschouw neemt. Wanneer dat niet het geval is, zal tegen het voorstel worden gestemd.

ESG prestatiecriteria

Milieu-, sociale en governance (ESG) prestatievoorwaarden moeten materieel zijn voor de onderneming en kwantificeerbaar.

Van de grootste bijdragers aan de CO₂ uitstoot in de energie en cement sector en de ondernemingen in de Climate Action 100+ focusgroep verwachten wij een transitieplan dat onderdeel is van de strategie en gekoppeld is aan het beloningsbeleid. Indien dit niet het geval is zullen wij tegen het beloningsbeleid stemmen.

Van een selectie van farmaceutisch- of zorg gerelateerde ondernemingen¹ verwachten wij dat toegang tot zorg waaronder medicijnen, vaccins en diagnostiek een plek heeft in de bedrijfsstrategie en door wordt vertaald naar vooraf gestelde doelstellingen in het beloningsbeleid. Indien dit niet het geval is zullen wij tegen het beloningsbeleid stemmen.

Vertrekvergoedingen bestuurders

In het geval van een overname van de onderneming of bij voortijdige beëindiging van de bestuurstermijn wordt er tegen vergoedingen gestemd die meer dan éénmaal het basissalaris bedragen of die hoger zijn dan in de lokale markt gangbaar is.

¹ Het betreft de ondernemingen uit het engagement programma en de ondernemingen in de Access to Medicine Benchmark.

Verhouding tussen variabel en vast inkomen

Wanneer een onderneming onder de Europese Capital Requirements Directive IV richtlijn valt, hebben de aandeelhouders een bindende stem bij het goedkeuren van de maximale verhouding tussen de variabele en vaste beloning. Wij stemmen voor voorstellen met een variabele beloning tot een maximum van 100% van de vaste beloning en stemmen bij voorstellen boven de 100% tegen.

Aandelen uitvoerende bestuurders

Om de beloning van uitvoerende bestuurders en de prestaties van de onderneming in lijn te brengen met de belangen van zowel bestuurders als aandeelhouders, worden uitvoerende bestuurders aangemoedigd om aandelen te kopen tot een vooraf vastgesteld meervoud van het vaste salaris. Leningen van de onderneming aan bestuurders voor het kopen van aandelen worden echter niet goedgekeurd.

Beloning in aandelen van niet-uitvoerende bestuurders

Hoewel het in sommige jurisdicties veel voorkomt stemmen wij tegen beloningsvoorstellen die aandelen(opties) toekennen aan niet-uitvoerende bestuurders, omdat deze vorm van beloning de onafhankelijkheid van deze bestuurders kan aantasten en (lange termijn) beslissingen kan beïnvloeden.

2.5 Overige agendapunten

Deze categorie richt zich op alle andere agendapunten waarop gestemd kan worden.

Stembeleid

Fusies en overnames

Wij stemmen case-by-case over fusies en overnames. Alhoewel financiële en strategische overwegingen de overwicht hebben, spelen ook de bescherming van de rechten van minderheidsaandeelhouders, mogelijke belangenconflicten en het corporate governance profiel van de onderneming een rol.

Beschermingsconstructies

Wij stemmen over het algemeen tegen beschermingsconstructies, vooral wanneer de rechten van aandeelhouders worden aangetast of wanneer de kans op een fusie of overname sterk wordt beperkt.

Transacties met betrokken partijen

Het goedkeuren van commerciële transacties tussen de onderneming en betrokken partijen is van groot belang voor de bescherming van aandeelhouders tegen potentiële belangenconflicten. Wij stemmen case-by-case over dergelijke transacties.

Klimaattransitieplannen

Beursgenoteerde ondernemingen leggen steeds vaker hun klimaattransitieplannen ter advisering voor aan de aandeelhouders. Wij stemmen tegen deze plannen wanneer deze niet in lijn zijn met het Klimaatakkoord van Parijs (1,5 graad scenario).

Virtuele/hybride vergaderingen

Wij stemmen over het algemeen voor voorstellen om aandeelhoudersvergaderingen in hybride vorm te houden. Voorstellen om een volledig virtuele aandeelhoudersvergadering te houden worden case-by-case beoordeeld. Waarborging van dezelfde aandeelhoudersrechten als bij een fysieke vergadering is hierbij een belangrijk vereiste.

2.6 Voorstellen van aandeelhouders

Aandeelhouders krijgen in veel jurisdicties de mogelijkheid een onderwerp op de agenda voor de aandeelhoudersvergadering te zetten.

Voorstellen met betrekking tot ESG factoren

Wij besteden binnen het MVB-beleid extra aandacht aan de thema's rond mensenrechten, arbeidsnormen, gezondheid, milieu en klimaat. Wij analyseren elk ESG gerelateerd aandeelhoudersvoorstel nauwkeurig. Wij

zullen echter tegen voorstellen stemmen die te voorschrijvend of buitenproportioneel belastend zijn (o.a. te strikte deadlines), of onuitvoerbaar zijn gezien de aard van de alledaagse bedrijfsvoering van de organisatie.

Duurzaamheid als prestatie maatstaf

Wij stemmen voor voorstellen die duurzaamheid als prestatie maatstaf willen opnemen voor de beloning van bestuurders. Dit geldt vooral voor ondernemingen die extra worden blootgesteld aan controverses ten aanzien van duurzaamheid, zoals de mijnbouw- en grondstoffenindustrie. Zoals bij alle beloningsvoorstellen moeten de duurzaamheidscriteria robuust, meetbaar en transparant zijn.

Politieke donaties

Om de normen voor openbaarmaking van bedrijfsuitgaven door ondernemingen en de transparantie in het algemeen te verbeteren, zullen wij voor alle voorstellen tot openbaarmaking van politieke donaties stemmen.

Bijlage 12: Curve Verwacht rendement 2023

Bij de vaststelling van het verwacht rendement 2023 is rekening gehouden met de financiering van een prijsinflatie van 11,3%, waarbij in de eerste vijf jaren een ingroeipad geldt, lineair oplopend van 11,3% in het eerste jaar naar 1,9% in het vijfde jaar. Voor de vaststelling van het verwacht rendement voor de jaren 2020 tot en met 2025 is de rentestand van 31 oktober 2020 bepalend. Het ingroeipad voor de prijsinflatie wordt jaarlijks aangepast aan de actuele situatie.

Looptijd	Vóór afslag indexering	Na afslag indexering	Looptijd	Vóór afslag indexering	Na afslag indexering
1	2,393%	-8,003%	51	3,109%	0,744%
2	2,387%	-7,021%	52	3,119%	0,764%
3	2,380%	-6,016%	53	3,130%	0,782%
4	2,392%	-4,967%	54	3,141%	0,800%
5	2,412%	-3,882%	55	3,150%	0,817%
6	2,432%	-3,146%	56	3,160%	0,834%
7	2,455%	-2,609%	57	3,170%	0,851%
8	2,480%	-2,196%	58	3,179%	0,866%
9	2,505%	-1,868%	59	3,187%	0,881%
10	2,543%	-1,588%	60	3,196%	0,896%
11	2,563%	-1,369%	61	3,204%	0,911%
12	2,580%	-1,186%	62	3,212%	0,924%
13	2,602%	-1,023%	63	3,220%	0,938%
14	2,622%	-0,883%	64	3,228%	0,951%
15	2,638%	-0,762%	65	3,235%	0,963%
16	2,649%	-0,660%	66	3,243%	0,976%
17	2,658%	-0,569%	67	3,250%	0,988%
18	2,666%	-0,489%	68	3,256%	0,999%
19	2,673%	-0,417%	69	3,263%	1,011%
20	2,680%	-0,352%	70	3,270%	1,022%
21	2,680%	-0,299%	71	3,276%	1,032%
22	2,685%	-0,246%	72	3,282%	1,043%
23	2,693%	-0,195%	73	3,288%	1,053%
24	2,703%	-0,144%	74	3,294%	1,063%
25	2,717%	-0,094%	75	3,300%	1,073%
26	2,731%	-0,046%	76	3,305%	1,082%
27	2,746%	0,001%	77	3,311%	1,091%
28	2,763%	0,047%	78	3,316%	1,100%
29	2,779%	0,090%	79	3,321%	1,109%
30	2,797%	0,133%	80	3,326%	1,117%
31	2,814%	0,174%	81	3,331%	1,125%
32	2,832%	0,214%	82	3,336%	1,133%
33	2,849%	0,252%	83	3,340%	1,141%
34	2,867%	0,289%	84	3,345%	1,149%
35	2,883%	0,324%	85	3,349%	1,157%
36	2,901%	0,358%	86	3,353%	1,164%
37	2,917%	0,391%	87	3,358%	1,171%
38	2,933%	0,423%	88	3,362%	1,178%
39	2,949%	0,454%	89	3,366%	1,185%
40	2,965%	0,483%	90	3,370%	1,191%
41	2,979%	0,511%	91	3,374%	1,198%
42	2,994%	0,539%	92	3,378%	1,205%
43	3,009%	0,565%	93	3,381%	1,211%
44	3,022%	0,590%	94	3,385%	1,217%
45	3,036%	0,615%	95	3,389%	1,223%
46	3,049%	0,638%	96	3,392%	1,229%
47	3,062%	0,661%	97	3,396%	1,235%
48	3,074%	0,683%	98	3,399%	1,240%
49	3,086%	0,704%	99	3,402%	1,246%
50	3,097%	0,725%	100	3,405%	1,251%

Strategische mix 2023 voor en na mapping

Asset categorie	Indeling commissie parameters	Weging voor mapping	Weging na mapping
Aandelen ontwikkelde markten	Aandelen ontwikkeld markten	21,0%	28,9%
Aandelen opkomende markten	Aandelen opkomende markten	5,0%	5,0%
Direct vastgoed	Niet-beursgenoteerd vastgoed	9,0%	9,0%
Hedge funds	Overige zakelijke waarden	0,0%	0,0%
Private equity	Overige zakelijke waarden	0,0%	0,0%
Infrastructuur	Overige zakelijke waarden	0,0%	0,0%
Vastrentende waarden en cash	Vastrentende waarden	65,0%	57,1%
Totaal		100,0%	100,0%

Onderdeel	Invulling BPF Schoonmaak (Beleid, Rapportage, Behandeling in bestuur)
	<p>BPF Schoonmaak voert een beleggingsbeleid dat in overeenstemming is met de Prudent Person regel. In onderstaande toets-criteria (Actuarieel genootschap) is aangegeven hoe het fonds hieraan invulling heeft gegeven:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Beleidsmatig▪ Monitoring / rapportage <p>In de beschrijving wordt verwezen naar documenten op het bestuurs-portaal (iBabs) onder “Persoonlijke documenten”.</p> <p>De verwijzing kenmerkt zich door de vierkante haken, bijvoorbeeld: <i>[Fondsdocumenten – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer]</i></p> <p>Afkortingen: Beleidsplan VB: Beleidsplan Vermogensbeheer</p>

Onderdeel		Invulling BPF Schoonmaak (Beleid, Rapportage, Behandeling in bestuur)
A.	Artikel 135 PW	
1	Beleggingen in eigen onderneming/ groep	
	<ol style="list-style-type: none"> In bijdragende onderneming beperkt tot 5% van de totale beleggingsportefeuille. In eigen groep beperkt tot 10% van de totale beleggingsportefeuille. Bij beleggingen in een groep bijdragende ondernemingen wordt rekening gehouden met behoorlijke diversificatie. 	<p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer] Beleidsplan VB (5.9): Beleggingen in de eigen groep van bijdragende ondernemingen worden beperkt tot maximaal 10% van de totale beleggingsportefeuille.</p> <p>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer] Beleggingen in deelnemende schoonmaakbedrijven zijn zeer beperkt (<0,01%). In de financiële risicorapportage wordt het concentratierisico gemonitord. Wanneer te grote concentraties optreden, wordt dit gesignaleerd, en actie ondernomen.</p>
2.	Beleggingen in het belang van aanspraak- en pensioengerechtigden	
	<ol style="list-style-type: none"> Het beleggingsbeleid is vastgesteld door middel van een gedegen onderzoek, bijvoorbeeld een ALM-studie of risicobudgettering-studie. Hierbij is ook aandacht besteed aan de bandbreedtes en vrijheidsgraden. Bij dit onderzoek worden, binnen de bestaande wet- en regelgeving, realistische en haalbare aannames gehanteerd en gevoeligheidsanalyses uitgevoerd. In het onderzoek naar het beleggingsbeleid is expliciet rekening gehouden met de verplichtingenstructuur voor zowel wat betreft de nominale pensioenverplichting als het toeslagbeleid. Op basis van dit onderzoek en de besluiten van het bestuur kan geconstateerd worden dat gegeven de pensioendoelstelling niet meer risico wordt gelopen dan nodig is (bijvoorbeeld een onnodig hoge kans op onderdekking) en dat het bestuur in een bestuursbesluit een bewuste afweging maakt naar het gekozen risico-rendementprofiel (risicohouding). Dit kan onder andere blijken uit de periodiek uit te voeren (aanvangs)haalbaarheidstoets. 	<p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - ALM-Portefeuilleconstructie]</p> <ul style="list-style-type: none"> De meest recente ALM-studie is uitgevoerd in 2021. Besluitvorming in bestuur: 15 december 2021. <p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer]</p> <ul style="list-style-type: none"> Beleidsplan VB/beleggingsrichtlijnen: In het beleid ten aanzien van beleggingscategorieën zijn bandbreedtes opgenomen (balansrisico en herbalanceringsbeleid, beleggingsrichtlijnen). Maandelijks wordt getoetst op de bandbreedte van de strategische gewichten. <p>[Toezicht(DNB, AFM, IMVB) – DNB Rapportages]</p> <ul style="list-style-type: none"> Aanvangshaalbaarheidstoets 2016 Jaarlijkse haalbaarheidstoets.
3.	Marktwaardering	
	<ol style="list-style-type: none"> De beleggingen zijn gewaardeerd op basis van marktwaardering, zoals vastgelegd in het jaarverslag van het pensioenfonds en de abtn. Indien er geen marktwaardering mogelijk is (voor bijvoorbeeld illiquide beleggingen), dan dient te zijn aangegeven welke alternatieve waarderingmethode is toegepast. Deze waarderingmethode is controleerbaar. De accountant geeft een goedkeurende verklaring bij deze jaarrekening. 	<p>[FONDSDOCUMENTEN – Abtn / Ervaringssterfte] BPF Schoonmaak heeft haar waarderingsbeleid opgenomen in de Abtn.</p> <p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer] De fiduciair vermogensbeheerder(Achmea IM) voert de beleggingsadministratie. De beleggingen worden gewaardeerd conform de waarderingshandleiding van Achmea IM. In het geval van aanpassing van het waarderingsbeleid Achmea IM, toetst het fonds of dit in lijn is met het fondsbeleid.</p>

Onderdeel		Invulling BPF Schoonmaak (Beleid, Rapportage, Behandeling in bestuur)
B.	Artikel 13 Besluit FTK	
1	Concentratierisico	
	<ol style="list-style-type: none"> Er is door het bestuur een bewuste keuze gemaakt met betrekking tot de omvang van de contracten met derden en het tegenpartijrisico en de monitoring daarvan. Er is bij het bestuur inzicht op mandaats- of beleggingsfonds- en portefeuilleniveau naar spreiding over landen, regio's, bedrijven en ratingcategorieën. 	<p><i>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer]</i> Beleidsplan VB: Beleids- en risicorestricties ten aanzien van het concentratierisico opgenomen.</p> <p><i>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer]</i> Het concentratierisico wordt gerapporteerd in de maandelijkse risico-rapportage en kwartaalrapportage VB.</p>
2	Debiteurenrisico	
	<ol style="list-style-type: none"> De verdeling van de (bedrijfs)obligaties naar diverse ratingklassen binnen fonds en/ of mandaat is bekend dan wel opvraagbaar. De strategische positie in credit instrumenten is gebaseerd op een gedegen onderzoek, bijvoorbeeld een studie naar marktwaarderingen/waarderingsmodellen, een risicobudgettering-studie dan wel een portefeuilleconstructie-studie. De besluitvorming rond dit onderzoek laat zien dat er bewust gekozen is om eventueel debiteurenrisico te lopen. Het bestuur houdt rekening met de risico's, die verbonden zijn aan het uitlenen van activa. Er zijn richtlijnen opgesteld inzake collateral management en deze worden gevolgd. 	<p><i>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak – Vermogensbeheer]</i> Beleidsplan VB: De strategische positie in credit instrumenten is opgenomen in het strategische beleggingsbeleid, gebaseerd op de uitkomsten van de ALM- en portefeuille constructiestudie. In de asset class studie en investment case Credits zijn de risico's van credits uitgebreid toegelicht zodat niet louter op ratings wordt gestuurd.</p> <p>In het beleidsplan VB en de beleggingsrichtlijnen en de mandaatrichtlijnen niet-staatsobligaties zijn de normen en bandbreedtes voor ratings opgenomen.</p> <p>Beleidsplan VB: Restricties voor Securities Lending (4.8): BPF Schoonmaak heeft geen beleggingsfondsen meer waar securities lending is toegestaan en Kredietrisico, waaronder collateral management (5.7).</p> <p>In de beleggingsrichtlijnen voor de fiduciair beheerder is dit uitgewerkt (hoofdstuk 2.f).</p> <p><i>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer]</i> Monitoring:</p> <ul style="list-style-type: none"> Maandelijkse risico-rapportage en de Fiduciaire Kwartaalrapportage: De verdeling naar rating-klassen wordt maandelijks (Risico-rapportage) en per kwartaal (fiduciaire kwartaalrapportage) gerapporteerd. Jaarlijkse rapportage Securities Lending, Derivatens en Leverage in onderliggende fondsen en mandaten.
3	Herstelsituatie	

Onderdeel	Invulling BPF Schoonmaak (Beleid, Rapportage, Behandeling in bestuur)
<p>1. Indien sprake is van een herstelplan, heeft het fonds, conform artikel 16 van het Besluit FTK, het risicoprofiel niet doelbewust vergroot ten opzichte van het beleid c.q. de strategie vóór het ontstaan van het reservetekort.</p>	<p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer] In het Beleidsplan VB is opgenomen dat het fonds bij de opzet van het strategisch beleid en bij de vaststelling van de jaarlijkse normportefeuille toetst of de portefeuille voldoet aan het maximaal toegestane vereist eigen vermogen. In het Jaarplan VB is de normportefeuille opgenomen.</p> <p>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer] Het Vereist Eigen Vermogen wordt ieder kwartaal gerapporteerd.</p>
<p>4 Governance</p>	
<p>1. Het bestuur heeft de opzet en uitvoering van de gemaakte keuzes in het beleggingsbeleid voldoende beargumenteerd en deze keuzes schriftelijk vastgelegd (besluiten, verslagen, mandaten).</p> <p>2. Het fonds heeft een beleggingsplan of vergelijkbaar document, waarin op hoofdlijnen staat beschreven hoe zal worden belegd en welke vrijheidsgraden daarbij worden gehanteerd.</p> <p>3. Het fonds beschikt over een verklaring inzake de beleggingsbeginselen. Het beleggingsplan is in overeenstemming met deze verklaring.</p> <p>4. Er is een duidelijk mandaat (bijv. beschreven in het beleggingsplan en de daarmee samenhangende verklaring beleggingsbeginselen), waarin de doelstellingen en beleggingsrestricties (incl. risicomaatstaven en bandbreedtes voor rebalancingbeleid en tactisch beleid) staan beschreven.</p> <p>5. De beleggingen over de hoofdcategorieën en subcategorieën zijn conform het beleggingsplan en/of het mandaat. Het fonds monitort op basis van periodieke rapportages de implementatie van het beleggingsplan en/of mandaat (incl. risico-maatstaven).</p> <p>6. De besluitvorming over een eventuele afwijking van het beleggingsplan en/of mandaat is zorgvuldig tot stand gekomen.</p>	<p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - ALM-Portefeuilleconstructie]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ALM-studie 2021 <p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak – Vermogensbeheer]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Beleidsplan VB, met Beleggingsrichtlijnen Fiduciair Beheerder ▪ Verklaring beleggingsbeginselen <p>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Maandrapportage ▪ Maandelijkse risicorapportage ▪ Fiduciaire Kwartaalrapportage (met compliance-rapportage) <p>[OVERZICHTEN – Besluiten – Commissie Vermogensbeheer / Bestuur]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hierin staan de adviezen en besluiten van commissie en bestuur, met link naar de notulen van de vergadering waarin het advies/besluit is genomen.
<p>5 Transparantie beleggingsfondsen</p>	

Onderdeel	Invulling BPF Schoonmaak (Beleid, Rapportage, Behandeling in bestuur)
<ol style="list-style-type: none"> 1. De beleggingsfondsen beschikken eveneens over vastgelegde beleggingsrichtlijnen op basis waarvan de risico's in de fondsen worden beheerst. 2. De jaarrekening van de beleggingsfondsen is voorzien van een goedkeurende verklaring van een accountant. 3. De rapportages zijn tijdig beschikbaar. 4. Het behaalde beleggingsrendement is controleerbaar en het gelopen risico past binnen het beleggingsbeleid. 	<p>[OVEREENKOMSTEN – VMB Ovk/Manddaten/Fondsvw]. De beleggingsrichtlijnen van discretionaire mandaten worden vastgesteld door het bestuur. Dit op advies van de commissie vermogensbeheer en het UB. De fiduciair vermogensbeheerder controleert de discretionaire mandaten. De fondsvoorwaarden van de beleggingsfondsen worden vastgesteld door de beheerder en het betreffende fonds. Het pensioenfonds beoordeelt of de fondsvoorwaarden passen binnen de richtlijnen van het pensioenfonds. AIM controleert de beleggingsfondsen.</p> <p>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer] Periodiek worden fondsvoorwaarden van beleggingsfondsen of mandaten doorgesproken op de vergaderingen van de commissie Vermogensbeheer. Rapportage/monitoring</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Maandelijkse risicorapportage (kernrisico's op totaalniveau) ▪ Fiduciaire Kwartaalrapportage (met compliance-rapportage) <p>[VERGADERINGEN-Commissie VB – mei/juni-vergadering]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Monitoring beleggingscategorieën ▪ Jaarmonitoring managers/fondsen ▪ Rapportages Operational Due Diligence (ODD)
<p>6 Afdoende liquiditeit van de portefeuille als geheel</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Het bestuur heeft inzicht in de verwachte liquiditeitsbehoefte, zowel voor wat betreft de pensioenverplichtingen als voor wat betreft de beleggingsverplichtingen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de samenhang tussen de liquiditeit en de verplichtingen van het pensioenfonds en met bijvoorbeeld collaterals, calls en derivatenposities voor wat betreft de beleggingen. 2. Het bestuur houdt rekening met de risico's die voortvloeien uit een eventuele mismatch tussen benodigde liquiditeit en aanwezige liquiditeit voor de korte termijn. 3. De hoeveelheid beleggingen in illiquide beleggingscategorieën is tot een prudent niveau beperkt. 	<p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak – Vermogensbeheer] Beleidsplan VB/beleggingsrichtlijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Illiquide beleggingen zijn beperkt tot maximaal 20%. ▪ Liquiditeitsbeleid (4.7) en -risico (5.8) is beschreven; ▪ uitgewerkt in de beleggingsrichtlijnen voor de Fiduciair Beheerder (Margin management, onderpand- en marktliquiditeitstoetsen). <p>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Pensioenbeheer] en [WEEKUPDATES] Het fonds is op de hoogte van de verwachte instroom van premiegelden en de uitkeringen die moeten worden gedaan. Ook is het fonds op de hoogte van pieken in uitstroom van (automatische) waardeoverdrachten.</p> <p>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer] Monitoring liquiditeitsrisico:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liquiditeitenoverzicht (per 2 weken) ▪ Maandelijkse risicorapportage ▪ Fiduciaire kwartaalrapportage

Onderdeel		Invulling BPF Schoonmaak (Beleid, Rapportage, Behandeling in bestuur)
		Voor derivatenbeleggingen wordt margin-management uitgevoerd, en wordt dagelijks getoetst of de cash-positie voldoet aan de eisen.
7	Beleggingen stroken met aard en duur van de verwachte pensioenuitkeringen	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bij de vaststelling van het beleggingsbeleid is rekening gehouden met de 'verwachte kasstromen (bijvoorbeeld door middel van een ALM-studie en een risicobudgetteringstudie). 2. Het bestuur heeft bewust gekozen voor het (niet/ gedeeltelijk/ volledig) matchen van de projectie van de nominale of reële kasstromen en begrijpt de consequenties die dit naar verwachting heeft voor wat betreft de pensioenuitkomsten en de financiering. 3. Bij de vaststelling van de beleggingsmix dient rekening gehouden te worden met de samenhang tussen beleggingsrisico's en de rijping van het pensioenfonds. 4. Het fonds is zich bewust van de bijkomende risico's die Liability Driven Investments (LDI) met zich meebrengen. 	<p><i>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak – ALM en Portefeuilleconstructie]</i> ALM-studie.</p> <p><i>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer]</i> Het rentebeleid is onderdeel van het strategische beleggingsbeleid (matching-portefeuille) en gebaseerd op de uitkomsten van de ALM-studie. Het bestuur is actief betrokken bij het vormgeven van het rentebeleid. Beleidsplan VB en uitwerking in het handboek Matching.</p> <p><i>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer]</i> De effectiviteit van het rentebeleid en eventuele afwijkingen met oorzaken worden besproken in de Cie VB op basis van de maandelijkse Matchingrapportage.</p>
8	Gereguleerde markten	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beleggingen die verhandeld worden op niet-gereguleerde financiële markten zijn tot een prudent niveau beperkt. 	<p><i>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer]</i> Beleidsplan VB: BPF Schoonmaak belegt een beperkt deel van haar vermogen in illiquide beleggingen (max. 20%). In het beleggingsplan zijn de allocaties vastgesteld, met bandbreedtes.</p> <p><i>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer]</i> Fiduciaire kwartaalrapportage: compliance-monitoring.</p>
9	Financiële derivaten	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Derivatenposities worden alleen aangegaan om het risicoprofiel te verminderen of het portefeuillebeheer te vergemakkelijken. 2. Het risicoprofiel van derivatenposities wordt op adequate wijze geschat en verwerkt in de periodieke rapportages. 	<p><i>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer]</i> Beleidsplan VB/beleggingsrichtlijnen: Het doel van de derivaten is beschreven in het beleidsplan/beleggingsrichtlijnen.</p> <p><i>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer]</i> Het risicoprofiel van de verschillende tegenpartijen wordt gemonitord in de maandelijkse risicorapportage. Het onderpand dat nodig is bij het gebruik van derivaten wordt getest op stresssituaties. In de maandelijkse risicorapportage wordt dit gerapporteerd.</p>

Onderdeel		Invulling BPF Schoonmaak (Beleid, Rapportage, Behandeling in bestuur)
10	Tegenpartijrisico	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is een bewuste keuze gemaakt met betrekking tot de omvang van de contracten met derden en het gelopen tegenpartijrisico, in het geval er niet is gekozen voor de mogelijkheid van centrale clearing. 2. Tegenpartijrisico wordt zo mogelijk op basis van algemeen in de financiële wereld geaccepteerde standaard overeenkomsten en een onderpand (collateral) verkleind. 	<p>[FONSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer] Beleidsplan VB/beleggingsrichtlijnen: Alle rente-swapposities van BPF Schoonmaak worden centraal gecleared. Valuta-afdekking: Beleid op:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kredietwaardigheid; ▪ Spreiding: Limiet op het zgn. Potential Future Exposure; ▪ Onderpand uitwisseling op dagbasis. <p>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer] Financiële risicorapportage: Het tegenpartijrisico wordt gemonitord, en maandelijks gerapporteerd.</p>
11	Behoorlijke diversificatie	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. De beleggingen in aandelen en obligaties naar regio of sector dan wel naar bedrijf of land zijn gebaseerd op een gedegen onderzoek, bijvoorbeeld een ALM-studie en/of risicobudgetteringstudie. 2. De feitelijke spreiding binnen de portefeuille en binnen beleggingscategorieën, bijvoorbeeld naar land, regio, sector en kredietwaardigheid, is in voldoende detail bekend dan wel opvraagbaar. 3. Het concentratierisico is tot een prudent niveau beperkt. 	<p>[FONSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak – ALM en Portefeuilleconstructie] ALM-studie en portefeuilleconstructie: diversificatie op het niveau van categorieën.</p> <p>[FONSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer] Beleidsplan VB: Er is sprake van brede spreiding, zowel tussen beleggingscategorieën als binnen beleggingscategorieën. Dit wordt getoetst bij de jaarlijkse portefeuilleconstructiestudie.</p> <p>[JAARPLAN EN RAPPORTAGE – Vermogensbeheer] Risicorapportage: Het concentratierisico wordt gemonitord, en maandelijks gerapporteerd. En is opvraagbaar in het online dashboard van Achmea IM.</p>

Onderdeel	Invulling BPF Schoonmaak (Beleid, Rapportage, Behandeling in bestuur)
C. Artikel 13a Besluit FTK	
12 Strategisch beleggingsbeleid	
<p><i>Een fonds stelt voor de langere termijn een strategisch beleggingsbeleid vast dat aansluit op de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding van het fonds en is gebaseerd op een gedegen onderzoek.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Het beleggingsbeleid is vastgesteld door middel van een gedegen onderzoek, bijvoorbeeld een ALM-studie of risicobudgettering-studie. Hierbij is ook aandacht besteed aan de bandbreedtes en vrijheidsgraden. Het beleggingsbeleid is vastgesteld conform de met diverse partijen afgesproken risicohouding. 	<p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak – ALM en Portefeuilleconstructie] De meest recente ALM-studie is uitgevoerd in 2021. In de ALM is uitgegaan van de Prioriteiten/risicohouding die met partijen is afgesproken, en met het oog op het nieuwe pensioenstelsel is gebruik gemaakt van de uitkomsten van het risico-preferentie onderzoek (2021) onder deelnemers.</p> <p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer] Beleidsplan VB: In het strategisch beleid zijn bandbreedtes opgenomen per beleggingscategorie, en op totaal VEV-niveau.</p> <p>Het Beleidsplan Vermogensbeheer wordt actueel gehouden door beleidsbeslissingen van het bestuur hierin te verwerken. Minimaal jaarlijks wordt het beleidsplan door de commissie Vermogensbeheer getoetst op de uitgangspunten en kwaliteitsnormen. Zo nodig of gewenst worden aanpassingen aan het bestuur voorgesteld.</p>
<p><i>Het strategisch beleid bevat in ieder geval een beschrijving van de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille en de mate waarin van de beoogde beleggingsportefeuille kan worden afgeweken.</i></p> <p><i>Vertaling strategisch beleggingsbeleid naar beleggingsplan</i></p> <ol style="list-style-type: none"> In het beleggingsplan zijn concrete en gedetailleerde richtniveaus en bandbreedtes beleggingscategorie opgenomen. Er is beleid vastgelegd voor beheersing van relevante risico's. <p><i>Het fonds onderbouwt dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan passen binnen de prudent person regel</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Het fonds onderbouwt de verschillende aspecten van prudent person, zoals bovenstaand benoemd onder de criteria die voortvloeien uit artikel 135 PW, 13 en 13a besluit FTK. <p><i>Het fonds stelt een beleggingscyclus vast</i></p> <ol style="list-style-type: none"> In de beleggingscyclus ligt in ieder geval vast dat het beleggingsbeleid, het beleggingsplan en de uitvoering periodiek worden geëvalueerd en herbeoordeeld. 	<p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer] Beleidsplan VB, inclusief beleggingsrichtlijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> In het strategisch beleggingsbeleid zijn bandbreedtes opgenomen per beleggingscategorie, en op totaal VEV-niveau. Tevens is beschreven hoe moet worden omgegaan met breaches. Voor alle relevante risico's is beleid vastgelegd, en opgenomen in de beleggingsrichtlijnen voor de Fiduciair beheerder. <p>[Fondsdocumenten – ABTN] In de ABTN is een bijlage (dit document) opgenomen met de criteria van prudent person, met een beschrijving van de wijze waarop invulling is gegeven aan de criteria, met verwijzing naar de relevante documenten en rapportages van BPF Schoonmaak.</p> <p>[FONDSDOCUMENTEN – Beleid BPF Schoonmaak - Vermogensbeheer] Beleidsplan VB: Het beleggingsproces is in hfdst 1 opgenomen.</p>

Bijlage 14 Evenwichtige belangenafweging

Deze bijlage bevat een kwalitatieve beoordeling van de uitwerking van beleidsuitgangspunten, doelstellingen en beleidsbeslissingen naar de betrokkenen (actieven, slapers, pensioengerechtigden en werkgevers).

Deze evenwichtige belangenafweging is geschreven op grond van het huidige pensioenstelsel (FTK). Bij besluiten worden daarnaast ook de gevolgen in het komende nieuwe stelsel (solidaire premieregeling) en het invaren in de overwegingen betrokken.

Legenda (uitwerking naar betrokkenen)									
++	Gunstig	+	Enigszins gunstig	0	Neutraal	-	Enigszins nadelig	--	Nadelig

1. Beleidsuitgangspunten

Beleidsuitgangspunten	Actieven		Slapers		Pensioen- gerech- tigden	Werk- gevers	Toelichting
	jong	oud	jong	oud			
1 Stabiele premie	+	+	0	0	0	++	Een stabiele premie is gunstig voor werkgevers (voorspelbare lasten) en voor werknemers (dat leidt immers tot een zo stabiel mogelijke koopkracht). Daar staat tegenover dat werknemers geconfronteerd kunnen worden met een jaarlijks variabel opbouwpercentage als de premie onvoldoende is voor volledige pensioenopbouw.
2 Stabiele opbouw en risicodekking in de pensioenregeling	+	+	0	0	0	0	Een stabiele pensioenregeling is gunstig voor actieve deelnemers. Ze weten waar ze aan toe zijn. Neutraal voor slapers en pensioengerechtigden Evenwichtigheid van premie/opbouw (premie-dekkingsgraad) wordt afgewogen tegen stabiele opbouw.
3 Kans op kortingen verkleinen	0	+	0	+	++	0	Met name pensioengerechtigden zijn gebaat bij een zo laag mogelijke kans op korting, aangezien een eventuele korting onmiddellijk in de uitkering tot uitdrukking komt en zij in het algemeen over minder mogelijkheden beschikken om bijvoorbeeld meer (weer) te gaan werken. Voor oudere slapers en werknemers geldt dit ook, maar in mindere mate omdat ze nog niet gepensioneerd zijn. Voor jongeren is dit minder van belang. Wat telt is hun uiteindelijke pensioenresultaat.

Beleidsuitgangspunten		Actieven		Slapers		Pensioen- gerech- tigden	Werk- gevers	Toelichting
		jong	oud	jong	oud			
4	De maximaal acceptabele onvoorwaardelijke korting bedraagt 8%	-	-	-	-	+	0	Pensioengerechtigden zijn gebaat bij een zo laag mogelijke korting. Begrenzing van de korting is dus gewenst voor deze groep. Voor (gewezen) deelnemers is het nadelig als er te lang te "veel" wordt uitgekeerd en benodigde kortingen worden uitgesteld. Bij deze spreiding moet alsnog onvoorwaardelijk worden gekort (uitstel geen afstel), dus het positieve effect voor pensioengerechtigden is beperkt.
5	Pensioenresultaat "bij normale omstandigheden" minimaal 62%.	0	+	0	+	++	0	Uit de haalbaarheidstoets volgt dat de mediaan van het pensioenresultaat voor alle deelnemers hoger ligt dan 62%. Voor oudere deelnemers ligt de mediaan echter hoger dan voor jongere deelnemers.

2. Doelstellingen geprioriteerd

Doelstellingen (geprioriteerd)		Actieven		Slapers		Pensioen- gerech- tigden	Werk- gevers	Toelichting
		jong	oud	jong	oud			
1	Voorkomen van hoge nominale kortingen	-	-	-	-	++	0	Zie toelichting in de vorige tabel bij beleidsuitgangspunt 4.
2	Voorkomen van premiestijgingen	+	+	-	-	-	++	Zie toelichting in de vorige tabel bij beleidsuitgangspunt 1, waarbij aanvullend geldt dat hier niet alleen wordt gekeken naar stabiliteit van de premie, maar ook naar de hoogte van de premie. Een lage premie ten opzichte van de benodigde aangroei van de voorziening door opbouw van pensioen, verlaagt de dekkingsgraad. Dit is nadelig voor alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.
3	Voorkomen van grote daling koopkracht	0	+	0	+	++	0	Een forse daling van de koopkracht op korte termijn is met name vervelend voor pensioengerechtigden. Jonge (gewezen) deelnemers hebben nog (voldoende) tijd om de koopkrachtdaling te compenseren.

Doelstellingen (geprioriteerd)		Actieven		Slapers		Pensioen- gerech- tigden	Werk- gevers	Toelichting
		jong	oud	jong	oud			
4	Realiseren hoge mate van koopkrachtbehoud	++	+	++	+	+	0	Koopkrachtbehoud is belangrijk voor alle soorten deelnemers binnen het pensioenfonds. Voor jongeren hebben we dit als extra belangrijk aangemerkt omdat een gebrek aan langdurige inflatiecompensatie leidt tot een zeer grote achteruitgang van de koopkracht. Zie ook beleidsuitgangspunt 5.
5	Realiseren hoge indexatieverwachting op korte termijn.	0	+	0	+	++	0	Compensatie van de inflatie op korte termijn is met name van belang voor pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers vlak voor hun pensionering. En daardoor relatief minder gunstig voor actieven. Alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden hebben wel het nadeel van minder stijgende dekkingsgraad als uitkeringen hoger zijn. Omdat BPF Schoonmaak nog relatief weinig uitkeringen doet is dit effect klein en zorgt daardoor nog niet dat het effect voor jonge slapers en actieven negatief wordt beoordeeld.

3. Beleidsbeslissingen

Beleidsbeslissingen		Actieven		Slapers		Pensioen- gerech- tigden	Werk- gevers	Toelichting
		jong	oud	jong	oud			
1	Uitsmeerperiode voorwaardelijke kortingen uit herstelplan van 5 jaar	0	0	0	0	0	0	Als er gekort moet worden om herstel te halen, worden de kortingen gespreid over vijf jaar. Er is dus niet gekozen voor de maximaal mogelijke spreiding van 10 jaar. Er is echter ook niet gekozen voor het niet spreiden van de kortingen. Daarom is dit als neutraal beoordeeld.
2	Hersteltermijn van 10 jaar	0	+	0	+	++	0	Een maximale hersteltermijn zorgt voor het zo laat mogelijk korten (en kleine stappen) van nominale aanspraken. Dit is gunstig voor pensioengerechtigden en verkleint de kans op kortingen. Dit is licht nadelig voor de niet-pensioengerechtigden. Omdat BPF Schoonmaak nog relatief weinig uitkeringen doet is dit effect klein en zorgt daardoor nog niet dat het effect voor jonge slapers en actieven negatief wordt beoordeeld. Zie ook beleidsuitgangspunt 3.
3	Onvoorwaardelijke kortingen maximeren op acht procent.	-	-	-	-	+	0	Zie beleidsuitgangspunt 4.
4	Vaste premie tot 2025	+	+	0	0	0	++	Zie beleidsuitgangspunt 1.
5	De basis voor de premie is de zuivere kostendeekkende premie	0	0	0	0	0	0	Eind 2022 ligt de verwachte premie op basis van verwacht rendement hoger dan de zuiver kostendeekkende premie. Dat is negatief voor de werknemers die relatief weinig pensioenopbouw krijgen per euro. Daarom is in 2022 gekozen om vanaf premie 2023 niet meer gebruik te maken van een gedempte premie op basis van verwacht rendement. Voor 2023 is het effect van een zuivere kostendeekkende premie die leidt tot een premiedekkingsgraad ongeveer gelijk aan de dekkingsgraad tot een neutraal effect voor alle groepen.
6	Ambitie premiedekkingsgraad minimaal 90%	-	-	+	+	+	0	Door bij een lagere premiedekkingsgraad bij een gegeven feitelijke premie de opbouw te verlagen wordt het negatieve effect op de dekkingsgraad verkleind. Dit is positief voor (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Actieven krijgen eerder te maken met opbouwverlaging.

Beleidsbeslissingen		Actieven		Slapers		Pensioen- gerech- tigden	Werk- gevers	Toelichting
		jong	oud	jong	oud			
7	Prudente toeslagenstaffel gebaseerd op prijsindexatie	+	0	+	0	--	0	<p>Op korte termijn betekent dit langer uitstel van het geven van toeslagen. Op de langere termijn kan herstel van de dekkingsgraden door het prudente toeslagbeleid juist gunstig uitpakken.</p> <p>In 2022 is een uitzondering gemaakt op het beleid door gebruik te maken van de verruimde mogelijkheid om toeslag te verlenen. Hierdoor is een toeslag van 4% verleend per 1 januari 2023. Dit is evenwichtig gezien de hoge inflatie waar vooral op de korte termijn de pensioengerechtigden veel last van hebben. Het fonds heeft niet gekozen om de wettelijk maximaal mogelijke toeslag te verlenen per 1 januari 2023 om de kans op kortingen en de kans op een tekort bij het invaren te beperken.</p>
8	Strategisch beleggingsbeleid	+	0	+	0	-	0	<p>Ten opzichte van het vorige strategische beleid is het risicoprofiel toegenomen door afname van de mate van renteafdekking. Het aandeel zakelijke waarden is juist wat afgenomen. Per saldo resteert wat meer risico. In zijn algemeenheid betekent meer risico dat dit gunstig is voor jongeren en minder gunstig voor ouderen. Hierbij wordt echter opgemerkt dat dit beleggingsbeleid voor het fonds optimaal is, gegeven de grenzen in de risicohouding, die zijn vastgesteld voor alle betrokkenen samen.</p>

Bijlage 15: Vaststellingsproces (beleids)dekkingsgraad BPF Schoonmaak

De beleidsdekkingsgraad is het 12-maands (rekenkundig) gemiddelde van de vastgestelde maanddekkingsgraad. De maanddekkingsgraad betreft een momentopname en is daarmee gevoelig voor nieuwe informatie welke beschikbaar komt na vaststelling.

In het proces wordt stilgestaan bij de verplichtingen (VPV) en het beschikbare vermogen (beleggingen plus overige financiële middelen) welke gebruikt worden voor het vaststellen van de dekkingsgraad. Vervolgens wordt kort aangestipt hoe de dekkingsgraad wordt vastgesteld en gecontroleerd. Tot slot wordt aandacht besteed aan de verantwoordingsinformatie.

Verplichtingen

Uitgangspunt

De basis voor de maandelijkse vaststelling is de gecontroleerde ultimo stand van de aanspraken vorig boekjaar uit Lifetime. De basis voor de nieuwe pensioen-aangroei is de premiestaat K401 Premiegegevens over het nieuwe verslagjaar.

Methodiek

APG actuaariaat stelt elke maand de VPV vast op basis van de roll-forward methode. Hierbij wordt de VPV primo jaar doorontwikkeld naar de prognose maand. De ontwikkeling van de VPV bestaat uit:

- toevoeging door interest
- toevoeging door pensioeninkoop
- afname door uitkeringen en afkoop
- toevoeging/afname door inkomende en uitgaande waardeoverdrachten
- toevoeging/afname door rts-effect

Beoordeling maandelijkse VPV

Bij het opstellen van de maandelijkse VPV toetst actuaariaat de uitkomsten op plausibiliteit. Deze beoordeling vindt plaats door een tweede werknemer binnen APG actuaariaat op basis van het 4-ogen principe. Dit betekent dat de eerste werknemer de VPV en de (beleids)dekkingsgraad vaststelt en de tweede medewerker dit controleert en eventuele bevindingen terugkoppelt aan de eerste medewerker.

Bij deze plausibiliteitscontrole worden de uitkomsten afgezet tegen de verwachting op basis van de verwachte kasstromen en de van toepassing zijnde rts. Binnen het jaar worden de kasstromen doorontwikkeld op basis van de meest recente kasstromen (primo jaar) plus maandelijkse aangroei (op basis van de geschatte jaarinkoop primo jaar) minus de maandelijkse uitkeringen (op basis van de geschatte uitkeringenstroom primo jaar).

Wanneer wordt de VPV aangepast met terugwerkende kracht?

In principe wordt de vastgestelde VPV op maand- of kwartaaleinde niet aangepast door nagekomen terugwerkende kracht mutaties. Impact van eventuele aanpassingen worden verwerkt bij het vaststellen van de VPV nadat deze mutaties zijn ontvangen en verwerkt in de pensioenadministratie.

Wijziging aan de hand van bestuursbesluit of systematische afwijkingen

De VPV in de kwartaalrapportage is gelijk aan de VPV bij de maandafsluiting tenzij sprake is van een in de tussentijd genomen bestuursbesluit of ontdekte systematische afwijking.

Bestuursbesluiten als gevolg van bijvoorbeeld wets- of reglementswijzigingen en/of actuariële grondslagen worden verwerkt vanaf het moment van het bestuursbesluit.

De VPV kan worden herzien indien er systematische afwijkingen worden ontdekt die ook op eerdere dekkingsgraden betrekking hebben (bijvoorbeeld een re-run van het jaarwerk of het vormen van een bestemmingsreserve). De wijzigingen in de VPV die het gevolg hiervan zijn worden eveneens meegenomen in de berekening van de nieuwe maanddekkingsgraden van de voorgaande perioden tot het moment waarop de wijziging van kracht is geworden.

Administratieve mutaties

De administratieve mutaties zoals inkomend en uitgaande waardeoverdrachten, toekennen VPL-rechten en uitkering en afkoop zijn al meegenomen via de roll-forward methode waarmee de VPV wordt vastgesteld. Bij grotere mutaties zoals bijvoorbeeld collectieve waardeoverdracht is actuaariaat betrokken in het proces en draagt zorg dat zowel de activa- als de passivakant wordt meegenomen in het bepalen van de dekkingsgraad.

Controle op juistheid en volledigheid van de administratie is onderdeel van het jaarwerkproces waarbij gedetailleerde controles plaatsvinden en eventuele correcties worden doorgevoerd. Maandelijks is er aansluiting tussen de in rekening gebrachte premies en de verstrekte uitkeringen die door de financiële administratie zijn geboekt en de pensioeninkoop en verwachte uitkeringen in de VPV.

Overige wijzigingen in de VPV worden alleen meegenomen wanneer het effect op de VPV van de maand waarop de wijziging betrekking heeft meer dan 0,1% van de VPV van de betreffende maand bedraagt. De aanpassingen worden vooraf voorgelegd aan het uitvoerend bestuur. Na akkoord van het uitvoerend bestuur zal APG actuaariaat deze aanpassing doorvoeren. De impact van deze wijziging wordt eveneens meegenomen in de berekening van de nieuwe maanddekkingsgraden van de perioden vanaf de maand.

Beschikbaar vermogen

Uitgangspunt

Het beschikbaar vermogen bestaat uit het belegde vermogen en de overige financiële middelen. Deze gegevens worden geleverd door AIM en de afdeling Finance & Risk van APG rechtenbeheer.

Maandrapportage

Voor de maanddekkingsgraad wordt het belegd vermogen van BPF Schoonmaak geleverd door AIM. Dit betreft snapshot data, noodzakelijk gezien de rapportagedeadline aan AIM (maandeinde plus 5 handelsdagen) en aan DNB (maandeinde plus 10 handelsdagen).

Kwartaalrapportage

Voor de kwartaalrapportages wordt gebruik gemaakt van closed figures, aangeleverd door AIM.

Overige financiële middelen

Naast het belegd vermogen wordt er rekening gehouden met overige financiële middelen van BPF Schoonmaak, zoals premievorderingen en schulden. De gegevens vallen onder een interne APG risico controle uitgevoerd door de afdeling Finance & Risk van APG rechtenbeheer. De overige financiële middelen worden zowel voor de maandrapportage als voor de kwartaalrapportage opgeleverd. In verband met nagekomen informatie kan de kwartaalopgave afwijken van de maandopgave en dit kan tot een afwijking in de dekkingsgraad leiden.

Beoordeling vermogen

De maandelijks snapshot data zijn geleverd door AIM. APG beoordeelt de data op plausibiliteit door o.a. te kijken naar de verwachting vanuit de marktontwikkeling en te vergelijken met de vermogensontwikkeling bij andere fondsen. De verwerking van de ontvangen cijfers vindt plaats op basis van het 4-ogen principe. Het vermogen van AIM is altijd bepalend.

Wanneer wordt het vermogen aangepast met terugwerkende kracht?

De dekkingsgraad wordt elke maand herrekend op basis van de closed figures. Dit leidt tot aanpassingen van de dekkingsgraad van de voorgaande maand. Deze aangepaste dekkingsgraad wordt dan meegenomen in de 12-maandse middeling voor de beleidsdekkingsgraad.

De dekkingsgraad vastgesteld op kwartaaleinde kan afwijken van de maanddekkingsgraad. De dekkingsgraad op jaareinde kan vervolgens weer afwijken van de kwartaaldekkingsgraad doordat er meer nagekomen informatie wordt meegenomen (bijvoorbeeld jaarverslagen van externe illiquide beleggingen).

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad wordt vastgesteld op basis van de geschatte VPV en het beschikbare vermogen (beleggingen plus overige financiële middelen).

Beoordeling dekkingsgraad

Op de vastgestelde dekkingsgraad wordt een plausibiliteitscontrole uitgevoerd. Op kwartaalbasis wordt een analyse uitgevoerd.

In de analyse worden verschillende effecten onderscheiden:

- premie/uitkeringen/interest;
- rts-effect;
- vermogen;
- grondslagwijziging (indien van toepassing).

Deze analyse wordt ook gedeeld met het uitvoerend bestuur van BPF Schoonmaak. De effecten worden ook gebruikt in de kwartaalrapportages van AIM.

Verantwoordingsinformatie*Rapportage DNB/e-line*

APG stelt de beleidsdekkingsgraad op maandbasis vast, en rapporteert hierover dus ook op maandbasis. Middels XBRL wordt de (beleids)dekkingsgraad aan DNB doorgegeven.

De dekkingsgraad is een momentopname en gebaseerd op een zo goed mogelijke inschatting. Echter, deze inschatting kan achteraf aangepast worden als gevolg van nieuwe informatie. Dit kan enerzijds door recente informatie van de beleggingen of anderzijds als het bestuur besluit om waarderinggrondslagen met terugwerkende kracht aan te passen. Herziening van eerder vastgestelde maanddekkingsgraden heeft dan dus impact op de beleidsdekkingsgraad. Over herziening van eerder vastgestelde maanddekkingsgraden hoeft geen her-rapportage aan DNB plaats te vinden.

Ondanks dat er geen her-rapportage van de maanddekkingsgraad hoeft plaats te vinden, moeten wijzigingen in de beleidsdekkingsgraad wel worden toegelicht richting DNB. Het uitvoerend bestuur van BPF Schoonmaak ontvangt een afschrift van de rapportages aan DNB.

Mochten er door foute aanleveringen of een foute berekening afwijkingen geconstateerd worden, dan gaat APG in overleg met het UB over het indienen van een herrapportage voor DNB. Of de afwijking materieel is en daardoor een herrapportage nodig is wordt vervolgens naar bevind van zaken door het UB beoordeeld.

Het berekenen van de beleidsdekkingsgraad is door APG bestempeld als een kritisch proces en is vanaf 2016 opgenomen in de ISAE3402.

Communicatie

De maandelijkse verloopanalyse van de dekkingsgraad wordt via e-mail ter kennisname gestuurd naar het uitvoerend bestuur van BPF Schoonmaak, de adviserend actuaris en AIM. Ook worden de maanddekkingsgraden en de beleidsdekkingsgraden gepubliceerd op de website van BPF Schoonmaak. De eventuele wijzigingen in (beleids-)dekkingsgraden worden via dezelfde kanalen bekend gemaakt.

Inleiding

Dit document geeft een beschrijving van de methode die door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf (hierna: BPF Schoonmaak of het fonds) gehanteerd wordt bij de vaststelling van het vereist eigen vermogen (VEV). De berekening van het VEV vindt plaats op basis van het door DNB gepubliceerde Standaardmodel. Omdat dit model op onderdelen ruimte laat voor meerdere zienswijzen / interpretaties, geeft dit document een nadere beschrijving van de door BPF Schoonmaak bij de berekening van het VEV gehanteerde interpretaties. In het document wordt een korte beschrijving gegeven van alternatieven en wordt een onderbouwing gegeven van de gemaakte keuze. Het bestuur acht het standaardmodel voor BPF Schoonmaak passend.

Inhoud van het document

In hoofdstuk 1 staat een beschrijving van het door DNB gepubliceerde standaardmodel. Vervolgens wordt in de hoofdstukken 2 tot en met 11 ingegaan op de diverse onderliggende risico's en de wijze waarop daarmee wordt omgegaan in de berekeningen. Verder wordt per hoofdstuk een onderbouwing gegeven van het gebruik van het standaardmodel voor de berekening van de vereiste buffer. In de bijlagen zijn de relevante parameters opgenomen.

Versiebeheer

Voor bepaalde onderdelen van het VEV zijn parameters van toepassing die in de tijd niet constant zijn. In deze versie van het rapport zijn deze parameters in de bijlagen opgenomen zoals deze voor 2019 van kracht waren. Deze parameters kunnen op elk moment wijzigen zonder dat dit document er direct op aangepast wordt. Voor de berekening van het VEV zijn bij iedere berekening (ultimo ieder kwartaal en ultimo boekjaar tijdens het jaarwerk) de op dat moment actuele parameters leidend. Bij tussentijdse wijzigingen van de uitgangspunten / interpretaties zal deze beschrijving hierop worden aangepast. Daarnaast zal in beginsel jaarlijks (in het vierde kwartaal, dus ruim voorafgaand aan het jaarwerk) worden beoordeeld of deze beschrijving op alle onderdelen nog actueel en adequaat is. Als dit op onderdelen niet het geval blijkt, zal de beschrijving op deze onderdelen worden aangepast.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1. Standaardmodel DNB	3
2. Renterisico (S_1)	5
3. Risico zakelijke waarden (S_2)	8
4. Valutarisico (S_3)	10
5. Grondstoffenrisico (S_4)	11
6. Kredietrisico (S_5)	12
7. Verzekeringstechnisch risico (S_6)	13
8. Liquiditeitsrisico (S_7)	15
9. Concentratierisico (S_8)	16
10. Operationeel risico (S_9)	17
11. Actief beheer risico (S_{10})	18
Bijlage A: Schokfactoren renterisico	19
Bijlage B: Schokfactoren kredietrisico	20
Bijlage C: Tabellen verzekeringstechnisch risico	21
Bijlage D: Antwoorden op vragen in K207	23

1. Standaardmodel DNB

Het uitgangspunt van het Financieel Toetsingskader (FTK) is om het VEV zodanig te bepalen dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat een pensioenfonds met een dekkingsgraad gelijk aan $100\% + \text{VEV} / \text{TV}$ binnen een periode van één jaar minder vermogen heeft dan de verplichtingen (dus een dekkingsgraad lager dan 100%). Voor de vaststelling van het VEV kan het pensioenfonds zelf een model opstellen of gebruik maken van het door DNB opgestelde standaardmodel.

In dit beleidsdocument wordt de berekening van het VEV / de solvabiliteitstoets uitgewerkt op basis van het standaardmodel van DNB. Dit model is uitgewerkt in de “Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling” (hierna: de Regeling) en voor het eerst gepubliceerd in de Staatscourant op 19 december 2006. Het model is nader toegelicht in het “Open boek” (website) van DNB.

Toepasbaarheid

DNB geeft aan¹ dat een pensioenfonds het VEV kan bepalen met behulp van het standaardmodel. Het bestuur moet jaarlijks beoordelen of het standaardmodel voldoende past bij het risicoprofiel van het fonds. Indien sprake is van materiële afwijkingen, zal het bestuur in contact moeten treden met DNB over te nemen maatregelen. Het gebruik van een partieel intern model of een volledig intern model ligt in dat geval voor de hand.

Onderbouwing van gebruik van standaardmodel

DNB vraagt dat BPF Schoonmaak aantoont dat de rekenvoorschriften voor de schokken van S_1 tot en met S_{10} zoals die zijn beschreven door DNB goed worden toegepast. Deze onderbouwing zal per S-je gegeven worden.

Uitwerking

Het standaardmodel onderscheidt diverse risico's welke door middel van een voorgeschreven schok gekwantificeerd kunnen worden bij een betrouwbaarheidsniveau van 97,5% en een horizon van één jaar. Deze risico's worden aangeduid met S_1 tot en met S_{10} . De effecten S_1 tot en met S_{10} worden gecombineerd tot een totaal benodigde buffer S aan de hand van onderstaande formule:

$$= \sqrt{S_1^2 + S_2^2 + 2 \cdot \rho_{12} S_1 S_2 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + 2 \cdot \rho_{15} S_1 S_5 + 2 \cdot \rho_{25} S_2 S_5 + S_6^2 + S_7^2 + S_8^2 + S_9^2 + S_{10}^2}$$

waarbij $\rho_{12} = 0,40$ en $\rho_{15} = 0,40$ indien voor S_1 wordt uitgegaan van een rentedaling en nihil indien S_1 is gebaseerd op een rentestijging, en $\rho_{25} = 0,50$.

Het meest negatieve scenario van het renterisico bij een rentedaling of een rentestijging wordt gebruikt als input voor de bepaling van het vereist eigen vermogen.

Tot slot wordt opgemerkt dat het VEV een eurobedrag is, dat wordt uitgedrukt in een percentage van de technische voorzieningen (TV). Dit eurobedrag, en niet het afgeleide percentage van de TV, is leidend voor de beoordeling of een fonds wel of niet over het VEV beschikt.

¹ zie: <http://www.toezicht.dnb.nl/2/50-202138.jsp>

Feitelijke en strategische mix

Basis voor de berekeningen van het VEV zijn de werkelijke risico's die het fonds loopt. Dat betekent dat voor alle inputgegevens (zo veel mogelijk) moet worden uitgegaan van de werkelijke risico's (doorkijkprincipe). Voor de berekening van de effecten van de beleggingsportefeuille zullen Vermogensbeheerders informatie op basis van het doorkijkprincipe moeten aanleveren. Indien dit niet mogelijk is, moet de betreffende vermogensbeheerder dit melden, waarna in overleg kan worden vastgesteld op welke wijze de benodigde informatie kan worden benaderd.

Bij de vaststelling van het VEV gaat het over het risico dat zich in het komende jaar kan manifesteren. Het VEV wordt berekend op zowel de feitelijke als de beoogde beleggingsmix volgens de normportefeuille. Bij (significante) afwijkingen tussen beide berekeningen zal in de rapportage aan DNB een toelichting gegeven dienen te worden op de oorzaken en de te nemen maatregelen (bv: niets doen, rebalancing, bijstellen strategische beleggingsmix). Voor toekomstprognoses van het VEV, zoals in het herstelplan, wordt het VEV ook berekend op basis van de strategische portefeuille.

VEV in de evenwichtssituatie

Bij de berekening van het VEV wordt gezocht naar de hoogte van de vereiste solvabiliteitsbuffer in de evenwichtssituatie. In de evenwichtssituatie is het VEV zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% ten aanzien van de als onvoorwaardelijk aangemerkte onderdelen van de pensioenovereenkomsten wordt voorkomen dat het Pensioenvermogen van het pensioenfonds binnen één jaar minder bedraagt dan de voorziening pensioenverplichtingen.

Om deze evenwichtssituatie te bereiken wordt als onderdeel van de berekening van het VEV een aantal iteraties uitgevoerd, waarbij steeds een beleggingsportefeuille wordt gecreëerd die qua omvang gelijk is aan de TV vermeerderd met de vereiste solvabiliteitsbuffer uit de voorgaande iteratiestap.

Op basis hiervan worden voor elke iteratiestap opnieuw de verschillende S-factoren en de hiervan afgeleide vereiste solvabiliteitsbuffer S bepaald. Na een aantal iteratiestappen zal dit leiden tot een evenwichtssituatie, waarin sprake is van stabiele resultaten voor de vereiste solvabiliteitsbuffer S. Daarmee is in de evenwichtssituatie het benodigd aanwezige eigen vermogen dus exact gelijk aan het hiermee corresponderende VEV.

Toetswaarde solvabiliteit

In de verslagstaten aan DNB (zowel kwartaal- als jaarstaten) moet de zogenaamde "toetswaarde solvabiliteit" gerapporteerd worden. Hierbij wordt in de kolommen "Initieel" niet geïtereerd naar een evenwichtssituatie maar wordt in deze kolom het resultaat van de eerste stap uit het iteratieproces weergegeven. De berekening van de "toetswaarde solvabiliteit" in deze verslagstaat dient te worden uitgevoerd op basis van zowel de feitelijke als de strategische beleggingsmix.

De toetswaarde solvabiliteit geeft het effect van de risicoscenario's op het aanwezige vermogen van het fonds op de berekeningsdatum, waarbij is verondersteld dat het aanwezig vermogen is belegd volgens het strategisch beleggingsbeleid van het fonds dan wel de feitelijke mix. Dit geeft het risicoprofiel aan bij de huidige dekkingsgraad. Het vereiste eigen vermogen in de evenwichtssituatie geeft het risicoprofiel dat in principe onafhankelijk is van de dekkingsgraad van het fonds.

Uitwerking voor BPF Schoonmaak

Het VEV wordt op zowel de feitelijke als strategisch beoogde beleggingsmix berekend. De uitkomst van de strategische mix is maatgevend voor vaststelling of BPF Schoonmaak zich in een tekortsituatie bevindt. Wijzigingen in de (lange termijn) strategische beleggingsmix kunnen veelal niet direct en volledig worden geïmplementeerd. Dit wordt dan in stappen gedaan. Jaarlijks wordt daartoe een normportefeuille vastgesteld. Deze voor het komende jaar vastgestelde normportefeuille wordt gebruikt voor de bepaling van de strategische VEV. Dit komt immers overeen met het risico dat zich in het komende jaar kan manifesteren.

2. Renterisico (S_1)

Het renterisico geeft het effect weer van een ongunstige ontwikkeling van de rentetermijnstructuur op de balans van het fonds. Het effect op zowel de rentegevoelige beleggingen als op de verplichtingen wordt bepaald met een voorgeschreven schok op de rente. Een tabel hiervoor, met afhankelijk van de looptijd te hanteren factoren voor de renteverandering, is opgenomen in de Regeling (zie bijlage A). Zowel het effect van een opwaartse als van een neerwaartse schok wordt doorgerekend. Het maximum van deze twee schokwaarden is bepalend voor de aan te houden buffer voor het renterisico en voor de te hanteren correlaties tussen de verschillende risico's.

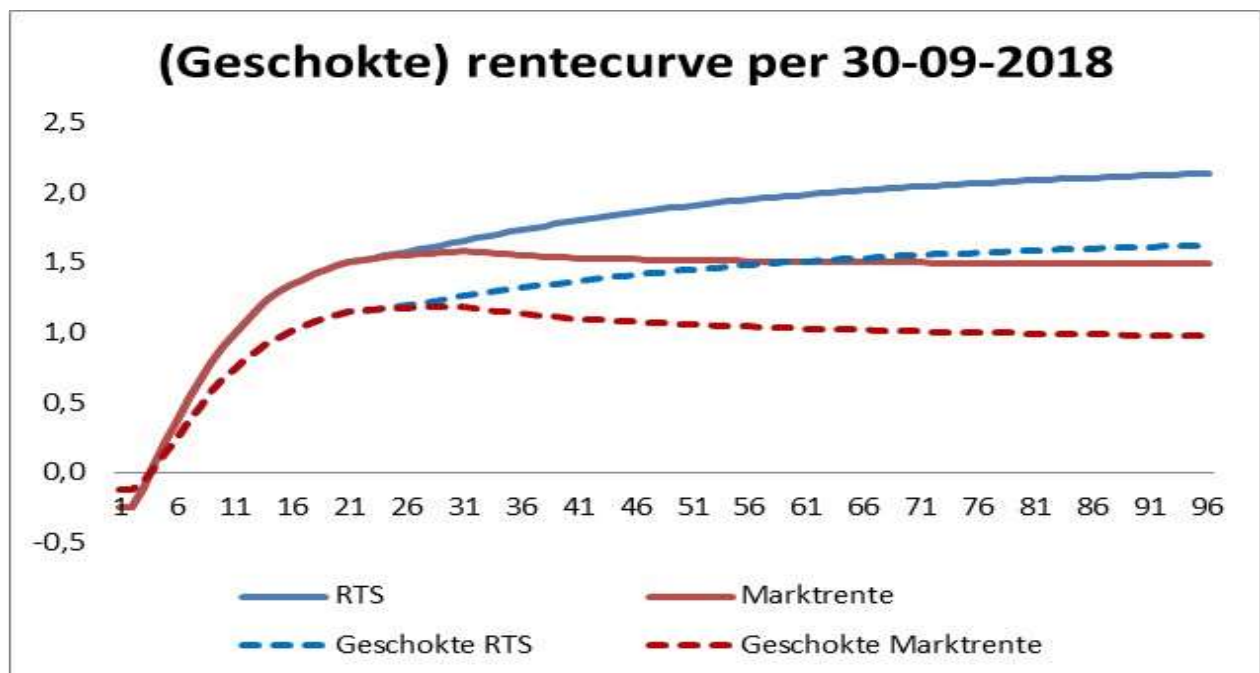
Onderbouwing van gebruik van standaardmodel voor S_1

De berekening van het renterisico vindt plaats aan de hand van kasstromen van renteproducten, zoals (bedrijfs-)obligaties, emerging market debts, high yield beleggingen en rentederivaten. De standaardmethode is geschikt voor dit brede scala aan portefeuilles van vastrentende waarden. Daarnaast speelt ook de samenstelling van de vastrentende portefeuille een belangrijke rol. Bij BPF Schoonmaak bestaat het grootste deel uit papier met een rating van BBB of hoger.

Kasstromen

Het renterisico wordt berekend op basis van toekomstige (verwachte) kasstromen van zowel de verplichtingen als de rentegevoelige beleggingen.

Ter illustratie is hieronder een grafiek van de rentecurves per 30 september 2018 (RTS en marktrente) en de bijbehorende neerwaarts geschokte) rentecurves opgenomen. De geschokte RTS wordt gevonden door de rentes uit de RTS te vermenigvuldigen met looptijdafhankelijke factoren. De rentecurves op basis van de RTS wordt gebruikt voor de bepaling van het renterisico voor de verplichtingen en de rentecurves op basis van de marktrente voor de rentegevoelige beleggingen. De bijbehorende opwaarts geschokte rentecurve is niet opgenomen, maar wordt uiteraard wel bepaald en geeft een vergelijkbaar beeld maar dan naar boven.

Voor looptijden met negatieve rentes wordt in het scenario van een rentedaling een renteschok omhoog toegepast. Dit verlaagt echter juist het risico bij een rentedaling. Dit is een gevolg van het toepassen van het standaardmodel door BPF

Schoonmaak. DNB is bekend met deze werking van het standaardmodel en heeft geen richtlijnen gepubliceerd waaruit blijkt dat het standaardmodel voor negatieve rentes anders moet of mag worden toegepast dan voorgeschreven.

Het renterisico van verplichtingen wordt bepaald door de toekomstige kasstromen te verdisconteren zowel met de RTS als met een geschokte RTS. Het verschil tussen deze twee waarden is de renteschok van de verplichtingen.

De schokken op rentegevoelige beleggingen dienen eveneens op basis van uit de beleggingen voortkomende toekomstige kasstromen bepaald te worden. Daarbij worden deze kasstromen verdisconteerd zowel met de marktrente als met de geschokte marktrente, waarbij de renteschokken gelijk zijn aan de absolute renteschokken voor de verplichtingen. Het verschil tussen deze twee waarden is de renteschok van de beleggingen. Op deze wijze wordt de absolute schok bepaald ten opzichte van de marktwaarde van de beleggingen, waarop ook de dekkingsgraad is gebaseerd. Idealiter worden door de vermogensbeheerders van de vastrentende waarden (obligaties en rentederivaten) de kasstromen behorende bij de portefeuille vastrentende waarden aangeleverd. In de praktijk blijkt echter dat een aantal vermogensbeheerders niet in staat is om deze kasstromen expliciet aan te leveren. Sommige vermogensbeheerders kunnen in plaats van de kasstromen de relevante schokken (S_1) aanleveren.

Bij de bepaling van de kasstromen kan worden gekozen om de nominale kasstromen of de voor kredietrisico gecorrigeerde kasstromen te gebruiken. In de berekeningen worden de voor het kredietrisico gecorrigeerde kasstromen gebruikt. Indien gekozen wordt voor nominale kasstromen, dan is de renteafdekking gelijk voor gelijke kasstromen van vastrentende waarden met hoge en zelfs hele lage credit ratings. Deze werkwijze zou dan een verkeerd beeld geven van het renterisico dat het fonds loopt.

Bepaling benodigde S_1 -buffer

Op basis van het verschil tussen de renteschok van de verplichtingen en de renteschok van de feitelijke beleggingen wordt zowel voor een rentedaling als een rentestijging voor de initiële situatie de benodigde S_1 -buffer vastgesteld als het maximum van deze beide verschillen in renteschokken.

Bij schokken op negatieve rentes, waarmee momenteel gerekend wordt, wordt er voor gekozen om de door DNB voorgeschreven schok toe te passen. Dit leidt ertoe dat een schok op een negatieve rente leidt tot een minder negatieve rente, terwijl dit voor een positieve rente leidt tot een lagere rente. Er zou ook gekozen kunnen worden om de absolute procentuele schok van de rente af te trekken, maar dat zou betekenen dat een hogere negatieve rente, steeds harder negatief wordt. Dit leidt tot merkwaardige uitkomsten.

Het renterisico wordt voor zowel de feitelijke als de strategische beleggingsmix bepaald. Voor BPF Schoonmaak specifiek worden beide berekeningen hieronder afzonderlijk uitgewerkt.

Bepaling renterisico van de feitelijke beleggingsmix voor BPF Schoonmaak

Conform de beleggingsrichtlijnen van BPF Schoonmaak wordt de rentegevoeligheid van de dekkingsgraad afgedekt met de matchingportefeuille, die bestaat uit staatsobligaties EURO (FR,NL,DE), rentederivaten en liquiditeiten (deposito's). Uitsluitend de matchingportefeuille heeft dus als doel om het renterisico (deels) af te dekken. De overige vastrentende waarden (niet staatsobligaties euro, green bonds, hypotheeklen en obligaties opkomende markten (Hard currency (HC) en local currency (LC) EMD) hebben als doel om rendement te genereren.

Een fonds kan er voor kiezen om bij de bepaling van S_1 wel vastrentende waarden uit de returnportefeuille mee te nemen die gevoelig zijn voor de eurozone rente. In het geval van BPF Schoonmaak worden hypotheeklen, bedrijfsobligaties (credits) en het geldmarktfonds daarom ook meegenomen in de berekening van S_1 .

BPF Schoonmaak heeft daarnaast de keuze om vastrentende waarden die niet of nauwelijks gevoelig zijn voor de euro zone rente niet, deels of volledig mee te nemen bij de bepaling van S_1 . In het geval van de beleggingen van het fonds is dit EMD.

De twee EMD (HC en LC) fondsen die zijn afgevallen voor S_1 vanwege de beperkte rentegevoeligheid naar de euro swap rente, worden wel meegenomen voor S_5 .

Voor de vaststelling van het renterisico van de vastrentende waarden wordt een correctie voor het kredietrisico toegepast. Van de EMD fondsen werden tot voor kort door AIM geen kasstromen aangeleverd, maar alleen de modified duration en de verdeling van de credit ratings voor het kredietrisico S_5 . Met deze gegevens werd een benadering toegepast in de vaststelling van de S_1 . Dit is vanaf Q3 2019 gewijzigd. In Q3 van 2019 zijn de kasstromen voor de beleggingsfondsen wel op tijd voor de rapportage aan DNB ontvangen en gebruikt voor de berekening van de S_1 . De correctie voor het kredietrisico bij kasstromen werkt als volgt: Als de kasstromen van vastrentende waarden contant worden gemaakt met rentes inclusief kredietrisico dan sluiten deze aan bij de marktwaarde. Voor de S_1 wordt alleen de rente exclusief kredietrisico geschokt om het renterisico voor S_1 te krijgen. Een heel groot deel van de waarde van de high yield obligaties blijft hierdoor ongewijzigd bij een renteschok.

APG ontvangt eenmaal per jaar de kasstromen van de rentederivaten voor de bepaling van het VEV voor het jaarwerk. In de kwartaalrapportages worden de schokken op de swaps die worden aangeleverd door AIM gebruikt.

Bepaling renterisico van de strategische beleggingsmix voor BPF Schoonmaak

Strategisch gaat BPF Schoonmaak uit van een (UFR) dekkingsgraad afdekking van 40%. Het feitelijke afdekkingspercentage van het renterisico op basis van de matchingportefeuille levert AIM op. Vanuit het feitelijke afdekkingspercentage en het renterisico van de feitelijke portefeuille wordt het renterisico van de strategische portefeuille bepaald. De renteschokken voor de strategische beleggingsmix worden dus vastgesteld met behulp van het renterisico van de feitelijke portefeuille en de verhouding strategische en feitelijke afdekkingspercentage. Dit is de gebruikelijke methode om het renterisico van de strategische beleggingsmix te bepalen. De feitelijke afdekking op basis van de matching portefeuille ligt in de buurt van de strategische afdekking van 40%, waardoor de strategische renteafdekking waarmee in het VEV model gerekend wordt ook in de buurt van de feitelijke renteafdekking uit het VEV model zal komen te liggen.

Voor de benodigde S_1 -buffer van de strategische beleggingsmix geldt dat de schokken van de verplichtingen gelijk zijn aan de berekende schokken voor de feitelijke portefeuille. Dit omdat de schokken van de verplichtingen niet afhankelijk zijn van de tegenover de verplichtingen staande beleggingen.

3. Risico zakelijke waarden (S_2)

Voor het opvangen van het risico dat met zakelijke waarden wordt gelopen dient een solvabiliteitsbuffer te worden aangehouden. Voor de bepaling van deze buffer wordt per beleggingscategorie het effect van een in de Regeling bepaalde procentuele daling vastgesteld. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar:

- a) aandelen in ontwikkelde markten en beursgenoteerd vastgoed; buffer op basis van een daling van 30%
- b) aandelen in opkomende markten; buffer op basis van een daling van 40%
- c) niet beursgenoteerde aandelen (private-equity en hedge funds); buffer op basis van een daling van 40%
- d) niet beursgenoteerd vastgoed; buffer op basis van een daling van 15%.

Voor alle categorieën geldt dat de schok bepaald wordt ten opzichte van de marktwaarde van de beleggingen, met uitzondering van de beleggingen in niet-beursgenoteerd vastgoed. Bij deze laatste categorie wordt de schok van 15% gecorrigeerd met de leverage als gevolg van financiering met vreemd vermogen.

Bij de bepaling van het totale risico zakelijke waarden wordt rekening gehouden met een correlatie tussen de diverse categorieën van 0,75. Hiertoe wordt de volgende formule gehanteerd:

$$S_2 = \sqrt{S_{2a}^2 + S_{2b}^2 + S_{2c}^2 + S_{2d}^2 + 2 * 0,75 * (S_{2a} * S_{2b} + S_{2a} * S_{2c} + S_{2a} * S_{2d} + S_{2b} * S_{2c} + S_{2b} * S_{2d} + S_{2c} * S_{2d})}$$

Onderbouwing van gebruik van standaardmodel voor S_2

BPF Schoonmaak hanteert voor de zakelijke waarden de volgende benchmarks en maximale ex-ante tracking errors:

- Aandelen ontwikkelde landen: MSCI World DC met 0,5% (1-jaars horizon)
- Aandelen opkomende markten: MSCI Emerging Markets met 0,5% (1-jaars horizon)
- Niet beursgenoteerd vastgoed (NL): ROZ/IPD customized 66% woningen, 34% winkels met maximum leverage van 30%

Deze uitgangspunten passen binnen het standaardmodel.

Infrastructuur wordt in de wet niet expliciet benoemd, maar wordt voor de bepaling van de buffer voorzichtigheidshalve meegenomen onder de categorie niet beursgenoteerde aandelen met dus de hoogste risicocategorie. Dit is gebruikelijk. Er wordt relatief weinig is infrastructuur belegd en de belegging wordt afgebouwd. In de strategische mix van BPF Schoonmaak is geen infrastructuur opgenomen.

Uitwerking voor BPF Schoonmaak

Voor de berekening van de S_2 van de feitelijke beleggingsmix van BPF Schoonmaak wordt de benodigde invoer voor de feitelijke beleggingsmix uit de door AIM geleverde exposure-overzichten gehaald. De berekening van de S_2 van de strategische beleggingsmix van BPF Schoonmaak wordt vastgesteld door het strategisch aandeel per categorie toe te passen op de totale waarde van de feitelijke beleggingsportefeuille.

Vervolgens wordt op basis van de schokpercentages de benodigde S_2 -buffer vastgesteld. Daarbij wordt voor de feitelijke beleggingsmix gerekend met de feitelijke waarde van de te onderscheiden categorieën.

Voor het berekenen van S_2 ten behoeve van het strategisch VEV wordt uitgegaan van het Beleidsplan Vermogensbeheer.

Voor niet-beursgenoteerd vastgoed wordt rekening gehouden met de werkelijke leverage, zodat de schok groter kan zijn dan 15% (voor 2018 16,1%). De leverage van de verschillende niet beursgenoteerde vastgoedfondsen wordt geleverd door AIM.

Het effect van deze leverage wordt jaarlijks bij het jaarwerk bepaald en constant verondersteld tot de volgende bepaling. Volgens het beleidsplan vermogensbeheer van het fonds kan de leverage maximaal tot 30% toenemen. Alternatief is om in plaats van de gebruikte werkelijke leverage (bij het VEV op basis van de strategische mix) de maximale leverage te nemen. Dit is niet verplicht en om niet te prudent te zijn gebruikt BPF Schoonmaak voor de strategische mix dezelfde werkelijke leverage als voor het VEV op basis van de feitelijke mix.

4. Valutarisico (S_3)

De kans dat de wisselkoers van vreemde valuta verslechtert ten opzichte van de euro resulteert in een risico voor een pensioenfonds omdat verplichtingen in euro luiden en bezittingen (deels) in vreemde valuta worden aangehouden.

Het valutarisico wordt berekend aan de hand van een scenario waarbij uitgegaan wordt van een waardedaling van 20% van de beleggingen in vreemde valuta in ontwikkelde markten en van 35% in opkomende markten. Hierbij wordt rekening gehouden met een correlatie tussen de individuele valuta en met eventuele valutaderivaten.

Voor de vaststelling van het valutarisico wordt de volgende formule gehanteerd:

$$S_3 = \sqrt{S_{3a}^2 + S_{3b}^2 + 2 * 0,25 * (S_{3a} * S_{3b})}$$

Hierbij is S_{3a} het valutarisico op ontwikkelde markten en S_{3b} het valutarisico op opkomende markten. Deze worden als volgt bepaald:

$$S_{3a} = \sqrt{S_3^2(i) + \sum_{i,j \text{ } i \neq j} 0,50 * S_{3(i)} * S_{3(j)}}$$

$$S_{3b} = \sqrt{S_3^2(k) + \sum_{k,l \text{ } k \neq l} 0,75 * S_{3(k)} * S_{3(l)}}$$

Onderbouwing van gebruik van standaardmodel voor S_3

In de wet is een gedetailleerde berekeningswijze voor de valutaschok S_3 voorgeschreven. Deze methode houdt rekening met het type valuta (ontwikkelde markt of opkomende markt), met het aantal soorten valuta's (via correlaties), en met de precieze gewichten, en is daarmee algemeen toepasbaar, dus ook op de valuta-exposure van BPF Schoonmaak.

Uitwerking voor BPF Schoonmaak

AIM levert voor de feitelijke beleggingsmix op de berekeningsdatum een overzicht van de valutaexposure en hedge-ratio's per valutasoort. Deze informatie wordt gebruikt bij de berekening van de benodigde S_3 -buffer voor de feitelijke beleggingsmix.

Voor de strategische beleggingsmix wordt verondersteld dat de strategische valuta-exposure gelijk is aan de feitelijke valuta-exposure, omdat het fonds in het beleidsplan vermogensbeheer hiervoor geen doel voor de exposure heeft opgenomen. Conform de ABTN wordt strategisch 75% van de aandelen in GBP, JPY en USD afgedekt. EMD HC wordt strategisch voor 100% afgedekt. De overige valuta worden niet afgedekt. Het alternatief is exposure op basis van valuta benchmarks te hanteren, maar de beschikbare gegevens hiervoor zijn niet direct voor handen. Deze gegevens zouden van de vermogensbeheerder moeten komen: strategische valuta exposure per muntsoort per beleggingscategorie. Dit maakt de S_3 in het strategische VEV stabiel. Dan worden verschillen in valuta exposure tussen de markt en de strategische doelstelling van de beleggingen zuiverder.

Voor de indeling van de valuta naar ontwikkelde en opkomende markten wordt gebruik gemaakt van de OESO landenindeling. Dit is inmiddels ook in de ABTN vastgelegd. Andere landenindelingen zijn ook mogelijk.

5. Grondstoffenrisico (S_4)

Grondstoffen vormen een beleggingscategorie waarin veelal via indexfutures en –opties wordt geïnvesteerd. Voorbeelden van grondstoffen zijn onder andere de categorieën energie, industriële metalen, kostbare metalen, landbouw en vee. Het standaardmodel gaat uit van een globale grondstoffenportefeuille, welke perfect is gediversifieerd. Grondstoffenrisico is aanwezig bij alle beleggingen waarvan de actuele waarde gevoelig is voor wijzigingen in grondstofprijzen. Dit geldt in ieder geval voor alle long- en short posities in grondstoffen, indices van grondstoffen en grondstofderivaten.

Om invulling te geven aan het risico dat beleggingen in grondstoffen in waarde kunnen dalen is in het standaardmodel een berekening van de gevoeligheid van het eigen vermogen voor grondstoffenrisico (S_4) voorgeschreven. Voor beleggingen in grondstoffen moet het effect van een waardedaling met 35% kunnen worden opvangen.

Onderbouwing van gebruik van standaardmodel voor S_4

Als in de toekomst mogelijk in grondstoffen wordt belegd, zal dan beoordeeld moeten worden of die beleggingen passen binnen het standaardmodel. Nu is dit niet van toepassing.

Uitwerking voor BPF Schoonmaak

Binnen de feitelijke en strategische portefeuille van BPF Schoonmaak komen op dit moment geen grondstoffen voor, zodat S_4 gelijk aan nihil is.

6. Kredietrisico (S_5)

Bij een toename van de creditspread neemt de waarde van de (vastrentende) beleggingen af. Een oorzaak van deze stijging is bijvoorbeeld een verslechterd vooruitzicht van de economische groei. Dit risico is waarneembaar in alle voorkomende leningen (staats- en bedrijfsobligaties).

Kredietrisico komt tot uitdrukking in de rentemarge van kredieten, de zogenoemde creditspread. Dit is het verschil tussen het effectieve rendement op een verzameling kasstromen waarvan de uitkering afhangt van de kredietwaardigheid van tegenpartijen en het effectieve rendement op dezelfde verzameling kasstromen indien die met volledige zekerheid tot uitkering zouden komen. Het (krediet-) risicovrije effectieve rendement volgt uit een relevante termijnstructuur zoals bijvoorbeeld de Europese swap-rente.

Het kredietrisico (S_5) wordt bepaald aan de hand van een scenario dat uitgaat van een stijging van de creditspread waarbij voor de hoogte van de stijging onderscheid naar verschillende ratingklassen gemaakt wordt. Wanneer van een bepaalde belegging geen rating beschikbaar is, wordt hiervoor een onderbouwde aanname gedaan.

De berekening van de benodigde buffer wordt op dezelfde kasstromen van de vastrentende waarden gebaseerd als bij de berekening van het renterisico. De toe te passen schokken volgen uit de tabel die opgenomen is in bijlage B. Wanneer voor een specifieke belegging geen kasstromen beschikbaar zijn kan het kredietrisico benaderd worden door de duratie van de belegging te vermenigvuldigen met de gemiddelde kredietschok die bij de belegging hoort.

Onderbouwing van gebruik van standaardmodel voor S_5

In de wet is voorgeschreven hoe deze schok moet worden bepaald. Net als voor S_1 is er geen standaardschok, maar hangt S_5 af van de specifieke gedetailleerde eigenschappen van de portefeuille. Daarmee is deze methode voor een breed scala aan portefeuilles van toepassing. Alleen als een portefeuille veel junkbonds zou bevatten zou de standaardmethode tekortschieten. De portefeuille vastrentende waarden van BPF Schoonmaak bestaat echter voor het grootste deel uit papier met een rating van BBB of hoger. Daarmee is het gebruik van het standaardmodel voor S_5 gerechtvaardigd.

Uitwerking voor BPF Schoonmaak

BPF Schoonmaak houdt voor de bepaling van de S_5 net als bij de bepaling van de S_1 rekening met de staatsobligaties en rentederivaten uit de matching portefeuille, en de door SARE&F aangeleverde kasstromen voor de portefeuille particuliere hypotheek, de niet-staatsobligaties (credits) en het geldmarktfonds uit de returnportefeuille. En daarnaast ook EMD (HC en LC).

De huidige portefeuillesamenstelling van het particuliere hypotheekfonds (PHF) heeft een 96% AAA rating volgens rating agency Fitch. Dit is onder meer vastgesteld op basis van het feit dat het voornamelijk Nederlandse hypotheek betreft met nationale hypotheek garantie met een LTV (Loan to value) van lager dan 60%. Gebleken is dat er binnen de portefeuille een grote verandering in de verlieskansen nodig is om de omvang van het AAA-gedeelte een paar procenten te verlagen. Om deze reden worden de kasstromen van het PHF behandeld als volledig AAA-kasstromen. Dit in tegenstelling tot rapportage als AA voor rapportagedoeleinden. Hierbij leidt de mix van 96% AAA en 4% non-rated gezamenlijk tot een AA-rating. Voor het VEV wordt de geringe belegging in 4% non-rated hypotheek buiten beschouwing gelaten.

De twee EMD fondsen die zijn afgefallen voor S_1 vanwege de beperkte rentegevoeligheid naar de euro swap rente, worden wel meegenomen voor S_5 . Vanaf Q3 2019 is AIM in staat gebleken om ons de expliciete kasstromen van deze fondsen aan te leveren. Voor deze fondsen wordt het kredietrisico op basis van kasstromen bepaald.

7. Verzekeringstechnisch risico (S_6)

Het standaardmodel schrijft geen specifieke berekening van het verzekeringstechnisch risico voor. Wel heeft DNB een voorstel gedaan op basis waarvan S_6 gekwantificeerd kan worden. Bij dit voorstel 'de handreiking' worden de volgende verzekeringstechnische risico's onderkend:

- Procesrisico
- Risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend (TSO)
- Negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde (NSA)

De benodigde buffer voor het verzekeringstechnisch risico (S_6) wordt vastgesteld aan de hand van de volgende formule:
 $S_6 = \text{procesrisico} + \sqrt{(\text{TSO}^2 + \text{NSA}^2)}$

Onderbouwing van gebruik van standaardmodel voor S_6

Voor de bepaling van het vereist vermogen voor het verzekeringstechnisch risico (S_6) zijn geen berekeningen voorgeschreven. Fondsen moeten in het standaardmodel zelf de omvang van het verzekeringstechnisch risico vaststellen. De Nederlandsche Bank (DNB) biedt de fondsen echter wel een methode als handreiking voor het maken deze inschatting. BPF Schoonmaak maakt gebruik van een methode, waarbij de grootte van de schok afhangt van gedetailleerde informatie betreffende zaken als deelnemersaantallen en de VPV per deelnemersgroep. Daarmee is de methode algemeen toepasbaar.

Procesrisico

Het procesrisico wordt vastgesteld met behulp van de volgende formule.

$$\text{Procesrisico} = (c_1 / \sqrt{n} + c_2 / n) * TV$$

Voor c_1 en c_2 zijn door DNB tabellen opgesteld (zie bijlage C), die rekening houden met de gemiddelde leeftijd van de deelnemers in het fonds, de door het fonds gevoerde pensioenvormen en de aard van deze pensioenvormen (opbouw of risicodekking). 'n' staat voor het totaal van alle (gewezen) deelnemers en gepensioneerden in het fonds.

Afwijking toekomstige sterfteontwikkeling (TSO)

Met de risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend (TSO) wordt naast de toekomstige sterfteontwikkeling ook rekening gehouden met afwijkingen ten opzichte van de trend van verbeterende overlevingskansen. Bij het vaststellen van deze risico-opslag wordt rekening gehouden met de gemiddelde leeftijd van de deelnemers in het fonds, de door het fonds gevoerde pensioenvormen en de aard van deze pensioenvormen (opbouw of risicodekking). Ook hiervoor heeft DNB een tabel opgesteld (zie bijlage C), waarin de TSO wordt uitgedrukt als een percentage van de TV. Vervolgens wordt de benodigde solvabiliteitsbuffer TSO vastgesteld aan de hand van de volgende formule: $\text{TSO} = c_3 \times TV$, waarin c_3 gelijk is aan het percentage uit de hiervoor genoemde DNB-tabel.

Negatieve stochastische afwijking (NSA)

Bij het vaststellen van de risico-opslag voor negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde (NSA) wordt rekening gehouden met de gemiddelde leeftijd van de deelnemers in het fonds, de door het fonds gevoerde pensioenvormen en de aard van deze pensioenvormen (opbouw of risicodekking). Hiervoor is ook een tabel opgesteld door DNB (zie bijlage C), waarin de NSA wordt uitgedrukt als een percentage van de TV. Vervolgens wordt de benodigde solvabiliteitsbuffer NSA vastgesteld aan de hand van de volgende formule: $\text{NSA} = (c_4 / \sqrt{n}) \times TV$, waarin c_4 gelijk is aan het percentage uit de hiervoor aangegeven DNB tabel en 'n' staat voor het totaal van alle (gewezen)deelnemers en gepensioneerden in het fonds.

Uitwerking voor BPF Schoonmaak

De handreiking van DNB geeft twee toegestane methoden: de standaardmethode en de verfijnde methode. Het fonds hanteert de berekeningen conform de zogenoemde standaardmethode in de handreiking van DNB. Hierbij worden per voorgeschreven pensioenvorm het aantal, de gewogen gemiddelde leeftijd en de voorziening bepaald en gebruikt voor berekening van de drie onderliggende buffers in S_6 .

Bij de verfijnde methode wordt een onderverdeling in leeftijdscohorten gemaakt per pensioenvorm en vervolgens per leeftijdscohort het aantal, de gewogen gemiddelde leeftijd en de voorziening bepaald en gebruikt voor berekening van de drie onderliggende buffers in S_6 .

8. Liquiditeitsrisico (S_7)

Liquiditeit is een belangrijke karakteristiek van het pensioenfonds. In de toekomst vinden betalingen (cashflows) plaats waarvan de timing, voorspelbaarheid en omvang onzeker zijn. Dat is het liquiditeitsrisico. Van liquiditeitsrisico is sprake als er een beperkte beschikbaarheid is van goed verhandelbare beleggingen om de verwachte kasstromen uit hoofde van de verplichtingen te dekken. In dat geval kan sprake zijn van gedwongen verkoop van beleggingen tegen een ongunstige koers of het gedwongen lenen van geld tegen een ongunstige rente.

Hoewel pensioenfondsen volgens het standaardmodel geen vereist vermogen hoeven aan te houden voor liquiditeitsrisico, moeten zij bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wel rekening houden met liquiditeitsrisico. Dit betekent onder andere dat waarden op zodanige wijze worden belegd dat de liquiditeit van de portefeuille als geheel is gewaarborgd.

Onderbouwing van gebruik van standaardmodel voor S_7

In het standaardmodel wordt de opslag voor liquiditeit op nul gesteld. Om te beargumenteren dat het standaardmodel van toepassing is moet derhalve worden aangetoond dat het fonds niet snel in liquiditeitsproblemen zal raken. Aangezien de huidige situatie is dat de inkomende kasstromen (premie, inkomende waardeoverdrachten) veel hoger zijn dan de uitgaven (uitkeringen, afkopen, uitgaande waardeoverdrachten en kosten) is het liquiditeitsrisico klein. Er bestaat daarnaast het risico dat de valuta- en renteafdekking liquiditeit vraagt.

Mocht er onverhoopt toch een liquiditeitsprobleem ontstaan dan bestaat een groot deel van de portefeuille van BPF Schoonmaak uit liquide aandelen en staatsobligaties. Deze kunnen snel tegen de marktprijs worden verkocht om liquiditeit te genereren. De conclusie luidt daarom dat het liquiditeitsrisico van BPF Schoonmaak verwaarloosbaar is.

Het liquiditeitsbeleid draagt ertoe bij dat het liquiditeitscrisis beperkt blijft. Het fonds hanteert een liquiditeitsbeleid dat moet borgen dat:

- de geldstromen efficiënt afgehandeld worden, zodat liquiditeitsproblemen worden voorkomen en de uitvoering van het strategisch beleid niet wordt gehinderd.
- het fonds voldoende stuurmogelijkheden heeft bij een eventuele noodzakelijke bijsturing van het strategische beleid.

Uitwerking voor BPF Schoonmaak

Zie onderbouwing van gebruik standaardmodel. Op basis van bovenstaande wordt het Liquiditeitsrisico (S_7) voor BPF Schoonmaak op nul gesteld.

9. Concentratierisico (S_8)

Concentratierisico houdt verband met het concentreren van bijvoorbeeld beleggingen in één beleggingscategorie. Het sprekende voorbeeld hier is dat het totale vermogen in één aandeel wordt belegd. Een belangrijke aanname in het standaardmodel is dat de scenario's uitgaan van goed gediversifieerde portefeuilles van zowel beschikbare activa als voorzienbare verplichtingen.

Hoewel pensioenfondsen volgens het standaardmodel geen vereist vermogen hoeven aan te houden voor concentratierisico, moeten zij bij de invulling en uitvoering van het beleggingsbeleid op grond van het prudent person beginsel wel rekening houden met concentratierisico en voldoende diversificatie toepassen.

Onderbouwing van gebruik van standaardmodel voor S_8

De beleggingsportefeuille kent een goede spreiding over beleggingscategorieën (aandelen, obligaties, vastgoed, hypotheek en grondstoffen). Binnen de beleggingscategorieën is er spreiding naar regio's en subcategorieën. Per subcategorie worden er portefeuilles samengesteld. Deze portefeuilles bestaan uit effecten van de betreffende beleggingscategorie en kennen een goede spreiding over titels, sectoren etc. BPF Schoonmaak heeft een goed gespreide portefeuille, waardoor het concentratierisico verwaarloosbaar is. Het gebruik van het standaardmodel, waarin de buffer voor dit risico op nul wordt gezet, is dan ook gerechtvaardigd.

Om het concentratierisico te minimaliseren zijn er binnen de beleggingsfondsen waarin belegd wordt richtlijnen opgesteld voor maximale afwijkingen van de benchmark per sector/subcategorie en maximale omvang van beleggingen in één emittent.

Uitwerking voor BPF Schoonmaak

Zie onderbouwing van gebruik standaardmodel. Op basis van bovenstaande wordt het Concentratierisico (S_8) voor BPF Schoonmaak op nul gesteld.

10. Operationeel risico (S_9)

Operationeel risico betreft het risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, menselijke en technische tekortkomingen en onverwachte externe gebeurtenissen.

Volgens het standaardmodel hoeft een pensioenfonds geen vereist vermogen aan te houden voor operationeel risico, wel moet het pensioenfonds bij de uitvoering van het risicomanagement rekening houden met het operationeel risico.

Onderbouwing van gebruik van standaardmodel voor S_9

Uit het feit dat in het standaardmodel de buffer voor operationeel risico op nul wordt gezet volgt dat de wet oordeelt dat voor het gemiddelde pensioenfonds het operationeel risico verwaarloosbaar is. Er is geen reden te veronderstellen dat BPF Schoonmaak een groter operationeel risico loopt dan andere fondsen. De toepassing van het standaardmodel op dit punt is daarmee gerechtvaardigd.

Voor het fonds geldt dat de uitvoering van de pensioenregeling volledig is uitbesteed. De uitvoering van de pensioenregeling wordt uitbesteed aan APG en de beleggingen aan AIM. Om het operationeel risico te beperken wordt van de uitbesteede partijen vereist dat zij risico-beheersende maatregelen treffen. De genoemde uitbestedingspartijen beschikken allebei over een ISAE 3402 verklaring met betrekking tot de beheersing van hun processen. Deze rapportages worden jaarlijks door het bestuur beoordeeld. Hiermee zorgt het bestuur dat er voldoende waarborgen aanwezig zijn om het operationeel risico als beperkt te mogen kwalificeren.

Uitwerking voor BPF Schoonmaak

Zie onderbouwing van gebruik standaardmodel. Op basis van bovenstaande wordt het Operationeel risico (S_9) voor BPF Schoonmaak op nul wordt gesteld.

11. Actief beheer risico (S_{10})

Het risico van actief beheer komt tot uiting als het verlies voor de beleggingsportefeuille in vergelijking met het verlies van de benchmark gegeven bepaalde omstandigheden in de markt.

Wanneer er voor een actief beleggingsbeleid geopteerd wordt met als doelstelling de benchmark te verslaan, brengt dit extra risico met zich mee ten opzichte van een belegging in de benchmark. Een extra schok of een opslag op de betreffende standaardschok in het standaardmodel lijkt in dit verband logisch. Immers het risico is groter en dus moet de benodigde buffer hoger zijn.

Actief beheer kan echter ook ingezet worden met andere doelstellingen dan een hoger rendement dan de benchmark te behalen. Mogelijke strategieën zijn:

- De volatiliteit van de gevolgde benchmark verlagen en daarmee het risico beperken
- De volatiliteit van de gehele portefeuille verlagen
- Investeren in beleggingscategorieën waarvoor (nog) geen ontwikkelde benchmark beschikbaar is. Bijvoorbeeld in het geval van maatschappelijk verantwoord beleggen.

In alle gevallen van actief beheer is er sprake van een mogelijk verlies ten opzichte van de benchmark. Van geval tot geval zal de kans op verlies (en de mate van verlies) verschillen. Daarom is het van belang te kijken naar de inrichting van het mandaat en de doelstelling die gegeven wordt aan de vermogensbeheerder.

Voor de bepaling van de benodigde buffer voor het actief beheer-risico heeft DNB een methode uitgewerkt (een handreiking). Er is echter geen expliciet voorschrift voor de verwerking van actief beheer binnen het standaardmodel.

Onderbouwing van gebruik van standaardmodel voor S_{10}

In het standaardmodel wordt de berekening van S_{10} niet voorgeschreven. Wel zijn er handreikingen beschikbaar.

Uitwerking voor BPF Schoonmaak

BPF Schoonmaak volgt de handreiking (Q&A) van DNB over actief beheer. Dit betekent dat het actief beheer risico alleen in S_{10} wordt opgenomen als dit betrekking heeft op beursgenoteerde aandelen. De handreiking wordt voor beursgenoteerd vastgoed verschillend toegepast. Aangezien BPF schoonmaak geen actief beheer toepast op het beursgenoteerde vastgoed is dit voor het fonds niet relevant.

Het fonds voert actief beheer voor de niet-beursgenoteerd vastgoed. Niet-beursgenoteerd vastgoed valt niet onder beursgenoteerde aandelen en wordt daarom ook niet meegenomen in de S_{10} . In de voorgeschreven schok voor niet-beursgenoteerd vastgoed wordt in het standaardmodel al rekening gehouden met actief beheer in de S_2 .

Omdat verder afwijkingen van de floating benchmarkgewichten uit hoofde van tactisch beleid niet toegestaan zijn, wordt het actief beheer-risico marginaal geacht. Daarom wordt bij de berekening voor BPF Schoonmaak S_{10} op 0 gesteld.

Bijlage A: Schokfactoren renterisico

Tabel – Rentefactor				
Looptijd	Stijging nominale rente	Daling nominale rente	Stijging reële rente	Daling reële rente
1 (jaar)	2,05	0,49	1,53	0,75
2	1,79	0,56	1,4	0,78
3	1,65	0,61	1,33	0,81
4	1,55	0,64	1,28	0,82
5	1,49	0,67	1,25	0,84
6	1,44	0,7	1,22	0,85
7	1,4	0,71	1,2	0,86
8	1,37	0,73	1,19	0,87
9	1,35	0,74	1,18	0,87
10	1,34	0,75	1,17	0,88
11	1,33	0,75	1,17	0,88
12	1,33	0,75	1,17	0,88
13	1,33	0,75	1,17	0,88
14	1,33	0,75	1,17	0,88
15	1,33	0,75	1,17	0,88
16	1,32	0,76	1,16	0,88
17	1,32	0,76	1,16	0,88
18	1,32	0,76	1,16	0,88
19	1,32	0,76	1,16	0,88
20	1,32	0,76	1,16	0,88
21	1,32	0,76	1,16	0,88
22	1,32	0,76	1,16	0,88
23	1,32	0,76	1,16	0,88
24	1,32	0,76	1,16	0,88
25	1,32	0,76	1,16	0,88
> 25	1,32	0,76	1,16	0,88

Bijlage B: Schokfactoren kredietrisico

Tabel – Toe te passen kredietschok

Instrument / ratingklasse	Toe te passen schok
Europese staatsobligaties met een AAA of equivalente rating	Geen schok
Instrumenten met een AAA of equivalente rating	+60bp
Instrumenten met een AA of equivalente rating	+80bp
Instrumenten met een A of equivalente rating	+130bp
Instrumenten met een BBB of equivalente rating	+180bp
Instrumenten met een lagere rating dan BBB of instrumenten zonder rating	+530bp

Bijlage C: Tabellen verzekeringstechnisch risico

Tabel – Basispercentage (coëfficiënt c1) in bepaling vereist eigen vermogen procesrisico

Leeftijd	Ouderdoms- pensioen (OP)	OP met te bereiken NP, kapitaaldekking	OP met reeds bereikt NP, kapitaaldekking	OP met te bereiken NP, risicobasis	OP met reeds bereikt NP, risicobasis
30	6%	208%	23%	290%	33%
35	7%	93%	19%	131%	29%
40	8%	58%	18%	83%	27%
45	10%	39%	15%	57%	24%
50	13%	26%	12%	38%	20%
55	16%	15%	8%	23%	14%
60	21%	5%	4%	9%	6%
65	28%	10%	10%	6%	6%
70	37%	14%	14%	8%	8%
75	48%	19%	19%	11%	11%
80	63%	27%	27%	16%	16%
85	81%	37%	37%	26%	26%
90	104%	53%	53%	43%	43%

Tabel – Correctieterm (coëfficiënt c2) in bepaling vereist eigen vermogen procesrisico

Leeftijd	Ouderdoms- pensioen (OP)	OP met te bereiken NP, kapitaaldekking	OP met reeds bereikt NP, kapitaaldekking	OP met te bereiken NP, risicobasis	OP met reeds bereikt NP, risicobasis
30	0%	1872%	199%	2612%	298%
35	0%	727%	148%	1031%	227%
40	0%	362%	106%	522%	169%
45	0%	190%	71%	280%	118%
50	0%	95%	40%	146%	75%
55	0%	38%	13%	68%	39%
60	0%	0%	0%	18%	7%
65	0%	0%	0%	0%	0%
70	0%	0%	0%	0%	0%
75	0%	0%	0%	0%	0%
80	0%	0%	0%	0%	0%
85	0%	0%	0%	0%	0%
90	0%	0%	0%	0%	0%

Tabel – Minimum aantal deelnemers in bepaling vereist eigen vermogen procesrisico

Leeftijd	Ouderdoms- pensioen (OP)	OP met te bereiken NP, kapitaaldekking	OP met reeds bereikt NP, kapitaaldekking	OP met te bereiken NP, risicobasis	OP met reeds bereikt NP, risicobasis
30	200	36	36	36	36
35	200	28	28	28	28
40	200	18	18	18	18
45	200	11	11	11	11
50	200	7	7	7	7
55	200	4	4	4	4
60	200	3	3	3	3
65	200	2	2	2	2
70	200	1	1	1	1

Tabel – Basispercentages TSO

Leeftijd	Ouderdoms- pensioen (OP)	OP met te bereiken NP, kapitaaldekking	OP met reeds bereikt NP, kapitaaldekking	OP met te bereiken NP, risicobasis	OP met reeds bereikt NP, risicobasis
30	10%	6%	6%	9%	10%
35	9%	6%	6%	9%	9%
40	8%	5%	5%	8%	8%
45	7%	5%	5%	6%	7%
50	5%	4%	4%	5%	5%
55	4%	3%	3%	4%	4%
60	3%	3%	3%	3%	3%
65	2%	2%	2%	2%	2%
70	2%	2%	2%	2%	2%
75	2%	2%	2%	2%	2%
80	2%	2%	2%	2%	2%
85	1%	1%	1%	1%	1%
90	1%	1%	1%	1%	1%

Bijlage D: Antwoorden op vragen in K207

Deze antwoorden blijven ongewijzigd in elke kwartaalrapportage, tenzij sprake is van een beleidswijziging.

Toelichting met betrekking tot de beleggingen voor risico fonds	010	Achmea IM rapporteert het percentage rente-afdekking volgens een eigen definitie: deze wordt berekend als de verandering van de marktwaarde van de rentegevoelige assets en derivaten bij een daling van 0,01% over de hele curve gedeeld door de verandering van de contante waarde van de verplichtingen bij een daling van 1% over de hele curve, waarbij de rentecurve mét UFR wordt gehanteerd.
Toelichting met betrekking tot de beleggingen voor risico deelnemer	020	
Toelichting met betrekking tot het gerapporteerde percentage zakelijke waarden	030	"geen toelichting"
Toelichting bij afdekking renterisico technische voorzieningen voor risico fonds	040	Het fonds dekt het renterisico van de VPV af op basis van de UFR-rentecurve. Het gewenste niveau van de renteafdekking is gelijk aan 40% van de dekkingsgraad met een minimum dekkingsgraad ter grootte van het MVEV
Toelichting op de valuta uitsplitsing van beleggingen voor risico fonds	050	Van Aandelen Wereld wordt het valutarisico naar USD, JPY, GBP voor 75% discretionair afgedekt. Van Obligaties Opkomende Markten-HC wordt het valutarisico naar USD, JPY, GBP voor 100% discretionair afgedekt. De vreemde valuta-exposure van de beleggingscategorieën High Yield en Infrastructuur wordt binnen de beleggingsinstelling afgedekt naar EUR. Het valutarisico van de overige beleggingscategorieën wordt niet afgedekt. Afdekking vindt plaats o.b.v. benchmark- of proxy hedge.
Toelichting op de uitsplitsing naar credit rating van beleggingen voor risico fonds	060	
Toelichting bij modified durations en spread durations van beleggingen voor risico fonds	070	
Toelichting op de derivatenposities van beleggingen voor risico fonds	080	
Toelichting op de beleggingsrendementen	090	Met betrekking tot een beperkt aantal beleggingscategorieën probeert de vermogensbeheerder als actieve vermogensbeheerder de benchmark te verslaan, met als gevolg dat er verschillen ontstaan tussen het portefeuille rendement en het benchmark rendement.

Toelichting op de liquiditeitenrapportage	100	
Als het fonds gebruik maakt van centrale clearing, van welke clearingmember en back-up clearingmember maakt u dan gebruik?	110	Wij kunnen gebruik maken van de volgende members BARCLAYS CCP, BNP CCP, DEUTSCHE CCP, JPMORGAN CCP.